Cæcilie Jakobsdatter

Theodor Ewald

I tronens skygge 1

Bibliotek 1800

Theodor Ewald

Cæcilie Jakobsdatter

Historisk Roman fra Erik af Pommerns Tid

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Theodor Ewald: *Cæcilie Jakobsdatter* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Theodor Ewald: *Cæcilie Jakobsdatter* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Første bog

Landevejsridderens datter

1. St. Cæcilie nat

Tre ryttere kom ridende fod for fod gennem Halland i den mørke nat, sydpå fra Falkenberg. En tyk og en spinkel, der begge slingrede ubehjælpsomt i sadlen; og forrest en bondeknøs, der var taget med for at vise vej.

"Har vi ikke alt redet både fire og fem mil i nat, vil jeg ikke hedde Mogens Hendriksen fra Visby," brummede den tykke. "Rid rappere til, du plovtrækker dér foran! om det da ellers ikke er løgn, at du kender vejen".

"Jeg er barnefødt på Hjuleberg," sagde bonden, "og længes selv til en moster, jeg har dér. Men vejen er stenet, og hestene styrter, om de skal springe af sted i dette Herrens mørke".

"Kendte jeg ikke Jakob Bengtson som min gode ven, ville jeg tro, han havde strøet sine klipper for mig til velkomst," brummede den tykke. "Hvad mener du, Anders? Aldrig er jeg blevet gynget og gumpet, når jeg red på en planke, som på denne skindmær. Jeg mener, vi må hellere stå af og rette benene."

"Da må I løfte mig af hesten, skipper," svarede Anders vranten. "Jeg er så stiv og strag, som storkede jeg selv af sted med krikken på min nakke."

"Nu er vi på Aarstad banke," råbte bonden muntert. "Da har vi bare et lidet ridt på god hedevej tilbage. Men en for en – her er kun snæver plads."

Han satte i trav, og de fulgte ham stønnende på de stødende bondeøg.

"Tro om vi er ventendes?" sagde bonden og pegede op imod en skovskrænt, hvor lyset strømmede fra et vindue.

"Ventendes eller ikke," sagde skipperen, "så er det godt at se lys fra en havn. Jeg tænker, vi tager husly dér for i nat."

"Ja, vi gør vel det," lo bonden, "for det er Hjuleberg. Men her må vi af og trække bæsterne. Stien er trang og stejl."

"Og hun slingrer," sagde Anders. "Tror jeg ikke, jeg er søsyg for første gang i mit liv! Dette var værre end en storm."

"Har det stormet, da vil vi også strande på en af Jakobs skinker," sagde skipperen. "Og drukner vi, bliver det med Guds hjælp i et vinfad … om der ellers er drikkendes vin så langt op i landet. – Tag hestene, du, og gå bagefter … og så entrer vi ham, Anders! Jeg længes efter at få spulet tarmene, om det så var med saltvand …"

Jakob Bengtson stod, høj og bred, i sit vindue og så ud i lysskæret på de gøende hunde, der sprang op ad porten.

"Hvem banker midt i natten?" råbte han dæmpet.

"Mogens Hendriksen fra Visby," lød svaret. – "Men kan hænde, jeg skal slå porten ind selv?"

"Stejle og hjul, er det dig, din gamle fribytter!" råbte Jakob. "Gør ikke så ukristelig en larm; nu kommer jeg."

Han fik tysset på hundene og bjælkerne slået fra.

"Nu står vel ikke bjerget længere, når fetaljebrødrene sejler i sten," sagde Jakob og slog armene om Mogens, så vidt de rakte. "Velkommen du med, Anders. Hvad fejler I, siden I løber så langt op i landet?"

"Tørst!" sagde Mogens og ømmede sig, "og så en hynde under bagen; vi er både rustne og radbrækkede. Skuden ligger ellers i Falkenberg; men vi ville dog se engang, hvordan en gammel snaphane som du kan trække vejret til lands. Lad porten stå, Jakob – hestene kommer efter."

De blev bænkede i storstuen, og snakken steg, mens øllet sank i kanden. Madosen stod fed og fristende op fra stegerset. Mogens sad med opknappet vams og blussende kinder.

"Hvor lider så fru Martha?" spurgte han omsider.

"Kors i Jesu navn, havde jeg ikke glemt ...!"

Jakob fo'r hen og lyttede ved døren til sengekammeret.

"Vi må spare på røsten, Mogens. Her er sket mærkelige ting, må du vide; hun ligger nu derinde og drages ..."

"Da vel ikke med døden?" fo'r Mogens op.

Jakob prustede af latter midt i en slurk, så øllet sprøjtede op.

"Nej, ser du, Mogens, nu har vi levet tilsammen i ... hvor længe kan det være? Du var jo selv med ved trolovelsen ..."

"Ni somre," sagde Mogens.

"Ni eller ti, ja ... husker du det bryllup? Det stod på i seks dage, og den syvende sloges Marthas fader med os alle, og bankede os brune og blå. Det var en stolt karl, gamle Lasse ..."

"Og en skøn bondegård, Abildgården."

"Nu er den min," sukkede Jakob. "Gamle Lasse fandt sin overmand nu til somren. Han baksede med en bjørn her oppe ved Askome, men han var jo blevet gammel, og den tog magten fra ham ..."

Han slog i bordet og prustede igen af latter.

"Nej, men tror du så ikke, at just som vi havde haft gravøl, går Martha hen og laver til barsel!"

"Død og kritte," sagde Mogens. "Ja, ja, held og lykke, du gamle sørøver. Sent er bedre end aldrig ..."

"Gamle mor Karen er derinde – du husker hende, der fo'r med os på *Svanen* i sin tid. Og jeg håber ..."

Der lød en sagte stønnen inde fra sengekammeret, og Jakob gik til døren og lyttede.

"Nu går det løs!" hviskede han og gjorde tegn til dem med hånden, at de skulle være stille.

"Nej," sagde han og satte sig, "det går kun langsomt; hun ligger nu på anden nat. Det skal være svært i den alder."

"Så vidt kunne vi altså have sparet os det ridt," sagde Mogens og blinkede til Anders.

"Du havde kanske et ærinde?"

"Å, kvinde er stærkt tov, men barn binder som et anker," brummede Mogens. "Nu kommer du til at lægge dine ben her på bjerget som et andet bondeøg. Vi er ellers i færd med at lægge ud efter hanserne, og ville høre, om du havde lyst til søen?"

Jakob rystede sørgmodigt på hovedet.

"Jeg er blevet for gammel til de togt," sagde han. "For mangen vildbrad har jeg spist, og for meget stærkt øl har jeg hældt under vamsen. Jeg har siddet og græmmet mig her, Mogens ..."

"Mangel på saltvand, far!"

"Vist ikke, vist ikke ... det var et herligt liv her, før fru Margrete lagde sin hårde hånd på os. Skovene er også som et hav, Mogens, det suser og duser i grantoppene, og der går rige fisk på dybet. Jeg har haft mangen munter leg her med kræmmerne og de store herrer nordfra. Guds kors, hvor vi tappede pengekisten, når vi havde fået kræmmeren i buret heroppe. Jo mere hastværk han havde med at komme herfra, des tungere skat lagde vi på ham. Der er salt luft mellem bjergene også, farlil, eller *var* ..."

Han drak dybt, lyttede ved døren og sukkede.

"Fru Margrete farer hårdt frem," sagde han. "Selv ridderne og de store må gå fra gård og gods, ja stundom bøde med livet, om de bare tapper en kræmmer for lidt blod på landevejen. Så nu lægger vi kun baghold for hjort og svin ..."

"Jeg vil være kræmmer i Rostock, om jeg begriber ...," brummede Mogens. "Havet er stort, og blæsten dér kommer ikke fra fru Margretes skørter. Slå til og gå med!"

Døren blev åbnet på klem, en hvidhåret morlille vinkede ad hr. Jakob, og han forsvandt i sengekammeret.

"En pige!" råbte han, da han vendte tilbage, skinnende af øl og fryd. "Næsten så lang som min arm! Og kan I høre, hvor hun skriger ..."

De sad endnu ved vinkanden, da den grå novemberdag gryede. Højt talte de, skønt døren stod åben til sengekammeret efter fru Marthas ønske. Mor Karen gik til og fra og vartede op både inde og ude. Hun kom just igennem stuen, da Mogens sagde:

"Kald tøsen Martha, Jakob. Det er et godt navn at slægte på."

"Jeg havde nu tænkt, hun skulle hedde Grete," sagde Jakob. "Godt var det, om hun kunne blive så gæv på en hesteryg som Grete Sprænghest, salig kong Christoffers, der stredes med holsterne som et helt karlfolk."

Mor Karen kom nærmere med de klirrende skåle i sin rystende hånd.

"Hr. Jakob må komme i hu, at hun kom til verden i St. Cæcilie nat," sagde hun.

"Cæcilie er et vakkert navn," lallede Mogens "skønt Fanden må vide, hvad hun var for en."

Mor Karen satte skålene fra sig og sagde, rød i kinden:

"Ikke havde den hellige Cæcilie noget med Fanden at skaffe, tværtimod var hun en from og kristen martyr ..."

"Op med lærdommen, mor," lo Mogens, "helst om den ikke er for lang."

Og den gamle fortalte i en syngende tone, som en remse, hun havde lært:

"Dengang den hellige Cæcilie blev tvunget af sine frænder til at trolove sig med den hedenske Valerius, tiggede hun Gud om, at hendes brudgom måtte blive kristnet; og det skete efter hendes bøn. Og de levede i kysk og hellig ægtestand, uden al kødets lyst, indtil hedningerne afhuggede Valerius hans hoved. Men da bødlen ville slå den hellige Cæcilies hoved fra kroppen, da nægtede sværdet at bide, thi Gud Herren havde gjort hendes hals hård ..."

"Kald hende Cæcilie!" lød fru Marthas dybe røst inde fra sengekammeret.

"Ikke skal min datter være et helligt sangværk," råbte hr. Jakob vredt.

"Spot ikke med det hellige, Jakob," svarede fru Martha. "Hvem ved, hvad vort barn kommer til at lide? Kan hænde, det var godt, om Gud ville gøre hende hård mod verdens had."

"Syg kvinde bliver synsk," sagde Jakob, "og når et barn griber om hjertet, blødner det. Men lad det være, som du vil. Kalder jeg hende da ved navn, vil jeg tænke på hin store Cæcilie nat, da min stamfader, Jakob af Halland, slog Erik Klippenning i Finnerup lade."

De døbte da den lille Cæcilie rundeligt i gammel rhinsk, og snart sov de sødeligt på bænken, hvor de havde siddet.

Men inde i sengekammeret lå fru Martha og stirrede frem i tiden … efter den skæbne, der skulle give hendes lille Cæcilie så meget ondt og så meget godt.

2. Valdemar Sejrs ætling

Det var ikke noget lysteligt hjem, Cæcilie voksede op i. Ofte var det knapt med maden; hr. Jakob gad ikke passe jorderne. Han tømte sit bæger, bedede sit vildt og håbede for øvrigt på bedre tider. "Kærringen kan da ikke leve evigt!" sagde han, når han talte om fru Margrete. Han vovede sig nu og da til at nappe en vejfarende i mørket, langt borte fra gården; men det forslog ikke stort.

Værre var det dog, at fru Martha sygnede hen. Den sildige barnefødsel havde skæmmet hendes skønhed og tynget hendes muntre sind.

"Du ser ikke mere til mig," klagede hun, når hr. Jakob vendte hjem fra jagten. "Du føjter om dagen lang, mens jeg sidder ene; og når du er til huse, har du selskab nok i dit ølkrus. Det havde været bedre, om jeg var død dengang."

"Det havde været bedre, om jeg havde fulgt Mogens Hendriksen imod hanserne," fo'r Jakob op. "Du sukker og græder saltvand, så man snart kan sejle i det. Var du kæk og munter, blev jeg vel til huse. Hent mig en kande rhinsk!"

Han kævledes med hende og kuede hende. Inderst inde nagede det ham virkelig som en orm, at nu stod fetaljebrødrene derude for fulde sejl fra eventyr til eventyr, vovede livet og bjærgede byttet.

"Lad ungen komme ind," sagde han så. "Hun kan dog le og larme, så der bliver levende i stuen."

Men Cæcilie blev snart svær at få fat på. Hun kunne hverken le eller lege ret i det trange, mørke rum, som faderens vrantenhed og moderens tungsind hvælvede om hende.

Tit gemte hun sig hos mor Karen i det lille bræddehus uden for muren. Og da sad hun stille, mens den gamle sang viserne om Karl af Rise eller om Folke Algotson, der bortførte Svantepolk Knutsons datter og bødede for det med sit hoved.

Helst hørte hun dog om trolden, der gik med hovedet under armen og lugtede kristenblod, eller om nisserne, der dansede, mens højen stod på pæle.

"Jeg har set ham," hviskede hun en dag, da hun havde hørt historien om trolden for tyvende gang.

"Hvem, barn?"

"Ham, trolden … det var forgangen aften, han kom gående med hovedet under armen … under den venstre arm, du mor Karen! Det var nede i underverdenen, du ved, hvor granerne er så tykke og ingen blade har. Han tudede noget forskrækkeligt … hovedet under armen altså … Hututu, jeg lugter kristenblod, sagde det."

"Kors i Herrens navn, barn, gjorde han dig ikke noget?"

"Nej, han gik forbi, alt det han kunne … lige forbi mig. Ved du hvad, mor Karen, jeg kan vist ikke være rigtig kristen, siden han ikke kunne lugte mig."

"Hys, barn, sig ikke sådan! Selv har jeg holdt dig over fonten i Abild kirke, og den hellige Cæcilie gav dig navn."

Hun greb Cæcilie i armen og sagde pludselig alvorligt:

"Vogt dig for løgn, Sidsel lille! Jeg forstår vel, at det var ikke sandt, det du sagde. Spot ikke med troldskab og djævelskab, og sig kun, hvad sandt er, ellers …"

Men Cæcilie slog med sine lyse krøller og løb ud i skoven.

Nu var der ikke længere morsomt i hytten, for mor Karen turde ikke mere fortælle. Men skoven fortalte, og bjergene, og

heden. Oppe på galgebakken stod en eg, på hvis grene Sidsel sad og gyngede, mens hun så vidt ud over trætoppene. Og en klar høstdag sad hun dér og så solen skinne på havet langt ude i vest. Da slog hun hænderne sammen i forundring og faldt ned.

Hun brækkede armen, og hr. Jakob blev glad og stolt.

"Det højeste sted på den højeste bakke," sagde han, "sådan skal det være! Det gør lidet, om man falder, når man først er klyvet bravt til vejrs."

En morgen forsvandt hun sporløst, og alle folkene ledte efter hende den ganske dag. Først henad aften fandt de hende helt oppe ved Mossjø. Hun sad og græd i en jolle, der var bundet til et træ.

"Nu skal du ikke græde," sagde svenden, der fandt hende, "jeg skal nok bære dig hjem."

Men Sidsel græd blot endnu stærkere.

"Hvad er der i vejen?" spurgte svenden.

"Løs det reb dér!" sagde hun bydende og pegede på fortøjningen.

Han så, at hendes negle var flængede og fingrene blodige. Hun havde slidt den halve dag for at få denne knude op.

Da han bar hende, sparkede og bed hun.

"Jeg vil ikke hjem, jeg vil ikke hjem!" skreg hun. "Jeg vil til Sjønevad, til Sjønevad, til Sjønevad!"

Andet fik heller ikke hr. Jakob ud af hende, da han tog hende i forhør.

"Hvad ville du i Sjønevad?" spurgte han barsk. "Svar, eller du får stryg."

Cæcilie slog med nakken og holdt øjeblikkelig op med at græde. Hun så så hvast på ham, at han blev helt forundret.

"Hvad ville du i Sjønevad?" spurgte han mildere. "Du skal ikke få stryg. Men hvorfor kan du ikke sige mig det?"

"Jeg ville se oldefader Jakobs borg!" sagde hun og brast igen i gråd.

Da tog hr. Jakob, hende i sine arme og kyssede hende, og det var ikke langt fra, at han selv havde grædt med.

For det var hans stolthed, at slægten efter sagnet nedstammede fra grev Jakob af Halland. Rigtignok var det lensmanden på Falkenberghus, Bengt Algotson, som i sin tid havde hjulpet en af hans forfædre til Hjuleberg gård og gods, og han havde vel ikke gjort det for intet; man sagde da også, at den unge mand havde været hans søn. Algotssønnerne kunne jo også være en god slægt at stamme fra. Men hr. Jakob holdt dog på det stoltere sagn, og han kunne slå en mand i gulvet, om han nægtede dets sandhed.

Den næste morgen tog han Cæcilie foran på hesten og red med hende til Sjønevad. De roede over til borgholmen, hvor endnu ruinerne af grev Jakobs borg lå. Der satte han sig på en grusbunke, tog hende på sit skød og fortalte hende om den store grev Jakob, Valdemar Sejrs sønnesøns søn, en af dem, der slog kong Erik Klipping i Finnerup lade, da han søgte at kue stormændenes overmod …

"Glem ikke det," sagde han til sidst, "at den store Valdemar var din oldefaders oldefader."

Og Cæcilie glemte det aldrig, hvor gammel hun end blev.

3. Et kys

De første dage efter dette slog Cæcilie med nakken ad gårdens folk; og da en dag Niels Gårdfoged ville jage hende ud af stalden, stillede hun sig op foran ham med hænderne i siden og lynende øjne.

"Ved du ikke, at Valdemar Sejr var min oldefaders oldefader?" sagde hun.

Niels slog en umådelig latter op, og Cæcilie fløj smækvred ind til faderen og fortalte ham det. Hr. Jakob klappede forlegent med krusets låg, lidt angst for den storheds brand, han havde tændt i hendes unge hjerte. Han vidste jo helt vel, at kongeblodet i hans årer ikke var pålideligt nok til at prale med, og han var ømtålig for latter.

Han sagde sindigt:

"Dette, jeg fortalte dig, burde du have beholdt for dig selv, Sidsel. Man skal ikke mænge sig for meget med folkene."

Da stak hun næsen endda højere i sky og holdt sig fornemt fra alle. Men i længden blev det kedeligt.

Og just på denne tid fik hendes drømme en helt, der ikke netop var højt på strå, men til gengæld spillevende og dybt betaget af hende.

Hun gik da i sit tiende år og fulgte en dag sin fader til Abildgården. Mens hun gik og ventede i birkelunden, stod hun pludselig overfor en barbenet, lyskrøllet dreng, der stirrede på hende med fingeren i munden.

"Hvad er du for en?" spurgte hun og kiggede nysgerrigt på ham.

"Jeg er Niels," sagde han.

"Hvad for en Niels?"

"Søn til manden på Stengården histovre."

"Men hvorfor ser du sådan på mig?"

"Fordi du er så fager."

Hun lo og rystede sit lyse hår, der blev gyldnere for hver en sommer, solen skinnede på det.

"Hvad er det, som er så fagert ved mig?"

"Dine fødder," sagde han, "og så er du så lang og fin i livet."

Han så lidt ned og tilføjede sagte:

"Men mest er det vel dit hår."

Hun rødmede og blev sært forvirret over dette, som hun hørte for første gang.

"Vil du lege?" spurgte hun.

"Ja," svarede han. "Vil du se Hagbarts Høj?"

"Hvor er den?"

"Omme bag lunden, på vor mark. Det var dér, Signe brændte sig op, da hun så Hagbart hænge i træet."

Han tog hende ved hånden og løb.

"Hvorfor brændte hun sig op?" spurgte hun forpustet.

"Hun var hans fæstemø, men det var bare hans kappe, som hang; han ville prøve, om hun havde ham kær. Her er det."

"Det var synd," sagde Sidsel og satte sig på en af stenene under bøgen. "Skal vi lege Hagbart og Signe?"

"Jeg har ingen kappe, jeg kan hejse i træet."

Hun så på hans pjaltede skjorte og gav sig til at rive græstotter op.

"Du er nok fattig," sagde hun hovmodigt.

"Ja. Er du ikke?"

Hun lo og sprang ned ad højen, så håret fejede efter hende som et gyldent spind.

"Fang mig, om du kan!" råbte hun.

Og lidt efter mærkede hun hans arme omkring sig, så hun måtte standse. Og i det samme bøjede han sig frem og kyssede hende.

Hun vred sig løs og stod blussende foran ham. Så slog hun ham i ansigtet, så han sank bagover, og løb som et jaget dyr gennem birkelunden.

Siden undgik hun helst at møde Niels. Og snart glemte hun ham. Men der kom noget blussende over hendes mund efter det kys; og når hun nu slog med hovedet, lå der noget æggende i kastet, som om hun spurgte: Er jeg ikke fager? Ser du mit hår?

Men hvad mærkeligt der kunne være ved hendes fod, grundede hun længe over, indtil det blev kedeligt.

4. Junker Sidsel

Engang kom hr. Jakob hjem fra jagten med en ravn, han havde vingeskudt. Den gik på Hjuleberg og kom sig; men da den blev flyvefærdig igen, stækkede hr. Jakob den, så den måtte blive, hvor den var.

Cæcilie kastede hele sit vågnende jomfruhjertes lidenskabelige kærlighed på den; den fulgte hende som en hund. Da vingerne igen var udvoksede, og ingen tænkte på at stække den, fløj den bort; men næste morgen vendte den tilbage og fulgte hende på ny.

En dag mødte hun sin fader, der kom gående med rynkede bryn og buen spændt.

"Flyt dig," råbte han, "spark den fra dig, så jeg ikke rammer dig. Joho, min gode ravn! To sølvskeer forsvandt forgangen uge, og i morges en sølvdaler, jeg havde lagt over ovnen. Nu skal jeg sende dig en pil gennem din sorte sjæl."

Cæcilie greb ravnen og krystede den til sig.

"Jeg ved, hvor dit sølv er henne," sagde hun. "Jeg skal vise dig det. Men min ravn får du ikke lov at røre."

Han sænkede buen og fulgte hende forundret. Omme bag gården lå en gammel offersten, og Cæcilie havde en dag overrasket ravnen, da den smuttede ud under stenen.

"Dér under ligger dit sølv," sagde hun. Sølvet blev fundet, som hun havde sagt, og hr. Jakobs pande glattedes. Men han sagde dog:

"Dø skal den nu alligevel. Jeg vil ikke have en tyv i mit hus."

"Den har ingen ting gjort," sagde Cæcilie. "Det var mig, der tog det. Men hvis dine pile er skarpe, kan du jo så skille dig ved

os begge på engang."

Da lo hr. Jakob og slog sig på sine brede lår.

"Du Sidsel, du Sidsel!" råbte han, "en gæv tøs er du, og din fugls liv skal du få. Men stjæler den mit sølv engang endnu, og du ikke finder det frem, tager jeg dens liv."

Gamle moder Karen, der stod hos, rystede på hovedet og skændte.

"Hvor der rapses, skal der klapses," sagde hun og slog med stokken i stenen. "Børn skal bøjes i tide. Blødere er du end en kvinde mod dit eget kød og blod."

"Grå hår kan også snakke," sagde Jakob. "Ikke vil jeg have en kuet kvinde af min datter, som skal være høvding på gården efter mig."

Men mor Karen gik til fru Martha, der lå og sygnede hen i sin seng, og skræmte hende. Så hårdt klemte de to kvinder hr. Jakob, at han gav sit minde. Cæcilie blev sat til spinderokken og måtte gå til hånde i huset.

Men ville man have gavn af hende, måtte man tage hende på sengen; for hun var oppe før solen og fløj til skovs, når hun så sit snit, og hverken skældsord eller stryg bed på hende, når hun hen mod aften vendte tilbage.

Så prøvede de med at spærre hende inde; men da blev hun først sur og siden syg. Hr. Jakob savnede hendes latter og vildskab omkring sig, og snart gik alt atter sin skæve gang.

Men en morgen, da hr. Jakob gik ned i dalen for at se til sine heste, så han dem suse hen over agrene, og på den forreste, overskrævs, sad Sidsel med flagrende hår og hujede af fryd over friheden og farten.

"Fanden til pige," brummede han og kløede sig i skægget. "Gæv er hun, og fager, men en snild mand skal der til at styre med hende. Jeg mener, Vorherre har tænkt at give os en søn og grebet fejl i posen. Lad os forsøge, om det går bedre på den vis."

Fru Martha græd, og mor Karen skændte; men stramme hoser og en kort vams blev der syet til Cæcilie, og hun fik lov til at vælge sig en hest. Gårdens kvinder vendte hovedet bort, da de så hende ride ud med faderen som en dreng.

Men hr. Jakob var henrykt. Muntert fo'r de gennem skovene, og snart tumlede Cæcilie bue og pil så godt som nogen junker.

"Jeg bliver helt ung igen af den søn, jeg har fået mig på mine gamle dage," sagde han en aften til sin hustru.

Men fru Martha vendte hovedet om mod væggen uden at svare.

Snart vænnede dog alle sig til tingene, som de havde skikket sig. Kun talte ingen mere om Cæcilie; man kaldte hende junker Sidsel; og det behagede hende såre vel.

Hun blev muntrere og mere ligevægtig i sind af det raske liv og voksede sig stor og sværlemmet.

Hun gik dengang i sit fjortende år.

5. Den første ridder

I denne sommer så junker Sidsel for første gang en riddersmand.

Hun og faderen havde fulgt et elsdyr ad Vessige til; men ved Ætran tabte hundene sporet. Hjorten havde sagtens styrtet sig i åen og var taget af strømmen, der gik strid på dette sted.

De red lystigt syngende hjemad gennem skoven; men pludselig gjorde junker Sidsels hest et spring, så hun nær var blevet hængende ved håret i en egegren.

"Gud og alle hellige," råbte hr. Jakob, "ligger ikke der en ridder med næsen ned i mosset! Lad os komme herfra; ellers får jeg sagtens skyld for at have gjort ham kold."

Men Cæcilie var allerede af hesten og knælede ned hos den faldne. Hun greb om hans hånd, der lå vendt om på hans ryg, og sagde:

"Han er ikke død. Lad os få ham vendt."

"Kors i Herrens navn," udbrød hr. Jakob, "det er jo junker Laurens, lensmandens søn på Falkenberghus."

"Der er intet sår," sagde junker Sidsel. "Han må være styrtet af hesten. Bliv her, mens jeg henter vand."

Hun fandt hurtigt en kilde og kom tilbage med et vådt klæde, som hun lagde over hans pande. Da han slog øjnene op, gav hun et lille skrig.

Og junker Laurens smilede.

"Verden var virkelig nok, da jeg faldt og slog hovedet mod stubben der," sagde han. "Men jeg må vel være vågnet op midt i eventyret."

"Da var det godt, hallandsk kildevand, som vækkede jer," sagde hun rødmende.

"Går ungersvendene her med så langt og fagert hår?" spurgte han leende. "Og det skrig, jeg hørte nys, syntes mig at komme fra en kvinde."

Hun rejste sig og vendte sig mod faderen.

"Bliv du her, mens jeg henter hjælp," sagde hun. "Om da junkeren ikke kan gå?"

"Jeg frygter nej, jomfru – eller junker, hvad I nu er. Benet må vist være brudt. Det værker djævleblændt."

Sidsel var allerede i sadlen.

"Nej, nej, nej," råbte hr. Jakob, angst ved tanken om at blive antruffet her, ene med en såret mand. "Nu skal jeg ride. En bondegård må vel sagtens findes i nærheden; eller kan hænde, jeg hellere må ride tilbage til Vessige."

Han var allerede borte mellem træerne. Men Sidsel blev siddende i sadlen.

"Er I bange for mig, jomfru?" spurgte den sårede.

"Jeg hedder junker Sidsel," sagde hun kort.

Han brast i latter.

"Junker Sidsel! Da er I både junker og jomfru? Stig allenfals af hesten og vær ikke så spydsk. Ufarlig nok må jeg vel være, som jeg ligger her, lammet og brudt."

Da hun ikke svarede, sagde han lystigt:

"Det ville løbe bravt rundt i hovedet på de unge herrer ved hove, om de så en junker med så gylden en sol om sit hoved."

"Kommer I til hove?" spurgte hun nysgerrigt.

"Ja, når hove kommer til mig. Jeg er lensmandens søn på Falkenberghus; min fader er Aksel Pedersøn Thott. Det har

hændt, at dronningen har gæstet os. Men hvem er I?"

"Fortæl mig om hoffet," sagde hun.

"Ja, om I vil stige af hesten og sidde her hen."

Hun stod af og satte sig på stubben bag hans hoved.

"Nu kan jeg ikke se jer, junker Sidsel."

"Da bliver I ikke træt i eders syge øjne," lo hun. "Så har I set dronning Margrete?"

"Mer end én gang."

"Er hun fager?"

Han lo, men våndede sig i det samme af smerte.

"Som et stenbillede af selve den hellige jomfru," sagde han.

"Men streng skal hun være?"

"Kors ja. Alle billederne vender sig, når hun træder ind. Og når hun taler, er det som en domkirke hvælvede sig på sine piller over ens hoved."

"Så holder hun vel sine jomfruer til væven og rokken?" spurgte Sidsel og gøs.

"Vist gør hun det, junker Sidsel. Og om de er uskikkelige, da lader hun sin overhofmesterinde rise dem, til blodet springer."

"Og det lader de sig byde?" spurgte hun og slog med nakken.

"Det er blot jomfruer, ikke junkere," sagde han og søgte at vende sig, så han kunne se hende.

Hun sad hensunken i sine tanker og mærkede det ikke.

"Går alle junkerne dér i så fine klæder?" spurgte hun og så på hans grønne, sølvtrukne vams.

"Da skulle I se Abraham Brodersen," sagde han. "Han strutter af silke og fløjl, og man kunne købe en gård for det guld, der skinner på hans bælte."

"Abraham Brodersen – er det en ridder?"

"Den mægtigste af dem alle."

"Det mente jeg var kong Erik."

"Kong Erik gemmer sig bag fru Margretes skørter og er glad, når de ikke vifter ham om næsen."

"Slig havde jeg ikke tænkt mig en konge," sagde hun og faldt i tanker.

Han havde fået vendt sig om og greb hendes hånd for at kysse den.

Hun sprang op som stukket af en bremse og var i et spring ved hesten.

"Godt for jer, at I er såret," sagde hun blussende og sprang i sadlen. "Ellers skulle min hånd have kysset jeres kind."

I det samme kom hr. Jakob ridende med nogle bønder, der skar grene og flettede en båre.

"I er Laurens Thott, Aksel Pedersøns søn fra Falkenberg?" spurgte hr. Jakob.

"Jeg er så. Og hvem er I, som så ridderligt er kommet mig til hjælp?"

"I er velkommen til min gård, om I tåler at bæres så langt. Jeg er Jakob Bengtson på Hjuleberg."

Junker Laurens så mistænksomt på ham.

"Jeg takker for eders gode mening," sagde han koldt. "Men en så lang rejse ville sikkert volde mig stor pinsel. En af de gode folk her huser mig vel, til vi kan få skikket bud efter en karm."

"Så får I have farvel," sagde hr. Jakob mut. "En så ringe mand som jeg, tør vel ikke formelde lensmanden min hilsen?"

"En *ærlig* mand er aldrig for ringe," sagde junker Laurens med vægt. "I får nu have farvel og tak."

Gram i hu over den ringeagt, der var vist ham, red hr. Jakob derfra. Og junker Sidsel fulgte ham tavs. Hun så endnu junkerens fine, blege ansigt for sig. Og bag ham tonede et strålende billede frem: stadselige riddere i fløjl og silke, fagre jomfruer, der trådte dansen til gigers og fløjters klang, og over dem alle stendronningen, fru Margrete, der bar de tre gyldne kroner over sit hvide hovedlin.

6. Et møde

Den næste morgen, da hr. Jakob ville vække Cæcilie, var hun borte, og hendes hest savnedes i stalden. Brummende opgav han jagten og lod sig tappe en kande øl straks fra morgenstunden.

Cæcilie havde kun sovet lidt den nat. Mødet med junker Laurens havde sat hendes indbildningskraft i bevægelse; og da hun blev træt af at udmale sig det fornemme liv ved hove, som hun vidste så lidt om, gav hun sig til at tænke kritisk over det liv, hun havde ført, så længe hun kunne huske.

At moderen var syg og vranten, fik være. Hun så hende kun morgen og aften og ofrede hende for øvrigt ikke en tanke. Faderen holdt hun af, som man holder af den hund, der følger en, og den hest, der bærer en på sin ryg. Men hun havde gerne set, at hunden havde bidt oftere og hesten stejlet. Han blev hende for skikkelig og ens, den gamle; hun ønskede næsten, at hun var nødt til at være bange for ham. Han blev hende efterhånden for lille og dagligdags – ganske som skoven og bjergene og gården selv, der hang som en rigtig røverrede på fjeldskrænten med sine lave egetræsbygninger og de nedrammede egestolper til mur.

Og der skulle hun bede hjort og svin i evig jomfrustand, til de to gamle havde lukket deres øjne – for at sidde ene på gården til sine dages ende eller ægte en bonde af egnens folk. Niels fra Stengården måske? Nej om så …

Hun sprang ud af sengen og red til skovs. Uvilkårligt slog hun ind på vejen mod nord; raskere og raskere red hun, mens

junker Laurens' ord genlød i hendes øren, og de billeder, han havde oprullet, flimrede gennem hendes sind.

"Om de er uskikkelige, da lader hun sin overhofmesterinde rise dem, til blodet springer ..."

Nu ja, hvad så? Hellere rises til blods end kedes til døde. Og den unge dronning Filippa havde ry for at være mild og god.

"Kærringen kan da ikke leve evig," tænkte hun med faderens ord.

Inden hun vidste af det, så hun de høje mure på Falkenberghus gråne frem over de røde småtage.

Hun red ind gennem stadporten og lige ned til havnen. Dér lå et par købmandsskuder med travlhed om bord. På hendes spørgsmål svarede folkene, at de skulle til fiskeleje i Skanør. De grinte og pegede, da de så hendes lange, rødgyldne hår over den korte drengetrøje.

Et uhøvisk ord sendte de efter hende, men det nåede ikke hendes øren. Hun red langs stranden og indåndede i dybe drag den salte luft fra det blygrå hav, hvor hvide skumkamme steg og sank så langt øjet rakte.

Dér langt mod syd, hvor skyerne tætnedes, lå Sjælland, kongsgården, hvor dronningens jomfruer vævede og spandt og baldyrede, når de ikke førtes i dansen af høviske herrer med sirligt skæmt ...

En snekke duvede langt ude med sit hvide, hvælvede sejl.

"Om endda fader havde været fetaljebroder endnu," tænkte hun, "da kunne jeg have fulgt ham på hans farter og kæmpet mod hanserne ved hans side. Han kunne rode i kræmmernes kister og finde mig silke og fløjl ..."

Eller om blot Hjuleberg lå her ved havet, hvor mennesker kommer og går og nyt spørges –

Hun drev hesten op over brinken og fulgte vejen syd på imod Heberg. De runde, skovklædte brinker lukkede vejen for hende og veg til side, eftersom hun jog frem imod dem.

Da hun kom op over en bakke, standsede hun og stirrede. En dæmpet solstråle brød frem i det samme, og langt henne på vejen skinnede det som af blanktpudset jern.

Langsomt red hun nærmere og så en mægtig rytterskare komme imod sig.

Det var hr. Abraham Brodersen, der havde besøgt sin gode ven Jep Muus på Helsingborg. Nu agtede han sig med sin stedsøn, den unge Bengt Ebbesen, og hundrede jernklædte mænd til Varberghus.

Cæcilie kendte ham straks, skønt hun aldrig havde set ham. Den brede pande under jernhuen og det mægtige bryst under det hvælvede, sølvindlagte harnisk, som også det, at han red med så mægtigt et følge, sagde hende, hvem han var.

Hun blev holdende midt på vejen og så på standarten, der smældede over rytterskaren; så tvang hun hesten ind over græskanten, vendte dens hoved mod vejen og bøjede sig uvilkårligt dybt over sadelknappen.

Hr. Abraham standsede sin hest så brat, at jernet klirrede, og slog op med hånden.

"Vel mødt, skøn jomfru," sagde han og smilte; for han var en stor kender af kvindelig skønhed, helst når den, som her, endnu stod i knop.

"For at I er jomfru ser vel et kyndigt øje som mit, endda I sidder så kækt i sadlen som nogen ungersvend. Agter I jer kan

hænde til hove for at dåre vore herrer med eders unge skønhed?"

Han vendte sig mod Bengt Ebbesen, der holdt muggen og tvær ved hans side.

"For Gud, Bengt, kan du vise mig et fagrere hår i fru Margretes fruerstuer, da giver jeg dig Rossared gods kvit og frit, og vi behøver da ikke længere at kævles om det, du kalder din fædrenearv."

Cæcilie havde endnu ikke vovet at slå sine øjne op, og hendes kinder var blege af angst og fryd.

"Hvad hedder den lille jomfru?" spurgte hr. Abraham.

"De kalder mig junker Sidsel," sagde hun ligefremt. Der rungede en latter ned igennem rytterskaren; selv hr. Bengts vrantne mund krusedes af et smil. Men nu så Sidsel op med et blik så kækt og klart, at latteren døde hen.

"Ellers hedder jeg Cæcilie Jakobsdatter til Hjuleberg," sagde hun og så for første gang frit på hr. Abraham. "Og om jeg ikke tager fejl, da er I hr. Abraham Broderson?"

"Hvoraf slutter du det, mit barn?"

"Fordi sådan har jeg just tænkt mig rigets mægtigste mand," svarede hun.

Hr. Abraham smilede og strøg velbehageligt sit lyse skæg.

"Rigets mægtigste mand er kong Erik," sagde han. "Jeg er kun hans tro tjener, om det end har behaget fru Margrete at vise mig stor gunst."

"Lidet vejer vel kronen imod magten," sagde hun og smilte.

"Guds kors!"

Han så studsende på hende, og der kom et begærligt glimt i hans øje.

"I er vel skåren for tungebåndet, jomfrulil, og synes at være så klog, som I er fager. Hils eders gode fader og sig, at en slig skat burde han ikke gemme mellem Hallands bjerge."

Han samlede hestens tøjler og hilste dybt.

"Vel mødt ved hove, jomfru Cæcilie," sagde han og gav hesten af sporen.

Junker Sidsel blev holdende længe og stirrede efter skaren, der forsvandt buldrende i en støvsky.

7. Når blomst springer ud –

Da Cæcilie kom tilbage til Hjuleberg marker, sprang hun af hesten og lod den løbe, som den ville. Selv gik hun lige op til moder Karen, der sad og bandt hoser på en sten udenfor sin dør.

"Mor Karen," sagde hun forpustet af den hurtige gang, "har du nogen tid set hr. Abraham?"

"Kors, som du falder med døren ind i huset, barn," vrissede den gamle. "Hvor har du dog været, så rød og åndeløs du kommer farende? Din fader har søgt dig alle vegne og sidder nu og græmmer sig ved bægeret."

"Abraham Brodersen, mor Karen, kender du ham? Du har jo været med fader både i Varberg og Købmannehafn. Jeg har set ham."

Den gamle lod hosen synke i skødet og stirrede på hende med åben mund.

"Har du set ham? Begynder du nu at fable igen, som da du var lille?"

"Og talt med ham," bemærkede Cæcilie. "Han kom ridende med en hel hær nede mellem Heberg og Skrea. Hvor han er fager, mor Karen, og så mild og høvisk …"

"Kors i Jesu navn, han har da vel aldrig troldgjort dig, mit barn? Agt vel på dig selv, Sidsel lille, set ham har jeg aldrig, men hørt om ham har jeg vel. Han skal være så rig, så rig, men farlig gæv efter unge jomfruer, siger de. Og noget er der om det, for jeg har et søskendebarn på Helsingborg, der tjener Jep Muus for terne, og hun …"

"Ja, ja, det ved jeg," sagde Cæcilie.

Hun mindedes glimtet i hr. Abrahams øjne og krusningen om hans mund; det havde kogt op i hende, da hun så det, som når hun drømte om det kys, Niels havde givet hende … eller som i går med junker Laurens … brust i hendes blod af angst og fryd og harme …

"Ved du det, barnlille? Han har da aldrig sagt –"

"Vist ikke, mor Karen, han sagde bare, at jeg var fager og alt sådan, som jeg har hørt så ofte. Men sig mig, om han formår meget hos fru Margrete?"

"Hos fru Margrete? Ja, det må jeg tro. De siger …"

"Gør hun alt, hvad han vil?"

"Ak for en syndig verden, mit stakkels, uskyldige barn! De siger, hun gør meget mere for ham, end godt er for hendes sjælefred og salighed. Men det forstår du dig lidet på; kan hænde, at det også er onde tunger …"

"Da skal han hjælpe mig, mor Karen, for nu vil jeg til hove …"

"Barn dog, hvad skader min lille due …"

Cæcilie var allerede gennem porten. Hun gik lige op til hr. Jakob, der sad halvdrukken og buldrede hende i møde. Men hun satte sig ned på hans skød og slog sine arme om hans hals.

"Far," sagde hun, "vil du gøre for mig, hvad jeg beder dig om?"

"Hvad du beder om?" sagde han, rørt og forlegen over det uvante kærtegn. "Gælder det nu en ny hest? Jeg gav dig dog den bedste, jeg havde på græs …"

"Hvorfor har du aldrig ført mig til hove, fader?"

"Til hove?"

Han stirrede måbende på hende og greb efter kruset.

"Jeg mente, det var skik, at gode riddere lod deres døtre optage mellem dronningens jomfruer."

"Mellem dronningens ...? Ja, ser du, barn ..."

Han tog sig en dyb slurk af kruset og krammede skægget med sine fingre.

"Ræk mig kanden der! Ser du, Sidsel, sådan rigtig ridder er jeg jo ikke."

"Er du ikke ridder, fader?"

"Forstår du ikke, barn ... jeg kan være så god som de andre, og narrestreger er det hele naturligvis. Men ridder kalder man først dem, der har fået tre klap på skulderen af et sværd ..."

"Er junker Laurens ridder?"

"Nej, Sidsel. Så du ikke, han havde sølvsporer? Når en mand bliver slået til ridder, må han købe sig sporer af guld. Herren må vide, hvor jeg skulle skaffe dem fra, om den ulykke timedes mig! Og rejsen derned blev vel for kostbar for småfolk som os, lille Sidsel ..."

"Så sælger vi gården og drager alle til hove, fader."

"Kors i Jesu navn, er du rent galen, tøs? Og hvad tror du, fru Margrete ville sige, om jeg kom hende for øje med slig begæring, en gammel fetaljebroder og røver, som hun kalder mig ..."

"Pyt," sagde Sidsel og slog med nakken, "er de ikke røvere alle til hobe? Jeg har hørt dig sige det selv, at fru Margrete var den største af dem alle, hun, som drev kong Albrecht fra Sveriges rige og selv har lagt hånd på kirkens gods ..."

Hr. Jakob lo og slog kruset i bordet.

"Sandt er det, som du siger, min tøs; men jeg har hørt sige, at unge kong Eriks fader, hertug Vartislaus, var endnu større. Han sad på stolpe dernede i Pommern og brandskattede de vejfarende og lod sit liv i en rigtig landevejsfejde ... Men fru

Margrete tænker ikke så, kan du vel forstå. Du må slå de griller af hovedet, barn."

"Da skal hr. Abraham hjælpe mig," sagde Sidsel.

"Hr. A-bra-ham?"

"Abraham Broderson, ja. Jeg mødte ham i dag. Og han bad mig hilse Jakob Bengtson og sige, at slig skat, som han uværdig haver i sin datter Cæcilie, skulle han ikke gemme bort mellem Hallands bjerge, men ..."

"Mødte du hr. Abraham Brodersen, Cæcilie? Og i de hoser?"

"Er de kan hænde ikke gode nok?"

"Gode nok til at ride galen her, hvor ingen møder andet end svin og bonde. Men når man stedes for en højfornem herre fra hove, må man for sanden ..."

"Jeg kunne dog ikke ret vel trække i kjortel og særk der midt på landevejen," lo Sidsel og hoppede af hans skød. "Men til hove vil jeg, om jeg så skal rømme."

Han så hovedrystende efter hende, mens hun løb af stuen.

"Lettere fanger man svalen i luften, end ung jomfrus griller," sukkede han. "Snart synes hun mig at være fuldvoksen mø, endda hun kun er fjorten somre. Flyver hun af gårde, bliver jeg ganske ene. Jeg må have mig en kande rhinsk."

Men den næste morgen overraskede Cæcilie dem alle ved at møde i sin hvergarnskjortel, der var blevet så kort, at den stumpede over knæene. Hun nægtede at ride ud med faderen, men satte sig hen ved spinderokken. Om aftenen flyttede hun sig ind til moderen og prøvede på at sladre med hende. Men fru Martha var for overvældet over dette Guds under til at svare. Hun græd blot og sukkede:

"Nu se Gud i nåde til os, hvordan skal dette ende?"

Få dage efter havde jomfru Cæcilie fået gjort en sømmelig kjortel og havde slået et bånd om sit rige hår.

Da så de alle først, hvor fager hun var blevet, og at hun nu var kvinde.

8. Nyt fra hove

En eftermiddag hen mod jul sad Cæcilie og baldyrede ved sin moders seng. Fru Martha talte aldrig mere, men lå nu mest stille hen. Cæcilie undredes over, hvad hun kunne tænke; for hun fæstede ofte blikket på datteren med et spørgende, klagende udtryk, som et dyr, der tigger for sit liv. Spurgte Cæcilie, om hun led smerter, rystede hun blot på sit hoved og vendte sit smalle, gennemsigtige ansigt mod væggen.

Men denne dag havde hun været urolig, og mod aften rejste hun sig over ende og forlangte at få sin ægteherre i tale.

Der gik bud i øst og vest, og hr. Jakob kom pustende og forskrækket stampende ind med sne om støvlerne.

Fru Martha så på Cæcilie og på døren, og datteren gik. Fru Martha fæstede da blikket på sin husbond og sagde:

"Det er synd, Jakob."

"Ak ja, ak ja, lille Martha," sagde Jakob snøftende; han klappede hendes magre hånd og ransagede sin samvittighed.

"Brave bønder kunne vi have været, og Sidsel kunne have ægtet en ærlig knøs af sin stand. Kan hænde, du også ved bedrifter kunne have hævet dig op blandt de andre. Men dette er synd."

"Nu, ja, nu ja, Martha lille, hver kan vel være god for sig ..."

"Småt var det alt, ringe fare og ringe ære, mens du fo'r med fetaljebrødrene, som på dine togter til skovs. Intet stort blev der ved dig, uden kan hænde, når du drak ..."

Hr. Jakob sad med angstens sved på sin pande og stirrede både mod loft og gulv, men alle vegne stirrede han ind i sin

samvittigheds spejl, og spejlet sagde som hans hustru. Småt og ringe, småt og ringe …

"Vi skal se at finde en brav mand til Sidsel," stammede han.

Men fru Martha rystede på sit gamle hoved.

"For sent," hviskede hun. "De brave er nu for ringe; hun vil klyve til vejrs, og da Gud trøste hende. År efter år har jeg ligget her, og lidet har jeg talt; men meget har jeg set og hørt, som I ikke vidste. Vogt på mit barn."

"Det skal jeg, for Gud, det skal jeg, Martha lille."

"Ak," sukkede hun og vendte sig mod væggen, "lidet nytter det at bede den, der ikke har magt."

Få dage efter sov fru Martha hen.

En tung og mørk vinter blev det. Gennem mange år havde hr. Jakob hundset sin kvinde, og i den sidste tid havde han skyet hende. Men nu savnede han hende bittert; for som en skygge svandt mindet om den brudte, bedrøvelige gammelfrue af hans sind, og hun blev atter den kække, glade, unge fru Martha, der havde stået tappert ved hans side i lyst og strid og lyst for ham som en ildstøtte på hans vej.

Cæcilie kom hurtigt over sorgen, om end husets nye orden satte sit præg på hendes væsen. Hun hang nøglerne ved sit bælte, og det kendtes både ude og inde, at en klog og myndig kvinde havde taget styret. Faderen blev som en visk i hendes hånd og lod hende gøre, som hun ville. Hun skaffede Abildgården solgt og hvervede flere folk til Hjuleberg. Hun købte øksne og fik de forfaldne marker pløjet og tilsået; hun gik selv bag ploven, når det trængtes. Pigerne blev fra tidlig morgen holdt til væv og rok, og der blev noget nær velstand i fadeburet.

Hr. Jakob sad og drak.

Men en morgen tog Cæcilie krus og kande bort for hans næse og låste dem inde i kælderen.

"Gå med bag ploven, om tiden falder dig lang," sagde hun hvast. "Vi er ikke storfolk, der kan lægge hånden i skødet. Drik duer ikke, før dagens gerning er gjort."

"Sidsel lille," sagde hr. Jakob og græd.

Men han tænkte, at salig Martha havde vel ret. Han havde ikke gjort det så vel for sin datter, at han kunne kræve sin vilje.

Han lagde da sin rystende hånd på ploven, men havde ikke stadighed til at gå disse lange, seje furer frem og tilbage. Så strøg han til skovs med sin bue. Og en dag, da Cæcilie var i marken, brød han kælderen op, og hun fandt ham, da hun kom hjem, døddrukken mellem fadene.

Den næste morgen satte hun selv hans øl for ham.

"Stakkels fader," sagde hun og strøg ham over håret, "ikke skal du røve i dit eget hus. Jeg får vel gjort arbejdet for os begge."

Hr. Jakob druknede sin skam i bægeret med sin tørst.

Hen på sommeren kom en bissekræmmer til huse. Jomfru Cæcilie havde fået stort ry mellem de vandrende købmænd; hun købte rigeligt af dem, helst når de havde silke og fløjl i deres pose. Ingen kunne tænke sig, hvad hun gjorde med det, for hun gik selv i hvergarn. Men hun måtte vel have sin hensigt med at fylde sin store kiste med disse dyre sager.

Denne dag fik kræmmeren dog ikke stunder til at kramme ud af sin pose, før han havde råbt:

"Stort nyt, jomfru Cæcilie! Abraham Brodersen har måttet lade sit liv."

Det svimlede for Cæcilie, så hun måtte sætte sig på bordkanten; dette var en drøm, der sank i grus. Men hun spurgte sindigt:

"Hvor gik det til?"

"Nedrigt nok for så stor en herre," svarede kræmmeren. "Tappert stred han mod holsterne og slap uden en skramme. Men på hjemvejen måtte han lægge sit hoved på blokken."

"På blokken? Jeg mente, at fru Margrete ..."

"Fru Margrete var ikke i lejren, da det skete. Han havde taget en jomfru med vold, og faderen ville ikke lade sig sige."

"Tog han hende med vold?" spurgte Cæcilie med tindrende øjne.

"Det var så hans skik," svarede kræmmeren.

"Faderen krævede hans liv efter loven. Og kong Erik var ikke sen; længe har den overmodige ridder været ham en torn i øjet. Hans venner og frænder bød gods og guld i bøde, de bad og truede. Men kong Erik færdigede dem kort af. "Er loven kun for de små?" spurgte han. Og så måtte den store herre lade sit hoved springe."

"Kong Erik gjorde ret," sagde hun og drog vejret dybt. "Og hr. Abraham fik kun sin fortjente løn. Men lad os nu se, hvad du har i din pose."

Kræmmeren undredes over hende denne dag; for hun købte kun groft lærred og nyttigt kram til huset.

"Hvad skal jeg med silke og fløjl?" tænkte hun.

"Et barn var jeg, at jeg drømte om at komme til hove. Nu er hr. Abraham død, og godt var det kan hænde, at det gik, som det gik."

"Hvad sagde fru Margrete?" spurgte hun kræmmeren, da han ville gå.

"Ja, hvad siger hønen, når kyllingen galer?" lo han og kastede sækken på nakken. "Nu får I have farvel og tak, jomfru."

Men Cæcilie grundede meget over dette, at kong Erik altså dog var krøbet ud bag fru Margretes skørter og lod dem vifte, som de ville.

"Så er kan hænde kongen dog den mægtigste mand i riget?" tænkte hun.

Og den sommer arbejdede hun så hidsigt som ingen sinde før.

9. Fru Margretes overmand

En sludfuld novemberdag i året 1412 sad Cæcilie i hytten hos mor Karen og spandt. Den gamle glædede sig over at have selskab; for hun blev hurtigt træt af at binde hoser, og dagen bliver lang for den ørkesløse. Indtørret var hun som en mumie, og sammensunket sad hun i sin stol; men endda gik munden på hende som kæp i et hjul, helst når tanken vendte sig mod gamle dage, da hun fo'r med Jakob Bengtson på hans togter. Og det var just for at fritte hende om sådant, at Cæcilie sad her.

"Regnen slår igennem," sagde Cæcilie og flyttede rokken. "Jeg kommer til at koste dig et nyt tag. Men fortæl mig nu om Købmannehafn, om du ellers mindes."

"Om jeg mindes! En stor og fager by er det, vel endda større end Helsingborg, og med hele to kirker. Jeg var en morgen til messe i St. Nikolaj, ja jeg var ..."

"Var kongen dér?"

"Kong Volmer var død dengang, og kong Erik var ikke født. Dronning Margrete har jeg aldrig set, så vide jeg har faret. Hun drager jo rundt i sine riger, og fast hun har borge nok, er der ikke en, hun kan kalde sit hjem, om end hun vel sidder helst på Kalundborg."

Den gamle dunkede med stokken i stengulvet og sagde lidt efter:

"Sært er det med Danmark, at der er ingen stad, hvor kongen holder fast til huse og rigens råd har sit sæde, som det var med Stockholm i Sverige. Jeg mindes, hr. Jakob sagde i sine velmagtsdage, at Købmannehafn lå skønt for fejden med hanserne, og at fru Margrete skulle lægge sin hånd på staden.

Men roskildebispen sidder fast på sin ret; så er jo også Peder Lodehat hendes gode ven og er vel for gammel til at jages af gårde."

"Bisper og munke er det vel mest, som råder med fru Margrete," sagde Cæcilie og lod rokkehjulet snurre. "Var jeg dronning, skulle jeg selv vælge den stad, hvor jeg ville bo."

"Kors, som du taler, barn! Dér, hvor fru Margrete giver ævred op, rakte dine arme vel kun kort. Endnu har hun ikke fundet sin overmand."

Der lød larm og råb ude fra porten. Cæcilie smækkede døren op og så ud i regnen. Karlene stod i klynge og snakkede, og pigerne kom løbende fra huset.

"Står I der og skvaldrer, I dagtyve, og render fra både væv og plejl midt på dagen?" skreg hun og truede ad dem.

"Her er kommet bud fra Abild, madmoder," råbte en af karlene.

Cæcilie gik ud i regnen, og mor Karen rokkede bagefter. Det var Niels fra Stengården, der stod dryppende af regn og sved midt i klyngen og berettede stakåndet:

"Præsten i Abild sendte mig hid, jomfru," sagde han og slog vandet af huen. "Han kom just nu ridende fra Halmstad og havde spurgt stort nyt. Fru Margrete er død."

"Hellige jomfru," råbte gamle mor Karen og slog kors for sig, "ja, det kunne en vel vide, at hun måtte finde sin overmand til sidst."

Men Cæcilie jog folkene ind og bød dem beværte Niels. Selv blev hun stående i den silende regn, hensunken i sine tanker.

"Hun var en stor og stolt frue," sagde mor Karen, "om Gud ellers ser på det, når hun stedes for hans trone."

"Stor må hun vel have været," sagde Cæcilie, "siden dette budskab greb mig så hårdt om hjertet, endda jeg aldrig så hende. Nu er kong Erik for alvor rigernes mægtigste mand."

Hun gik lige op i storstuen og berettede budskabet for sin fader, der sad halvsovende på bænken.

"Fru Margrete er død!" sagde hun tungt.

Han stirrede først sløvt på hende, som om han ikke forstod. Så sprang han op med et vildt råb.

"Sagde jeg det ikke, at kærringen kunne ikke leve evigt!" skreg han og fo'r ud af stuen.

Cæcilie trak på skuldrene.

"Ringe var han vel altid, men øllet gør ham endda ringere," sagde hun.

Men efter den dag rørte hr. Jakob ikke kruset oftere. Han lukkede sig længe inde i våbenkammeret og pudsede sin rustning, så det sang i den. Der kom en forvirret glans i hans blik, og han strammede sig op, når han gik, som om han ville tage sin ungdom igen med vold.

Cæcilie rystede på hovedet og tænkte, at han gik i barndom.

10. Det sidste felttog

Nogle dage senere henimod skumring kom en bissekræmmer vandrende gennem Sløinge krat med sin sæk.

Bedst som han gik, fo'r han sammen ved en klirrende lyd inde bag granerne. Han standsede og lyttede, men da alt var stille, fortsatte han sin gang. Lidt efter hørte han et højt råb og en klang af jern bag sig. Og da han vendte sig, stod en sværtbygget ridder i sort rustning og med nedslået hjelmgitter for ham. Han greb ham i struben og ruskede ham, så han nær havde tabt vejret.

"Smid sækken!" råbte den jernklædte.

Kræmmeren rystede som et espeløv og havde ikke svært ved at efterkomme ordren, for sækken faldt af sig selv af hans skælvende hånd.

"Spar mit liv, strenge herre," bad han. "Tag sækken i Guds navn, endda den indeholder alt mit eje, men spar mit liv."

"Kan hænde," sagde den jernklædte barsk. Han kastede sækken over nakken og gik ind mellem træerne.

Kræmmeren stod og stirrede efter ham. I grunden var han en uforfærdet karl, og hovedet havde han ikke tabt. Han lagde mærke til, at den jernklædte gik sært sammensunken af en krigskarl at være, og at han slingrede, som om rustningen var ham for tung. Sagte listede han sig efter ham og gav ham et vældigt slag over jernhætten med sin tunge knippel, så han sank til jorden uden en lyd.

"Guds moder være priset," sagde kræmmeren og tog sin sæk. "Jeg kommer til at haste til Hjuleberg, til hr. Jakob, at vi kan få denne ugerningsmand bastet, før han vågner af sin svime."

Han hørte i det samme hestetrav på vejen og vendte sig. Da han så, at det var jomfru Cæcilie, blottede han ærbødigt sit hoved.

"Jeg agtede mig just til jer, jomfru," sagde han, "da her kom en karl ..."

"Du har vel ikke set fader?" spurgte hun kort.

"Gid det var så vel! Men jeg har kun mødt en stimand, som tog min gode sæk og alt var på vejen, da jeg slog ham i græsset."

"Fader er syg," sagde Cæcilie, "og ved ikke, hvad han gør. Før da jeg kom hjem fra marken, sagde pigerne, at han havde iført sig sin rustning, som om han agtede sig i fejde, og var redet vest på. Jeg er angst for, at han skal være kommet til en ulykke."

Kræmmeren stirrede målløs på hende.

"Var han i rustning?" spurgte han omsider. "Kors i Jesu navn, syntes jeg ikke nok, at jeg skulle kende røsten. Det må være ham, jeg har slået ned."

Cæcilie sprang af hesten og gik ind mellem træerne. Der lå hendes fader næsegrus og stønnede svagt. De vendte ham om og spændte jernhuen af ham; den havde trykket en blodig ring om hans pande. Han så forvildet op, men kendte hende ikke og lukkede straks øjnene igen.

"Hent folk," sagde hun til kræmmeren.

Han løb ad Sløinge til og vendte snart tilbage med nogle bønder. De afførte hr. Jakob hans rustning, lagde ham på en båre og bar ham ad Hjuleberg til. Cæcilie red tåreløs bagefter. Da de kom til gården, var han død. Slaget havde været hans skøre hjerne for stærkt.

Tåreløs stod jomfru Cæcilie også på Abild kirkegård, da de sænkede hr. Jakobs legeme i jorden. Hun havde nu en gang

lettere til vrede end til gråd. Men i grunden savnede hun den gamle; det var det sidste af hendes barndoms bånd, der brast.

Og over fremtiden hvilede et mørke, hun næppe vovede at se ud i.

11. Opbrud

Kort efter nytår spurgtes det, at den unge kong Erik var på vej fra Halmstad; han agtede sig til Lødøse ved Gøtaelv for at tage mod de norske rigsråders hyldning, og ønskede at vise sig for det svenske folk, som fru Margrete aldrig ret havde kunnet vinde.

Jomfru Cæcilie red syd på for at få ham at se, og hun mødte kongen ved Getinge. Uset holdt hun mellem træerne og så det prægtige tog drage forbi. Vejen var dårlig og farten kun langsom, så hun havde god tid til at tage kong Erik i øjesyn.

Han alene af dem alle var ikke klædt i jern. En blå, pelsbræmmet vams sluttede tæt om hans høje, bredskuldrede legeme. Han bar hovedet kækt og frit på den lange, smalle hals, om hvilken han havde vundet et linklæde, der var sammenfæstet med et gyldent spænde. Det guldgule hår vældede frit ud under hatten, hans øjne strålede og hans kinder blussede, som havde han redet i fuldt firspring over en eng.

Det var sagtens magtens sødme, der gjorde ham glad, tænkte hun. Så sagde man jo også, at han elskede sin unge dronning Filippa over al måde. Mandig og mægtig tog han sig ud, just som hun havde tænkt sig en konge. Og fra denne dag gik hun atter og grundede på udvej til at komme det store, rige liv på nærmere hold.

Men sommer gik og vinter gik, og endnu et år randt hen i sin ensformighed. Cæcilie styrede sin gård nu som før, holdt karle og piger skarpt til arbejdet, men tog ikke selv stor del i det. Hun havde opdaget, at det gjorde hendes hænder røde og barkede, og hun plejede sit legeme med større omhu nu end tidligere. I

al hemmelighed gjorde hun sig prægtige klæder af de kostelige tøjer, hun havde handlet sig til i årenes løb. Og om aftenen kunne hun sidde længe for spejlet og rede sit lange hår. Men når hun mødte sine øjne i spejlet, blev hun forskrækket; de var blevet så hvasse, syntes hun, og om munden var der alt for faste drag, som af en mands vilje.

"Jeg bliver gammel og grim af at skalte og valte med gården her," sagde hun til sig selv. "Til våren sælger jeg alt og drager til Sjælland; hvem ved, hvad siden kan hænde. Allenfals kan jeg da gå til dronning Filippa og sige hende det, som det er. Hun kan vel ikke gøre værre end vise mig døren."

Men først på året 1415 indtraf noget, som lettede hende vejen.

En eftermiddag kom ridende bud med brev og hilsen fra lensmanden på Falkenberghus. Hun kunne ikke læse og løb over til mor Karen, som jo ikke var klogere. Så red hun til præsten i Abild, og han lagde det ud for hende.

Lensmanden bad hende mindes, at hendes fader, Jakob Bengtson, i sin tid var blevet forklaget for fru Margrete for stimandsfærd og ran, og at fru Margrete kun af sær nåde havde ladet ham beholde liv og gods, mod at han gjorde ydmyg afbigt og svor en dyr ed på, at vejfarende skulle have fred, hvor de færdedes over hans jord. Ikke desto mindre havde Jakob Bengtson, efter hvad der var kommet lensmanden for øre, lagt sig i baghold med sværd og rustning og truet en fredelig vandringsmand på hans liv samt fraranet ham hans lovlige eje, og han var således atter hjemfalden under landsloven. Straffe ham på livet kunne lensmanden jo ikke, eftersom det havde behaget Gud at lade ham omkomme midt i hans misgerning. Men Hjuleberg med alt tilliggende var hjemfaldet til kronen. Af

sømmeligt hensyn til jomfruens enlige stand og vanskelige kår ville lensmanden lade sagen bero til St. Hansdags tide, så at hun måtte tage dette brev som velvilligt varsel og i tide søge sig et andet hjem.

Præsten læste brevet op med ængstelig stemme; for han kendte jomfru Cæcilies heftige sind. Men til hans forundring lo hun helt lystigt og sagde:

"Hvad mener I om det, hr. Morten? Jeg tænker, han har en horeunge, som skal sættes på græs. Men han har gjort sin regning uden Cæcilie Jakobsdatter."

Hun red sporenstregs hjem og affærdigede buddet med den mundtlige besked, at hun skulle forklage lensmanden for kong Erik, som vel ville vide at holde sin hånd over rigets værgeløse jomfruer, at ikke utro tjenere og griske naboer lagde sin hånd på deres gods.

Derefter skikkede hun bud efter Niels fra Stengården og overtalte ham til at flytte til Hjuleberg. Mor Karen, der var så skrap, som hun var gammel, betroede hun tilsynet med hus og folk.

Så samlede hun sine klæder og smykker, og ledsaget af en jernklædt svend og en terne red hun til Vadstena, hvor hun havde hørt, at dronning Filippa opholdt sig for at lade sig optage i klostersøstrenes lag.

Men da hun kom til Vadstena, var dronningen længst redet derfra.

Så vendte hun tilbage til Hjuleberg og beskikkede endnu engang sit hus. I mag samlede hun alt, hvad hun kunne få brug for til sin person og kørte det til Falkenberg. Dér hyrede hun sig om bord hos en skipper, der agtede sig til Falsterbo, og lod sig

derfra fragte til Vordingborg, hvor kong Erik og dronning Filippa var.

Anden bog

Dronningens jomfru

1. I sørøveres vold

For en munter østlig brise skød snekken ud fra Falsterbo med jomfru Cæcilie om bord.

Hun stod på dækket og så uden skygge af vemod byen med de mange tegltage svinde i synskredsen. For hende var det ikke barndommens land, der blånede bort i det fjerne; det var fattigdommens og fornedrelsens sted, hun vendte ryggen for at fange hæder og lykke med sit gyldne hår, sine unge øjnes glans og sit store livsmod.

Aldrig kunne det blive andet end lykken, hun gik imod, tænkte hun. For det var det store, bølgende liv, hun kastede sig ud i, og hun skulle vel vide at bjerge sig i brændingen. Hvad frygtede hun kamp og fare? Blot ensomheden hadede og frygtede hun, den snigende ensformighed og håbløshed, der havde ældet og lamslået hendes sind mellem Hallands bjerge.

Aldrig ville hun gense sin fædrenegård, hvordan det end gik, det svor hun en dyr ed på, mens hun vendte sig og inddrak den salte, skarpe luft i dybe drag.

Da hun gik hen over dækket, kom skipperen slentrende imod hende med hænderne under bæltet.

"Vil jomfruen ikke gå ned?" spurgte han. "Hun kuler op og kommer til at slingre."

"Kan vi nå Vordingborg før aften?" spurgte hun.

"Om Gud og St. Julian vil," sagde skipperen og lettede på kabudsen. "Jeg tror nu ellers mest, vi får storm, og da kommer vi til at stå i rum sø for natten, siden hun er pålands. Længes jomfruen kanske til hove?"

Cæcilie svarede ikke, og da han tillod sig at skæmte med den fæstemand, der sagtens allerede stod på Gåsen og spejdede efter hendes sejl, slog hun med nakken og gik fra ham.

"Else," sagde hun til sin pige, "gå du nedenunder, og Erling med. Og tag vare på kisten; folkene her ser mig ud til alle hånde."

De gjorde så; en flok vilde og vejrbidte søgutter var det, væbnede til tænderne.

Tankeløst havde Cæcilie talt så højt, at det hørtes over hele dækket. Og skipperen råbte til rorgængeren:

"Hej, Lasse! Du kommer til at gå ned og salve dig og trække i dine søndagshoser! Har vi en dronning om bord, får vi føre os op som junkere."

En skraldende latter lød over dækket. Men Lasse brummede vredt:

"Jomfruen skulle ellers ikke tyvte ærlige folk. Greb vi efter hendes guld, blev det vel helst efter det, hun bærer på sit hoved."

"Agt vel på, hvad du gør, Lasse," svarede skipperen. "Har vi fragtet en jomfru, må vi helst også lade en jomfru gå fra borde."

Latteren rungede igen efter Cæcilie, der gik blussende hen mod stævnen. Men i grunden mishagede karlenes rå skæmt hende ingenlunde; hun læste i deres øjne, at hendes skønhed havde tændt en brand i dem, og hendes hjerte svulmede ved tanken om den magt, der var lagt i hendes ydre.

"Lidet efterlod min stakkels fader mig," tænkte hun, "en gældbunden gård, som jeg har mistet, og et ringeagtet navn. Men min mødrenearv er god; med den skal jeg drive det vidt. Og ve den, der griber mig an med andet end sin tunge."

Hun knugede hånden om den daggert, der stak i hendes bælte, men kom i det samme til at smile. Hun tænkte på gamle mor Karen, der havde grædt og varslet ilde som en seerske ved afskeden. Hvilken prædiken havde hun ikke måttet døje! Til sidst havde den gamle løftet sin rystende hånd mod himlen og råbt: Ilde vil det gå dig med dit hoffærdige sind; til øjenlyst og forfængelig tant står al din hu. Brand i blod gi'r fald for fod! Godt, at jeg vil have lukket mine øjne forinden.

Hun så op imod mågerne, der skreg om skibet; det lugtede også skammeligt af sild endnu fra sidste fragt. Hvad forstod en gammel stækket gås sig på de frie fugles fart? Bedre syntes hun om faderens ord, som hun aldrig havde glemt, at det gør lidet, om man falder, når man først er klyvet bravt til vejrs.

Med ét kom hun til at mindes junker Laurens. Mon han var ved hove nu? Hun havde hørt, at kong Erik havde gjort stort opbud fra alle rigerne for at fejde holsterne på. Lysteligt skulle det være at komme med i den fejde! Ride fremmest ved kong Eriks side, mens pilene suste og krigskarlene søndertrådtes under hestenes hove …

Hun så kong Erik for sig, som hun havde mødt ham hin dag ved Getinge, med den hvide, vajende hattefjer over det rejste hoved. Men da vil han være i jern, tænkte hun, og prægtigt vil brynjen slutte om hans brede bryst. Jeg gad også gerne se ham rynke brynet i vrede og hæve sin arm mod en fjende. For det var dog mere en brudgom end en konge, der red gennem riget den dag.

Men hun vidste kun alt for vel, at det ikke længere regnedes for sømmeligt, at jomfruer gik i krigsdans; de tider var længst forbi, da Berengaria red i slaget ved den store Volmers side, og

sorte Grethe Sprænghest førte den danske hær for unge kong Erik.

Når alt kommer til alt, bliver vel det ene som det andet, sukkede hun. Jeg kommer til at kukkelure i fruerstuen og age i karmen på rejserne. Men bliver det for trist og tamt, da trækker jeg for Gud i mine gamle hoser og bliver junker Sidsel på ny.

Skibet duvede og huggede, sejlet slog – de vendte og krydsede op mod vinden.

"Nu er bygen over os," sagde skipperen, der var trådt hen ved hendes side. "Vi får holde os klar af kysten og se tiden an."

"Hvad er det?" spurgte Cæcilie og pegede.

Skipperen skyggede for øjnene og bandede.

"Da gid hellere stormen må splintre min skude," brummede han. "Jeg vil have gjort min sidste sejlads, om det ikke er en fetaljebroder, der holder lige på os."

Cæcilies øjne tindrede.

"Da bliver her kamp?" spurgte hun.

"Det står ikke til at håbe," svarede han. "Han kan vel ikke tænke på at entre i det vejr. Jeg tænker også kryheden gik af jer, om de først fik hagerne i os. Snaphanerne gør ingen forskel på en fin jomfru og en fiskertøs. Gå I helst til køjs og bed til St. Julian om, at han må lade stormen vare."

Han greb selv rorpinden og holdt kursen mere sydlig. Hun så med bankende hjerte, at sørøveren gjorde det samme.

"Fader havde dog ret," tænkte hun. "Der bor kun et harehjerte i et kræmmerbryst og ligger ikke stor magt på en krysters liv. Gid de ville tage os, så kunne jeg komme sejlende til Vordingborg med mænd i mit følge. Var jeg først om bord, kunne jeg vel vikle dem om min finger."

Skuden gjorde i det samme et hop, så hun måtte gribe for sig, og der påkom hende en uforklarlig angst. Det var, som dansede alt omkring hende, høje bølger gik inde i hende selv og stemmede for hendes bryst. Hun vaklede hen mod trappen og slæbte sig skælvende ned i kahytten.

"Nu blev jomfruen nok bleg om næbbet," råbte skipperen grinende efter hende. "Bring nu eders helgen et bravt offer, så han bliver os god."

Snart lå Cæcilie på sin briks og gennemgik alle søsygens rædsler. Aldrig før kunne hun mindes, hun havde været syg; hendes uforfærdede sjæl var opfyldt af foragt for al svaghed, og hun kendte knap nok mere grænser for sin vilje. Men her lå hun slap og hjælpeløs, og hun forfærdedes over, at noget kunne være så meget stærkere end hun selv.

Imellem anfaldene rasede hun og skældte på Else, der gik hende til hånde.

"Lad mig ligge," skreg hun, "og gå hen og læg dig. Jeg fejler intet, men du er jo hvid som en væg og ryster over hele kroppen."

Hun stirrede ondt på denne terne, der vovede at være stærkere end sin herskerinde. Og da Erling i det samme stak hovedet indenfor og spurgte, om han kunne være til hjælp, flød bægeret over. Hun greb en af sine sko og slyngede den rasende efter hans hoved. Men så sank hun dødsensmat tilbage og ønskede, at hun måtte dø, så denne skam kunne få ende.

"Jeg ville blot sige, at nu vender vi," sagde Erling sindigt og satte skoen tilbage. "Vi er kommet sønden om øerne og får nu vinden på ryggen, det vil give ro."

Snart sagtnedes også fartøjets bevægelser, og Cæcilie faldt i søvn. Da hun atter stod på dækket, gled skuden jævnt imod vest og vinden var ved at lægge sig.

"Det bliver vel stille mod aften," sagde skipperen, "da kommer vi til at lægge os ind imellem øerne og bie på morgenbrisen."

Men i det samme gav han et råb og fo'r agterud. Han havde pludselig fået øje på et fartøj, der førte mærssejl og skød efter dem som en pil.

"Det er fetaljebroderen fra i morges," sagde han. "Ingen nytte til at rende til væds med ham; vil han have os, så tager han os; jeg kan kende på skroget, at det er en gullænder."

"En gullænder?" råbte Cæcilie. "Så kender I kan hænde også høvidsmandens navn?"

"Det får vi tidsnok at vide," brummede skipperen. "Ikke heller er han vel mere høvidsmand end jeg. Ser jeg ikke fejl af kastellet dér agter, er det ellers Mogens Hendriksen fra Visby, og han er imellem de værste, endda han er gammel og hans fod er opsvulmet af gigt, så han ikke kan gå."

Da lo Cæcilie og tænkte, at nu havde hun spillet vundet; for hun mindedes alt, hvad hendes fader havde fortalt om denne gullandske viking, med hvem han havde slået mangt et muntert slag i kong Albrechts tid.

"Tag sejlet ind og gør klar til kamp," råbte skipperen. "Og ryd dækket – bind jomfruen, om hun slår bagud."

Hun fandt det da klogest at fortrække; men hun blev dog stående med hovedet over lugen, så hun kunne holde øje med gullænderen, der straks var på siden af dem. Det myldrede af jernklædte mænd om bord. Fra stævn til stævn stod de med entrehagerne løftede, rede til at hage sig fast; entrebroen lå

parat over rælingen, og på agterkastellet stod en halv snes mand med pilen på buestrengen.

I det samme lød et brag; skibssiderne tørnede mod hinanden, entrehagerne susede ned over rælingen, broen slyngedes ind over dækket og en hagl af pile faldt over de angrebne, der trængte sig modløse sammen om deres fører. To af dem tumlede over ende.

"Kast våbnene," råbte skipperen og trak en pil ud af sin arm. "De er os for mange, og kan hænde, vi bjærger livet, om vi giver os."

Cæcilie stod målløs og så til. Aldrig havde hun tænkt sig, at det gik sådan til i en kamp; blodet brændte i hendes årer, mens hun så på disse kraftige mænd, der lod sig binde som får uden at løfte en arm til forsvar.

Uden at tænke over følgerne sprang hun frem, greb en af de kastede buer og sigtede op mod kastellet, hvor en rustning skinnede. Hun traf høvidsmanden på jernhatten, så det sang.

"Nu se St. Barrabas i nåde til os!" råbte en dyb røst fra kastellet. "Begynder nu jomfruerne at stå os imod! Lang mig den killing herop, at jeg kan tage hende i øjesyn. Men tag kløerne af hende, før hun river."

Skipperen stod bagbunden på dækket og stirrede på hende.

"Ja," sagde hun, da hun gik forbi ham. "Min fader fo'r også som fetaljebroder, men dengang var skipperne ikke gamle kællinger."

Hun gav en mand, der ville gribe hende, et stød for brystet og trådte selv dristigt over broen. Hun gik lige hen til høvidsmanden, der sad i en armstol. Det var en tyk mand med blussende ansigt; et langt hvidt skæg bølgede ned over hans

brystharnisk. Den ene fod, der var pakket ind i tæpper, havde han lagt op over en øltønde.

Hun så ham ind i øjet og sagde hvast:

"Jeg mente, fetaljebrødrene tog kun kræmmernes kister og deres usle liv. Liden ære er der ved at standse en værgeløs kvinde, der færdes i lovligt ærinde."

"Nu," lo høvidsmanden, "kvinder er ikke det ringeste bytte, og værgeløs var I ikke før, da I nær havde taget mit ene øje."

Han ømmede sig og gned sig over det syge ben.

"Værgeløs er heller jeg, som sidder her med benet i svøb," sukkede han. "Hvor agter I eder ellers hen?"

"Til Vordingborg," svarede hun. "Og derhen kommer I nu til at sejle mig, om jeg ellers ikke har taget fejl af Mogens Hendriksen fra Visby."

"Hvor I Djævelens skind og ben kender I mig fra?" buldrede han, men slog i det samme kors for sig og stønnede. "Gammel vane er ond at vende," sagde han. "Broder Jonas siger, at Gud har sendt mig min syge fod til straf for min gudsforgående mund – endda jeg mener, jeg har købt mig den ærligt selv for tysk øl og spansk vin. Hvem I Herrens navn er I, jomfru?"

"Cæcilie Jakobsdatter fra Hjuleberg," svarede hun og knejste.

"Guds blod," råbte han og gav et sæt i stolen. "Er I min gamle ven Jakob Bengtsons datter? Da har jeg på lidet nær været eders jordemoder, da I kom til verden, og skylder eder allenfals en faddergave. Pak jer dér, karle! Smid fangerne ned i lasten! Seks af jer går om bord i skuden og sejler efter os. Bring så jomfruen en stol, og frem med vinkanden! Det møde vil jeg drikke på, om jeg så skal ligge hele natten med værk i min tå."

Cæcilie fortalte ham alt, hvad der var hændet i årenes løb. Om Jakob Bengtsons død havde han hørt, men ikke, at han var kommet så skændigt af dage.

"Det var landluften, der voldte det," sagde han. "Jeg varede ham i tide. Han var en havmåge, som jeg selv, og skoven var for ham som et bur. Men det voldte I, lille jomfru, at han slog rod mellem stenene; han skinnede af fryd, da I blev født, og det er en skam, han ikke kan se jer i eders fagerhed. Men hvad vil I nu i Vordingborg?"

Cæcilie fortalte ham om lensmandens fremfærd, og at hun ville klage sin nød for kong Erik og dronning Filippa, om de ville hjælpe hende til hendes ret igen.

"Aldrig gør kong Erik det," sagde Mogens. "Har en lensmand lagt sin griske hånd på et gods, rækker vel kongens magt heller ikke til at vriste det fra ham. Kong Erik har sine høvidsmænds venskab behov, nu han vil kriges med grev Henrik. Og Aksel Pedersøn på Falkenberghus er af de Thotters æt og en af de mægtigste; han sidder efter Abraham Brodersøns død endda inde med Varberg og Falsterbo. Slå det af tanken, jomfru Sidsel."

Cæcilie lo og sagde:

"Aldrig var jeg så dum, at jeg mente, kongen ville gøre noget så stort for en fattig jomfrus skyld. Heller ikke vil jeg gemmes deroppe i skovene, det kan I lide på. Jeg regner just med et afslag. Men fru Filippa kan dog ikke ret vel lade en forældreløs jomfru gå uhjulpen bort. Det er mit håb at komme mellem hendes jomfruer; hvem ved da, hvad siden kan ske?"

"Hvad skulle vel ske andet, end at en herre fører jer til alteret og sætter jer på en anden gård mellem andre skove? Gør ikke

det, Cæcilie. Gå med mig til Visby – dér skal jeg gøre eder til snaphanernes dronning, og I skal for Gud ikke få ringere magt og rigdom end fru Filippa selv."

Men Cæcilie lo og rystede på sit hoved.

"Bliver det for kedsomt, rømmer jeg og kommer til eder," sagde hun. "Men til hove vil jeg, det har nu brændt i mit blod fra jeg var barn."

"Kan hænde ses vi endda," sagde Mogens, "siden kong Erik har bygget sig en stolt borg i Visby. Han rejste den for fru Filippas engelske mønt, og tager vel da sine kvinder med, om han gæster den."

Længe sad de og talte, og Cæcilies øjne lyste, da hr. Mogens fortalte om sine og Jakob Bengtsons bedrifter i ungdommens tid. Da hun lagde sit hoved på puden, drømte hun mest om eventyr og fejde, og hendes faders blod gik vildt i hendes årer.

Men den næste morgen, da de stod ind mod Vordingborg, var hun atter klar over sin vilje og sin vej. Hun stod ved Mogens Hendriksens side og så ind imod guldgåsen, der glimtede over vagttårnets røde kolos. Ikke et øjeblik faldt det hende ind, at dronningen ville vise hende af; hun så kun sejren for sig, hvor hun sejlede, det var så hendes natur.

"Jeg tør ikke gå ind til Masnedø," sagde Mogens. "Kong Erik og jeg er ikke så gode venner for tiden. Men jeg skal sætte eder af ved Vintersbølle, da er I borgen fuldt så nær."

Da de skiltes, rakte han hende en ring og bad hende vise den til mester Buchardt i staden; da ville hun blive vel modtaget og havde et hjem for det første.

Han sad på dækket og vinkede med hånden, mens båden bar hende ind mod den skovklædte kyst. Og kort efter agede hun

ind mod sine drømmes mål – kun på en skrumplende bondekærre, men stolt og glad, som sad hun allerede i kongens karm.

2. Ene mod alle

Våbensmeden mester Buchardt sad og nittede armskinnerne til et harnisk, da Cæcilie standsede uden for hans bod.

"Mutter, kom herud," råbte han, "dér står en fin jomfru med en svend og en pige, der slæber på en kiste."

"Hun vil herind," sagde mor Buchardt og stillede sig bag mandens stol. "Hvorfor tager hun ikke op på slottet eller ind i en af adelsgårdene? Du skal se, det er en tøjte, tag dig i agt."

"Det mener jeg med," sagde mester Buchardt og hamrede løs på sit harnisk.

Cæcilie så straks, da hun trådte ind, på deres uvillige øjne, at hun var mistænkt, og hun mente da, det var bedst at gå lige løs på sagen.

"I er mester Buchardt, kan jeg tænke," sagde hun. "Kender I den ring og ham, der gav mig den?"

Mester Buchardt så på ringen og rakte den til sin kone.

Hun rystede på hovedet og sagde uden at tage ringen:

"Det må vel være eders fæstemand, der gav jer den, og hvor skulle jeg kende den fra?"

"Det mener jeg med," sagde mester Buchardt.

"Jeg fik den af Mogens Hendriksen fra Visby," sagde hun smilende, "som er min gudfader. Han sagde, at I ville være mig til vilje, og at jeg kunne stole på jer. Han er fetaljebroder."

"Det er ikke godt at have kendskab til slig røver i disse tider," sagde mor Buchardt. "Vi er kong Eriks våbensmed og giver os kun af med ærlige folk."

"Netop, netop," sagde mester og begyndte igen at hamre.

"Det mener jeg med," sagde Cæcilie og smilte igen. "Jeg søger foretræde hos fru Filippa, og det ville vel ikke gavne mig, om ringen blev fundet på min person. Jeg beder eder da beholde den, til en anmindelse om hr. Mogens; *han* fornægter ikke sine venner."

"Hvad ønsker I da, og hvad er eders navn?" spurgte konen mildere.

"Vil I huse mig og min kiste, mens jeg ser tiden an?" spurgte Cæcilie. "Jeg er en datter til Jakob Bengtson, der fo'r med fetaljebrødrene i kong Albrechts tid."

"Det er Jakob Bengtsons datter," sagde våbensmeden og blinkede til sin kone.

"Jeg hører det," sagde hun og rakte hånden frem. "Da får I være velkommen og holde os det til gode, at vi farer forsigtigt med ukendte folk. Men eders karl og pige må søge herberge andet steds; vi er kun småfolk."

"Vi er så," sukkede mester Buchardt og hamrede.

Cæcilie fik der en forsmag på, hvad det vil sige at komme ubuden til hove. Og da hun havde givet mor Buchardt sin fortrolighed, så vidt det gjordes fornødent, rystede den erfarne kone på hovedet og mente, at det ville blive en hård kamp. Det gik ikke sådan at få foretræde; hun måtte da først søge slottets høvidsmand, Jep Brømle, om da ellers en enlig jomfru kunne klare sig frem så langt mellem krigsfolkene og de fornemme junkere, der var endda mere ublu og pågående. Så måtte hun sige hr. Jep sit ærinde, og når han hørte, at det gjaldt en klage over en mægtig lensmand, ville han jage hende på døren. For Gud og hvermand vidste, at de store hang sammen som ærtehalm.

"Slå jer nu i det mindste til tåls her til i morgen," sagde hun til sidst, "så skal jeg beværte jer med det lidet, jeg formår. Og hold jer fra gaden, lille jomfru; for karlene svirer og sværmer, så det er næppe nok en ærbar kone som jeg kan bjærge min dyd."

Cæcilie fulgte konens råd, og først den næste dag gjorde hun sig rede til at gå op på slottet. Hun iførte sig en sid, blå kjortel, vandt et sølvstukket bælte om sit liv og slog et guldbånd om sit hår. Else, der havde hjulpet med at smykke hende, slog hænderne sammen af beundring, men Cæcilie stod længe eftertænksom foran spejlet.

Hun forstod, at hun nu stod ved et vendepunkt i sit liv, da det mindste fejlgreb kunne blive skæbnesvangert. Lidet kendte hun til hofskik, og endnu var hun jo heller ikke dronningens jomfru. Som en sørgende forældreløs kom hun for at begære dronningens bistand. Bedst da at optræde så fordringsløst som muligt, at hun ikke stødte an.

Med et suk afførte hun sig sin stads og tog den gamle sorte klædning, hun havde båret på rejsen. Og da hun så sig i spejlet, måtte hun smile.

Helst måtte jeg vel afføre mig mine øjne og mit hår, om det lod sig gøre, sagde hun til sig selv. Den grimme bærer sin dyd skrevet på sit ansigt, og hvem ved, om fru Filippa ynder fagerhed ved sin side? Men jeg får øve mig på at snerpe munden sammen og holde blikket fæstet på min fod.

Så begav hun sig på vej med Else og afviste kort mor Buchardts råd om at tage Erling med til værn.

"Hvad skulle den stymper kunne hjælpe mod en flok øvede krigskarle, om de ville mig til livs?" sagde hun. "Enhver må stole på sig selv."

"Det tænker jeg med," sagde mester Buchardt, men fik da fra sin hustru et blik, der var så godt som en ørefigen.

Cæcilie havde da også den tilfredsstillelse, at alle, hvem hun mødte, veg ærbødigt til side. Som hun gik der, rank og værdig, med det ærbare hovedlin om sit hår, og med Else trippende forsagt bagefter sig, lignede hun da også mere en borgerfrue, der gik sin aftengang, end en eventyrerske, der havde sat sig i hovedet at erobre et hof.

"Er det gørligt at få hr. Jep Brømle i tale?" spurgte hun portgemmeren.

"Jeg skal høre, "sagde han og så lidt studsende på hende.

"Sig ham, at jomfru Cæcilie Jakobsdatter ønsker at bede om hans råd i en vigtig sag," sagde hun bydende.

Han råbte en svend an og sendte ham afsted. Snart efter vendte svenden tilbage og førte Cæcilie over mod Valdemarstårnet, hvor høvidsmanden havde sit brevkammer.

Hun trådte beskedent nok ind og nejede ærbødigt for den mægtige slotsherre. Men i sit stille sind tænkte hun: Å herregud, sidder han ikke dér, tyk og tvær i sin stol med hånden på krusets låg og øldråber i skægget! Det er, som så jeg min stakkels fader for mig, Gud glæde hans sjæl.

Hun fremsatte frimodigt sit ærinde og så fast på hr. Jep, der omsider bøjede sit hoved og pegede på en stol.

"I er altså Jakob Bengtsons datter?" sagde han da hun havde talt. Og hun forstod på tonen, at hendes faders navn var ikke så god en anbefaling på dette sted som i våbensmedens hus.

"Om jeg mindes ret, blev Hjuleberg eders fader fradømt for ran efter landsloven?" sagde Jep Brømle hvast.

"Ja, om en lensmands magtbud er lands lov og ret," sagde Cæcilie og så fast på ham. "anden dom ved jeg ikke af. Jeg vidste ellers ikke, at I var vidende om denne ringe sag."

"Jeg er dog så," sagde Jep. "Min gode ven Aksel Pedersøn har skikket mig bud derom med sin søn og advaret mig. Det er vel så eders hensigt at forklage ham for kongen?"

"Det er min hensigt at høre kongens vilje," svarede hun. "Kan hænde den gik hr. Aksel imod."

Hr. Jep bankede utålmodigt med fingrene i bordet.

"Kongens vilje fuldbyrdes igennem hans svorne mænd," sagde han. "Ikke vil jeg hjælpe eder til at plage Hans Nådes øre med den snak. Vi har for sanden andet at tage vare end at sladre med landløbne jomfruer."

"I frygter kan hænde for, at jeg skal vinde kongens øre?" sagde Cæcilie heftigt, mens blodet skød op i hendes kinder. Men hun betvang sig i det samme, nejede ærbødigt og sagde ydmygt:

"Jeg beder eder låne øre til min bøn, hr. høvidsmand. Hvad kan det skade jer, om jeg får kong Erik eller hans frue i tale? Langt har jeg rejst for den sags skyld; og er der kun sket os vor ret, da beder jeg blot om lov til at ty til min herres nåde."

Jep Brømle lo bistert og sagde hånligt:

"Ja, dér gjorde I vist klogere. Det er måske kommet eder for øre, at kong Eriks nåde falder let og rigt på fagre piger, der gerne vil sole sig deri?"

Men nu hævede Cæcilie sit hoved og sagde forbitret:

"Sig de skammelige ord til kong Erik selv, om I ellers tør! For Gud, kommer jeg nogen tid til at skifte ord med kong Erik, til hvem jeg fra barnsben af har set op som rigernes retskafne og

ridderlige herre, da skal han få at høre, hvad hans øjentjenere siger ham på bag hans ryg."

Hun drejede sig på hælen for at gå, men angrede i det samme, at hun havde gjort denne mægtige herre til sin fjende. Hun tilføjede da roligere:

"I vil altså ikke opfylde min retfærdige og rimelige bøn?"

"Nu mindre end nogen sinde," råbte han vredt. "Jeg ser nu, at hr. Aksel talte sandt, da han kaldte eder en stivsindet og farlig eventyrerske, af hvem man kunne vente sig det værste. Pak eder herfra, og lad eder ikke se oftere, der hvor jeg råder, da handler I klogt."

Da gik hun og slog døren i efter sig.

Nede i slotsgården fandt hun Else grædende midt i en flok skæggede krigere, der krammede hende og skæmtede ublu med hende, så hun blev både rød og bleg.

Cæcilie gik hen imod dem og råbte dristigt:

"Slip hende og følg os sømmeligt til porten, eller jeg lader høvidsmanden sætte eder i tårnet!"

Og så gik hun fra borgen med Else, som havde hun vundet et slag og ikke tabt.

Den dag sad hun tankefuld på sit kammer. Hun var ingenlunde til sinds at opgive sin sag. Længe tænkte hun over hr. Jeps ord, at Aksel Pedersøn havde sendt ham underretning gennem sin søn. Mon det skulle være junker Laurens, der var kommet til Vordingborg? Og mon han ville være ridderlig nok til at tage sig af hendes sag? Hun kunne skikke ham et bud med Erling og tale med ham her, om han ville komme.

Men så slog hun med nakken og rejste sig. Ikke ville hun vove sig de unge herrer i møde! De kunne blive vanskelige nok at

holde fra livet, når hun først sad i dronningens fruerstue. Og at hun ville derind, stod fastere for hende nu end nogen sinde.

"Slå nu de griller af hovedet," sagde mor Buchardt og rystede på hovedet. "Har Jep Brømle slået døren i lås, da ejer I ikke den nøgle, der kan åbne den. Hvad vil I stille op, ene mod alle?"

"Å hvad," sagde Cæcilie og lo. "Skulle det være så vanskelig en sag at få sin konge i tale? Jep Brømle kan vel ikke hver dag holde ham i bur. Kan hænde, han selv bliver nødt til at bringe mig nøglen."

"Det er en djærv pige," sagde mor Buchardt til sin mand.

"Det mener jeg også," sagde han. Og for en gangs skyld vovede han sig til at ytre en egen mening:

"Jakob Bengtson op ad dage," sagde han. "Men Jep Brømle vil blive hende en hård nød."

Den næste dag lejede Cæcilie en hest til sig og Erling og red dagen lang rundt i skovene. Nu var hun ikke længere iført sin sorte rejsekjortel, og af ydmyghed var der ikke meget tilbage i hendes sind.

3. I kongens gunst

Portgemmeren på Vordingborg stod just hyggeligt og sladrede med en fadebursterne, da han fo'r sammen ved at høre hestetramp i slotsgården. Han blev hvid af skræk, da han så at det var kongen, og ventede sig en drøj irettesættelse.

Men kongen så ikke til ham, hans kinder blussede, og hans øjne strålede; hans tanker gik højt over slige småkårsfolk og deres synder. Han red med sejr i sit hjerte og så i ånden sin kæreste drøm virkeliggjort. Aldrig mindedes han, at han havde været så glad, end ikke, da han førte fru Filippa frem for højalteret i Lund domkirke.

Kong Erik red ud over vindelbroen, så det dundrede, med Eggert Frille ved sin side; efter dem fulgte kun en svend. De red ud imod Worthinge halvø, som Oringe dengang hed, og mens hestene sagtnede deres gang op over bakken, talte kongen om det lykkelige, der var hændet.

Hr. Eggert var nemlig just vendt hjem fra kirkeforsamlingen i Konstanz, hvor kong Sigismund til fulde havde stadfæstet den dom, roskildebispen Peder Lodehat havde afsagt i Nyborg. Hertug Gerhards arvinger havde ganske tabt deres sag; Sønderjylland var tilkendt kong Erik både efter dansk og kejserlig ret.

"Så sejrede dog sandheden omsider," sagde kong Erik og drog vejret dybt. "Skade, at fru Margrete ikke oplevede denne stund, da vi har sat kronen på hendes værk."

Eggert Frille smilede besk, men svarede ikke. Han tænkte, at havde fru Margrete levet nu, da havde hun siddet på Gottorp

med hertugerne i fangetårnet og blæst kong Sigismund og hans domme et stykke.

"Du rider så tvær og tankefuld, Eggert," lo kongen. "Har jeg ikke lønnet dig gavmildt nok for din sendefærd? Sig mig hvilken af Slesvigs borge din hu står til, og den er din."

"Tidsnok at dele huden, når bjørnen er bastet," sagde Eggert Frille. "Det var dog ikke Slesvig, jeg bragte jer, men kun en lap papir, hænger der end et kejsernavn ved det. Der vil flyde meget blod, før den kejserdom bliver fuldbyrdet."

"Det kendes på dig, at du har gået i fru Margretes skole," sagde kongen og rykkede i tøjlen. "Forsigtig som en kræmmer handlede hun sig frem med landets fjender. Min hu står til at gå lige på."

"Tilgiv mig, at jeg siger det, hr. konge," svarede Eggert, "men dette synes mig ikke at være at gå lige på. Der har vi pruttet og tinget for en dommer, som bønder, der kævles om et stykke jord. Hvorfor tog vi ikke landet først og spurgte siden om retten?"

"Giv tid," sagde kongen, "vil Gud og St. Erik, da drager vi næste sommer mod Gottorp med vor ganske stridsmagt. Vi har ikke spildt tiden. Har vi ikke rejst bjerget ved Flensborg og Fredeborg og Kongsbroen ved Sli? Vore skanser og borge spænder fra øst til vest, og tre rigers adel står bag dem. Sejren vil blive os let."

Han standsede sin hest og så på Eggert Frille. "Du fatter ikke storheden i min tanke, Eggert, du så lidt som dine fæller. Let nok at vinde et slag, men varig sejr vindes ikke med vold alene. Det var min kongstanke, at aldrig ville jeg drage mit sværd, før jeg havde ret under min fod. Når vi nu kommer, da er det ikke

som røvere, men som fuldbyrdere af en kejserdom. Ser du ikke, at det vil give vor arm styrke?"

"Nu," sagde Eggert koldsindigt, "kommer vi med bravt mange snekker og krigsfolk, da skader det vel ikke magten, at den har retten i sit følge."

Kong Erik slog fortrædeligt op med sin hånd og gav hesten af sporen.

Men Eggert Frille rystede på sit hoved og tænkte, at alt for store kræfter brødes i hans unge herre. Begejstring, der var som ild i strå, retsindigheds skrupler, der lammede hans arm – og dertil en kogende heftighed, der skyllede alt med sig, når den brød løs. Samlet sind giver styrke, sukkede han, men dette er som avner i en hvirvelvind. Gud styre min kære herre, så han lærer at styre sig selv.

De red tavse gennem skoven ud på halvøens yderste brink. Der blev kong Erik holdende og så længe tankefuldt ud over havet.

"Så mange sejl," sagde han omsider, "og hanserne er vel de fleste."

"Ja," sagde hr. Eggert, "de bliver mægtigere. Guldet styrer verden."

"Vi kommer kan hænde til at tappe dem," lo kong Erik. "Hist ovre ligger Pommern, mit stamland, så ret betænkt er det mit hav, de sejler på. Hvad om vi slog bom for og afkrævede dem bompenge?"

Eggert Frille tog dette som en god spøg og sagde muntert:

"Det blev en dyr bom, herre konge. Så meget træ er der ikke i skovene om Vordingborg."

Men kongen hørte ham knap. Hans ansigt var alvorligt, og han kneb øjnene sammen som altid, når en plan undfangedes i hans hjerne. Omsider sagde han:

"Ja, havet er for bredt. Men ved Ørekrog kunne det vel lade sig gøre."

I dette øjeblik tændtes den tanke i ham, som få år efter skulle blive til virkelighed: at opkræve en sundskat ved Helsingør. Og Eggert Frille, som forstod, at der lå alvor bag spøgen, udbrød forskrækket:

"Herre konge, I tænker dog ikke på at lægge eder ud med hansen? Holsterne giver os for Gud nok at gøre, og vi trænger hellere til venner og forbundsfæller end til ny fejde."

"Just min tanke," sagde kongen smilende. "Hver ting til sin tid, og guldgåsen taber vel ikke sine fjer, før vi får lejlighed til at plukke den."

Og mens han red tilbage, fortalte han hr. Eggert om den plan, han havde lagt, mens han stirrede ud over havet. Der var dengang stor strid i hansernes hovedstad, Lübeck, hvor folkepartiet havde forjaget det gamle råd og nu styrede egenmægtigt, og dette lammede stædernes magt. Det var nu kongens agt at hjælpe det gamle råd i sædet igen og således sikre sig forbundets venskab og støtte i den kommende krig.

"Hvad siger du til det, Eggert?" spurgte han smilende.

"Ved Gud og St. Erik," sagde hr. Eggert, og hans ansigt klarede op. "Det er en snild tanke; fru Margrete selv kunne ikke have gjort det bedre."

Der gled en sky over kongens ansigt; for det var ham imod at blive mindet om sin store forgængerske, der altid havde stillet ham i skygge. Men i det samme gav han et udråb og pegede

mod bakkekammen; en kvinde holdt der til hest, ubevægelig som en stenstøtte, og stirrede ind over staden og borgen, hvor gåsen lyste i aftensolen.

"Hellige jomfru," sagde kong Erik og holdt hesten an. "Havde jeg ikke selv stedet fru Margrete til hvile i Roskilde, ville jeg tro, at hun var redet her ned for at se, om gåsen endnu sidder på sin stang."

Hr. Eggert var ikke så synsk; men han studsede dog over denne statelige skikkelse, der vel kunne minde om en dronnings.

"Hvem kan hun være?" sagde han forundret. For han kendte alle kvinderne på Sjællands adelsgårde og mindedes aldrig, at han havde set en så kongelig skikkelse iblandt dem.

"Er hun ikke dronning, da bærer hun dog krone," sagde kong Erik og stirrede som på et syn. "Det hår må vel kunne lyse i mørke; bølger det blot ikke om et bondsk og surt ansigt, må hun være værd at se."

Han sporede sin hest og red nysgerrig fremad, for han var en stor elsker af skønhed, helst hos en kvinde. Og da ryttersken i det samme vendte sig og kom imod dem, hoppede hjertet i hans bryst, så stærkt grebes han af hendes ungdom og fagerhed.

Det var Cæcilie, og det var ingenlunde tilfældet, der havde ført hende denne vej. I mange dage havde hun færdedes i slottets nærhed, og mere end én gang havde hendes hjerte banket, når en rytterskare red over vindelbroen. Men enten var fru Filippa med, eller kongen red i for stort følge. Den snilde plan, hun havde lagt, afhang af, at hun mødte ham afsides og så godt som ene, ligesom ved et tilfælde.

Hun bøjede da også kun sit hoved nu, da han hilste dybt, og gjorde mine til at ride forbi. Men kong Erik standsede sin hest og nødte hende til at gøre det samme.

"I tage det ikke ilde op," sagde han, "men en ridder må vel have lov til at hylde eders skønhed og spørge om eders navn og hjemstavn? Havde jeg set eders ansigt før, ville det næppe være gået mig af minde."

Cæcilie bøjede sig ned og klappede sin magre hest.

"Jeg hedder Cæcilie Jakobsdatter," sagde hun. "Og har I ikke set mig, så kender I dog en af mine landsmænd, så sandt det er en god hallandsk skimmel, I rider på."

"I er fra Halland," sagde kongen livligt. "Og hvad fører eder så langt fra eders hjemstavn?"

"Jeg havde et ærinde i Vordingborg, men det er nu forrettet. Jeg har kun dvælet her nogle dage for stedets skønheds skyld."

"Så drager I snart tilbage?"

Cæcilie lo muntert.

"Hvem ved, hvorhen jeg drager? Hjem har jeg ikke, og mine forældre har jeg længst lagt i jorden. Men verden er vid, og et sted findes der vel en plads for mig også."

"Har I da ingen frænder, der kan tage sig af eder?"

"Hverken frænder eller venner, herre. Kun en fjende, som jog mig fra min fædrenegård."

"Hvem var han?"

"En mægtig lensmand, herre. Jeg tier helst med hans navn, og det er sagt mig, at han var i sin gode ret."

"Men hvorfor har I ikke ladet kongen dømme i sagen?"

"Det var just mit ærinde hid, og jeg gik til hr. Jep Brømle, for at han skulle skaffe mig foretræde. Men høvidsmanden sagde,

som rimeligt kunne være, at sligt lapperi gik det ikke an at ulejlige Hans Nåde med. Så den sag har jeg længst slået af mine tanker."

"Guds kors," udbrød kong Erik heftigt og blev siddende en stund i dybe tanker. Så så han op på hende og sagde:

"Læg kun eders sag frem for mig. Jeg er kong Erik."

Cæcilie bøjede sig dybt over hestens hals og sagde:

"Jeg takker Eders Nåde, men vi lader helst det fare. Ikke ønsker jeg at vække strid og kiv, men drager helst min vej i fred, som jeg kom."

"Vist ikke," sagde kongen. "Om I så synes, da følge I mig nu til fru Filippa, og lad os der tale om eders anliggende. Ikke skal en forældreløs jomfru ride uhjulpen af min gård. Kæk må I være, som har givet eder på den fart alene. Jeg håber ikke, mit krigsfolk har forulempet eder?"

"Å," sagde Cæcilie og bøjede sit hoved, "hvor skulle en jomfru kunne færdes mere trygt end i den stad, hvor kongen bor?"

"Nu," sagde Erik, "så sandt jeg er af den slægt, som griffen fører, eders ret skal I få."

De red sammen videre, og Eggert Frille fulgte forarget bagefter. Han havde set et glimt i kongens øje og fandt det lovlig dristigt af den høje herre, om han nu ville samle kvinder op på vejen og slæbe dem op til fru Filippa.

Men Erik og Cæcilie red muntert sladrende af sted, ubekymrede om verdens ondskab. Så fordybede blev de i samtale, at kongen glemte at dreje af imod slottet og fortsatte igennem kirkeskoven. Han førte hende således rundt om Hellig Gejstes kirke og tilbage gennem Adelgade, hvor borgerne kom frem i dørene og hilste og skæmtede over den guldspurv,

kongen havde fanget på sin jagt. Mester Buchardt havde nær tabt næse og mund, da han så Cæcilie ride sorgløst snakkende ved kongens side; ligeså portgemmeren, der havde fået strenge ordrer til ikke mere at lade den gale jomfru komme indenfor ringmuren.

Mest forfærdedes dog Jep Brømle, der stod midt i slotsgården og legede med sine hunde. Han rystede af skræk, da kong Erik red lige frem imod ham og holdt sin hest an.

Kongen så en stund roligt på ham. Så sagde han med en stemme, der skælvede af tilbagetrængt vrede:

"Ingen, der søger foretræde hos kongen, høj eller lav, tør vises af gårde, før kongen er hørt. I drage jer det til minde, hr. Jep, om I da fremdeles har til hensigt at være min høvidsmand på Vordingborg."

Cæcilie så med et flimrende blik på Jep Brømle og sagde:

"Tag mig det ikke til mislykke, herre, at jeg taler uden at være spurgt. Men jeg må dog sige, at hr. Jep trådte overmåde høvisk op og trøstede mig efter evne i min forladthed."

"Ja," sagde kongen og så mildt på hende, "hvor er den ridder, som ikke ville være høvisk mod en kvinde, selv om hun ikke var så fager som I."

Jep Brømle stirrede, hvid i sit ansigt, efter dem, da de red op mod slottet. En ringe trøst fik han, da Eggert Frille forbitret hviskede:

"Det er det værste ridt, jeg har gjort i mit liv. Skal nu landløbersker føres til hove og ridderne holde deres slæb?"

"Tag jer i vare," sagde Jep Brømle hæst. "Kong Erik er kort for hovedet, og hastig til at gøre sine mænd et hoved kortere. Tænk på Abraham Brodersen; jeg følte allerede øksen kildre i min

nakke. Jeg dåre, som lod munden løbe overfor denne frække tøjte! Sladrer hun, er jeg om en hals. Hun er nu i kongens gunst."

"Bliver I nu bange for en byge?" lo Eggert Frille. "Kong Eriks lune er som en kastevind, i kærlighed som i krig. Med Guds hjælp skal hun komme af gårde mindre ærefuldt, end hun drog herind."

4. Hos fru Filippa

Kongen lod Cæcilie føre op i hallen og bød hende vente dér, mens han forberedte dronningen på hendes komme.

Hallen var tom; de unge herrer forlystede sig med langbold på boldpladsen. Cæcilie trådte ind i en af de dybe vinduesfordybninger, der syntes hende så stor som hendes kammer på Hjuleberg, og så på legen. Hun kendte ikke spillet, men hun så, at det gik vildt og dristigt til; junkerne hujede og skreg som drenge og løb som kåde føl; da en af dem på vejen mod målet fik bolden på bagen, så han ømmede sig, lo hun højt og havde nær klappet i hænderne.

"Ja," sagde pludselig en stemme bag hende, "dette ville være noget for eder."

Da hun vendte sig, stod junker Laurens for hende, salvet og pyntet, og bukkede med hånden på hjertet.

"Så gjorde I dog alvor af at drage til hove?" sagde han med et sødt smil. "Far nu ikke så hårdt frem imod mig som imod Jep Brømle, der sidder og græder i sit tårnkammer. Vil I være min til dansen i morgen, om I da endnu er på Vordingborg til den tid?"

Hun så længe på ham, mere forundret end vred. Hofstadsen klædte ham ikke så godt som jægertrøjen, hans ungdoms første friskhed var borte, og han så ikke mandig ud. Hun undredes over, at han nogen sinde havde kunnet få hendes hjerte til at banke.

"Å," sagde hun, "nu mindes jeg. Var det ikke eder, jeg engang samlede op, da I var drattet af hesten? Har I lært at ride bedre siden da?"

"Og har I taget eders hoser og vams med, junker Sidsel? I red vel overskrævs i sadlen, som i har for skik, i går, da I red fastelavn med Hans Nåde gennem staden? Jeg hører, I er kommet i kongens gunst og skal træde i hans tjeneste som smådreng. Vil I spille et parti bold med mig, junker Sidsel?"

"Tag eder i agt, at I ikke får grund til at kalde mig junker Tidsel," sagde hun og lo. "Om I ikke er ridderlig nok til at være høvisk mod en jomfru fra eders eget land, burde I dog være for klog til at yppe kiv; I må dog vide, at I vil komme til kort."

"Ak ja, jomfru," spottede han. "Hele ætten Thott frygter svarlig for eders hævn. Min stakkels fader skal vel nu jages med skam fra Falkenberghus? Bed dog for ham, at han må få lov til at beholde Varberg, så han ikke bliver ganske brødløs."

Cæcilie så på ham med et blik, han ikke kunne blive klog på, og vendte ham ryggen. Lidt efter så hun ham gå imod de unge herrer, der vendte tilbage fra boldpladsen, og hun gættede, at han gjorde sig lystig over hende; for de lo alle voldsomt og stirrede op mod vinduet, hvor hun stod. Men hvad brød hun sig om disse flødeskæg, som hun vidste, hun kunne lægge for sine fødder, om hun gad? Hun havde større ting i sine tanker.

Hvordan ville fru Filippa tage imod hende? Deraf afhang nu hele hendes fremtid; hun så klart det vanskelige i sin stilling. Hun havde hørt det på Jep Brømles ord og på junker Laurens, hun havde læst det i Eggert Frilles øjne og i hvert blik, der ramte hende på hendes ridt gennem Vordingborg. Kong Erik har fanget sig en guldspurv, hviskede de omkring hende. Kong Erik vil tage sig en frille, var deres tanke. Hun havde vundet kongens gunst, men netop derved var hendes stilling blevet tvivlsom.

Hvordan var mon fru Filippa? Var hun en snæver, skinsyg sjæl, der vogtede på sin ægteherres blik og ængstedes af onde tunger? Og hvor meget havde den på sig, den tale om kongens utroskab?

"Å," tænkte Cæcilie, "der går vel klaffer og løgn her ved hove om alt, hvad der er større end de andre. Hvad fatter disse småfolk en kongelig sjæl og dens glæder? Jeg læste i kong Eriks blik, at han glædedes over min skønhed, som et barn over et guldstykke; hans tanke var ren som min egen."

Alligevel var hun forsagt og forlegen, da en smådreng førte hende ind til dronningen. Hun kom jo dog som en eventyrerske og en tiggerske, og det sved i hende, at hun skulle ydmyge sig og forestille sig. "Jeg gør det heller ikke," tænkte hun trodsigt. "Lad det briste eller bære! Jeg red herind ved kongens side, og jeg vil blive i højden, lad så snogene hvisle om min fod."

Hun så da frit op på fru Filippa, og al hendes sikkerhed vendte i det samme tilbage. Hun mødte et blik, der var både mildt og fast, og forstod, at denne kvinde var højsindet som hun selv, for stolt til at nære mistanke. Dette er en dronning, tænkte hun. Det ville ses, selv om hun ikke bar den guldtakkede ring om sit hvide hovedlin.

Hun nejede dybt for fru Filippa, der sad ved vinduet; kong Erik stod bag hendes stol, og andre var ikke til stede.

"Min herre har fortalt mig om eders tunge skæbne," sagde dronningen. "Lad mig nu høre beretningen af eders egen mund."

"Jeg klager ikke over min skæbne," sagde Cæcilie og nejede på ny, "siden den har ført mig frem for rigernes herre og frue. Og

for fremtiden er jeg tryg, om Eders Nåde vil antage sig min sag."

Så fortalte hun kort om sit liv på Hjuleberg og sin faders skæbne. Ordene var beskedne nok og holdningen ydmyg, men det kendtes dog, at hun ikke skammede sig over sin ringe herkomst, og det behagede dronningen vel. At Cæcilie dristigt gjorde sin fader til en stor søkriger og miskendt helt, kom hende heller ikke til skade; det klæder en datter vel, at hun er stolt af sin fader. Da hun berettede om faderens vanvid og sørgelige død, havde fru Filippa tårer i øjnene.

"Men hvor kom det sig, at hr. Aksel ikke tog gården straks efter eders faders død?" spurgte hun.

"Det bør ikke regnes lensmanden til skam," sagde Cæcilie smilende. "Det viser, at han er en herre af forstand. For da var gården lidet værd, mens den nu er i god drift. Jeg har levet som en bonde og selv gået bag ploven, når det tiltrængtes. Jeg beder da også Eders Nåde tilgive, om jeg har talt for frit. Jeg har lært at bruge mine hænder, men er ikke opdraget til hofskik."

"Tak have I derfor," sagde fru Filippa venligt. "Vi får jomfruer nok til hove, som kan træde en dans og fjase med de unge herrer; fru Vibeke døjer med at holde dem til nål og væv. I mine øjne er rappe hænder og retskaffent sind bedre end byrd."

Hun vendte sig mod kongen.

"Hvad mener min herre om denne sag?"

Kongen havde stået og stirret på Cæcilie, mens hun talte. Nu vågnede han som af en drøm og sagde kort:

"En fortrædelig sag er det. Hr. Aksel Pedersøn er min gode ven, og jeg mener, han var i sin gode ret."

"Han kunne dog vel have tænkt på jomfruens enlige stand," svarede dronningen. "Har han ikke gods og guld nok, uden at han behøver at jage en forældreløs pige af sin fædrenegård?"

"Mere vil have mere," lo kongen, "og har hr. Aksel end meget gods, så er han det også værd."

Han gik tankefuld op og ned og sagde, som talte han med sig selv:

"Så må vi heller ikke glemme, at fru Margrete plukkede de store herrer bravt og gjorde snart den halve herrestand til sine fjender. Klogere mener jeg at have handlet, som lod dem sidde i fred på flæsket og skrabe til sig, hvad de evnede. God løn giver villig tjener, og deres store magt kommer dog riget til gode."

Han standsede foran Cæcilie og så på hende med et flakkende blik, der gjorde hende urolig.

"Eders fader kan ikke siges at have været brødefri," sagde han. "Jeg tvivler på, at jeg kan hjælpe eder. Men eders ret skal I få."

"Nej, herre," sagde Cæcilie og slog øjnene ned, "lad denne ringe sag ikke volde eder fortrædelighed. Gerne gav jeg gården hen, om den var min, for Eders Nådes lykke og rigets tarv. Lad mig drage min vej, og tak, fordi I har hørt så nådigt på min klage."

"På ingen vis," svarede kongen hastigt. "Jeg gav eder mit ord og den dyreste ed jeg kender. Eders sag skal blive undersøgt; men er det, som jeg frygter, rækker min magt ikke til at hjælpe eder. I skal høre fra mig, når jeg har talt med mit råd."

Cæcilie nejede og ville gå, da dronningen sagde:

"Kære herre, hvad om vi stillede sagen i bero, til Aksel Pedersøn kommer? Måske lader han sig tale til rette. Om I så

synes, beholder jeg da jomfruen hos mig så længe."

"Gør som du vil," sagde kongen. "Du er jo rigernes moder, og det sømmer sig for dig at være de forældreløses værge. Når hr. Aksel kommer, skal jeg tage ham for mig, frygter jeg end, det vil være forgæves."

Han kyssede dronningens hånd og gik uden at se på Cæcilie.

"Om I er villig dertil, skal I da foreløbig få plads mellem mine jomfruer," sagde fru Filippa. "I skal ikke blive hjemløs, hvordan det end går."

"Hvordan skal jeg takke Eders Nåde?" spurgte Cæcilie og kyssede hendes hånd. "En uventet lykke er dette for en forældreløs og navnløs jomfru som mig."

Dronningen tog en sølvpibe, der hang ved hendes bælte, og gav et stød i den. En smådreng kom ind og fik befaling til at hente drostinden, fru Vibeke. I denne værdige dames hånd blev Cæcilie da overgivet. Hun havde omsider nået sit mål.

5. Anfægtelser

Imidlertid var fru Vibeke blevet forberedt på, hvad der ventede hende. Hun havde haft besøg af Eggert Frille og hr. Jep Brømle i egen person.

Slotshøvidsmanden var rasende. Han fortalte om den skam, der var overgået ham, og bandte som en tyrk.

"I skal se, kongen får hende stukket ind mellem dronningens jomfruer," råbte han. "Har han ikke terner og tøjter nok at gantes med i forvejen, at vi skal tåle denne frække tingest imellem os? Guds død, om hun skal med i dansen i morgen, da skal hun komme til at sidde ledig den ganske aften, om ikke hendes galan selv vil føre hende over gulvet."

Eggert Frille tyssede på ham og sagde til drostinden:

"Hold ham lidt til gode, kære frue! Han er blevet krænket groft af denne tiggerske, der har dristet sig til at forklage en af kongens gode mænd og lader til at have fundet kongens øre. Vi kender jo alle den høje herres svaghed ..."

"Ikke kender jeg nogen svaghed hos det herskab, jeg tjener," sagde fru Vibeke stramt, "og de ord, hr. Jep nys sagde, skulle nødig lyde her i mit kammer. Kong Erik er vel også sin frue mere tro end de fleste, og hr. Jep skulle ikke kaste med sten. Hvor lider Else Langelands?"

Jep Brømle blev rød og trak i skægget. Han havde ikke tænkt, at fru Vibeke vidste besked om denne fadebursterne, der sagdes at være rømt, men som høvidsmanden holdt skjult nede i staden.

"Nå ja," sagde Eggert Frille og godtede sig over sin gode vens forlegenhed. "Vi er alle skrøbelige, og jeg tænker heller ikke, at

det med kong Erik har stort på sig. Han står i brand for et fagert ansigt og gantes en kende i krogene, men det er sikkert i al høviskhed. Mulig kunne det dog gå galt engang, og jeg mener, at denne hallandske rendemaske ..."

"Hvad uskikkeligt har hun da gjort?" spurgte den retskafne fru Vibeke. "Jeg ved ikke rettere, end at kongen selv har tiltalt hende og draget hende hertil. Hun kunne dog ikke ret vel vende ham ryggen og lade ham ride."

"Hun er snild nok," sagde hr. Eggert, "og det tog sig tilfældigt nok ud; men det er min tro, at hun har lagt an på kongen fra første færd."

Han fortalte nu alt, hvad han havde hørt af junker Laurens om hendes liv i Halland, hvilket var sandheden og lidt til. At hun havde redet om i mandsdragt og sladret fripostigt med hvem hun traf, fik fru Vibeke til at rødme og snerpe munden sammen.

"Lad os håbe, hun kun har været vildledt," sagde hun til sidst, "og at hun er god i grunden. Vær vis på, at jeg skal holde hende i ørerne, hvis hun kommer i min varetægt."

Hun tog da også Cæcilie i skarpt forhør, da de kom fra dronningen; men Cæcilie klarede godt for sig og sagde til sidst:

"Det er tungt nok for mig at skulle færdes mellem misundelige øjne og skarpe tunger; jeg forstår, at min ophøjelse må sætte ondt blod, så langt over min fortjeneste, den er. Men jeg beder eder nu irettesætte mig, om jeg fejler, kære frue; for et rent hjerte og en redelig vilje må vel de onde rygter dø."

"Om det er mere end mundsvejr," sagde fru Vibeke mildere, "og du gør dit bedste, da skal jeg selv slå på den mund, der siger dig noget på."

Hun førte hende ind i fruerstuen, hvor jomfruerne knap værdigede hende en hilsen. Kun en af dem, en brunhåret, slank femtenårig, smilte venlig og rakte hende hånden. Det var Anna Munk fra Berritsholm i Jylland, og det traf sig så heldigt, at Cæcilie fik plads ved hendes side.

Jomfruerne sad stille som mus, så længe fru Vibeke var til stede. Men da de var ene, lød en høj latter, og en skarp stemme sagde:

"Snart bliver her at være som i et fadebur. Jeg tror, jeg beder fader tage mig herfra."

Det var Edele Lunge, hofmesterens datter fra Ravnsborg. Og der blev en fnisen, da hun tilføjede:

"Stod det til mig, da skulle alle, der har rødt hår, lade sig rage. Det svider i øjnene, så man kan få ondt af det."

Cæcilie passede roligt sin væv; men Anna Munk råbte leende:

"Da kommer kong Erik til at gå skaldet; for han er så rød i hovedet som et ræveskind."

"Ja, krage søger mage," sagde Edele spidst.

Snart sladrede Cæcilie og Anna muntert sammen. Cæcilie gjorde store øjne, da Anna fortalte om sin fader, hr. Mogens, der havde næret en brændende kærlighed til Kirsten Thott. Hendes frænder tvang hende til at ægte Jep Muus, lensmanden på Helsingborg, mens hendes fæstemand lå syg. Men da havde Mogens samlet sine svende, opsøgt Jep Muus, da han kom med stort følge på landevejen, og kløvet hans hoved. Så løftede han fru Kirsten af karmen og satte hende på sin hest, og da sørgeåret var omme, ægtede han hende.

"Og det var eders fader?" sagde Cæcilie med tindrende øjne. "Den mand kunne jeg lide at træffe."

"Det er ikke gørligt," sagde Anna og sukkede. "Han måtte lade sit liv i den slesvigske fejde. Nu sidder moder enke for anden gang, og det bliver vel den sidste."

"Hvor går det?" spurgte i det samme fru Vibeke, der gik gennem stuen.

"Å, her snakkes og sladres, så man dårligt kan samle sine tanker," sagde Edele Lunge og vendte ryggen til Cæcilie og Anna.

"Da har hænderne ikke været ledige, mens munden løb," sagde fru Vibeke. Hun bøjede sig over Cæcilies arbejde og tænkte, at en jomfru, der var så snild på fingrene, kunne ikke være ganske fordærvet.

Om eftermiddagen den næste dag gik Cæcilie alene nede i rosenlunden og glædede sig til festen om aftenen. Hun kunne vel kun gøre mådelig fyldest i dansen, eftersom hun havde al sin kundskab fra folkedansen på Hjuleberg. Men hvad brød hun sig om det? Det var ikke munterhed og glæde, hendes hu stod til; det var en kamp, der skulle udkæmpes, en sejr, hun længtes efter at have vundet. Hun ville være deres lige, disse hovmodige jomfruer af de gamle slægter; hun ville tvinge disse vordende riddere til at bøje sig for hendes skønhed, hylde den, attrå den. Hun ville være en festernes dronning her ved dette hof, der så åbenbart savnede storhed og glans. Hun havde set på kong Eriks pande, at en trang i hans hjerte var utilfredsstillet. En sand kongelig hu havde han og kunne vel kedes af borgerlig lykke; når kronen tyngede og tankerne trættedes, da måtte vel en herre som han tørste efter festens rus, efter en glæde, der gav glemsel – en hvile, der var på højde med hans virke. For

småt gik livet her for hans kongesind, det vidste hun alt fra i går, da hun red ved hans side. Og hun havde læst i hans blik …

Ja, hvad var det, hans blik sagde, så mægtigt det stundom faldt på hende? Var hans kærlighed til fru Filippa blevet en vane uden varme? Havde han ikke hvile i sit hjerte? Var det sandt, som det blev sagt, at han var ustadig og stormede fra det ene elskovseventyr til det andet? Og ville han nu …

Hun blev pludselig kold og nøgtern og gik i rette med sig selv. Var det den ufriske luft ved hove, der allerede havde forgiftet hendes tanker? Hvad angik det hende, om kong Erik var sin dronning tro? Det stod til at håbe; fru Filippa syntes hende så ren og troskyldig, for god til at holdes for nar. Og hvad hende selv angik …

"Å," tænkte hun ærgerlig, "hvor jeg er dum og barnagtig. Tror jeg da, at alle hjerter står i lys lue, bare jeg viser mig? Han har glædet sig ved min skønhed og taget mig ridderligt under sin beskyttelse." Og hun vidste med sig selv, at hun følte kun beundring og taknemmelighed for ham; hendes hjerte slog roligt nok. Mon hun overhovedet var skabt til elskov? Det måtte være en stor lidenskab, tænkte hun, der skulle tage magten fra hendes forstand – et hvirvelsus, der skulle berøve hende fodfæstet og kaste hende i en mands arme.

Hun gik raskere til, utilpas over disse usunde tanker, som hun ikke kunne ryste af sig. Da hørte hun hastige trin bag sig og vendte sig.

Kong Erik stod for hende.

"Vel mødt, jomfru Cæcilie," sagde han og hilste dybt. "Hvordan står livet eder an ved hove? Jeg har hørt, at I skal være

ferm til væven, I har alt vundet fru Vibekes hjerte. Men i aften skal I danse."

Hun stod helt forvirret overfor ham; hun kunne ikke slippe den tanke, der nylig havde fået magt over hende, og hun vidste intet at svare. Hun nejede blot og ville gå videre. Men han greb hendes hånd og sagde:

"I er ikke glad, jomfru Cæcilie. Er det al den klaffer, der går om eder? Jeg har hørt derom; I har fjender; men I har også en ven. Kom i hu, at jeg har taget eder under mit værge og er nu eders rette formynder."

"Kære herre," sagde hun og ville rive sig løs. "Lad mig nu gå op, jeg befinder mig ikke vel."

"Da er det også de onde tungers skyld," sagde han barsk. "Men ved min helgen, I skal få oprejsning. Alle disse storhanser skal træde en dans med jer i aften, og Jep Brømle som den første."

"Å, Eders Nåde," sagde hun og blev pludselig rolig. "Hvad bryder jeg mig om en tvungen danser! I lade helst tiden og mig selv bringe alt på rette fod."

"Ret så," sagde kongen og lo. "Bliv kæk og munter, og jeg gad se den, som står eder imod. Men da vil jeg selv føre eder i dansen; så får vi se, om ikke de andre følger efter."

"Nej, Eders Nåde," udbrød hun forskrækket, "det ville kun gøre ondt værre. Men lad mig nu gå … jeg takker eder …"

Hun havde allerede revet sig løs og var flygtet; hun havde hørt fru Vibekes røst inde fra abildgården og løb da også lige i armene på hende.

"Som du kommer farende," råbte fru Vibeke, "hvad er der på færde?"

"Intet," svarede Cæcilie rolig. "Jeg befinder mig kun ikke vel og vil gå lidt til hvile."

"Gør det," sagde fru Vibeke. "Og se at få dine røde kinder igen til dansen."

"Om I så synes," sagde Cæcilie, "da bliver jeg på mit kammer i nat. Helst må jeg vel holde mig ubemærket, indtil stormen har lagt sig."

Fru Vibeke så fornøjet efter hende, da hun gik ind.

"Det er en bly og ærbar jomfru," tænkte den skikkelige gamle, "og dette er klogt handlet af hende. Der er gjort hende skammelig uret."

Men om aftenen, da musikken skingrede og skar gennem stilheden, og dansen gik i riddersalen, stod Cæcilie på sit kammer og så over mod de oplyste vinduer. Hun kunne skelne de dansende, når de gled forbi, og hendes blik hang ved kong Erik, der førte fru Filippa ved hånden.

"Mon han tænker på mig nu?" spurgte hun sig selv. Atter i dag i rosenlunden havde hun mærket det sære blik på sig; det var så stærkt, at hun skjalv ved det; men når hun da så op, blev kongens blik usikkert og gled bort.

"Hvad rører der sig i hans hjerte?" tænkte hun. "Ved han det selv? Og hvad angår det mig?"

Hun huggede vinduet hårdt i og gik til sengs, men kunne ikke sove. Længe lå hun og stirrede ud i mørket … ind i de mørke tanker, der koglede for hende og fristede hende,

"Ak," tænkte hun, "har jeg da fjenden inden i mig selv? Da bliver det en hård kamp, men den skal vindes."

Så talte hun perlerne i sin rosenkrans, indtil hun faldt i søvn.

6. Fast i sadlen

Allerede den næste dag kom Aksel Pedersøn til Vordingborg. Han blev straks kaldet til kongens brevkammer, og snart efter blev Cæcilie hentet til fru Filippa, der var alene.

Dronningen sagde hende, at hr. Aksel straks havde tilbudt at lade hende sidde på Hjuleberg til sin død og nyde dens fulde indtægt; dog skulle hun være som hans forvalter og gøre ham regnskab for gårdens forsvarlige drift.

"Det er såre ridderligt af hr. Aksel," sagde Cæcilie, "og mere, end jeg kunne vente. Men jeg kan ikke tage derimod; jeg vil ikke sidde på min fædrenegård af Aksel Pedersøns nåde."

"Det svar havde jeg ventet," sagde fru Filippa smilende, "og jeg ville have tænkt som I. Da ved jeg ikke bedre, end at I bliver her, til en fæstemand kommer og henter eder herfra."

"Å," sagde Cæcilie, "hvem skulle ville have en fattig jomfru som mig, uden herkomst og navn? Men jeg takker Eders Nåde af mit ganske hjerte."

Det var dog ikke blot ridderlighed, der havde drevet hr. Aksel Pedersøn til at vise sig så ædelmodig, og det forstod Cæcilie meget vel. Men hr. Aksel var klogere end dem alle. Han havde været til stor rådslagning med Eggert Frille og Jep Brømle i dennes kammer, og da havde han sagt:

"I har grebet sagen fejl an, børnlille, her må fires og føjes; kommer tid, kommer råd. Vidste I da ikke, hvor ærekær kong Erik er? Her finder han en fager jomfru på landevejen og tager sig hendes sag an. I står ham imod, og straks er han fyr og flamme. I kunne ikke have gjort det bedre, om I ønskede at kaste ham i hendes arme. Lad som intet, kryb for hende og kys

sømmen af hendes kjortel, om hun kræver det. Da bliver han snarest træt af hende og lader hende fare."

Aksel Pedersøn gjorde aldrig noget halvt; om eftermiddagen gik han op til fru Vibeke og bad om at få jomfru Cæcilie i tale. Han bøjede sig for hende, som havde hun været af rigets ædleste blod, og bad hende i høviske ord glemme den trætte, der havde været dem imellem.

"Det er en gammel ræv," tænkte Cæcilie, da han var gået, "han er blevet bange for, at jeg skal få magt. Men det kommer mig godt tilpas; vinder jeg tid og fred, kan jeg vinde mere."

Hun nød den gode, rolige tid, der kom, og vandt sin sikkerhed tilbage. Når hun mødte kong Erik, var han mod hende, som mod de andre, og hun tænkte, at hun havde set syner; spændingen havde været hende for stærk og gjort hende svag.

Megen morskab havde hun af junker Laurens, der ikke vidste, hvorhen han skulle vende sig, når hun så på ham. Han mente, at han havde gjort sine sager godt og vogtet familiens ære; men hr. Aksel tog ham ordentlig i skole.

"Du vil være ridder," sagde den gamle hædersmand, han i grunden var, "og du kender ikke ridderskabets simpleste lov? Man kæmper ikke med plumphed og spot mod en kvinde, mærk dig det. Hun har kun gjort, hvad der var ret og naturligt, og jeg laster hende ikke for, at hun hænger ved sin fædrenegård. Flyver hun for højt, skal vi stække hende, men jeg tænker allerede, vi har klippet svingfjerene af hende."

Junker Laurens gjorde da ynkelige forsøg på at lade, som om intet var hændet; men Cæcilie fik dog lejlighed til at tage en lille hævn.

Hun havde vundet Anna Mogensdatters venskab og fortrolighed, og hun mærkede snart, at junker Laurens havde en stor part i hendes venindes hjerte. Hun gjorde sig da en glæde af at forfølge hende som en skygge, så at det blev junkeren ganske umuligt at tale frit ud med sit hjertes udkårne. Han blev til sidst så utålmodig, at han udbrød:

"Jeg mærker vel, at I står mig imod, jomfru Cæcilie. Kan I ikke glemme, hvad der dog kun var en drengestreg? I må tænke på, at I kom hertil som en fjende af min fader, og jeg troede ..."

"Nu," sagde Cæcilie og lo, "hvad I forbrød mod junker Sidsel, skal jomfru Cæcilie tilgive eder. Og som pant derpå skal jeg nu straks gå min vej; for det var vel den korte mening af eders lange tale?"

Hun nejede spydigt for ham og gik som en dronning. Selv jomfru Anna tænkte, at hendes veninde her havde været lovlig nedladende mod hendes ven.

Snart oprandt atter en festens og dansens dag, og denne gang undslog Cæcilie sig ikke for at være med. Junker Laurens bød hende straks op, siden førte hr. Eggert hende i dansen og alle de andre, selv Jep Brømle, der var blevet hed om ørene og gjorde sig lækker. Sidst førte kong Erik hende selv over gulvet, og alles blikke rettedes imod dem, da de trådte frem.

"Fager er hun," hviskede Eggert Frille til Aksel Pedersøn, "og hun fører sig som en dronning. Hvad tænker I om det syn?"

"Hun er farligere, end jeg troede," svarede hr. Aksel. "Så meget forsigtigere må vi være. En liden morskab må vi vel også unde hr. Erik, og jeg vægrer mig ved at tro, at dette har mere på sig."

Han studsede dog i det samme og greb hr. Eggert i armen. Kongen havde pludselig afbrudt dansen og ført Cæcilie ud på svalen. Der hviskedes og tiskedes rundt i hallen, og alles øjne var rettet på døren, bag hvilken de to skygger sås mod den lyse nat. Kun fru Filippa sad rolig og talte med fru Vibeke, som om intet var hændet.

Cæcilie var selv blevet angst. Hun drog sin hånd fra kongen og sagde koldt:

"Eders Nåde, dette er ikke sømmeligt. Fru Vibeke vil irettesætte mig derfor."

"Å, kender jeg eder ret, så dør I ikke af skrækken," sagde kongen smilende og tog igen hendes hånd. "I er ikke som de andre, og just derfor er I mig til behag. Fatter I ikke, at en konge kan trænge til at tale med en klog og højsindet kvinde, der har større syn end de fleste? Det ridt forgangen dag glemmer jeg aldrig; det var mig, som mødte jeg en ånd, der var mig jævnbyrdig; gik det an, da satte jeg eder ind i mit råd – det skulle sandt for Herren gøre mig godt at se eders unge skønhed mellem mine rynkede, vrantne råder, der mangen gang gør mig livet surt med deres snæversyn."

Cæcilie drog atter sin hånd til sig og sagde hårdt:

"I rådet sidder eders dronning, fru Filippa, der er både fagrere og klogere end jeg. Om I så synes, herre, da går vi nu atter ind til de andre."

Kongen blev stående og så fast på hende.

"Den tid vil komme, jomfru Cæcilie, da I ikke vil miskende mig som nu. Forbandet være de klaffere, der har gjort eders sind mistænksomt. Men I skal ret nu få et bevis på min gode, retskafne hensigt med eder."

Han tog hendes arm og førte hende lige op til fru Filippas højsæde.

"Jeg har talt med jomfru Cæcilie om hendes fremtid, Filippa, og du må nu sige hende, hvad vi har besluttet i dag."

"Gerne gør jeg det," sagde dronningen mildt; "for jeg har allerede fået Cæcilie kær. Min kære herre har tænkt, at du skal være vor rette myndling, og om en begærer din hånd, da giver vi dig medgift efter hans stand og kår."

Cæcilie bøjede sig over dronningens hånd og kyssede den; i dette øjeblik var hun virkelig bevæget; for nu var hun kendt god og havde sikker grund under sine fødder.

Men dronningens ord gik som en løbeild gennem hallen og vakte stort røre.

"Nu er hun som en af vore og sidder fast i sadlen," sagde Eggert Frille.

"Og det er vel bedst således," sagde Aksel Pedersøn; "for nu har kong Erik lagt en sten på sin vej, som han ikke vil kunne flytte. Nu er hun som hans datter og ukrænkelig efter landsloven."

Men i sit stille sind var han ikke så rolig. Hvilken magt må hun ikke have over kongen! tænkte han.

Men imedens stod Cæcilie og kæmpede for at få magten over sig selv.

7. Farlige drømme

Cæcilie vågnede tidligt den næste morgen og blev liggende; hun stirrede op i de tunge, frynsede sengeomhæng, der samledes højt oppe i en fjerkrone, og gennemgik i tankerne alt det, som var hændet hende den foregående aften.

Hun undredes selv over, så ringe glæde hun følte. Hun havde dog nået sit mål, og det var intet ringe mål for en jomfru af hendes stand og kår. Ja, hun havde nået langt mere, end hun nogen sinde havde drømt om. Kongen og dronningen havde antaget sig hendes sag, kastet en kåbe over hendes ufrelse herkomst og givet hende fast grund under foden. En velbåren herre kunne vel nu nedlade sig til at række hende sin hånd … en ikke alt for fornem og velbåren herre …

Å! Hun vrængede mund og kastede sig med ansigtet om mod væggen. Hvor vel forstod hun ikke den ringhed og tvivlsomhed, hun dog altid ville blive stikkende i! En ikke alt for højfornem herremand, en lykkeridder måske, en eventyrer som hun selv, ville anholde om hendes hånd og bortføre hende til en ret stor gård, hvor hun skulle henleve sine dage ret lykkelig i en ret smukt skjult fattigdom. Hvor hun hadede til døden alt dette smålige, al denne middelmådighed, som havde sat sit lurvede præg på hendes skæbne, fra hun blev født!

Hvorfor var hun ikke en konges datter, hun, som i sit sind følte kraft til at herske trods nogen? Hvor havde hun ikke følt sig som kong Eriks ligemand, da hun red ved hans side, og han talte til hende, som om hun var hans lige? Om sine store planer havde han allerede ved deres første møde fortalt hende; ikke ville han som de gamle konger fare frem med ild og sværd og

underlægge sig fremmede riger, for så atter at blive styrtet i vanmagt, når han blev gammel og ingen længere frygtede hans arms vælde. Ved sin tankes kraft og snilde var det, han ville herske. Kejser Sigismund var hans fætter og gode ven, i Pommern sad hans nære slægt, den tyske ordensstat kunne vindes, kong Vladislaus i Polen var snart gammel og havde ingen søn … Et mægtigt forbund drømte han om, og i det ville han blive sjælen og tanken, han, som havde tre store riger under sig og følte sig klogere end dem alle. Østersøen ville blive som et nordisk indhav, og da skulle hansernes rigdomme gøre hans fyrstendømme til det første i Europa …

Cæcilie blev endnu hed i kinderne, når hun mindedes hans ord, der havde fundet fuld genklang i hendes hjerte. Sådan havde hun tænkt sig en konge, en sådan bygning var det værd at være med at rejse. Men fra alt dette var hun stænget ude; i et flygtigt lune måske, i et øjebliks glæde over at træffe en beslægtet sjæl havde kongen åbnet sit hjerte på klem for hende, så hun anede den storhed, det gemte. Men ellers angik dette ikke hende. Hun stod fremdeles på tærsklen som den barbenede tiggertøs, der får lov til at se de rige herrer og fruer om det strålende bord. Selv kunne hun spise i køgerset; for hvad var det andet at blive begravet på en gård, hvor hun kunne spørge nyt af bissekræmmerne, mens hendes gemal fo'r med i fejden med sine tre-fire ryttere, en iblandt hundrede af kongens tjenere?

Men hun havde sandt for Herren fået nok af at sidde i skammekrogen og lytte til larmen og lystigheden fra livets fest … stirre fra sit mørke ind mod lyshavet, som hun havde

stået hin nat, da dansen gik ved hove, og hun i sin forsagthed havde stænget sig selv ude …

Hun ville være med dér, hvor der levedes hedest og stærkest. Og hun ville sidde i højsædet. Men i højsædet sad fru Filippa …

For første gang tænkte hun den tanke: hvorfor var hun ikke i fru Filippas sted? Hun mindedes faderens barnlige glæde over det tvivlsomme sagn, der gjorde ham til en efterkommer af grev Jakob af Halland, den store Valdemars ætling. Men var sagnet ikke sandt? Var der ikke en kraft og højhed i hendes sind, som vel kunne tyde på kongeligt blod? Legede naturen så lunefuldt med mennesker, at den lagde et dronningehjerte i en skipperdatters bryst, uden at der var en konge mellem hendes fædre? O nej, hun fandt sagnet ret og rimeligt. Det var den store Volmers, sejrkongens, blod, der rullede i hendes årer. Det var Jakob af Hallands, kongedræberens trods og storhed, der fyldte hendes tanke. Ringere kunne det ikke være. Det hjalp hende kun intet; hun kunne stå udenfor endda, mens den store, rige dans blev sprunget af dem, der var ringere end hun selv i alt, undtagen i byrd. For byrden bøjede alle sig, bares den end af kræmmersjæle. Hvad gjorde det, om et ufrels hjerte slog bag brystet, når det dækkedes af sindal og silke? om små tanker kredsede bag en snæver pande, når den guldtakkede ring gav den glans?

I højsædet sad fru Filippa …

Havde det endda været fru Margrete, fruernes fyrste og magtens mester. Men fru Filippa!

Cæcilie tænkte på den unge dronning, der havde vist hende så megen venlighed og godhed, og i hvis nærhed hun altid følte en ærefrygt, der nu syntes hende ugrundet. Det var vel blot,

fordi der i hende var en rest af slavisk ydmyghed for det, der i sig selv er stort og rager op. Og noget stort var der visselig ikke ved fru Filippa. Selve det, at hun så glat og godmodigt havde givet Cæcilie plads i sin fruerstue, lagde den unge pige hende nu til last. Det skulle blot have været hende selv! Om hendes ægteherre var kommet begejstret og betaget med en ung og fager jomfru og havde sagt: Se her, er hun ikke klog og skøn! Jeg mødte hende på vejen, jeg vil have hende om mig, tag hende op mellem dine terner! Å, hun skulle have kradset hendes øjne ud og jaget hende af gårde, denne kvinde, der havde vovet at kaste blot en skygge ind over det billede, som ene burde skinne i hans hjerte.

Var fru Filippa ikke skinsyg? Da elskede hun heller ikke. Frygtede hun ikke hendes skønhed? Å …

Cæcilie sprang ud af sengen og stillede sig foran spejlet. Hvad alle andre så, det havde vel dronningen set først. Hun havde vundet kongen blot ved at vise sig. Hun havde vel allerede haft kongen liggende for sin fod, om hun havde villet. Havde han ikke sagt det med blik og med ord? Pyt, den, som troede, at det kun var skønhedsglæde og skæmtelyst, der drog ham til fagre kvinder. Han troede det måske selv; han havde måske aldrig givet sin frue grund til klage, når hun var så nøjsom, at hun ikke krævede alle hans tanker. Men så meget havde hun set, at kong Eriks tanke var hjemløs, hans sind fo'r højere, end fru Filippa kunne følge, hans hjerte var ledigt for den, som ville tage det …

Ville hun tage det?

Hun klædte sig langsomt på, og mens hun bluedes for sig selv, blev det ved at hviske i hende:

Ville hun tage det? Ville hun tage det?

Å, for tanker, der kan ride en som en mare en årle sommermorgen, når endnu drømme og tanker går i ét og dagen og natten kæmper om ens sjæl …

Borgen var ved at vågne nu. Hun gik ned i det nedre stokværk og mødte på sin vej terner og smådrenge, der hilste ærbødigt nok, men smilede tvetydigt, som grundede de over, hvor hun kunne komme fra så tidligt. Hun så smilet og forstod det; sladderen ville blive hængende ved hende, hvad hun end gjorde. Gjorde hun springet i kongens arme, da ville ingen forbavses; men kongens frille, det navn hviskedes nu engang omkring hende, det navn ville blive hængende ved hende, om hun end iførte sig alverdens ærbarhed. Og lige kært kunne det så jo også være hende det hele.

Hun trådte ud på svalen og så ned i borggården, hvor svendene just trak hestene til vands. Hun så efter kongens skimmel, der mindede hende om den, hun havde redet i sin barndom; den kom først sidst, og i stalddøren blev den stående med løftet hoved og spejdede, som ventede den at se sin herre. Et stolt dyr var det, sin herre værdigt, tænkte Cæcilie. Og hun huskede i det samme, at kong Erik, ene af alle mænd, hun kendte, ikke brugte stigbøjlen, men svang sig i sadlen blot ved sit legemes kraft.

Hun grebes pludselig af lede ved den rolle, hun havde spillet her, hvor hun havde ladet huslig og ærbar blot for at tækkes fru Filippa og gå fru Vibeke under øjne. Hun havde hyklet sig frem, og følte sig nu som i et bur bag alle de hensyn, hun måtte tage. Å, om hun nu var den gamle junker Sidsel, der kunne sprænge af sted gennem skoven med sin bue! Hvad var så dog alverdens

glans og storhed og magt mod friheden – friheden til at følge sin natur? Her var og blev hun en stækket fugl, hvis ikke …

Hun tænkte igen på kong Erik. Her på svalen havde de stået sammen i går, og hun bluedes over, hvad hun havde sagt. Højsindet og tillidsfuld var han kommet hende i møde, uforfærdet for al bagtalelse havde han midt for det forbløffede hofs åsyn ført hende herud i ensomheden. Kunne ikke også han trænge til at bryde alle skranker og trodse de tåbelige fordomme, der lå som lænker om et menneskes fod? Han havde vel tænkt sig, at heller ikke hun lagde vægt på sligt. Men hun havde stået for ham som en sippet jomfru, der er ved at synke i jorden af skam over en fri skæmt; hun havde afvist ham som en gås. Skønt …

Hun gik ned i abildgården og søgte at komme til klarhed over sig selv. Mon han dog ikke havde forstået, hvad der rørte sig i hende? Det var ikke undseelse, der havde gjort hende stiv og kold og dum, ikke heller frygt. Det skulle da være frygt for ham, og frygt for det, der rørte sig i hende selv, når hun var i hans nærhed. Elskov var det vel ikke, kunne det ikke være. Anderledes havde hun drømt om den lidenskabens storm, der omsuser en kvinde, så hun taber sind og sans og fodfæste og falder i en mands favn. Nej, sådan måtte elskoven komme; da ville hun ikke spørge, ikke vakle; da var hendes skæbne allerede fuldbyrdet, før hun valgte den.

Å, om kong Erik elskede hende … om det var en virkelig lidenskab, hun havde tændt i hans bryst, og om han evnede at vække kvinden i hende, så hun glemte alt og alle for hans skyld, ære og stolthed, storhedsdrømme og frihedstrang! Om han kunne forvandle hende til en af de lykkelige trælkvinder, der

gerne tager kulde og hårdhed, onde ord og slag, ja, selv ligegyldighed og utroskab blot for den vanvittige fryd i de store stunder, da det lykkes hende at vinde ham, da hun for et øjeblik er hans ligemand, ja stærkere end han, alt hvad han i verden begærer!

Men det ville han aldrig evne, det ville ingen mand evne. Hun var ikke skabt så, hun måtte føle sig fri og stærk, hun ville herske også over den mand, hun valgte. Hun var for kold og klog, tænkte hun og fo'r sammen … ikke af morgenkulden; men fordi hun et øjeblik følte sig anderledes end alle andre og ganske ensom. Hvad ville hendes skæbne blive, ene og svag, som hun var, men med en ånd, der hungrede efter magt og styrke?

Nå, tænkte hun så med et smil, dette er en dårlig nats mindelser og kun for en art hovedværk at regne. Når jeg kommer til arbejdet, vil det fortage sig.

Men tankerne fulgte hende til væven, og hun lod Anna Munk snakke for døve øren.

"Er du ikke vel?" spurgte Anna, "du har røde rande om dine øjne, som om du havde grædt."

"Å," sagde Edele Lunge spydigt, "nu er Cæcilie jo blevet en fornem frøken og har vel lov til at have sine nykker. Det sømmer sig ikke for hende at snakke med simple småterner som os."

Men Cæcilie svarede ikke og gik tidligt på sit kammer. Der sad hun og stirrede ud i tusmørket og kunne ikke få klarhed i sine tanker. Hun var nær ved at give Edele ret; storheden måtte være gået hende til hovedet.

Men hun kunne ikke få kong Erik ud af sine tanker. Hun blev mere og mere sikker på, at han havde hende kær. Hun huskede

hvert ord, han havde sagt, hvert lille tonefald i hans stemme, hvert glimt i hans øje … det kunne blusse op i hans blik og slukkes igen i det samme, så at det blev ganske udtryksløst. Kæmpede han en kamp med sig selv ligesom hun? Han var ikke i ligevægt, det følte hun; og når han i går havde givet hende ære og gods, når han havde skaffet hende fru Filippas beskærmelse, var det da alene for at beskytte hende? Havde han ikke også følt trang til at beskytte sig selv?

Nå, havde hun fået kulde og klogskab i arv i stedet for kvinders svaghed og ømhed, da var det bedst at bruge dem. Hun måtte hellere tænke dette igennem med det samme og komme til ende dermed. Om nu kong Erik havde fattet elskov til hende, da ville den bryde ind over hende som et uvejr en dag, så heftig en herre, som han var. Og hvad ville hun da svare? Hun kunne vel få ham kærere end de fleste; hun kunne måske også være mere for ham end de fleste. Ville hun være en konges frille?

Det gøs i hende ved tanken. At leve bortgemt fra verden, uden ære, en genstand for folkets foragt, det kunne vel bæres. Og magt kunne det give; der forberedes i skyggen så meget af det, der fuldbyrdes i dagens lys. Men ufrit var det, og uværdigt syntes det hende, og fattigt. Leve fjernt fra den verden, hvor ens husbond færdes, vide, at han hviler ved en anden kvindes side, at han giver en anden kvinde ære, at hun føder ham børn, som skal arve hans rige og hans magt? Og så en dag kastes til side, når en yngre og fagrere kvinde drog kongens hjerte til sig? Stor måtte den elskovslykke være, som skulle gøre en betalt for al denne forsmædelse.

Å, tænkte hun og rejste sig, hvor det er usselt at være kvinde, og hvor ulige er ikke verdens kår! Om en mand beder os forlade

alt og ofre alt for hans skyld, og vi gør det, da tager han det som et modent abild, der falder i hans skød. Men hvad om jeg sagde til kong Erik: jeg giver dig mig selv og min ære; forskyd da din dronning og giv mig din krone. Da ville han le. Og dog gjorde han det vel, om han elskede, og om han var en mand.

Hun smålo af sig selv, da hun lå i sin seng og slukkede lyset. Lå hun ikke alt her, hun, som nylig var en hjemløs eventyrerske, og vragede en konge, alt før han havde budt sig til!

Men hun blev dog ved at tænke på kong Erik. Han har mig kær, sagde hun halvt i drømme til sig selv, og han vil komme. Han kommer. Og jeg har vel også ham så kær, som jeg kan have en mand. Men det er ikke nok, kong Erik, det er ikke nok.

8. Et kongeligt skriftemål

Drostinden, gamle fru Vibeke var streng nok, når det gjaldt hendes jomfruers flid og ærbare vandel; men hun tog sig af dem som en moder og undte dem gerne frihed, når de havde gjort sig fortjent dertil. En eftermiddag, da hun kom gående gennem fruerstuen, standsede hun ved Cæcilies væv og roste hendes arbejde.

"Det kendes på dig, at du har lyst til din gerning," sagde hun venligt. "Villig ånd gør snild på hånd. Men slid dig nu heller ikke din helsen fra. Gå ned i rosenlunden og tag Anna med dig; hun er for sanden heller ikke for doven, og jomfruer er bedst vogtede, når de er to."

De gik da, mens de andre gjorde sure miner. Og Anna Munk sagde, da de havde sat sig på en bænk ved muren:

"Hun er dog i grunden god, den gamle. Passer man sine ting, kan man vikle hende om en finger."

"Å," sagde Cæcilie, "var jeg blot i hendes sted, da skulle alt få en anden gænge. Det kribler i mine fingre, når jeg ser Edele og de andre snakke og fjase, så snart de ikke er under opsigt. Var de mine døtre, varmede jeg deres øren."

"Nej, hør," lo Anna, "hvem skulle tro, at du ville være sådan en drage. Der er sikkert gået en god husmoder tabt i dig."

"Nå, endnu er jeg vel ung nok til at hænge nøglerne ved mit bælte," sagde Cæcilie og blev rød. "Om der ellers findes en mand, der vil have mig."

Anna blev ulykkelig og vidste ikke, hvor hun skulle se hen. For hun havde i øjeblikket glemt sin venindes ulykkelige kår og havde såret hende mod sin vilje.

"Vent blot til den rette kommer," sagde hun og lagde sin arm om Cæcilies liv. "Hvem er så fager som du? Havde jeg blot hælvten af din skønhed, da var vel Laurens ikke med ét blevet så koldsindig og havde forladt mig uden farvel."

Junker Laurens havde ganske rigtigt over hals og hoved forladt Vordingborg og var draget til Varberg i et ærinde for sin fader. Det var meget mod hans vilje; gamle Aksel Pedersøn var kommet under vejr med hans kærlighedsleg og ønskede at sætte en stopper for den i tide. Han havde, som så mange andre fædre i hine tider, andre planer med sin søn og så mere på jordegods og fordelagtigt svogerskab end på unge hjerters lykkedrømme.

Men Cæcilie havde sine tanker andet steds og kunne ikke trøste sin veninde i hendes nød. Hun så mørkt hen for sig og sagde:

"Du skulle ellers vide, at min hu står ikke til nogen mand; helst så jeg, at der ingen af dem var i verden; vi evnede vel at klare os foruden."

"Ej," sagde Anna og slog hænderne sammen, "er det sådan fat? Da må dog vist en af dem have stukket dit hjerte i brand og ladet dig i stikken."

"Ellers må du også huske," sagde Cæcilie, "at jeg har styret min fædrenegård fra jeg var liden, og er vant til at råde for mit eget. Småt og trist syntes alt mig, da jeg var der; men nu er jeg nær ved at længes dertil igen."

"Cæcilie," sagde Anna mildt og lagde sin hånd på hendes, "der er noget, der trykker dit sind. Fortæl mig, hvad det er."

"Ved jeg det selv?" svarede Cæcilie og tog sin hånd til sig. "Og kunne du fatte det, selv om jeg kunne sige dig mine tanker?

Langt og højt går de, så jeg selv stundom ræddes for det. Her går vi som i en mølle dag ud og ind, træder rokken og slår væven, leger de samme lege og træder den samme dans med junkere, der ikke engang er kloge nok til at tie, om de end intet har at tale om."

"Såmænd," sagde Anna en smule krænket, "det kan være trælsomt nok til tider. Men det er dog ikke værre for dig end for os andre."

"Det var det ikke, nej, om vi fødtes til det samme. Du synes vel, at jeg er hovmodig nok, jeg, der kom fattig hertil og vel burde være taknemmelig og kysse på hånden. Men det kommer mig nu engang for, at jeg er klækket ud af et ørneæg, lå det end i en simpel høgerede; og dette er jo ikke engang et bur for en spurv."

Da Anna ikke svarede, vedblev hun:

"Ja, hovmodigt er det, og hovmodig *vil* jeg være. Jeg har krævet meget af livet, og jeg vil kræve mere, så længe jeg drager ånde. Jeg ynker jer, alle I, som tigger om en skærv ved døren og takker ydmygt, når I kun får den halve. Du ser forundret på mig … du kender mig ikke sådan, vel? Nej, ingen kender mig sådan, men det er mit hjerte, jeg åbner for dig; dette er min sande skikkelse, og kunne du læse i min tanke, ville du måske forfærdes og støde mig fra dig."

Anna så blussende ned og tænkte på alle de onde rygter, der gik, og som hun aldrig havde fæstet tiltro til. Om de alligevel skulle være sande? Hun følte sig ganske forvirret og kunne ikke fatte, at en kvinde kunne gå med slige tanker og endda give dem luft.

"Du gør dig ringere, end du er," sagde hun sagte.

"Ret så," lo Cæcilie, "lad mig få din medlidenhed med i købet! Nej, det du kalder ringe, det kalder jeg stort, og aldrig ville du have mod til blot at tænke det, jeg måske vil gøre. Men du skal vide, at da jeg red om derhjemme på Hjuleberg i mine hoser og overskrævs som en dreng – se nu blot, hvor du bliver rød! – da tænkte jeg på, at min fader havde været en vældig sørøver og ønskede, han var det endnu. Gerne havde jeg fulgt ham ombord, tilberedt hans mad og kæmpet ved hans side. Siden traf jeg en ven af ham, en af vitaliebrødrenes ypperste, og ved du, hvad han foreslog mig? At følge ham til Visby og blive vikingernes dronning. Gerne havde jeg gjort det og gør det kan hænde endnu. Dengang sagde jeg nej, for jeg ville det højeste og største. Og hvad kunne være større end kongen og hans hof? Nu kender jeg det og ved, at det er mindre end det mindste, et ufrihedens sted, hvor små sjæle vogter på hinandens lyder og fejltrin for at blive større ved at gøre de andre mindre. Og nu angrer jeg ved min helgen, at jeg er kommet hertil."

"Fru Filippa er ikke ringe," sagde Anna uvilligt.

"Å nej, blot for ringe til at gøre sig fri. Mærker du da ikke, at al hendes hu står til det hellige? Kronen tynger hende, og om hun kunne følge sin lyst, da gemte hun sig hellere i dag end i morgen i Vadstena kloster. Ikke kalder jeg den stor, der segner under sin byrde og dog ikke mægter at kaste dem af sig. Nej, fru Margrete var stor ..."

"Og kong Erik da?"

"Ja," sagde Cæcilie tankefuld, "kong Erik er stor ... kan hænde ..."

"Ak, Cæcilie," sagde Anna pludselig med tårer i øjnene, "det er da sandt, hvad de siger, at du har kongen kær?"

Cæcilie lo pludselig lystigt og klappede hende på kinden.

"Nej, du lille hvide due, det er ikke sandt. Sagde jeg dig ikke, at jeg ønskede alle mænd langt over havet? Det er just det, som gør mig ond, at ingen kan smile til en fager mand og lytte til hans tanker, uden at der straks skal være elskov bag og uhøviske tanker. Glem nu, hvad jeg har sagt; jeg var i ondt lune og måtte engang have luft."

Hun drog Anna med sig ned ad gangen; og snart løb munden på Anna, der udøste sin sorg og fik den ringe trøst, at om junker Laurens løb så troløs fra hende, han havde givet sit ord og sin tro, da var han såmænd ikke engang en nats gråd værd.

Nu kom en terne løbende og kaldte jomfru Anna op; hendes broder Holger var kommet ridende fra Berritsholm med bud og brev fra hendes moder og begærede hende i tale.

Cæcilie blev gående i rosenlunden i dybe tanker. Hun var virkelig forstemt, og det var ikke uden grund. Fru Filippa havde i går kaldt hende til sig og talt længe med hende. Den gode frue var tung i sindet og trængte til munter tale; men Cæcilie, der selv havde tilbragt en vågen nat og var forpint af de usikre tanker, der jog hinanden i hendes hjerne, havde kun været et lidet lysteligt selskab. Da klappede dronningen hendes hånd og sagde mildt:

"Du er blevet bleg, mit barn, og jeg kan se, at du ikke har sovet. Hvad er der gået dig imod?"

"O intet, Eders Nåde," sagde Cæcilie.

"Længes du efter Halland?"

"Det sidst af alt," udbrød Cæcilie. "I har jo givet mig et hjem, og jeg savner intet."

"Jeg tænkte, det var det," sagde dronningen. "Jeg er her hos min herre og midt i mit eget folk, som er blevet mig kært. Men dog længes jeg efter mit kære England, efter min moder og min broder Henrik, som jeg måske aldrig mere skal få at se. Ofte vågner jeg og synes, jeg er hjemme, og da bliver mit hjerte tungt. Hvor er det muligt ikke at længes efter det land, hvor man har levet sin barndoms lykkeligste tid?"

Hun sukkede og sagde lidt efter:

"Men jeg glemmer, at du har hverken slægt eller venner, og at en fremmed sidder i dit hjem. Da må du have en anden sorg. Er dit hjerte frit?"

"Ja, Eders Nåde."

"Nu, da skal vi se at finde en god fæstemand til dig. Jeg forstår, at meget her kan falde dig trangt; menneskene kan være onde, og selv den reneste kan ikke vogte sig for klaffer. Når du først sidder på dit eget med en herre til at vogte din lykke, da vil du blive glad igen."

"Nej, min kære frue," sagde Cæcilie forskrækket, "min hu står ikke til nogen mand."

"Han kan vel findes, som får dig til at skifte sind," sagde dronningen smilende, "og da bliver det hans sag at gøre dine kinder røde."

"Eders Nåde," stammede Cæcilie, "min hu står ikke til ægteskab; lad helst alt blive som det er."

"Ih, snak," sagde fru Filippa, "vil du blive her, til du bliver gammel og grå og kan løse fru Vibeke af?"

Hun så pludselig skarpt på Cæcilie og spurgte:

"Eller tænker du at gå i kloster?"

Cæcilie rystede på hovedet uden at kunne få et ord over sine læber. Intet kunne hun jo røbe af sine tanker, og hun gruede for det, der ville komme. For hun havde læst en pludselig mistanke i dronningens blik og forstod sin stillings vanskelighed. Før eller senere ville en bejler melde sig; om end de store og fornemme slægter ville holde sig tilbage, da ville sagtens en lavadelsmand eller en af kongens ufrelse høvidsmænd føle sig draget af hendes skønhed eller af udsigten til at vinde kongens gunst. Og hvad skulle hun da svare? Hvilket påskud skulle hun give for sit afslag? Hun havde læst i dronningens øjne, at mistanken kredsede om hende, rede til at slå ned, som rimeligt var. For hvilken jomfru i hendes usikre kår ville nægte at gå til alteret med den husbond, rigernes frue beskikkede hende, om der ikke stak andet bag?

"Godt," tænkte Cæcilie og gik ind i abildgården, "kan det ikke være andet, så rømmer jeg. Jeg kan vel ikke blive værre stillet, end da jeg kom."

Hun slog trodsigt med hovedet; og som om hun følte trang til nu straks at gøre sin vilje og sin uafhængighed gældende, gik hun videre gennem abildgården og op på ringmuren ved stranden, hvor det var dronningens jomfruer strengt forbudt at komme uden ledsagelse.

Hun blev stående der og så ud over fjorden, der længst inde lå blank mellem de skovklædte kyster, men længere ude krusedes vandet af vind og strøm. Den friske søluft gjorde hende atter tryg og munter, og hun så med velbehag på det farverige billede, der lå udbredt for hendes blik. Et fagert land var det, men fladt uden storladen vildskab. På Gotland skulle der være klipper, vidste hun, farlige skær for sejlere, som kom

øen for nær i storm. Hvad om hun havde modtaget Mogens Hendriksens tilbud? Å, det var tid endnu, kan hænde hun kom til at gøre brug deraf. Havde han ikke sagt, at han skulle gøre hende til snaphanernes dronning, og at hun skulle blive rigere og mægtigere end fru Filippa selv? Han skulle kan hænde blive taget på ordet, før han tænkte det …

Hun smilte slet ikke ved tanken om de store ord, han havde brugt; for hun vidste, at fetaljebrødrene var som et mægtigt rige for sig … et ubetvingeligt rige, fordi deres fartøjer var spredt i alle havne og på alle have. En skræk var de for hansernes kræmmerskuder, men også i fejdens tid havde de været en stormagt og ville vel blive det på ny, så længe de havde Gullands utilgængelige klipperede i ryggen …

Vist var det et folk, værd at være herre over … et flydende folk af uforfærdede mænd, der herskede over havet. Mægtig kunne den blive, der dristigt rev Gulland til sig og satte sig fast i kong Eriks borg. Et sørige kunne der opbygges, som vel kunne få landenes konger til at skælve. Førtes ikke al verdens rigdom over havet? Havde ikke den, der ejede havet, nøglen til al velstand og magt? Hun så sig allerede stående derovre på en klippe, spejdende ud efter de bugnende hvide sejl, der lyste frem over synskredsen, bringende hende bytte og sejr, altid bytte og sejr. For fetaljebrødrene var uovervindelige …

Hun hørte trin hen over ringmuren og lystige stemmer. Hun tænkte, at det var nogle af hofsinderne, der kom fra måltidet, og hun ville hastigt flygte. Men i det samme hørte hun en latter, hun kendte, og hun blev stående, som om hun intet var blevet var. Først da hun hørte et muntert råb bag sig, vendte hun sig. Det var kong Erik.

Han var i muntert lune, og da han nærmede sig, mens hans følge blev stående i ærbødig afstand, så hun, at han blussede af vin. Al drik havde siden hendes ulykkelige faders svaghedstid været hende en vederstyggelighed, så hun ville gå forbi ham med en hilsen. Men han greb uden videre hendes hånd og standsede hende.

"Nu er I grebet på fersk gerning," sagde han og lo. "Hvis jeg forklager eder til fru Vibeke, får I skænd og bliver spærret inde. Hvad giver I mig til løn for min tavshed?"

"Å," sagde hun og så ham ind i øjet, "ikke vil jeg forlede rigernes herre til at tage imod stikpenge og forråde sin pligt. Jeg går nu straks til fru Vibeke og angiver mig selv."

"Vist ikke," sagde han. "I må nu unde mig en liden samtale, så længe det alt er siden, jeg hørte et ord af eders mund."

"Og det var ikke blidt," svarede hun. "Men Eders Nåde straffede mig som en konge, kun med en gave."

"Nu," sagde han på engang alvorlig, "I sagde mig en sandhed, og den hører kongerne sjældent; det krævede sin løn. Nu er I min myndling, og jeg tør vel atter nærme mig eder uden at krænke de drager, der vogter dyden ved mit hof."

Han sagde dette så højt, at det hørtes af Eggert Frille, som var trådt ham lovlig nær, men som nu skyndsomt trak sig tilbage. Så vendte han sig igen til Cæcilie og sagde:

"Ikke skulle I vel have en liden sandhed til mig i dag også? Fager er I altid, men det gør eder endda fagrere at blive vred."

"Jeg har så, kong Erik," sagde hun og så fast på ham. "I har drukket vin og er ikke eder selv mægtig."

Han så et øjeblik flimrende på hende, og hun mærkede, at hidsigheden steg op i ham. Men han betvang sig og sagde

leende:

"Dér fik jeg jo en hel prædiken! Under I ikke længere eders konge et bæger vin i hans kedsomhed?"

"Å," sagde hun djærvt, "altid bød det fylderi mig imod. Jeg så engang i Halland en gammel kvinde, der ravede drukken langs vejkanten; det var et stygt syn; dog tænkte jeg på hendes svaghed, og at hun sagtens ikke havde bedre forstand. Men en mand bør have tanken klar og hånden rede. Og hvor kan den vinde magt over andre, som ikke evner at styre sig selv?"

"Nu," sagde han, "I har ret igen, og det gør sjælen godt at blive revset. Dog må I vide, at jeg nyder gerne vin med måde; kun er stundom mit hoved så hedt, og blodet stormer så vildt, at jeg intet tåler; vinen går som ild i mine årer. Sig mig nu, hvad I tænkte på før, da I så så langt over havet?"

"Sig mig hellere, herre, hvad der har gjort eders hoved så hedt i dag. Har nogen af eders mænd gjort eder imod, eller har I fået onde tidender fra det fremmede?"

"Spørg mig hellere, hvorfor jeg ikke længst er sprunget i hundred flinter, jomfru Cæcilie. I fem år har nu den våbenstilstand med holsterne varet, og jeg har rustet mig og er rede. Kejserdommen brænder i min lomme og sværdet danser i sin balg. Men her sidder vi bundet på hænder og fødder og må vente på befrielsens time. Det er en hård prøvelse for et utålmodigt sind som mit."

"Men, kære herre," udbrød hun, "hvorfor slår I da ikke til og gør pinen kort?"

"Nej," svarede han alvorligt, "freden skal holdes, til løftet er løst. Dette med Slesvig er en stor og hellig sag, som en stor arv

fra mine fædre. Ikke må en uretfærdig hånd gribe om det sværd, der skal give Danmark dets gamle ret tilbage."

Han havde sagt dette med stor alvor og kraft; men nu vendte han sig pludselig smilende imod hende og sagde muntert:

"Nu har jeg skriftet for eder; sig mig nu, hvor eders tanker fo'r hen før, da jeg kom?"

"Gætter I ikke det, Eders Nåde?"

"I længtes vel ikke bort? Tænker I på at flyve fra os?"

"Nej, Eders Nåde. Jeg tænkte på, at havet dog er det mægtigste af alle riger; den, som hersker over det, har verden i sin hånd."

"Ja, jomfru Cæcilie," svarede han. "Men da måtte man først herske over hansen."

"Gør ikke fetaljebrødrene det?" spurgte hun. "Hvem er herre i skoven, bissekræmmeren, der sniger sig frygtsomt frem med sin skat på sin ryg, angst ved hvert skridt for at falde i et baghold, eller røveren, der holder hans liv og ejendom i sin hånd?"

"Dér talte den gamle sørøvers datter," lo kongen. "Tilstå det, jomfru Cæcilie, den ligger jer dog i blodet, den lyst til eventyr, som gjorde eders fader til en hallandsk viking og endte hans liv."

"Vist gør den det," sagde hun og så frit på ham, "og tro ikke, jeg skammer mig over det. Ligger den lyst til eventyr og vikingfærd ikke i eder selv? Enten I går i fejde i åben mark, eller I lægger snarer i eders lønkammer, har I da ikke spillets spænding i eders blod? Faren er som en rus, og uden den rus var det ikke værd at leve."

"Da må I have det kedsomt her ved hove," sagde kongen smilende, "al den stund I ikke løber anden fare end en prædiken af fru Vibeke, og hun er jo kun for et lam at regne. Da skulle I have kendt gamle fru Gisele, som rådede i fru Margretes tid."

Hun lo, mens han fortalte om den gamle drostinde, der havde indjaget ham næsten endnu større skræk end dronningen selv, da han som en lille dreng kom til Danmark. Muntert stod de og snakkede og glemte tiden, mens hofsinderne trippede utålmodigt og hviskede om denne forargelse. Eggert Frille nærmede sig flere gange i så tydelig en hensigt, at kongen til sidst råbte:

"Godt, at du minder os; tiden går rask i fagert selskab, men du, som har stået tørmundet, fandt den vel for lang. Gå nu kun i forvejen med de andre, så kommer vi efter."

Han fulgte Cæcilie til abildgården og tog afsked med hende dér.

"Jeg fatter vel de tanker, som rørte sig i eder før," sagde han. "I må længes herfra; I er ikke skabt til at snadre i andegården, og jeg tror om eder, at I spejder efter den, der kan bære eder herfra, var det end en høg. Har jeg ikke ret?"

"Jo," sagde Cæcilie og så bort, "stundom tænker jeg vel så."

"Jeg føler det selv ofte, som var jeg i et kloster," vedblev han. "Min kære frue er jo ofte tung og trang i sind, og hun har liden lyst til fester. Heller ikke er det fest og fjas eders hu står til, så lidt som min."

Hun så på ham og tænkte på, hvor han ville hen med alt dette. Den lette rus var forlængst dunstet bort, og der var intet i hans blik, der tydede på urene tanker. Snarere var det, som så

han langt ud i en fjern drøm og famlede efter ord til at give den lyd. Så sagde han:

"I længes ud i verden, til eventyr og bedrift. Det var det, som drog jer hid. Tror I ikke, jeg så det? I kom ikke hertil som en tiggerske, der søgte husly. I følte eders vinger udvoksede, og I fløj op på den gren, der hang over eders hoved. Den syntes eder høj, og gode vinger skulle der vel også til at nå derop. Men nu, da I sidder der, synes I knap, I har hævet jer over jorden. I vil højere op, længere ud … fra gren til gren vil I flagre, indtil I sidder i træets top. Og da vil I synes, at nu står I først ved rigets port. I vil flyve ud over træer og bjærge og dale, I vil stige over skyerne, I vil flagre imod solen …"

Hun stirrede på ham, forfærdet over hans heftighed og skælvende af uro over, så godt han havde læst i hendes lønligste tanker. Og han fortsatte:

"Men solen vil brænde eders vinger, og I vil styrte til jorden, dér, hvor I krøb af ægget. Og det vil være, som om I aldrig havde fløjet."

"Nej," udbrød hun pludselig stærkt, "hvor kan I sige det, kong Erik? Å, jeg forstod vel, at I tænkte på eder selv, da I talte om den flugt. Men om jeg var så stor en fugl. Da fløj jeg lige ind i himlen, om det så blev den visse død. Og dalede jeg omsider, med døden i mit hjerte, da ville jeg ikke sørge. Flugten havde dog været skøn."

Han så på hende, som hun stod dér, revet hen af hans ord, med lysende øjne og bølgende barm, den fagreste kvinde, han nogen tid havde set.

"Hav tak for de ord," sagde han. "Vist tænkte jeg på mig selv, men også på eder. Vore tanker synes at være som to fugle, der

har samme flugt.

Men jeg kan ikke se det som I; det kryber koldt i min krop, når jeg tænker på de grænser, der er lagt for et menneskes vilje. Stundom sidder jeg i mit kammer som en vingeskudt fugl, og der falder nat over mit liv. Himlen er høj, og der er kraft i min sjæl. Men når jeg vil stige, ser jeg faldet for mig og svimler."

"Herre," sagde hun, "hvad er det, som gyder tvivl i eders sind og tager eders kraft?"

Han tav lidt. Så så han usikkert på hende og sagde:

"Ved I, hvorfor fru Filippa sørger?"

"Herre," sagde Cæcilie forvirret, "jeg har hørt, at dronningen tænker ofte på sit fødeland og sin slægt og længes dertil."

"Hun gør så," sagde kong Erik; "hun længes tilbage til England og drog vel helst til sin slægt; end mere længes hun vel til Vadstena, hvor sindet dysses i søvn med sang og bodsøvelser og alle længsler vender sig imod det, der skal komme. Om hun ikke havde mig kær … eller hun ikke havde sin pligt kærere end liv og lykke, da tænker jeg, hun gemte sig deroppe, hvor hendes hjerte alt er."

Cæcilie blev med ét rolig. Hun forstod, at alt dette kunne ikke tage sigte på hende; dette var ingen bøn om elskov fra et optændt hjerte; det var ingen lidenskab, der ville omtåge hendes sanser for at kogle hende til sig; det var ingen list, ingen beregning; det var skorpen, der brast om en såret sjæl, der til hverdags måtte lade karsk og stærk. Og hendes hjerte åbnede sig for dette udbrud af så stor smerte; uden at tænke derover lagde hun sin hånd på kongens arm og sagde:

"Kære herre, om I finder mig værdig til eders fortrolighed, da tal."

"Dronningen var som en fugl, der steg ved min side," vedblev han. "I skulle have set hende dengang; da længtes hun ikke efter Bretland, da var hendes hjerte ikke sygt efter ensomhed og bod. Hun delte alle mine tanker og drak sig en rus i mine drømme. Vi kunne kun gøre lidet dengang, da fru Margrete sad i sædet, og jeg kun var herre af navn. Men hvilket rige byggede vi ikke op for de kommende tider! I kender jo min drøm; langt videre gik den end fru Margretes, og gør så endnu. Men fru Filippa er ikke længere med deri. Afgrunden åbnede sig for hendes fødder og slugte hende; en dag så jeg, at jeg fløj ene. Min kære frue var kun en svag og såret sjæl, der stræbte at gøre sin pligt og gjorde den. Men glansen var af hendes liv, flugten af hendes tanke. Nu taler vi ikke mere om mine drømme; der er som en skygge imellem os, når vi er ene, og hun lider mere derved end nogen ved."

"Herre, hvor gik det til?"

"En liden tue kun, som væltede det ganske læs. En hverdagsting, der hænder så mangen uden at tage håbet fra deres liv. Hun forstod en dag, at hun ikke kunne føde mig børn."

"Men det knækkede dog ikke eders mod, herre konge?"

"Vist har det været et hårdt slag for mig," sagde kongen mørkt. "I skal vide, at det var min drøm at fæstne det store værk og gøre rigerne til en arv i min slægt. Tungt vil det vel også blive engang at ligge foran døden og vide, at en fremmed skal bygge videre på mit værk og nyde mit arbejdes frugter. Men en mand kommer over meget; dagens gerning stiller sine krav til hans kraft, og han sætter sig nye mål, hvor de gamle svigter. Men for dronningen var dette slag for tungt. Det var jo hendes del i min

kongegerning, det var det store formål, der gjorde hendes kald helligt, det var grunden under hendes lykke og hendes håb. Hun skulle føde mig en søn og våge over ham, mens han voksede sig til kronen. Det glippede, og nu ser hun ikke meningen i sit eget liv. Forstår I ikke det?"

"Nej," sagde Cæcilie, "jeg forstår det ikke. Fru Margrete mistede selv sin søn, men lagde dog ikke hænderne i skødet. Satte hun sig ikke store mål og nåede dem?"

"Fru Margrete var ikke fru Filippa," sagde kongen pludselig hårdt. "Fru Filippa er en kvinde."

"Jeg forstår det ikke," sagde Cæcilie igen. "Mit hjerte må da vel også være som en mands. Ikke kunne jeg se mit mål blot i at føde børn til verden. Glippede det, da ville jeg gøre mig dobbelt flid for at være med i min herres virke med hånd og tanke. O, hvilken verden ligger ikke åben just for en kvinde, der sidder ved kongens side."

Hun blev blussende rød, i det samme hun havde sagt det, og kongen gættede hendes tanke. Han smilte og sagde i en lettere tone:

"Nu, jeg har dog vist talt om alt for tunge ting til en så ung jomfru som eder. Heller ikke tænkte jeg på dette før, da jeg talte om svimlen, der griber min tanke, når den vil stige, og stundom lammer min hånd, just når jeg ville gribe til. Nej, jomfru Cæcilie, der er værre end som så; det er troen, der brister for mig; himlen bliver mig for høj, flugten for dristig, og jeg spørger mig selv, om jeg ikke er kun en lille krage, der er blevet ør af solen og drømmer, at jeg er en ørn."

"Sligt kender vel enhver," sagde Cæcilie. "Selv ørnen må stundom hvile sig på en fjeldtind og slå ned i dalen efter et lam."

"Det er vel de store skygger, der er over mig," sagde kongen tankefuld. "Det er en tung arv at bære Valdemarernes krone."

Han greb hendes hånd og kyssede den.

"Hav tak, fordi I hørte på mig, jomfru Cæcilie. Det styrker mit sind at tale med jer, og vi vil gøre det ret ofte."

"Ak, Eders Nåde," lo Cæcilie, "da spærrer fru Vibeke mig inde eller sætter mig i kloster; jeg ser hendes hovedlin ved vinduet i fruerstuen, og jeg bliver vel nødt til at have vagt med mig, når jeg skal drage frisk luft."

"Da får vi nogle små fester i stand," lo kongen, "og lokker dronningen til at følge os på jagten. Jeg gør eder til min ven og fortrolige og lader ingen tage eder fra mig."

Han hilste muntert og gik, mens Cæcilie med let sind løb op til de skænd, der også blev hende til del i rigt mål.

9. Skærmydsler

Da Cæcilie kom op på sit kammer, fandt hun drostinden dér, og den værdige fru Vibeke var ganske ude af sig selv. Hun havde ganske rigtigt stået ved vinduet og set alt, og da kongen kyssede sin myndling på hånden, sluttede den gamle, at heller ikke ordene kunne have været kolde. Cæcilie lignede da også mest af alt en brud, der har mødt sin brudgom, åndeløs og blussende som hun kom ind med bølgende barm og glædestrålende øjne.

"Dette havde jeg ikke ventet af dig," sagde fru Vibeke. "Vi har alle vist dig stor tillid og godhed, og nu lønner du os så. Har du da ingen skam i livet?"

Cæcilie så forundret på hende og svarede roligt:

"Kære fru Vibeke, I må vide, at jeg gik op på volden i tanker og helt troskyldigt, kun for at drage frisk luft. Lidet anede jeg, at det skulle bringe jer i så stor vrede."

"Fatter du ikke selv, hvor ublu du har handlet?" fo'r den gamle op. "Da du så hofsinderne komme fra måltidet, burde du i det mindste være gået i dig selv og have tyet til huse."

"Jeg agtede også at gøre så," svarede Cæcilie troskyldigt, "men kong Erik ville ikke tillade mig det. Det behagede Hans Nåde at kalde mig tilbage, da han ønskede en samtale med mig under fire øjne."

"Hvad kunne Hans Nåde vel have at tale med et barn som dig om?"

"O," sagde Cæcilie, "det var statssager, og jeg har ingen ret til at røbe det for eder."

Fru Vibeke så mistænksomt på hende og sagde heftigt:

"Det er værre, end jeg troede. Er det muligt dog sandt, hvad rygtet siger om dig?"

"Hvad kan rygtet sige mig på?" spurgte Cæcilie med en forbavset mine. "Jeg passer min gerning og har intet uskikkeligt gjort. Sætter det da en klik på en jomfrus ære, at hun viser sin konge den lydighed, hun er ham skyldig?"

Fru Vibeke vidste intet at svare hertil, og Cæcilie vedblev:

"Kong Erik har vel ment, at det kunne forundes ham at tale nogle ord i enerum med sin myndling. Har han forsyndet sig dermed, vil han sikkert gøre eder afbigt."

Fru Vibeke tænkte et øjeblik efter. Så besluttede hun klogeligt at tale med snildere hoveder om sagen, før hun vovede sig for langt frem, og sagde sindigere:

"Jeg ved ikke, hvad jeg skal tro om dig. Stundom tænker jeg, at du er som et barn, der leger med ilden; men til andre tider synes du mig mere erfaren og klog end godt er. Jeg burde vel egentlig forklage dig for dronningen, men Hendes Nåde har for sanden sorger nok foruden. Vogt nu blot bedre på dig selv herefter."

"Kære fru Vibeke," sagde Cæcilie og slog med nakken, "jeg har alle dage haft min frihed og ikke spurgt stort efter, hvad folk tænkte. Jeg er bange for, at jeg er blevet for gammel til at lære en ny skik. Bed I hellere Hendes Nåde sende mig herfra, om jeg er til forargelse."

Fru Vibeke rystede på hovedet og gik, men hun blev målløs stående, da Cæcilie gik lige forbi hende og ned ad trappen.

Dette går over alle bredder, tænkte hun. Jeg må tale med dronningen endnu i aften.

Men Cæcilie fortsatte roligt sin gang mod haven. Hun havde ment, at det var bedst at vise kløerne med det samme. Spærres inde og vogtes som et barn ville hun ikke; også var hun led ved at gå om og fremhykle en fromhed og værdighed, der lå hendes væsen fjernt. Og hvad skulle de kunne gøre hende værre end sende hende herfra? Å, tænkte hun og lo ved sig selv … om de fandt på at putte mig ind i et kloster! Jeg gad dog vide, om ikke kong Erik kom selv og hentede mig derfra?

Nede i abildgården fandt hun Anna Munk, som vandrede dér med sin broder, og Cæcilie mærkede snart, at rygtet havde haft hast med at sværte hende. Ung Holger så halvt forskrækket og halvt nysgerrigt på hende, og Anna var svært mut og fåtalende.

"Har du haft onde tidender fra Berritsholm?" spurgte Cæcilie spøgende. "Din moder er vel ikke blevet voldført end engang på sine gamle dage?"

Da lo ung Holger højt, men Anna sagde krænket:

"Ikke er min moder gammel, og kendte du hende, talte du ikke så usømmeligt om hende. Heller ikke var det nogen tid sæd i vor slægt at rende af gårde, gjorde moder det end engang i sin bitre nød."

"Og ære være hun derfor," sagde Cæcilie lystigt. "Det var ikke min agt at krænke dig, og du agter vel heller ikke din moder ringere, fordi hun havde mod til at gribe lykken og gav dig livet. Var jeg i dit sted, da rømte jeg for sanden selv med junker Laurens, om hans frænder ikke giver sig. Du skal se, han beder dig derom en dag, om han ellers slægter Thotterne på og er dig værdig."

Det lykkedes dog ikke Cæcilie at få Anna i godt lune, og heller ikke junker Holger sagde mange ord. Men på ham kendtes det

let, at ikke vrede og forargelse var årsag til hans tavshed. Han stirrede dybt grebet på den strålende skønhed, der så uventet åbenbarede sig for ham, og hun snakkede så frit og muntert, at han blev ganske hed i sit unge hjerte.

Da de skulle til sengs, fulgte Anna hende op på hendes kammer og sagde alvorligt:

"Jeg nødes til at sige dig, hvad længe har ligget mig på hjerte, Cæcilie, at dit store letsind har sat ondt blod hos mange. Jeg bluedes ved at høre dine ord før i rosenlunden, og nu løber sladderen om dig i den ganske borg. Det er ilde kår at være din veninde og skulle værge dit rygte, når du ikke selv vogter bedre på din ære."

"Pyt," sagde Cæcilie og lo, "bryd du ikke dit hoved med at vogte min ære. Tåler du ikke engang at høre mig bagtalt af Edele Lunge og jomfruer af hendes art? Lid på, at min dyd sidder fastere end hendes! Hun lider blot af iversyge, fordi jeg er i kong Eriks gunst, og er ond på mig, fordi jeg er fagrere end hun. Hjertens gerne havde hun selv gået den gang på volden ved kongens side, og mener du, at nogen da ville have fundet noget uskikkeligt deri?"

"Jeg er opfostret efter den gamle skik," sagde Anna undvigende, "og var end min moders ungdom rig på eventyr, var hun dog stedse streng mod os børn. Jeg har fået mange ris for mindre end blot de ord, du taler."

"Hyklersker og skalke er I dog til hobe," sagde Cæcilie vredt, "selv du uskyldige lam, som vel er den bedste i flokken. Mener du ikke, jeg ved, hvordan her gantes i smug, og hvad der hviskes i krogene? Du har vel heller ikke glemt, hvor villigt du selv søgte enrum med Laurens Thott, og det var vel ikke lutter bodsøvelser

I drev med hinanden. Kan hænde, din moder gav dig ris den dag i dag, om hun kunne læse dine drømme."

"Cæcilie!" råbte Anna, blussende af forbitrelse og skam, "ilde må det se ud i dit hjerte, siden alt bliver urent, hvad du tænker på. Aldrig har Laurens været i min tanke uden i al ærbarhed, og gerne måtte du og alverden have hørt hvert ord, vi talte. Så var da også Laurens, som jeg håbede, min trolovede ven, mens du ..."

"Mens jeg gik og talte alvorsord med rigets herre, en ægteviet mand og dertil min formynder," svarede Cæcilie spydigt. "Jeg tænker dog næsten, at din gode moder ville have regnet dig det til mindre synd, om du havde nøjedes med sligt, i stedet for at pleje lønlig elskov med en letfærdig junker. Nej, vær du nu ærlig og tilstå, at al eders forargelse er kun møntet på mig alene. Om du eller Edele eller Berete Bydelsbach havde gjort som jeg, da ville alle tænkt, at det var kun sket i tugt og ære. Men mig mistror I alle og har gjort så fra første færd."

Anna bekæmpede den vrede, der steg op i hendes sind, og sagde mildt:

"En dårlig veninde ville jeg være dig, om jeg ikke sagde dig sandheden, når du selv er blind og trænger på for at få den at høre. Det er just så, at din stilling har været usikker fra første færd. Hvert skridt du går, bliver bevogtet, mistanken vejer hvert af dine ord og vender det imod dig, og et tvivlsomt skær falder over alt, hvad du gør. Selv jeg, som har dig kær og vil dig vel, kan ikke værge mig derimod, fatter jeg end ikke, hvoraf det kommer."

"Da fatter jeg det alt såre vel," sagde Cæcilie heftigt. "Det kom straks så og kunne ikke blive andet. Du mener, jeg er blind; men

jeg ser det grant, at jeg har været dømt fra den dag, jeg red over vindelbroen ved kong Eriks side. Ukendt kom jeg flagrende ud fra mørket og søgte lige frem mod rigernes sol. Havde jeg brændt mine vinger, ville man have ynket mig og glemt mig; men jeg begik den dødssynd at blive her og sejre. Få tror på min uskyldighed, færre på min ufarlighed. Jeg er frygtet og misundt, fager og forstandig, som Gud har skabt mig. Jeg er en alt for fri og fremmed fugl; jeg skal forfølges og drives af andegården, og vil jeg ikke vige, skal jeg snadres og hakkes til døde."

"Du taler om forfølgelse," udbrød Anna og slog hænderne sammen, "du som sejrede i alt, blot du lod dig se! Ufrels, som du er, gjorde dronningen dig til sin jomfru, og kongen vil bortgive dig til din bejler! Ak, Cæcilie, hvor kunne ikke alt være godt for dig, om du lod af med dit hovmod! Bøj dig blot en kende og følg landsens skik."

"Vidt fejler du der," udbrød Cæcilie. "Om jeg end tilhyllede mit åsyn og bøjede mig i støvet for hver den, jeg mødte, det hjalp mig ikke et gran. Jeg er og bliver den hallandske tiggertøs, der har trængt mig frem til kongens hjerte. Hvor jeg går, hører jeg det bag min ryg; jeg læser det i svendes og terners blik, jeg ved, det hviskes fra højenloftets kamre til køgers og stald: kongen har fanget sig en guldspurv, den hallandske tøs er kong Eriks frille."

Anna løftede sin hånd, forfærdet over hendes ord, men Cæcilie vedblev med stigende heftighed:

"At jeg blev dronningens jomfru og kongens myndling, det gjorde ikke min stilling bedre, tværtimod. Jo rigere nåden falder på mig, des mere fritter og forsker folk efter nådens kilde. Og

hvor skulle den være at finde uden i kong Eriks kærlighed? Ser du ikke selv, at det er ude over al tvivl? Var jeg ikke kongens frille i går, så er jeg det i dag eller bliver det i morgen."

"Du ved ikke, hvad du selv siger," udbrød Anna forarget.

"Vær vis på, at jeg ser klart," svarede Cæcilie, "og klarhed giver styrke. Jeg vil få alle på nakken, det vil blive en daglig kamp, og jeg frygter den ingenlunde. Hellere kamp end kedsomhed; og skulle jeg ikke vinde sejr, når jeg har kongen på min side?"

"Du vinder kun spot og skam!" udbrød Anna, "men du mener jo heller intet med dine ublu ord. Om du artede dig bedre, ville vel fru Filippa hjælpe dig til en brav mand og en god gård."

"Om jeg vil have dem, så får jeg dem vel både," sagde Cæcilie og klappede hende på kinden. "Fatter du da ikke, at jo mere de arges på mig, des dyrere vil de købe mig bort? At indgyde had og afsky, det bliver nu mine bedste våben i den kamp, som vil komme."

"Glem så ikke din fagerhed, som er over alle andres," sagde Anna og nejede spydigt; for hendes tålmod var nu til ende.

Men Cæcilie var i grunden alt for lykkelig og fortumlet til at kunne føle sig såret. Hun satte sig, da Anna var gået, foran spejlet, som hun havde smuglet med sig fra Halland, og redte sit lyse, skinnende hår. Og mens hun drømmende så på sit eget billede, veg alle småskygger af hendes sind og større syner holdt deres indtog. Gennem hendes sjæl drog alle de tanker, kong Erik havde vakt til live. Hun så atter hans mandige skikkelse for sig, hans stærke ord klang gennem hendes sind, og hun skjalv igen under deres magt.

Endelig engang var en storm kommet over hende, et magtens sus var gået hen over hendes vilje, så den bøjede sig som et siv,

og hun følte, at i dette øjeblik holdt kong Erik hendes hjerte i sin hånd. Var det hans ridderlige skønhed, der havde gjort hende svag? Var det elskoven, der for første gang havde omsuset hende og gjort hende svimmel, så hun sikkert var sunket i hans arme, om han havde rakt dem ud? Eller var det kun hans tankers storhed, hans ånds ensomhed, der havde draget hende, fordi hun følte sig i slægt med dem? Noget af alt var det vel, og i hvert fald havde han ret: de var som to fugle, der havde mødt hinanden i højden, og deres flugt gik fra nu af sammen.

At *han* følte elskov til hende, var hun ikke i tvivl om. Hvoraf ellers den brand, der fik hans øjne til at lyse, og den glød, der lod hans ord tænde i hendes sind? Hvor kunne det også være andet? Han var mand, og hun var den fagreste kvinde, han havde for øje. Hun så det selv og vidste det: hun var dronning, som han var konge. En dag ville han se det; og hvad ville han da gøre?

Å, tænkte hun, mens hun klædte sig af, hvad skulle han vel gøre andet end bejle til mig på fyrstevis, hænge klenodier om mine arme og min hals og kaste en flig af sit purpur over mig for at skjule min skændsel? Han vil komme en dag og kræve mig, som en konge, der kræver sin skat og ved, han har magt til at hæve den. Hvad vil jeg da svare? O, kong Erik, kendte du den kraft, der bor i mit bryst, og var ikke fru Filippa, da knælede du ikke ned for at fæste en skøges guldbånd om min ankel: da hævede du mig op ved din side og lagde kronen om mit hår.

Hun slukkede lyset og lagde sig til sengs, mens hendes tanker i mørket gik højere og antog fantastiske former. Hun forstod, at kong Erik havde læst hendes tanker og håb klarere

end hun selv. Hun var just som en ung fugl, der for første gang flagrer op i træet over sit hoved –, og opdager da, at endnu er jorden alt for nær. Oppe over runder himlen sig, og solen er dens gyldne port, og fik man ikke vingerne til at svinge sig derigennem?

Ville hun da brænde sig og styrte magtesløs til jorden, som han havde sagt, det var alle rige fugles lod?

O, lad falde i fjerne tider, hvad ikke kan bæres oppe! Nu, nu fløj hun, med den kongelige ørn ved sin side. Mod solen skulle flugten gå, sved den hende end til aske. Snart ville hun hvile på sine vinger højere, end skaderne kunne skræppe.

"Lad dem nappe i mine fjer, så længe de kan nå mig," tænkte hun. "Det er dog kun for skærmydsler at regne; den store kamp skal udkæmpes med kong Erik, med fru Filippa og med mig selv."

Hun sov først sent ind og havde da en underlig drøm. Hun stod oppe på vagttårnets spidse med kong Erik ved sin side. Han hviskede ord til hende, hun ikke kunne høre, og da han ville bøje sig nærmere mod hendes øre, mærkede hun, at han lugtede af vin og ville støde ham fra sig. Men han greb om hendes liv, svang sig op på kong Volmers guldgås og satte hende foran sig. Da løsnede gåsen sig fra sin stang og susede med dem gennem rummet, lige mod solen. Et ildhav ophedede luften omkring dem, de kunne næppe drage ånde, og af gåsen dryppede små tunge dråber som syngende stjerner. Jo nærmere de kom solen, des mørkere blev alt omkring dem, og til sidst lyste solen kun som en gylden ring i natten. Nu førte kong Erik hende frem ved hånden, og de gik ind gennem den gyldne ring, som var en krone. Og med ét var de i hallen på Vordingborg; alle

veg til side for dem, mens de skred frem; der var hofmesteren og Bryskerne og Eggert Frille og alle de andre, de bøjede sig dybt, og ved tronens fod knælede hr. Aksel Pedersøn for hende og rakte hende en guldtakket krone på en purpurpude. Og igennem hallen rungede kong Eriks stemme, da han råbte: For tilkendegive vi eder alle, at efterdi fru Filippa ikke har evnet at føde os en søn af sit skød, så at tronen er uden arving, har vi givet hende forlov til at søge ensomhed i Vadstena …

Her lød et bulder og alt blev mørkt. Men igennem natten lyste et par sørgmodigt bebrejdende øjne frem, et ansigt trådte klarere og klarere frem af mørket, et blegt ansigt omrammet af en nonnes sorte hovedlin … fru Filippas ansigt …

Cæcilie vågnede i angst og søgte at gøre drømmen levende på ny. Men det lykkedes hende kun at se det blege, lidende dronningeansigt i nonnehætten og de bebrejdende øjne. Det syntes i nattens mørke og øjeblikkets svaghed Cæcilie, som om hun havde gjort sig skyldig i en svær og grusom synd, og hun foldede i sjæleangst sine hænder.

Men med dagens lys vendte hendes sinds styrke tilbage; hun huskede gårsdagens hændelser, og hun sagde til sig selv:

"Kong Erik elsker mig, og den dag vil komme, da han kræver mit hjerte. Men da må jeg være stærk og kræve hans krone, ellers er det ude med min magt. Og fru Filippa …"

Nu, ja, tænkte hun, mens hun klædte sig, fru Filippa må kæmpe sin kamp som jeg og tage sine kår, enten de nu bliver kloster eller krone. Jeg kender nu min vej og vil gå den; næste gang skal kong Erik ikke finde mig forsagt.

10. I sus og dus

Fru Vibeke var allerede om aftenen gået til dronningen og havde fundet hende hensunken i tunge tanker. For det var, som kong Erik havde sagt, at fru Filippa havde mørke stunder, og de faldt stedse hyppigere ind.

Hun hørte vel ikke, at døren gik; i hvert fald så hun ikke op, og drostinden blev stående ved tærsklen og så bekymret på sin unge frue. Hun forstod ikke dette tungsind, for end ikke hun havde set til bunds i fru Filippas sjæl. Hun tænkte, at det endnu var længslen mod det fjerne hjem, der gjorde dronningens kinder blege, og hun fandt dette barnagtigt og lidet værdigt for den, der havde sat sig i fru Margretes sæde. Lidet anede hun, at den unge dronning i alle disse lange år havde lyttet ind mod sig selv og længtes efter det nye liv, der skulle røre sig under hendes hjerte. Nu håbede hun ikke mere; alt havde hun forsøgt, kloge kvinder var kommet dragende fra fjern og nær med deres råd, og hun havde fulgt dem. Dage og nætter havde hun ligget i knæ for de hellige og tryglet dem om at give hendes liv frugt, at ikke hendes kongelige gerning skulle være forspildt. Men Himlen havde været døv for hendes bønner, endda hun vidste, at hun havde været sin kære herre af hjertet hengiven og tro. Nu følte hun sig svag og træt og drog imellem til Vadstena kloster for at bede om styrke til at bære sin tunge lod.

Hun tænkte just nu på sin sidste rejse dertil ved årets ny; hun havde da følt sig svarlig fristet til at gøre alvor af sit løfte og lade sig optage blandt søstrene som deres lige; men de fromme kvinder havde styrket hende til at holde ud i den stand, Gud

Herren havde sat hende i, og lide på, at han ville lede alt til det bedste.

De havde også mere gavn af dronningens gunst, når hun blev i sin magt, end om hun kastede sin krone fra sig; og de skaffede sig i tidernes løb stor fordel for Birgittinerordenen gennem fru Filippas og kong Eriks mægtige indflydelse.

Fru Vibeke rømmede sig flere gange uden at blive hørt. Omsider nærmede hun sig dronningen, nejede og spurgte:

"Har Eders Nåde stunder eller skal jeg gå min vej?"

"Vist ikke," sagde dronningen og så op med et fraværende blik. "Sæt eder, kære fru Vibeke, og sig mig, hvad I har på hjertet."

Fru Vibeke satte sig, men sagde intet; for det faldt hende svært at få begyndt. Da vedblev dronningen:

"Jeg sad just og tænkte på, at jeg har så alt for gode stunder og kunne fuldt så gerne være herfra. Jeg er unyttigere end min ringeste terne."

"Ak, Eders Nåde," udbrød fru Vibeke, "nu har eders tanker igen været i Vadstena."

"Ja," sagde dronningen, "jeg burde nu vende mine tanker mod det @enlige, siden jeg ikke har været min gerning voksen i dette liv. Jeg blues, når jeg tænker på fru Margrete, som var langt frommere end jeg, men dog fik stunder til at gøre mange mænds gerning."

"Tal dog ikke så," sagde fru Vibeke. "Eders Nåde har en god og klog husbond, som bærer kronens byrder for eder. At være hans lykke og fred er eders kald, og alle ved vi, hvor kær I er ham."

"Sig ikke det," sagde dronningen med et sygt smil, "kun sjældent ser jeg ham her hos mig, og det undrer mig for sanden

ikke. Jeg er intet trøsteligt selskab, og min kære herre trænger til liv og munterhed, når han kaster sin kongegernings byrder fra sig. Vi må se at gøre det bedre herefter."

"O ja, gør det, Eders Nåde," sagde fru Vibeke troskyldigt. "Hvad om I nu først så lidt efter eders husstand og eders jomfruer? Det kunne for Gud tiltrænges, så sandt jeg ikke længer magter at styre dem."

"Hvad er der da på færde?" spurgte dronningen smilende; for kong Erik havde alt været hos hende og bedt hende afværge det uvejr, som han vidste truede Cæcilies hoved.

Drostinden fortalte, hvad der var sket, og dvælede især ved Cæcilies uregelmæssighed og fripostighed, som kunne blive de andre jomfruer et farligt forbillede.

"I har dog altid før rost hende," sagde dronningen, "og ment, at hun just kunne være et mønster i fruerstuen ved sin færdighed og flid."

"Jeg har så," sukkede fru Vibeke, "og det var mig en skuffelse, at hun skulle gøre noget så usømmeligt. Her går en sladder i den ganske borg ..."

"Sladderen lader vi helst udenfor," sagde dronningen skarpt. "I fortæller mig nu alt, som det er gået for sig."

"Ikke går det dog vel an, at vore unge jomfruer render ensomt på volden og gantes med de unge herrer ..."

"Derom har jeg intet hørt," sagde dronningen. "Jeg ved, at kongen har vandret en liden stund med hende på ringmuren. Men hvad er ellers hændet?"

Fru Vibeke stirrede på hende og stammede: "Eders Nåde ved –?"

"Ja," sagde fru Filippa, "kongen var nys hos mig og bad mig fri Cæcilie for skænd. I er faret for hastigt frem, kære fru Vibeke, og glemmer, at jomfru Cæcilie ikke er som de andre jomfruer, der kommer fra adelsgårdene og har været som i en klostercelle al deres tid. Cæcilie har været vant til at tage vare på sig selv; Aksel Pedersøn har selv sagt mig, at hun har styret sin gård og sine folk skrappere end nogen mand, og at aldrig noget uskikkeligt er sagt hende på i hendes hjemstavn. Vi får ikke skræmme og kue hende, men lade hende have mere frihed end de andre. Dyd vogtes dog bedst af egen vilje, og er Cæcilie end mere fri, end vi er vant til, synes hun mig dog hverken fræk eller forfløjen. Vis hende tillid, da vil hun være den tro."

Nu brast det for den brave fru Vibeke. Hun slog sine hænder sammen og udbrød i stor harme:

"Er Eders Nåde da slagen med blindhed? Gud Herren fri mig for at sige eders kongelige husbond noget på, men det ser dog ethvert barn, at hun er over al måde fager og farlig for alle mænd; så lyste også hovmodet og ublufærdigheden af hende før, da jeg satte hende i rette."

"Nu glemmer I eder selv, fru Vibeke," sagde dronningen unådigt. "Om nogen fare kan her ganske ikke være tale. Og I dømmer jomfruen for hårdt; skulle end nogle griller have fænget i hendes sind, da har det intet på sig. Og snart vil en bejler melde sig og føre hende herfra."

"Må jeg da ikke sende jomfruen til Eders Nåde, at I kan tale hende til rette?" spurgte drostinden bestyrtet.

"Nej," sagde dronningen kort, "jeg kan tale med hende, når jeg får lejlighed. Lad mig nu i fred med mine tanker."

Drostinden gik uden at begribe noget af det hele.

Men da dronningen var alene, sank hun hen i dybe tanker; for hun var ingenlunde så tryg, som hun lod. Hun havde ikke længe set kong Erik så glad som i denne aften, da han kom fra sit møde med Cæcilie, og hun forstod så vel, at denne friske, fremmedartede pigesjæl kunne fængsle hans urolige ånd for en stund. Ak, det havde engang været hende selv, til hvem han kom med sine tanker, der stundom tumlede med hende, så hun var ved at fare vild, men som også ofte tårnede sig op, så hun fra deres tinde så ud over en verden. Selv havde hun stødt ham fra sig ved sine sygelige griller; ofte havde hun skræmt ham med sit tungsind, når han kom skæmtende til hende, mere end engang havde hun kvalt hans storsyn med sine ynkelige klager. Skulle hun nu blive skinsyg på en terne, der kunne være hendes kære herre til lise? Skulle hun som en småsindet borgerfrue våge over hans skridt og mistro hans glæder? O nej, hun vidste vel, at hans sind var kongeligt og hadede svig; i fuld tillid kunne hun lade sin ørn flyve, som den lystede; dens flugt lå i dagen og lyset, og den ville vide at vogte sin rede.

Men dog sukkede fru Filippa og følte sig ængstet i sit sind. For det syntes hende, at hun atter her havde svigtet sit kald; hun burde have fastholdt sin herres kærlighed, så han ikke alene blev hende tro i sin elskov, men havde hende med i alle sine tanker og drømme, angst og håb. Hun forstod, at en konge måtte have en ved sin side, der forlod alt og fulgte ham, hvorhen hans ånd bar ham; og hun vidste, at så meget havde hun ikke evnet. Ak nej, han var ikke hendes nu, som i den første tid, langt fra. Der var savn i ham, som andre måtte stille. Hun havde været for ringe, rakte ikke til …

Igen skød tanken om Vadstena op i hendes sind. Gjorde hun kan hænde ikke sin rette pligt ved at gemme sig i et kloster? Værre er dog halvt end intet. Om hun var af vejen, da kunne hendes kære herre med fuld ret forskyde hende og tage sig en hustru, som kunne følge ham i alt og føde ham den søn, han længtes så svarlig efter …

Dronningen gik sent til ro; og i denne nat, da Cæcilie drømte en vild, eventyrlig drøm om at fravriste en dronning hendes krone, lå fru Filippa i bøn og spurgte sig selv, om hun ikke burde kaste kronen fra sig?

Den ganske nat kæmpede hun med sig selv, men da hun stod op den næste dag, var hun klar over sig selv og sin pligt. Havde hun været for ringe, måtte hun vokse. Ingen anden skulle have lov til at tage kong Erik fra hende, om det så blot var i en time af hans liv eller en krog af hans tanker. Hun ville vinde ham tilbage, så at han atter blev hendes kære herre fra ungdommens tid, og hun bad brændende til Guds moder om, at hendes forsæt måtte lykkes.

Og hun tænkte straks, at hendes bøn måtte være hørt; for kong Erik kom årle til hende og sagde muntert:

"Min kære frue, hvor lider I i dag? Min hu står til jagten, og såre nødigt drog jeg ud alene med disse gode herrer, der altid plager mig med statssager og ser surt til enhver skæmt. Ville ikke I og eders jomfruer gøre os følge?"

"Hjertens gerne gør jeg det, kære herre," sagde fru Filippa. "Jeg har selv tænkt det, at jeg ruger for tungt og længe over mine tanker. Den friske luft vil gøre mig godt. Men da lader vi karmen blive hjemme og rider sammen som i ungdommens tid."

"Ej, ej," sagde han forundret og lagde sin arm om hendes hals. "Du er for Gud ung og fager nok endnu, ville du blot slå dig lidt løs og tage del i vor glæde. Jeg frygtede hårdt for et afslag, men lader nu straks hestene sige til."

"Og falkedrengene," sagde hun. "Længe siden er det, min hvide falk har siddet på min hånd." Han kyssede hendes kind og gik hastigt ud.

Men fru Filippa så sørgmodigt efter ham. Hun havde følt som et stik i brystet ved hans forundring, og der havde været en fremmed klang i hans stemme, syntes det hende. Havde rygtet dog mere på sig, end hun mente? Var det for Cæcilies skyld, han havde fået den jagt i stand?

Å, tænkte hun, om det er så, da gælder det hundredfold min fred og min lykke. Fra nu af vil jeg være ved min kære herres side, så ofte han giver mig lov.

Det blev dog besluttet, at fru Vibeke og jomfruerne skulle age forud i karmen til Vintersbølle, hvor der skulle holdes rast; kongen ville det så, for at karmen kunne være ved hånden, om dronningen efter sin lange indespærring skulle blive træt af at ride.

Men fru Filippa sagde:

"Lad det da blive så; men lad Cæcilie ride med os."

"Hvorfor just hende?" spurgte kongen og så studsende på hende.

"Hun har levet sin barndom hen i frihed mellem bjerge og skov," svarede dronningen. "En fryd må det være for hende engang igen at sidde på en hesteryg. Også er hun kæk og munter og kan forlyste os på vejen med sin snak."

"Gerne gør jeg alt, hvad der kan være dig til glæde," sagde kongen.

Og lidt efter tilføjede han med et forskende blik på dronningens ansigt:

"Heller ikke vil jeg fordølge, at det er mig til stort behag således. Det er en lyst at tale med denne jomfru, der er som det stærkeste af en mand og det fagreste ved en kvinde i én person. Om du vil som jeg, da drager vi omsorg for, at vi oftere kan have glæden af hendes selskab."

"Kære herre," svarede dronningen mildt, "jeg har just tænkt det samme. Vi har levet alt for stille og ensomt; så store byrder hviler på eders sind, at vi må gøre alt for at sprede eders tanker. Så er der jo også kun kort til fejdens tid, da vi må skilles for lange dage. Lad os nyde den stund, vi er sammen, i fest og gammen."

Kongen kyssede hendes hånd og gik, og dronningen så tankefuldt efter ham. Nok havde hun følt hans ord som et slag, men hans ligefremme ærlighed huede hende dog vel. Det var denne ridderlige åbenhed hos kong Erik, der fra først af havde vundet hendes hjerte; heller ikke ville han have omtalt Cæcilie således, om han havde haft brødefulde tanker. Hvor kunne jeg blot et øjeblik mistro ham? tænkte hun. Men hvordan det er fat med Cæcilie, vil jeg dog vide. Ikke falder det mig svært at forstå, at en herre som kong Erik kan dåre en kvindes hjerte, og hun kunne kan hænde tage hans hyldest for andet, end den er ment. Hun er i en vanskelig stilling og kan trænge til en oprigtig veninde.

Men kongens ansigt var mørkt, da han gik fra fru Filippa, og hans hjerte var blevet koldt imod hende. For han mente at have

gennemskuet hende; det var ikke kærligheds længsel, som han havde tænkt, der havde tilskyndet hans frue til at komme ham i møde. Hun havde handlet af klogskab og vist ham tillid af mistro, ja ville måske endog selv være med ham for at vogte på hans færd? Han følte allerede lænken snære om sin fod; og aldrig havde kong Erik endnu følt båndene stramme, uden at han havde sprængt dem.

I slotsgården sad alt herrerne i sadlen, da kongen og dronningen kom ned og steg til hest. Der blev en hvisken i følget, da det sås, at Cæcilie var med, og hun red frem ved dronningens side.

"Hvad er nu dette?" brummede Jep Brømle og rykkede arrigt i tøjlen. "Skal nu fru Filippa selv holde kåben for sin herres elskov?"

"Ikke forstår jeg dronningen i dette," sagde Eggert Frille. "Der er ild i kong Eriks øje og tønder i jomfruens sind, det skønner dog selv et barn. En gåde har det været mig, at Hendes Nåde så let antog sig denne tiggerske og føjede sin herre i hans dårskab. Det er, som om alt var hende lige kært, blot hun selv må have fred."

"Vist ikke," sagde Aksel Pedersøn, der red ham næst, "dronningen har handlet snildt; hun vidste, at lidenskab ægges kun op ved modstand, og at en giftplante trives bedst i skygge og sump. Alt dette er kun et lune og kun værd at le af. Når blot fru Filippa er hos, da er alt, som det bør være."

De red drønende over vindebroen, og portgemmeren, der havde stirret målløs på Cæcilie, som på et syn, sagde til de svende og terner, der stod hos:

"Det var den hallandske satan; jeg har tænkt mig det, fra hun kom hertil. Alt da stak hun næsen i vejret som en dronning, og nu er hun da også blevet det på en måde."

"Han kunne vel i det mindste gemme hende bort på en gård," sagde en af svendene. "Ikke fatter jeg, at dronningen tåler hende ved sin side."

"Hun har sagtens troldgjort dem alle," brummede portgemmeren. "Hun er fra den anden side vandet, og dér skal de være svært forfarne i slige lønlige kunster. Når så man også sligt hår på et kristenfolks hoved?"

"Fælt er det at se, som hun kror sig," kvidrede en af ternerne op, "og dog er hun ringere end en af os. Her er snart ikke værendes for en tugtig mø."

"Tugtig og mø, det var to store ord på éngang, helst i din mund," sagde svenden, mens de andre lo og ternerne fniste. "Skab dig nu ikke, Elsemor. Gerne var du dog i guldtoppens sted, så sandt jeg også gerne løser kong Erik af, om han bliver led ved hende. For et vakkert stykke kvindfolk er hun, og andet hekseri er der vel ikke ved hende."

Det blev en helt lystig jagt; for dronningen syntes at have kastet alle sorger fra sig, og hendes munterhed smittede de andre. Og hendes glæde var ægte nok; for kong Erik var ridderlig og omsorgsfuld imod hende, og Cæcilie var så smittende lystig som et uskyldigt barn, der har fundet buret åbent og er fløjet til skovs. Fru Filippa tænkte på sit hjem i Bretland, hvor menneskene havde syntes hende større og friere end her; selv havde hun følt det, da hun kom hertil, som skulle hun kvæles i al den smålighed, der slog sammen om hende. Hvor lykkelig havde hun ikke været, da hun i kong Erik fandt en

herre, der var højere end folket; sammen med ham kunne man drage ånde, fulgte der end stundom en storm med ham, så man var ved at miste fodfæstet. Hvad under, om det gik Cæcilie ligeså?

Hun tog Cæcilie med sig ind i sit lønkammer, da de kom hjem, og sagde hende noget af alt dette.

"Søg til mig, når du trænger til en ven," sagde hun til sidst. "Kom i hu, at jeg har været stedt som du, kun at jeg var stillet højere. Hos mig har du et fristed og en villig tilhører, om du savner en, som forstår dig."

Dronningen følte sig glad i sind, fordi hun følte, at hun havde gjort ret. Men Cæcilie fattede ikke hendes højsind; hun tænkte, at om fru Filippa ikke var både blind og dum, da handlede hun her af snuhed. Dronningen frygter mig, sagde hun til sig selv, sådan må det være. Og hun er klogere, end jeg troede; hun vil binde hænderne på mig med tillid og venskab, og et farligere våben kunne hun ikke have valgt sig. Hun har gennemskuet kong Eriks planer og krydset dem. Nu, da får jeg gå hende under øjne og gøre hende tryg.

Hun søgte da ofte ind til dronningen og vandt ganske hendes tillid. En dag sagde hun rent ud til fru Filippa:

"Eder Nåde kender sikkert den sladder, der er sat i omløb om mig?"

"Jeg lytter ikke efter sladder," svarede fru Filippa smilende, "dog har jeg hørt et og andet. Du kunne kan hænde have været mere varsom, men jeg fatter vel, at din stilling ikke har været let."

"Hvad skal jeg gøre?" svarede Cæcilie troskyldigt. "For mig er alt dette som et eventyr, og jeg frygter hver dag for at vågne. Fra

jeg var barn har kong Erik været mine drømmes helt, og nu er jeg her ved hans hof, han kommer mig huldsaligt i møde og fornøjer sig ved at lytte til min dumme snak. Jeg føler mig som en gås mellem svaner, og undres ingenlunde over, at de slår med nakken ad mig. Dog synes jeg, at der kunne være nok at sige mig på, uden at løgn gjordes nødigt, og jeg fatter ikke det ondsind, hvormed der tales. Mistror de end alle mig, så må de dog vide, at kong Erik aldrig ville gøre noget ukongeligt; og det harmer mig, at jeg skal være den uskyldige årsag til, at der kastes blot en skygge på hans navn."

"Barn," sagde dronningen og lo, "se nu dog ikke syner. Falder her nogen skygge, da er det, Gud bedre det, på dig selv. Du er jo heller ikke af dem, der knækker sammen for et vindpust; dog var det bedst, om vi kunne få dig ud af din utrygge stilling."

"Ja," sagde Cæcilie, "jeg tænker ofte på, at jeg burde drage herfra."

"Ikke det," sagde fru Filippa. "Ilde ville det være, om du skulle rømme herfra som med vanære. Men sig mig nu oprigtigt, er dit hjerte ganske frit?"

"Ja, Eders Nåde."

"Og ingen af de unge herrer, du har set her, synes dig større og bedre end de andre?"

"Kære frue," svarede Cæcilie rødmende, "jeg er vist ikke genegen til elskov. Jeg er opfostret halvt som en dreng, og har siden måttet klare for mig selv som en mand. Heller ikke er det vel tænkeligt, at nogen her ved hove skulle ville bejle til en pige af tvivlsom byrd."

"Vi får se," svarede dronningen, "her vil nu komme en stor skare til hove, og mulig findes den rette imellem dem."

Cæcilie knælede ned og greb dronningens hånd.

"Eders Nåde," udbrød hun, "lad dog den sag hvile. Beskæmmet og bespottet står jeg i alles øjne, og tog en herre i denne stund min hånd, da var det vel kun af medlidenhed eller det, som værre er; utryg ville jeg følge ham, og jeg tror for sanden, jeg rømte fra ham på vejen til brudekamret."

"Nu," sagde dronningen, "deri kan være nogen fornuft. Heller ikke har sagen jo nogen stor hast, og ingen tænker på at øve tvang imod dig."

Cæcilie tænkte, da hun gik derfra, at det skulle heller ingen vove sig til. Men hun følte sig utilfreds, led ved denne forstillelse; der vågnede i hende en følelse af, at hun spillede et uværdigt spil, og at dronningen var større i sin forsagelse og stærkere i sin blidhed end hun selv. Heller ikke så hun nogen ende på alt dette, uden en, som hun inderst afskyede og frygtede. Kan hænde hun alligevel gjorde klogest i at drage sig ud af legen i tide, om hun da kunne vinde en anselig mands hengivenhed og gå ind til velstand og ære.

Det gik, som dronningen havde sagt; mange herrer kom til hove med deres fruer og arvinger. For der kunne jo ingen fejde blive af det år, formedelst våbenstilstanden med de holstenske grever, og rådet måtte i disse vanskelige tider være samlet, hvor kongen var. Dertil var rygtet om, hvad der gik for sig ved hove, nået vidt om land og lokkede mange til. Adelsgårdene i staden var overfyldte, og det blev trangt med pladsen på borgen. Beboerne måtte rykke sammen, og det traf sig da således, at Anna Munk og Cæcilie kom til at dele kammers.

De udsonede sig straks med hinanden. Siden Anna havde set, at dronningen selv viste Cæcilie fortrolighed og udmærkede

hende med sit venskab, ja endog for alles øjne drog hende frem i kongens nærhed, var al hendes mistro dunstet bort. Hun tænkte, at hun havde gjort sin veninde skammelig uret og gjorde hende nu afbigt.

Selv trængte hun hårdt til trøst i disse dage; for Laurens Thott var vendt tilbage sammen med sine otte ældre brødre; hun havde flygtigt set ham en aften i hallen, og det havde været hende påfaldende, så forandret han var; han havde ladet sit skæg vokse og tog sig langt mandigere ud end før. Han havde i forbigående hilst helt barsk på hende, og hun mente, da han løftede hånden, at have set en ring glimte på hans finger.

"Ak, om det var fæstensringen!" sukkede hun. "Da ville mit hjerte briste."

"Såmænd ville det ikke," sagde Cæcilie. "Du vil græde en spand fuld eller to, og så vil du se dig om efter en anden. Ellers var du ikke Kirsten Thotts datter."

"Å, du ved ikke, hvad det vil sige at vinde en hjertensven, og så blive skilt fra ham," klagede Anna.

"Mener du ikke?" lo Cæcilie og tænkte på den eneste hjertensven, hun gad vinde, og fra hvem hun var skilt ved et svælg som mellem stjernerne og havets dyb.

Livet gik nu i sus og dus ved hove, næsten hver dag gik jagten gennem skovene, der blev drukket bravt om brede borde, og i de lune aftener gik dansen i riddersalen, mens de flakkende kærter brændte ned i sølvstagerne, eller i borggården under de store linde til de gamle folkesanges toner.

Hver aften trådte kong Erik den første dans med fru Filippa, og den anden med jomfru Cæcilie, og det blev klart for alle, at både kongen og dronningen agtede at give hende rundelig ære

til oprejsning for de andres spot. Omsider sejrede da også hendes skønhed så vidt, at de unge riddere kappedes om at føre hende over gulvet; men i krogene groede sladderen videre som svamp under et gulv.

"Hvad mener I om det syn?" sagde Eggert Frille en aften, just som kong Erik førte Cæcilie i dansen, til Oluf Thott, Aksel Pedersøns ældste søn.

Hr. Oluf, der var en kæmpe med et stort, brunt skæg bølgende ned over sit brede bryst, svarede med sin dybe stemme:

"Jeg mener for Gud, at det er fagert. De er som skabt for hinanden."

"Tvi!" sagde Jep Brømle og rev sig i skægget. "Ikke er jeg nogen helgen, og jeg sagde intet til, om kong Erik gemte hende hen, som man gemmer en kande vin i et skab, for at forlyste sig med den i en ledig stund. Men her trækker han hende frem, så det beskæmmer os alle, og dronningen mest."

"Se på hende," sagde Eggert frille, "hun følger dem med øjnene, hvor de træder."

"Hun gør så," sagde Aksel Pedersøn, "men jeg ser intet uden glæde og fred i hendes blik."

"Jeg så just også på hende," sagde Oluf Akselsøn djærvt, "og tænkte, at kronen misklædte hende. Aldrig har hun huet mig med sin evige blidhed og klynken efter klosteret. Den anden er mere dronning end hun. Se, hvor sejrsikker hun skrider frem, som var hun født og båren just til pladsen ved kong Eriks side."

"Ej, ej, Oluf Akselsøn," sagde Jep Brømle spydigt, "man skal se, at hun har stukket eders hjerte i brand. Kan hænde, at I gør hende til frue på Vallø, når kong Erik kaster hende fra sig?"

"Nu, ja," sagde hr. Oluf, "det ses dog på hende, at hun må være af ædelt blod. Havde hun Finland eller blot Gotland i sin venstre hånd, da tog jeg gerne hendes højre. Men er det sandt, som det siges, at hun er Hans Nådes frille, da slog jeg gerne skallen ud på ham og tog hende til mig."

Sandt var det, at Cæcilie førte sig stolt nok, men sejrsikker førte hun sig ikke. Det gav hende uro i sindet, at hun ikke kunne gå åbent og ærligt til værks; hun havde altid en følelse af, at fru Filippa udspejdede hende, og hun kunne ikke blive klog på, om dronningen gennemskuede hende eller ej. Heller ikke vidste hun klart, hvor hun havde kong Erik. Han talte mere hverdagsligt og mindre fortroligt med hende end før; men hans hånd brændte om hendes, hans blik fo'r stundom lynsnart over hende og tvang hende ind i en lønlig samviden, der fik hendes hjerte til at banke. Også han venter, til alle er gjort trygge, tænkte hun. Og hun længtes svarlig efter den stund, da han ville tale, men frygtede den end mere; for der faldt i hans nærhed ofte en tåge over hende, så hun blev angst for sin egen svaghed. Hun frygtede såre, at hun havde løjet sig skammeligt på, da hun sagde sig at være for kold til elskov, og da kong Erik atter førte hende til hendes sæde, følte hun sig svimmel og mat, og hallen gyngede for hendes blik, som fo'r hun atter på en kravel i storm.

I det samme kom unge Holger Munk og førte hende bort, og hun blev atter sig selv. Det var hende til stor moro at gantes med Annas broder, der blev rød og bleg under hendes blik og var så betaget af hende, at han kun kunne fremstamme dumme svar på hendes skæmt.

"Se til Holger Mogensøn," hviskede Eggert Frille til Valdemar Bydelsbach, lensmanden på Stegehus, der stod ved hans side.

"Drengen har tabt både sind og sans over hendes dejlighed."

"Se heller på Hans Nåde," hviskede Valdemar tilbage, "han følger ham med øjnene, som han ville æde ham."

"Da må han vogte sig," lo Eggert Frille. "Det er en farlig leg at snuse til et kødben, når doggen har det mellem tænder."

Cæcilie sad atter på jomfrubænken; men nu så hun en kæmpeskikkelse med et bølgende brunt skæg over brystet komme imod sig. Han førte hende i dansen uden at mæle et ord, men han klemte hårdt om hendes hånd og tog ikke sit brændende blik fra hende.

"Hvem var den herre?" spurgte hun Anna Munk, da han havde ført hende tilbage.

"Det er Laurens' broder, Oluf Akselsøn til Vallø," sagde Anna sukkende. "Ser du Laurens derhenne? Han har ikke set til mig den ganske aften."

Men Cæcilie skottede over mod væggen, hvor alle de ni Akselsønner nu stod sammen. Hun mødte atter hr. Olufs skarpe blik og blev blussende rød. Skulle det mon blive ham? Hun følte, at han var anderledes end de andre; han førte sig mægtigt som kong Erik selv; og at hun havde tændt en brand i hans sind, kunne hun ikke tvivle om. Hendes hånd værkede endnu af den dans ved hans side.

"Ak," sagde Anna Munk, da de var på deres kammers og klædte sig til natten. "En sørgelig dag var dette; Edele sagde for vist, at Laurens er blevet trolovet i Sverige. Nu er al min lykke forbi, og jeg kommer til at fjæle mig i et kloster."

"Ej, hvad," lo Cæcilie, "er der ikke ni Akselsønner, den ene større og fagrere end den anden? Var jeg i dit sted, da tog jeg hr.

Oluf; han synes mig at være den mægtigste af dem alle, kongen næst."

"Du ved ikke, hvad elskov er," sagde Anna og kvalte sin hulken i puderne.

Men Cæcilie smilte og slukkede lyset. Hun tænkte, at hvad mænds elskov var, det vidste hun vel. Den bølgede som en hed luft om hende, hvor hun trådte.

11. I kongens lønkammer

Kongen sad i sit brevkammer overfor hr. Fikke von Vitzen. Det var en mecklenborger, som i sin tid var indvandret til Sverige med kong Albrecht; nu sad han som herre til Højstrup og Abrahamstrup på Sjælland og var kong Eriks pålideligste og fortroligste ven. Han havde været med kongens gesandtskab på kirkeforsamlingen i Konstanz, og da Eggert Frille vendte hjem for at bringe kongen den gode tidende om kejser Sigismunds dom i den slesvigske sag, var hr. Fikke og de andre herrer blevet tilbage for at forhandle med kejseren om de lybske forhold. De var nys vendt tilbage, og hr. Fikke havde givet kongen underretning om sagernes stilling.

Fikke von Vitzen var en lille, spinkel herre med et tætstudset, hvidt skæg om det snu gammelmandsansigt. Han sad og ventede på, at hans herre skulle tale; men da kong Erik blev siddende tankefuld med hånd under kind, sagde hr. Fikke:

"Således ser alt godt og vel ud på retten, og om kong Sigismund holdt sit ord til det gamle råd og ville hjælpe eder med at fordrive det nye råd fra Lübeck, ville det gå glat. Men det er kommet mig for øre, at eders kejserlige fætter har en ræv bag øret."

"Hvad nu?" spurgte kong Erik og så op.

"Det nye lybske råd har budt kejseren fire og tyve tusind gylden, om han ville støtte deres sag," sagde hr. Fikke.

"Og han tog imod dem?" fo'r kong Erik op.

"Han gjorde så. Rent ud sagt har jeg selv ved et tilfælde set et af de breve, kejseren skrev den sag angående. Dog skal sagen holdes hemmelig indtil videre, og brevene skal gives ham

tilbage til næste St. Jørgens dag, om han da kan betale summen tilbage."

Kong Erik sprang op og gik i stor ophidselse frem og tilbage i brevkammeret.

"Slig er kongers og fyrsters ynkværdige lod," sagde han heftigt. "Mere end andre er vi afhængige af usselt mammon; kræmmerne er vore herrer, og når de ringler med pengesækken, da må vi springe. Se, denne min fætter er den ganske kristenheds overhoved og skulle være en vogter for al verdens retfærd, men dog tvinges han til at sælge sin dom for guld. For Gud, jeg blues på hans vegne; snart kommer vi til at sælge vor krone og fare med krydder og sild; det var dog hæderligere, siden vi skal være kræmmere endda."

Han gik længe tavs, men standsede så foran hr. Fikke og lagde sin hånd på hans skulder.

"Er dette sikkert og vist? Hvor kom du til den kundskab?"

"Simpelt nok det," sagde hr. Fikke og smilte. "Jeg drak de lybske under bordet og kiggede lidt i deres brevskaber, mens de sov rusen ud."

"List imod list," sagde kongen. "Du er en snild tjener, Fikke, og din vægt værd i guld. Bruger vi den viden med snilde, kan den komme os til stor gavn."

Han satte sig atter grundende og sagde så:

"Ja, Fikke, dette giver os stor magt, både over kejseren og over de lybske. Min gode fætter er altid i stor pengetrang; aldrig evner han at betale en sådan sum tilbage. Nu skal vi vinde spillet, sætte det gamle råd i sadlen og bringe de hansiske stæder ganske på vor side."

"Det bedste ved sagen er dog end tilbage," sagde hr. Fikke. "Kongen fik kun de otte tusind gylden; resten skulle han have til novemberdag. Det var meningen, at en af hans råder skulle gemme brevene indtil da; men skalken gik lige til de lybske og overgav dem dokumenterne. Han har sagtens tænkt, at hvor herren sælger sig, bør ikke heller tjeneren have tom pung."

"Så skal det just være," sagde kong Erik og lo. "Fals slår sin herre på hals, og hvem kan handle med en kræmmer, uden at blive taget ved næsen? Du skal se, Fikke, at enden er ikke endda. Han får aldrig mere end de otte tusind; når de lybske har krammet, hvorfor skulle de da rykke ud med mønten? Ved St. Erik, dette er både til latter og gråd. Sælge retfærdigheden, og så endda ikke blive betalt! Gerne så jeg min kære fætters ansigt, når novemberdag kommer, og hans næse gror så lang, at han kan klø sig med den på sine knæ."

De talte endnu længe om sagen, men til sidst sank kong Erik atter hen i grublen. Omsider dristede hr. Fikke sig til at spørge:

"Har I mere at sige mig, herre konge, eller vil I helst være ene?"

"Nej, bliv her en stund," sagde kongen. "For Gud, godt er det at have dig her igen. Jeg ledes ved alle disse vise råder, som er griske på deres eget og aldrig fatter min tanke uden til hælvten. Alt for længe har jeg vejet mine ord på en guldvægt; det gør godt engang igen at kunne tale frit ud."

Hr. Fikke satte sig atter; men først en stund efter sagde kongen:

"Mange hånde tanker trænger sig ind på mig; fejden står for døren, og jeg længes efter at have ført den til ende. Min hu står ikke til krigens hæder; en æressag er det for mig, at retten sker

fyldest, og dertil kræves sværd i hånd. Men jeg skal velsigne den dag, da jeg atter sidder her, eller om Gud vil i Købmannehafn, og kan bringe orden i folkets sager. Som lovgiver og fredsstifter ville jeg helst mindes, når jeg engang skal herfra."

"Jeg har hørt, at Peder Lodehat ældes stærkt og skranter," sagde hr. Fikke. "Når Gud har kaldet ham til sig, evner I vel at vriste Købmannehafn ud af bispernes kløer og bygge riget en hovedstad, der er eder værdig."

"Jeg gør så," sagde kong Erik. "Heller ikke tynger alt dette mig mest. Om jeg lever, kan tiden bringe mere end jeg håber. Der er sår, som går dybere. Mit sind er naget af tvivl, og føler jeg mig end i min ungdoms kraft, går dog mine tanker ofte hinsides. Ved du, at jeg i går havde to lærde herrer hos mig, gamle bisp Boe fra Aarhus og broder Jonas fra dominikanerklosteret? Og jeg forelagde dem begge det spørgsmål, hvad en konge skal gøre for at blive salig."

Hr. Fikke var vant til de besynderligste omskiftelser i sin herres sind og havde ofte vanskeligt ved at vende kappen efter vinden. Dog kom dette ham som en overrumpling. Men han tænkte: Oho, når en så stærk sjæl som kong Eriks banker på Himmeriges port, da har den forlængsel efter at synde. Nu ved jeg, hvor dette bærer hen. For Peder Akselsøn havde allerede fortalt ham alt om Cæcilie og bedt ham udforske kongens sind. Han sagde smilende:

"Nu, herre konge, da kan jeg omtrent gætte, hvilket svar I hentede eder."

"Lad høre," sagde kongen.

"Å jo," sagde hr. Fikke. "Broder Jonas lod eder sagtens forstå, at en konge føres til Himlens trangeste port og må være hvid

som sne for at slippe did ind. Men gamle Boe har ment, at ethvert kronet hoved var noget for sig og måtte selv afgøre sit regnskab med St. Peder."

"Omtrent så kom det," sagde kongen. "Men hvad mener I selv?"

"Jeg mener som Eders Nåde," sagde hr. Fikke. "Ærlig talt tænkte jeg aldrig stort over disse ting og mener, at livet blev for trangt, om man aldrig kunne gå et skridt, som ikke var signet af en bisp."

"Da kan det dog ske," sagde kongen, "at samvittighedens røst hæver sig i ens sind og mødes med ens hjertes lyst, så det bliver som en holmgang mellem to kæmper, hvoraf ingen vil vige. Jeg er just sådan stedt."

"Herre," sagde hr. Fikke, "ikke vil jeg trænge mig ind i eders fortrolighed. Men om I ville værdiges at sige mig, hvorom det drejer sig, kunne jeg kan hænde tage den ene kæmpes parti, så vi fik den anden fældet."

"Nu, Fikke," sagde kongen efter en stunds tavshed, "til dig kan jeg sætte min lid, du løber ikke med sladder. Dertil er dit blik klart, og du ville dog om en føje stund have læst i mit hjerte, som i en bog. Nu er du gammel og anfægtes vel ikke længere af kødets lyst. Men om du i din ungdom havde mødt en kvinde, som var al din lyst og lykke, ville du da have forsaget hende for ikke at krænke din hustrus ære?"

Hr. Fikke sad en stund eftertænksom; for han vidste ikke ret, hvor han havde kongen, og ville ikke for sit liv gøre ham imod. Dog tænkte han, at det var bedst at slå sagen hen i spøg, og han sagde leende:

"Nu, herre, fru Johanne var en skrap kvinde, og jeg tror for sanden, hun havde varmet mine øren, om jeg var gået hendes ære for nær. Men var jeg konge, da tænker jeg, at jeg plukkede roserne, hvor de blusser, og kastede dem fra mig, når de stak. Så var det vel også alle tider kongers sæd."

Kongen svarede intet til dette; men noget efter spurgte han pludselig:

"Ved du, at fru Filippa atter har vendt sit sind til verden og er frisk og munter?"

"Jeg gør så," svarede hr. Fikke, "og det har glædet mig såre. Næsten frygtede jeg for, at eders frue skulle have forsaget verden for alvor og fjælet sig bag Vadstenas mure."

"Kan hænde, det havde været bedre, om hun havde gjort det," sagde kongen heftigt og rejste sig. Han blev stående ved vinduet og stirrede ned i borggården uden at høre, at hr. Fikke gik.

12. Et kongeligt uvejr

Kong Erik gjorde et stort gæstebud i anledning af sine udsendinges hjemkomst fra Konstanz. Kong Erik sad for bordets midte med fru Filippa og hendes jomfruer på sin højre side, ved hans venstre hånd sad hr. Fikke von Vitzen, derefter ribebispen Peder Lykke, der også havde været med på færden, og andre af rigets råder og gode mænd.

Men lige overfor kongen sad Aksel Pedersøn med sine ni sønner omkring sig. Det var et stolt syn at se denne fader med sit afkom, lutter bredskuldrede, kraftige mænd. Kong Erik var i ondt lune; han stirrede længe på dem; så sagde han så sagte, at kun hr. Fikke hørte det:

"Disse Thotter bliver snart overmægtige; ti mand høj møder der denne ene gren af slægten, og de fleste af dem sidder alt inde med store len, både i Danmark og Sverige. Der mangler ikke meget i, at de er mægtigere end vi selv."

"Nu," svarede hr. Fikke lige så sagte, "hovedet må ikke klage over, at lemmerne vokser sig stærke. Hr. Aksel er dog eders gode ven og hans æts magt kommer eder til gode."

"Hr. Aksel er gammel," sagde kongen. "Vi får se, hvor det går, når han lukker sine øjne. Se på Oluf; han er en trodsig hund, og jeg tænker sandt for Herren ofte, at han ser mig over hovedet."

Han så længe over på Oluf, der altid havde været ham en torn i øjet, fordi han var stridig som han selv. Pludselig blev han va'r, at Oluf Akselsøn stirrede vedholdende over mod kvindernes række, og at der var en sær glød i hans øjne. Han fulgte retningen af hans blik og så, at det gjaldt Cæcilie. Da knugede

han hånden om bægeret, så fingrene blev hvide, og hilste over mod hr. Aksel.

"En skøn sønneflok har I dér," råbte han over det brede bord. "I er dog lykkeligere end jeg, der end ikke har én søn, der kan tage min krone."

Alle studsede, og fru Filippa blev hvid om kind. Men hr. Aksel bøjede sig dybt over bægeret og svarede:

"Herre konge, I er dog den første i det, som i alt andet. For de liv, jeg har sat i verden, ligger i eders hånd, og vi er vel alle, gamle og unge, for eders sønner at regne."

"Der findes måske også den iblandt eder, hvem det kunne lyste at tage kronen i arv," sagde kongen bidsk. "Helst så jeg dog, at den blev i min slægt."

"Eders Nåde," svarede hr. Aksel smidigt, "vil sikkert have en ligeså lykkelig hånd som fru Margrete, når I skal udpege eders efterfølger."

"Og vi af rigets råd skal om fornødent bistå Eders Nåde dermed," sagde Oluf Akselsøn djærvt.

"Du sagde dér et sandt ord," sagde kongen med en stemme, der skælvede af vrede. "Om fornødent, Oluf, om fornødent. Vi har for skik at spørge vort råd, når vi ønsker at høre dets mening, og ser da helst, at de ældste taler først."

Kongen tømte hastigt sit bæger, og alle gjorde det samme, endda det jo var såre langt fra, at kongen havde drukket på nogens sundhed. Han blev siddende tavs og rugede over sine tanker og rørte næppe maden, og en trykket stemning faldt over alle.

Men Cæcilie, der sad mellem fru Vibeke og Anna Munk, så fra den ene til den anden med tindrende øjne og bølgende bryst,

aldrig havde hun set mægtigere mænd end disse to; hun hørte på klangen i deres røst, mere end på ordene, at de var fjender i deres hjerte; og hun tænkte, at om de engang stødte sammen, ville det give gny; og ingenlunde var det sikkert, at kong Erik mægtede at sejre.

Kongen drak mere i aften, end han plejede, men vinen gjorde ham ikke lystigere. Hans blik var uroligt og mørkt, og hans tavshed lå som et truende uvejr over alle.

Da sagde fru Filippa:

"Kære herre, alle vi kvinder lider af stor forlængsel efter at spørge nyt fra verden derude. Har ingen af eders sendebud noget lysteligt at berette os fra deres rejse og fra kong Sigismunds hof?"

Kongen fo'r op som af en drøm og sagde:

"Lysteligt nok var det, hvad hr. Fikke havde at berette mig om sin færd; dog er det kun for vore øren og for rådets, når tiden kommer. Hvad mener du, Fikke, kan du give et lidet eventyr til bedste? Godt var det, om en af jer fik munden på gled; vi sidder her alle, som sad vi i en kirke og ikke om et gildesbord."

Hr. Fikke greb begærligt lejligheden til at sprede skyerne og fortalte muntert om deres hændelser under vejs. Men da han begyndte at berette om de lybske, om deres snuhed og smålighed, udbrød Peder Lykke:

"Nogle lede karle var det, fulde af rænker og løgn. Jeg hørte Joachim Baltzer sige til kong Sigismund, at når danerkongen drev så stærkt på for at få det gamle råd genindsat i Lübeck, var det nok ikke mest for rettens skyld.'Kong Erik er en klog mand,' sagde han. 'Når rådet i hansernes hovedstad sidder der af hans nåde, har han hånd i hanke med staden og kan liste den over på

sin hånd, endda den fra gammel tid rettelig hører under kejserens stol.'"

Kong Erik blev så hvid som en væg og sprang op fra sin stol og stødte til sit bæger, så det væltede:

"Guds død, sagde han det?" råbte han. "Derom meldte du intet, Fikke, da vi spurgte dig ud i vort brevkammer."

"Kære herre konge," svarede hr. Fikke med en stemme, der røbede hans skræk, "hvorfor skulle jeg fortrædige eder med sligt lapperi? Hvad magt ligger der på slig kræmmersnak? Jeg lod den gå ind ad det ene øre og ud af det andet."

"Hvad magt, hvad magt?" skreg kongen forbitret. "Nu, jeg skal vise dig og dem, hvad magt der ligger på, om vi og vor retfærdige stræben forhånes for kejserens stol. For Gud, det er min kongegerning at øve ret mod høj og lav, udenvælts som her i rigerne. Hvad magt siger du? End ikke Slesvig, vort gamle kongeland, har vi villet lægge vor retfærdige hånd på, før vor sag var prøvet og godkendt af kejserens råd. Og vi skulle tænke på at krænke andres ret, lægge os som en røver i baghold og stjæle af kejserens, vor frændes skatkammer? Vi skulle finde os i, at disse stinkende bodsvende udgyder deres smuds over vort gode navn og skælder os for tyve, som de er selv? Der ligger ingen magt på, hvad? O, der skal for Gud komme til at ligge magt på for disse lurvede æreskændere, så det skal svie både til deres krop og deres pung."

Han skød stolen tilbage og gik op og ned i salen. Mange, som her for første gang så kong Erik i hans ubændige vrede, blev hvide af skræk, og flere af kvinderne dånede. Men selv de, der vidste, at hans sind gik som en brænding over skær, når noget krænkede ham, blev dog forfærdede over dette; for aldrig havde

de set ham i så voldsom en ophidselse. Han glemte al klogskab og røbede det, som helst burde være skjult for alle.

"Der slap det så ud," råbte han, "der slap det ud. Vi tænkte det jo, vi tænkte det. Kan en kejser og konge sælge sig plat ud som en skipper, der farer med fragt? Nej, men de lugtede det, disse sildeskuder og peberbøsser, at han var i pengetrang og til fals, om blot et rimeligt påskud gaves. Da lagde de denne løgnens hovedpude under hans ømme samvittighed, smurte deres guldstykker ind i denne Belials sæbe, og den gled glat gennem hans kejserlige hals. Men de snød ham, de snød ham! O, fætter Sigismund, vent til novemberdag! Da får du brækninger af den sæbe, der nu smagte dig så vel."

Han fo'r op og ned gennem hallen og skældte på de lybske i så grove ord, at de ikke kan skrives. Flere af kvinderne gemte af blusel deres ansigt i hænderne, og fru Filippa rejste sig.

"I må forlade mig, herre konge, at jeg går til mit kammers og hviler en kende. Kan hænde vi ses til dansen, om rigets anliggender ellers levner eder tid til sligt i dag."

Kongen blev stående et øjeblik og så på hende med et blik, der gjorde hende bange.

"Å, frue," sagde han så, "i kvæld skal her just danses, og vi skal have det over al måde lystigt. Og siden skal de lybske komme til at danse; vi skal spille op for dem, så deres guldstykker kommer til at springe, lid på det."

Så gik han af hallen, fulgt af hr. Fikke. Og dronningen gik med alle kvinderne. De var alle betagne, mens Cæcilie så ud, som havde hun redet langt gennem hagl og storm, der havde pisket hendes kinder røde og givet hendes øjne glans. O, hvor var det hende en fryd at se en mand rejse sig i sin vælde, så det

var, som taget højnede sig og væggen brast! Hun havde følt det, som stod hun på Gåsen i uvejr, mens lynene knitrede om hende og slog ned i de skrækslagne hjorder. Som en brusende flom havde kong Eriks vrede ord væltet sig over hallen, sprængt alle skranker og kastet alle disse småmænd over ende. Kongen var blevet menneske, og hans pande havde svulmet i harme, så kronen brast. Ak, tænkte hun, om han griber efter mig i slig en stund, da er jeg fortabt. I så strid en strøm kan jeg ikke svømme.

Hun vendte sig ved døren og så tilbage mod Oluf Akselsøn. Hans brændende blik fulgte hende; og hun hørte ham netop sige:

"Deri tænker jeg ganske anderledes. Ikke er han min ven, men når han bryder løs som nu og raser som et vilddyr, bliver han mig for sanden næsten kær. Der er dog blod i ham, og han kunne hartad få en til at tænke, at han var en Thott."

Just så havde Cæcilie ment, at han måtte tænke. Store herrer var de begge, og hun spurgte sig selv, om rigerne i længden kunne rumme to af den sort. Nu, tænkte hun smilende, jeg tror for sanden, at de i øjeblikket begge rummes i mit hjerte.

Imidlertid rasede kongen videre i sit lønkammer, mens hr. Fikke stod skælvende for ham og lod bygen drive over sit hoved. Omsider satte kongen sig i sin stol og sank hen i grublen. Så løftede han sit hoved og sagde:

"Nu, Fikke, ret beset kan dette komme os til gode. Det giver os retfærdig årsag til en gang at lægge vor tunge hånd over storhansen, så han synker i knæ. Alt for længe har vi firet og føjet os; de må engang have at fornemme, at det er ikke længere kvinder og klerke, der råder i Danmark."

"Herre konge," udbrød hr. Fikke forfjamsket, "i vil dog ikke nu lægge eder ud med hansen, just som fejden med holsterne står for døren? Jeg fatter fuldt vel eders retfærdige vrede; men lad den dog nu ikke løbe af med eder, så I sætter eders krone og rigernes velfærd på spil."

"Du fatter slet intet af min tanke, Fikke," sagde kongen med et koldt smil. "Alle stæderne står i den sag med os, for alle hader de den nye styrelse i Lübeck og frygter svarlig, at den folkelige rejsning skal brede sig til deres eget, om det gamle råd ikke snarlig genindsættes i sin magt. Når vi revser lybsken, da tjener vi just hansen og slår således to fluer med et smæk."

"Jeg frygter dog," stammede hr. Fikke, "om Eders Nåde farer for hårdt frem, da får I, som eders henfarne oldefader, alle gæssene på halsen." Kongen tænkte i det samme på Cæcilies ord om dem, der var havets sande herrer, og han svarede:

"Nu, Fikke, går det så galt, da tager vi kampen op og åbner vore havne for fetaljebrødrene. De er vilde efter gæs og sørger nok selv for at få dem stegt."

"Stundom giver natten andre tanker," vovede hr. Fikke at indvende. "Lad dog sagen bero til i morgen og overtænk den med koldt blod."

"Her er intet at overveje," sagde kongen hastigt, "det ligger lige for, hvad vi bør gøre. I hundredtal samles nu de lybske til sildemarked i Falsterbo og Skanør, i Malmø og Bergen. – Du rejser til Skåne straks i morgen, og hvor du træffer en lybsk kræmmer, lader du ham sætte i tårnet. De ringere kan du lade løbe; men sæt de store i bolt og jern, at de kan købe sig løs. Kun de lybske forstår du, derpå beror just alt."

"Eders Nåde," sagde hr. Fikke og hævede sine hænder mod loftet, "dette giver os en ny fejde. Eders fjender vil miskende eders hensigt og stille eder i et falskt lys; I vil tugte Lübeck, men det vil blive udlagt som had imod hansen, og ..."

"Ti og lad mig tale," sagde kongen vredt. "Din klogskab svigter dig her ganske, og du er blind som en ugle. Du udfærdiger endnu i nat breve til de andre stæder med underretning om, hvad her er sket og tilføjer, at indtil det nye råd er fordrevet fra Lübeck, tør ingen handle med staden eller sejle derind, da vor hånd så også falder over dem, hvad vi nødig ser. For det er vor agt at ramme det nye råd dets argeste."

"Herre konge," begyndte hr. Fikke. Men kongen slog op med hånden og sagde:

"Gå nu, Fikke, og gør min vilje."

Hr. Fikke gik, men kongen kaldte ham straks tilbage.

"Ret betænkt," sagde han, "er det dog bedst, du rejser til Bergen; vi har en anden mand, hvem det just nu kunne passe i Skåne. Vi skal selv sige ham til og sende ham til eder."

Og kong Erik tænkte forbitret på den brand, han havde set i Oluf Akselsøns blik, da det hvilte på Cæcilie. Og han begav sig til dansesalen, længselsfuld efter at se hende og få sagt hende det, der lå ham på sinde.

13. En vanskelig stund

Da kong Erik trådte ind, var dansen i fuld gang, og det gik muntert til, for herrerne var blevet siddende længe over bægeret for at drøfte, hvad der var sket. Da nu kongen viste sig, forstummede lystigheden med ét; de dansende blev stående og stirrede spændt på ham; men hans ansigt var lyst og lykkeligt som en brudgoms, og kun de, der kendte ham, så et glimt, der varslede ilde. Han slog op med hånden og sagde:

"Ej, har jeg kyst eder, så I tier og trykker jer sammen som fuglene, når der går en tordensky for solen? Men nu er himlen klar; vi har strøet peber for de lybske, så de skal komme til at nyse, og vil for sanden ikke mere have vor glæde forstyrret for den sag."

Han gik lige over mod Oluf Akselsøn, der just stod med Cæcilie ved hånden, og sagde så højt, at det hørtes af alle:

"Om I så synes, da træder jeg den dans med jomfru Cæcilie i eders sted."

Oluf Akselsøn blegnede og lagde hånden på sit sværd.

"Dette er en grov krænkelse, kong Erik," sagde han, "og ikke havde jeg svaret med ord, om den var kommet fra nogen ringere end eder."

"Ja," sagde kong Erik med et koldt smil, "jeg ved, hvor hastig I er af sind, og just derfor bragte jeg eder budskabet selv. Ikke vidste jeg dog, at det kunne krænke en af rigets mænd, at hans konge havde brug for hans tjeneste. Jeg beder eder ufortøvet begive eder til Fikke von Vitzen, som siger eder nærmere besked. I skal til Skåne endnu i nat, og der kan I svale eders harme på rigets fjender."

Han vendte uden videre Oluf Akselsøn ryggen og førte Cæcilie i dansen. Hr. Oluf stirrede mørkt efter ham og gik da af hallen med drønende skridt.

"Herre," sagde Cæcilie sagte, "hvorfor gjorde I dette?"

Men kongen svarede ikke; han førte hende over gulvet uden at tale, uden at se på hende, og hun sluttede deraf, hvilket oprør der måtte herske i hans sind. Afgørelsens stund var nær. Først da han førte hende til hendes plads, så han så fast på hende, at hun måtte slå sine øjne ned og sagde lavmælt:

"Jeg må tale med eder siden; vi træder endnu en dans sammen, inden vi går til hvile."

Hun bøjede kun sit hoved og kunne intet ord få frem. Men kong Erik gik op til højsædet og satte sig ved fru Filippas side.

"Har jeg gjort min kære herre imod, siden I ikke førte mig i dansen, som I plejer?" spurgte dronningen med skælvende stemme; for hun havde både set og forstået, hvad der var hændet mellem kongen og hr. Oluf.

"Jeg mente, I ville hvile," sagde kongen barsk og uden at se op. "Også har jeg så store ting i tanken, at mit selskab kun ville være eder til plage."

"Kan jeg ikke dele eders tanker og lette deres tynge?" spurgte fru Filippa sagte.

Men kongen syntes ikke at høre hende. Hans blik fulgte ufravendt Cæcilie, som nu trådte dansen med Holger Munk, Anna Munks unge broder. Cæcilie gik om i en feber, turde næsten ikke tænke på, at hun snart skulle stå ansigt til ansigt med kongen, hvis kærligheds styrke hun frygtede, men brændte dog af længsel efter, at det skulle ske, så at denne ulidelige spænding kunne få ende. I sin forvirring gav hun sig da

lidenskabeligt hen i dansen med ung Holger, der var i den syvende himmel, og de lignede ganske et par elskende, der i deres lykke glemte, at de ikke var ene.

Kong Erik kunne næsten ikke bie, til dansen var endt; da vinkede han Holger til sig og sagde, mens han søgte at gøre sin stemme rolig og venlig:

"Nu, Holger, du har danset bravt i aften, og det er vel; for det bliver din sidste dans for denne sinde. Gør dig rede til at drage til Berritsholm årle i morgen; du kan da med det samme bringe bud til Sten Basse på Nyborg og Niels Jonsøn på Koldinghus. Hils din gode moder fra os, og gå helst til hr. Fikke nu med det samme, han har brevskaberne rede, og alt ved daggry må du være herfra."

Holger sendte et forskrækket blik til Anna og trak sig forvirret og nedslået tilbage. Men kong Erik sagde, uden at se på fru Filippa:

"Cæcilie fordrejer hovedet på ham, og det er synd; aldrig giver hans slægt sit minde til nogen trolovelse dem imellem; derhos er han jo kun en dreng og er løbet for tidligt fra sin moder. Jeg går nu straks hen og taler hende til rette."

Han rejste sig i det samme og gik over mod Cæcilie. Dronningen sad som lamslået og stirrede efter ham, mens han førte Cæcilie over gulvet. Nu var da ulykken brudt ind over hende, og hun kunne ikke mere tvivle, om hun da ville tro sit eget syn. Hendes herres hjerte havde ganske vendt sig fra hende, og han elskede Cæcilie med en lidenskab så vældig, at han ikke var sig selv mægtig.

Et øjeblik tænkte hun på at rejse sig og gå til hvile med sine jomfruer; kongen ville da næppe gå videre for denne gang. Men

hun besindede sig og sagde til sig selv: I dag eller i morgen, o, lad det kun få ende! Bringer Erik den skam over mit hoved, da skal forvist Vadstena gemme mig for resten af mine dage, om jeg ellers overlever dette. Nu er det, Gud bedre, så, at al min fred og lykke hviler i en ternes hånd; elsker hun også ham, da er jeg fortabt.

Hun så, hvorledes kongen førte Cæcilie over mod en krog af salen, hvor ingen var; dér lod han hende tage sæde og satte sig selv ved hendes side. Dronningen vendte blikket bort for ikke at se mere, og fru Vibeke bøjede sig over hendes stol og spurgte, om hun ikke var vel; for noget som en hulken trængte sig frem fra fru Filippas bryst, og hendes legeme rystede som i feber. Men hun betvang sig og gav sig til at tale … for at døve sig selv og gøre de andre døve og blinde, som hun ville være det selv …

Og dansen gik i hallen, latter og skæmt lød rundt om, musikken skingrede, som ville alle dække over denne uhørte forargelse, at kongen drev sin elskovshandel midt for alles øjne, i rådets påsyn og for sin frues åsyn.

Eggert Frille sagde til Aksel Pedersøn:

"Vil du som jeg, da går vi alle af hallen; dette er ublu og over alle grænser."

"Vist ikke," sagde hr. Aksel, "se til fru Filippa og gør som hun. En skam bliver kun des større, om den blottes. Gik vi herfra, da lod vi vor vrede gå ud over dronningen, som dog er uden skyld."

"Nu er forargelsen da kundbar for alle," sagde hr. Eggert, "og der vil blive for meget at dække over herefter."

"Å, hvad," svarede hr. Aksel sindigt, "bliver det til alvor, da kommer hun selvsagt herfra; men jeg har endnu mine tvivl."

"Så I da ikke kong Eriks øjne?" sagde Jep Brømle, "de var, som på en uvan tyr."

"Jeg så mest på hende," svarede Aksel Pedersøn, "og hun huede mig vel. Vi får nu lægge sagen i hendes hånd, og står hun den dyst igennem, da bør vi for Gud herefter dags slå kreds om hende og vise hende al ære."

Sådan gik snakken i alle kroge og vinduesfordybninger; men kong Erik brød sig lidet om alt dette; han var ganske bjergtagen og havde kun ét i sin tanke. Og næppe havde han taget sæde ved Cæcilies side, før han udbrød:

"Jeg holder ikke mere dette ud; du ved jo, hvad jeg tænker. Sig blot, at du har mig kær, da ordner alt sig siden af sig selv."

Cæcilie følte den svimlen komme over sig, som hun kendte alt for vel; men som en klarhed faldt det også pludselig over hende, at hun havde kun én vej at gå. Hun kunne ikke dette, ikke for alverdens lykke. Hun følte kun lyst til at kaste sig i hans arme, men hun vidste, at det var som en rus. Når den dunstede bort, ville hun også vågne fuld af foragt over sig selv, til et liv i en ufrihed, som aldrig kunne brydes. Hellere sprang hun ud fra Gåsens tinde end i hans favn, og havde de stået der, havde hun kan hænde gjort det. Nu sad de her midt for alles øjne, og det gav hende kraft til at overvinde sin elskovs svaghed. Hun sagde heftigt:

"O, herre, spørg mig ikke, om jeg har eder kær, men spørg om eders lykke og om min. Jeg ser klarere i dette end I; det ville blive som et Helvede for os begge, ja, for flere end os. Tænk på eders kongegernings storhed og sæt ingen plet på eders skjold."

Han greb så voldsomt om hendes hånd, at hun nær havde skreget, og sagde:

"Tal dog ikke dér, som var du en af mine råder eller roskildebispen selv. Svar mig blot, om du har mig kær?"

"Visselig har jeg det," sagde hun og så usikkert på ham. "Om I var en af mine lige og en fri mand, da kunne jeg ingen større lykke drømme om, end at leve ved eders side alle mine dage."

"Da skal du også blive min," sagde han og gjorde en bevægelse, som ville han tage hende i sin favn midt for alles øjne.

"Nej, ikke så, herre. I er for højsindet til at misbruge min bekendelse, den, jeg mente at skylde både eder og mig selv. Jeg har eder kær, men ikke så kær, at jeg for eders skyld kan bære verdens foragt og min egen. Havde I æret mig, som jeg ærer eder, da havde I aldrig talt til mig om elskov uden at kunne byde mig en plads i sædet ved eders side."

"Ikke kan jeg byde dig den ære, jeg helst ville," sagde kongen og så ned for sig. "Dog kan jeg hæve dig højt og give dig rigdom og magt, bliver det end forborgent. For Gud, så vidt er det kommet med mig, at jeg gav gerne krone og rige, om jeg dermed kunne købe din elskov."

"Nu, så gør det, kong Erik," sagde Cæcilie roligt. "Kast eders krone og kåbe, stig ned fra eders trone og glem eders kongelige arv og kald, eders store tanker og drømme, da er jeg eders, hvad time I selv vil."

Kongen slap hendes hånd og rejste sig, men svarede ikke. Da vedblev Cæcilie:

"Aldrig ville I kunne det, kong Erik, og om I kunne, da var I ikke længere mine drømmes helt. I er konge og må give, hvad det koster. Men også jeg har en krone, jeg ikke vil kaste, og en tanke, jeg ikke kan leve foruden. Ikke er vor elskov stor nok, til

at vi kan kaste os sammen i dens afgrund; heller ikke er nogen af os så ringe, at vi kunne leve i halvhed og løgn. I ser selv, kære herre, at dette er ganske ugørligt og må slås af tanken."

"Å," udbrød kongen, "I er da ganske kold som en klippe, og jeg er intet for eder. Ellers var vel vor elskov stort nok et rige for eder, og I var tilfreds med at være dronning i mit hjerte."

"I skal vide, kong Erik," svarede Cæcilie, "at vel kunne jeg sidde i et fattigere sæde end dronningens, og et ringe rum var rige nok for mig, om I var min fuldt ud. Men aldrig kunne jeg dele eder selv med en anden kvinde."

Hun rejste sig og stod ved hans side. Dansen holdt just nu op, og alles blikke rettedes imod dem; mere end én tænkte, at som de stod dér, lignede de just en fyrste og hans dronning, og flere tænkte, at nu var de det vel så omtrent.

"Det er eders sidste ord?" hviskede kong Erik.

"Ja," svarede Cæcilie, "og mit farvel. Alt i morgen drager jeg herfra."

"Gør ikke det," bad han. "Bliv her, at jeg kan være i eders nærhed og se eder daglig. Aldrig skal jeg tale om dette oftere, før I selv vil."

Hun bøjede sit hoved for ham uden at svare og gik over mod jomfruernes række. En korsegang var det for hende, for hun mødte mest spotske blikke og læste i de flestes øjne, at de tænkte det værste. Men hun gik med løftet hoved og smil om mund, og inderst følte hun en stor fred, fordi alt var forbi.

Kongen gik brat af hallen og bød ikke engang dronningen godnat, og fru Filippa brød straks op, ligesom alle de andre.

Men Aksel Pedersøn, der havde set alt med sine kloge øjne og forstået, hvad der gik for sig, trådte hen til Cæcilie; han greb

hendes hånd og kyssede den og sagde så højt, at dronningen måtte høre det:

"Har jeg engang gjort eder uret, jomfru Cæcilie, så gør jeg eder nu afbigt. Fra nu af har I i mig en fuldtro ven."

Fru Filippa vendte sig og så forskende på ham; så gik hun op til sit kammer og drog Cæcilie med sig ind. Hun greb hendes hænder og så længe fast på hende, og Cæcilie mødte hendes blik uden frygt. Omsider sagde dronningen med usikker røst:

"Drager du nu herfra?"

"Helst ikke," svarede Cæcilie. "Gerne bliver jeg her, om Eders Nåde vil have mig fremdeles."

"Hvi så?" sagde dronningen forundret. "Det må dog blive på en gloende rist for dig herefter."

"Å ja," sagde Cæcilie i en tone, der skulle være munter, "lettest er det jo at løbe fra det hele og salvere sig. Men kong Erik ønsker, at jeg skal blive, og da han jo på en måde har sanket mig op ved vejkanten, er jeg vel halvt som hans ejendom; jeg mener, jeg bør være ham til vilje, så langt jeg kan forsvare det for eder og mig selv."

Dronningen blev blussende rød og sagde lavmælt:

"Dette er en vanskelig gerning. Evner du at føre den igennem?"

"Ja," svarede Cæcilie.

"Da må du lide fast på dig selv," sagde dronningen sukkende; men Cæcilie sagde:

"O, Eders Nåde, jeg lader mig kun ikke skræmme af syner og drømme. Mangen god mand tog sig vel en rus og rejste sig dog dagen efter stærk og klar. Dette var en rus, og den vil ikke leve længere end natten."

Hun nejede dybt for dronningen og ville kysse hendes hånd; men fru Filippa drog hende til sig og kyssede hende på munden.

Så gik Cæcilie på sit kammers, hvor hun fandt Anna hensunken i gråd og fortvivlelse.

"I aften har han talt," hulkede hun. "Junker Laurens førte mig i dansen og sagde mig alt; det er, som jeg frygtede. Han har mig fremdeles kær, men slægtens tarv kræver, at han ægter en anden. Han har da valgt at gå med slægten og kastet vrag på mig."

"Jeg fatter det," sagde Cæcilie. "De Thotter er store og stærke; de træder deres elskov ned, om den ligger dem i vejen, og går videre mod deres mål."

"Å," udbrød Anna, "du er hjerteløs som han og de alle. Aldrig vil jeg mere tro nogen mand."

"Snak," sagde Cæcilie hårdt. "Du er som et barn, der græder over sin tabte dukke, men leger morgenen efter med en anden. Ilde ville det være gået dig i de Thotters æt; de går som møllestene, og du med dit svage sind ville være blevet malet til mel derimellem."

Hun angrede dog sine ord, kyssede Anna og trøstede hende, så godt hun formåede. Da hun lå i sin seng, sagde hun til sig selv: Hendes sorg er tungere end min; for hun har ingen kraft at sætte imod den.

Hun lå længe og stirrede ud i mørket; for første gang, så længe hun kunne mindes, græd hun, men uden lyd. Hun følte det, som havde hun kastet al sin lykke i dybet, enddog den blev lagt i hendes hånd, og et øjeblik angrede hun, hvad hun havde gjort.

"Hvor mænd er dumme," tænkte hun. "Om nu kong Erik bankede på min dør og kaldte mig ud, da stod jeg op og fulgte ham, hvorhen han ville. Hvorfor kastede han sig ikke over mig i en svaghedens stund og tog mig?"

Så tænkte hun på Aksel Pedersøns ord og fru Filippas og følte sig beskæmmet; for hun havde jo ikke forsaget for andres skyld, men for sin egen; aldrig havde hun haft styrke til at modstå kong Erik, om hun ikke havde kæmpet for en større og varigere lykke end den, han bød hende. Og nu kastede hun sig på lejet i kamp og kval. Hvorfor havde hun ikke grebet til? Hvorfor havde hun ikke slynget sine arme om ørnens hals og fulgt den, til hun måtte slippe taget? Som en konge havde han kaldet hende, men som en kræmmer havde hun vejet vinding og tab. Måtte ikke kong Erik ringeagte hende, som hun gjorde det selv?

Nu, tænkte hun omsider roligere, jeg har dog handlet ret; for jeg kunne ikke gøre andet; jeg var for ringe, da kaldet kom. Men om kong Erik ikke skifter sind, da kan vel den stund komme, da jeg fanger lykken ved hans side. Ikke vil jeg være god og blød som de andre, jeg vil just være hård og ond. Hver morgen og aften vil jeg bede til fru Filippas død.

Hun fik ingen søvn den nat. Også i Jep Brømles brevkammer slukkedes lyset sent. Han sad dér med mange af sine fæller, og de fleste drak tæt; for sindene var endnu ophidsede efter aftenens storme.

"Dette er for argt at se på," sagde Erik Gyldenstjerne; "jeg drager i morgen den dag med min frue til Riberhus."

"Og hvad vil der komme herefter?" sagde Eggert Frille. "At kong Erik skælder sine mænd, det får vi finde os i, og vi er ikke

bedre vant. Men at han skænder sin gode frues ære som i aften, det går for vidt."

"Værre vil det blive," brummede Jep Brømle. "I får tro mig, at kongens tanker rækker videre, end vi tænker. Jeg talte forgangen dag med Daniel, en af landsknægtene; han havde vagt på ringmuren hin dag, da kongen gantedes så skammeligt med tøsen for alles øjne. Daniel stod just i nærheden og opfangede noget af det, der blev sagt."

Jep Brømle drak en dyb slurk af vinkanden og godtede sig over den nysgerrighed, hans ord vakte.

"Jo," vedblev han, "kongen klagede over, at dronningen ingen sønner havde skænket ham, så at han var uden arving. Nu ville han forskyde hende og gøre Cæcilie til dronning; for han ville sikre arveføIgen i sin slægt."

"Det lyder ikke troligt og kan kun være landsknægtssladder," sagde Eggert Frille. "Kong Erik må vide, at det ville koste ham hans riger."

"Nu, lad ham gøre det, at vi kan blive ham kvit," råbte Albrecht Bydelsbach, som var overstadig drukken.

Men Aksel Pedersøn, der hidtil havde siddet tavs, rejste sig nu og sagde:

"Ikke bør her lyde smædeord om kongen, vor herre, som er os mere god end fru Margrete og gerne lytter efter rigens råd, når kun ikke blodet koger over. Og hvad anbelanger den jomfru, som alle synes at ville krænke, da gør jeg hendes sag til min og tømmer dette bæger til hendes ære. Det må I alle vide, at den, som fra denne dag krænker jomfru Cæcilie i ord eller gerning, han er ingen sand ridder, og ikke rækker jeg eller nogen af mine ham hånd."

Så gik han; og Jep Brømle sagde til Aage Akselsøn, just han, som havde fået Hjuleberg:

"Tænker I som eders fader i den sag?"

"Tanker er toldfri," svarede Aage Akselsøn. "Det er skik i vor æt, at hver tænker sit, men gælder det at handle, da står vi sammen; det får da være, som fader har sagt."

"Nu, ja," sagde Eggert Frille spydigt, "let nok er det at se bunden i dette. Vi så alle, hvor blodet brændte i eders broder Oluf; han skal vel tage jomfruen i arv, og hun er da at regne for eders frænde."

Aage Akselsøn løftede vinkanden, som ville han kaste den efter Eggert Frilles hoved. Men nu rejste de sindigste sig og gik til hvile, og snart tumlede de andre under bordet. Da dagen gryede sov den hele borg.

Kun på Gåsens tinde stod en kappeklædt herre, som ikke havde kunnet finde hvile, og i hvis bryst had rasede mod elskov, og fortvivlelse mod trods. Det var kong Erik. Han stirrede ud mod en kravel, der for fulde sejl stod ud af fjorden.

Og i skibets bagstavn stod en anden herre og stirrede tilbage mod den svindende borg. Det var Oluf Akselsøn, der fo'r til Skåne i kongens ærinde. Han var gået til sine frænder og havde raset og truet, men havde ikke fundet medhold. Dog brændte naget i hans bryst, og han svor i sit hjerte kong Erik hævn.

14. Mogens Hendriksens arving

Hin aftens hændelser kom aldrig oftere på tale mellem fru Filippa og Cæcilie, men dronningen viste hende stort venskab og havde hende ofte hos sig. Kong Erik opsøgte dem da ofte på de tider, da han vidste, at han kunne træffe dem begge; thi hvor der mødte ham en fare eller en vanskelighed, var det hans vane at gå den under øjne og tage tørnen straks. Det varede heller ikke længe, før det var imellem ham og fru Filippa som tidligere, og imod Cæcilie var han munter og fortrolig, som om intet var hændet. Og jagterne og festerne gik deres gang som før.

Men Cæcilie følte sig ikke rigtig tryg. Hun kunne vel tænke sig, at kong Eriks sind ikke var afsvalet så hastigt, og hun måtte kæmpe en hård kamp med sig selv. Om dagen var hun klar over sin vej og sikker på, at hun havde handlet rigtigt; men i nattens mørke kogte det i hendes blod og farlige syner koglede for hendes sind, så hun følte sig i vildrede med vrangt og ret. Stundom skælvede hun, når kong Erik trådte ind, og til andre tider ønskede hun, at han ville sprænge døren til hendes kammers; men da det så en aften silde virkelig bankede derude, vovede hun ikke at lukke op, end ikke, da hun hørte, at det var Anna, som stadig var utrøstelig og søgte hendes selskab.

Cæcilie led under dette, hendes kinder blev blege, og hendes øjne fik røde rande af de vågne nætter.

"Du er ikke frisk," sagde dronningen en dag. "Noget tynger dit sind. Er det så, at du har nogen kær, da sig mig det helst, hvem det end er."

"Ikke så, Eders Nåde," svarede Cæcilie. "Men den megen morskab trætter mig. Om I tillader det, da forsager jeg i aften dansen og går tidligt til ro."

I september vendte Oluf Thott tilbage fra Skåne med velforrettet sag. Over fire hundrede lybske borgere havde han fængslet og beslaglagt deres gods; de fleste fik vel atter lov til at drage hjem mod løfte om at indfinde sig, når kongen krævede det; men de andre blev holdt tilbage som gidsler og kastet i hårdt fængsel. En lystelig færd havde det været for Oluf Akselsøn, for han hadede kræmmerne, og slog hellere end han snakkede. Da han ved sin ankomst til Vordingborg hørte om det afslag, kongen havde hentet sig hos Cæcilie, og som nu var kundbart for alle, blev han i end bedre lune; og kong Erik modtog ham nådigt, som om intet var hændet. Dog viste det sig snart, at spændingen lurede under freden.

Herskaberne red en dag til Vintersbølle og holdt rast ved åen, mens kvinderne forlystede sig med at sende falke efter de hejrer, som hundene jog op. Da kom pludselig en hind springende over grønningen, hvor de sad, og kronhjorten fulgte straks efter. Kong Erik svang sig i sadlen og slog op med hånden.

"Efter mig, hvo som kan følge," råbte han og var borte som en stormvind.

Alle herrerne var straks i sadlen og satte af sted; men fru Filippa turde ikke vove den vilde jagt, og alle kvinderne blev siddende. Dog havde Cæcilie rejst sig og stirrede med strålende øjne efter de bortridende.

"Følg dog med," sagde dronningen og lo, "nu brænder jo jægerblodet i dine årer; du rider for sanden bedre end mange

mænd og farer vel de fleste forbi."

Cæcilie sendte hende et taknemmeligt blik og var hurtigt i sadlen. Kong Erik havde skænket hende en hallandsk hingst, og fru Filippa havde ikke overdrevet hendes færdighed. Inden længe havde hun redet de fleste af herrerne forbi, og kort efter hørte hun hundeglam og nåede Oluf Akselsøn, der var kong Erik næst. De vekslede kun et hastigt blik og fo'r frem ved hinandens side; for også hr. Oluf var en lidenskabelig rytter og vældig jæger.

Farten gik ad Præstø til; og da de kom op på Lekkende banke, hvor en stor grønslette bredte sig for deres blik, fik de øje på kongen, der næsten var kommet hjortene på skudvidde.

Cæcilie sporede sin hest, så den gjorde et spring og fo'r afsted for slappe tøjler og lod hr. Oluf Akselsøns tungere jyske hingst langt bag ud. Hen imod Rone banke var hun tæt bag ved kongen; han hævede just sin bue og skød efter hjorten, men traf hinden, så den tumlede. Krondyret, der just ville have kastet sig ind i det frelsende krat, svingede pludselig i en bue og fo'r rasende imod dem med sænket hoved, og nær kunne den have jaget sine takker op i bugen på kongens hest. Men Cæcilie sendte den med sikker hånd en pil i bringen og sprang af hesten midt imellem hundene, der hylende havde kastet sig over deres bytte.

Kongen steg af sadlen og jog dem bort; han bøjede sig over den gispende hind og gav den fangsten; hjorten var allerede død.

Så rettede han sig og så på Cæcilie med tindrende øjne.

"Guds død," udbrød han og åndede tungt, "havde jeg en skare ryttere som eder, og skytter med eders øje og hånd, da skulle

fejden blive kort."

Han så beundrende på hende, som hun stod dér stakåndet, helt opildnet af jagtens fart og fryd, med sit gyldne hår brusende om den brede pande og blikket lysende af sejrsglæde.

"Å, Cæcilie," brast det ud af ham, "Cæcilie, Cæcilie ..."

Han sagde ikke mere, og hun svang sig hastigt i sadlen, og Oluf Akselsøn nærmede sig i det samme. Da kongen fik øje på ham, fo'r blodet ham til hovedet og hans øjne skinnede af had. Han greb hendes hest ved tøjlen og klappede den på halsen, mens han hviskede hæst:

"Kun ikke ham, hører du, kun ikke ham. Gør du det, da dræber jeg ham med min hånd, så sandt jeg er af dem, som griffen fører."

Cæcilie var blevet hvid som en væg og ville give hesten af sporen. Men nu nåede hr. Oluf hen til dem, og lidt efter lidt kom de øvrige til. I sluttet følge og langsommere tog de da vejen tilbage mod Vordingborg.

"I skal ride ved min side," sagde kongen til Cæcilie, "for om dette havde været en turnering, da havde dagens pris været eders."

Hun gjorde så; men Oluf Akselsøn drev uden videre sin hest frem og tog plads ved hendes venstre side.

"Se, se," sagde kongen, "nu vil I dog ride forrest, da vi farer i mag. I holdt eder smukt bag ved jomfruen, så længe det gjaldt."

"Nu," sagde Oluf Akselsøn barsk, "ikke så I mig dog mellem de sidste, når vi fejdede holsterne på. Men om Eders Nåde har noget at tale med jomfruen, som ikke alle må høre, da skal jeg gerne vige pladsen."

De stirrede ondt på hinanden, og om ikke Cæcilie havde givet sig til at snakke op, er det ikke godt at vide, hvad der kunne være sket.

Fra denne dag blev der som en stille fejde imellem kongen og hr. Oluf. Cæcilie lagde ingen skjul på, at hun fandt behag i den djærve ridders selskab, og han viste hende stor hyldest, dog mest uden ord. Hvor de færdedes, hvilede kongens øjne på dem, og dette gjorde, at Cæcilie ikke gav sig så fuldt hen, som hun ellers kunne have gjort. For hun forstod, at skinsygen holdt kongens lidenskab i live, og dens opblussen frygtede hun mere end noget andet.

Fru Filippa tog hende en dag for sig i enrum og spurgte:

"Har du Oluf Akselsøn kær?"

"Kære frue," svarede Cæcilie, "han er en mand større end de fleste. Om det kunne tænkes, at han bejlede til min hånd, føler jeg, at livet ville blive mig tåleligt ved hans side. Men jeg ved vel, at sligt er ganske utænkeligt."

"Det er så," sagde dronningen. "De Akselsønner er af de hovmodigste i landet, og hr. Oluf er dertil en rå karl. Jeg ønsker dig en bedre skæbne."

"Nu," sagde Cæcilie, "jeg er ikke meget for det søde; men ikke er det værd at vrage, før jeg får noget valg."

Inderst tænkte hun dog, at hr. Oluf måtte mene det ærligt; for på hans lidenskab var hun vis, og der var intet uridderligt eller letfærdigt i hans væsen, når de var sammen.

Også Aksel Pedersøn var blevet betænkelig ved sønnens færd. Han tog ham for sig og sagde:

"Ikke må du glemme vort mål, som er gennem stort og rigt gifte at blive Nordens herrer. Cæcilie kan aldrig blive din

hustru."

"Vær tryg," svarede Oluf, "jeg kender min vej og går den, plukker jeg end en blomst ved vejkanten."

"Og til din frille er hun for god," vedblev hr. Aksel og så forskende på ham.

Dertil fandt Oluf det bedst at tie; for hans fader var af alle mennesker det eneste, han havde ærefrygt for. Og hr. Aksel mente, at denne advarsel var tilstrækkelig. I nødsfald vidste han, at Cæcilie vel ville evne at værge for sin selv.

I eftersommeren hændte der noget, som ikke lidet ændrede Cæcilies skæbne. En dag, da hun sad hos dronningen, bragte en smådreng hende en ring, som var givet portgemmeren af en svensker med den hilsen, at om hun havde tro til den, hvem ringen tilhørte, gjorde hun vel i at indfinde sig snarest i det hus i staden, hun vel vidste. Hun kendte straks ringen, som var mage til den, Mogens Hendriksen havde givet hende, og forstod, at han satte hende stævne i mester Buchardts hus.

"Det er min gudfader," sagde hun til dronningen. "Tillader Eders Nåde, at jeg går?"

"Hvorfor kommer han ikke herop?" spurgte fru Filippa.

"Han er fetaljebroder," sagde Cæcilie. "Det kunne koste ham hans hals, om det blev kundbart, at han var i staden."

"O, gå da og tag vare på hans liv," udbrød dronningen. "Aldrig glemmer jeg forgangen dag, da min kære herre førte mig op på Gåsen, og fangerne sad dér i murhullerne som vilddyr i bur. Såre ondt ville det gøre mig, om din gudfader skulle få slig sørgelig skæbne."

Cæcilie gik da til mester Buchardts hus, og både våbensmeden og hans hustru modtog hende underdanigt. Det

var dog ikke Mogens Hendriksen selv, hun traf dér, men en af hans folk, en gammel tjæreduftende ulk, der gjorde et kejtet forsøg på at kysse hendes hånd som en hofsinde.

"Ikke kan I mindes mig," sagde han, "og dog var jeg en af de første, som så eder i denne verden; for mit navn er Anders, og jeg var med skipperen på Hjuleberg, da I kom til verden, som var i St. Cæcilie nat; jeg mindes det vel. Da var I rynket og rød og ganske skaldet; I er blevet en kende fagrere siden da."

Han tog et brev op af sin støvle og rakte hende det. Det var en skrivelse, som Mogens Hendriksen havde fået en kannik i Visby til at prente, og da Cæcilie ikke var boglærd, tog hun den med sig til dronningen, som tydede den for hende. Den lød således:

Til velbyrdige jomfru Cæcilie Jakobsdatter til Hjuleberg

i Hendes Nådes tjeneste på Worthingeborg til egen hand.

Kærlig hilsen med Gud! Da det har behaget den Almægtige at sende mig en helsot på halsen, og Satan raser i mine ben, som brændte de alt i Helvedes ild, den alle hellige fri og frelse min arme sjæl fra at komme til at smage, sender jeg dig min hilsen, og skal jeg sige din gode fader, når vi mødes, at du er ham en fager datter og i stor ære. Derhos tilkendegives det dig, at eftersom jeg ikke har søn eller anden arvtager, bliver alt mit gods til din hand, hvilket er et muret hus med to stokværk i Nørrekirkegaden ret for Helligåndshuset, samt et skrin med hollandske gylden, som er i broder Jonas værge, han, som skriver dette. Dog er det min vilje, siger broder Jonas, at tiende heraf skal gives tvende gange til St. Mariæ kirke, hvilket alt er vidnefast og efter lands lov. Der er gået ry af din storhed,

og muligt er det sandt, som siges, at du mere end nogen anden har kong Eriks øre. Du kunne da hilse ham, at om han åbnede sine havne og nor for os vitaliebrødre, da skulle vi hjælpe ham mod hansen og Holsten, som ham tykkes, hvilket siges for din skyld, eftersom kong Erik rager mig lidet. Dermed Gud befalet, Cæcilie Jakobsdatter, på min dødsseng, og om du ville se til mit hus og ej sælge det, skal jeg vide dig tak i det evige.

Mogens Hendriksen.

Dronningen læste det sidste med usikker røst; for det smertede hende, at det ganske land således talte kong Erik til vanære og mente ham i en frilles vold.

"Nu er du da snart rig," sagde hun, "og var da ikke så frændeløs, som du tænkte."

"Mener Eders Nåde, at jeg bør tage imod dette?" spurgte Cæcilie. "Det er dog gods, taget i fejde midt i fredens tid og må vel i eders øjne kaldes ran."

"Visselig mener jeg det," sagde dronningen, "længe nok har du været ufri og levet af andres nåde. Om din gudfaders gods er ranet, da tilfalder det kongen, og jeg tør vel give dig det tilbage i hans navn. Ikke skal du anden gang tage arv og gå fattig derfra."

Cæcilie tænkte det samme og var glad over sin lykke. Hun medgav Anders et taknemmeligt brev, som dog aldrig kom Mogens Hendriksen i hænde, for han var alt jordet, da Anders sejlede fra Vordingborg.

Men i borgen rygtedes det snart, at Cæcilie ikke længere var den hallandske tiggertøs, som skulle tage medgift alene af

kongens nåde, og mange bejlere af den lavere adel søgte kongen om hendes hånd. Men hun viste dem alle af.

15. Pagten i Vingården

Vinteren gik hen uden større begivenheder. Oluf Thott holdt sig ved hove, om end kong Erik så ofte som gørligt gav ham ærinde andet steds, og fortsatte sin tavse bejlen til Cæcilie. Det nagede kongen bittert at se, hvordan hun mere og mere overgav sig til hans medbejler. Hun blev fastere og fastere i sin tro til Oluf Akselsøns ridderlighed og vænnede sig efterhånden til den tanke, at han ville gøre hende til sin hustru, om han da kunne sætte det igennem hos sin slægt; men derom havde hun kun lidet håb.

"Det bliver min lod at leve i ugift stand alle dage," tænkte hun bittert; "kan hænde jeg engang kan træde i fru Vibekes sted."

Hun følte vel, at efter at hun havde set kong Erik og hr. Oluf stå imod hinanden for hendes skyld, ville det falde hende vanskeligt at tage til takke med ringere mand.

Godt var det for hende, at hun var stærk af sind og vant til at gå i ensomhed med sine tanker; for hun havde ingen, hun turde fortro sig til, og mistede tilmed snart den eneste, hun kunne kalde sin veninde. Anna Munk skrantede og kunne ikke ret forvinde sin første elskovs skuffelse. Hen under jul drog hun til Berritsholm, led ved livet ved hove.

"Nu frisk mod," sagde Cæcilie ved afskeden. "Dette var dog kun en barneleg, og lykken kommer, før du tænker det."

Anna græd kun til svar; men Cæcilie fik ret. Da Anna kom i fru Kirstens stærke hånd, rettede hun sig snart og vandt sit livsmod tilbage. Alt næste sommer ægtede hun Henrik Gyldenstjerne til Bygholm og blev ham en god og modig frue. Ved ham blev hun moder til Knud Gyldenstjerne, som mange år

efter vandt Christoffer af Bayerns enke, fru Dorotheas, elskov og nær havde svunget sig op på Danmarks trone.

Ud på våren 1416 gæstede hoffet København. Den attende april kom kong Erik ridende med et stort følge frem imod staden, hvor udsendinge fra Lübeck ventede ham i frygt og bæven. For kong Erik havde regnet rigtigt. Det nye lybske råd havde fået alle de hansiske stæder imod sig og havde intet andet at gøre, end at søge om det kunne forhandle sig til rette med kongen.

Da kongen kom på Valby bakke, blev han holdende længe tavs og så ud imod staden, som han havde kærere end nogen anden i sit rige.

"For Gud," sagde han, "hårdt er det, at vi her i vor skønneste stad kun skal være bispens gæster."

"Eders oldefader, kong Volmer, havde jo også staden inde, var det end kun til låns," sagde Aksel Pedersøn, der red med Fikke von Vitzen ved hans side. "Eders Nåde kunne vel let få den på samme kår af biskop Peder, som altid var eders gode ven."

"På ingen vis gør jeg det," sagde kong Erik barsk. "Retteligt havde kong Volmer staden, og fru Margrete blev den truet fra. Den dag kommer vel, da jeg får magt til at tage den tilbage."

"Det kan visselig ske inden længe," sagde hr. Fikke. "Peder Lodehat bliver stedse svagere og gør det næppe længe."

De red ned ad bakken, mens kongens ansigt blev mørkere og mørkere; for han holdt ikke af at være gæst i den by, han alt i tanken kaldte sin hovedstad. Den blev det også inden længe; for alt om høsten døde bisp Peder, og kongen fik da sin krig igennem.

De lagde vejen om ad Serridslev, hvor kongsgården lå, og holdt så deres indtog gennem Nørreport, hvor mange af indbyggerne havde forsamlet sig og hilste kongen med jubel. For bispens hånd havde ofte hvilet tungt på staden, og de fleste af borgerne ønskede at have kongen til herre, ligesom det jo ville give stor fordel, om han boede iblandt dem.

Kongen tog ikke ind i slottet, der var umageligt og lidet rummeligt, men i Vingården ved Østergade, hvor han var omgivet af en skøn have. Hertil kom dronningen og hendes jomfruer agende den næste dag, og han havde da hansernes udsendinge til middag hos sig. Her var både Jordan Pleskov, den ypperste af det gamle råd, og Joachim Baltzer, der havde krænket kongen så hårdt ved sine udtalelser i Konstanz. De lybske var stridige, og kong Erik skummede af raseri. Han greb selv Joachim Baltzer i kværken og ruskede ham, så han blev blå i ansigtet, og om ikke Jordan Pleskov havde mindet ham om det givne lejde, havde lübeckerens liv næppe været en penning værd.

Men hen under St. Jørgens dag stævnede kongen de lybske for sig på Vor Frue kirkegård. I et prægtigt optog kom han ridende gennem Købmannegade, det, som nu kaldes Vimmelskaftet, og Skovboderne, og op imod halvfjerde tusind mennesker hilste ham, da han red ind på pladsen. Her lod han da bomben springe; en kongelig rådsherre trådte frem og tilbød at indløse kong Sigismunds breve, hvori han anerkendte det nye lybske råd, og dermed var i hovedsagen slaget vundet. Alt den 16. juni genindsattes det gamle råd i Lübeck, og hanserne var i kong Eriks gæld; for dette øgede mægtigt deres styrke. Således syntes kongens statsmandskløgt at have vundet en stor sejr.

Da tiden nærmede sig, at kongen skulle vende tilbage til Vordingborg, gav han en strålende fest i Vingården, hvor en stor forsamling kom til stede; foruden hansernes sendebud havde kongen indbudt stadens borgmester og råd, ligesom også lavenes oldermænd og flere af de anseligste borgere var tilsagte med deres familie.

Der blev da ikke rum til den dans, kongen yndede så vel; men aftenen var mild som i juni, og den store have var oplyst med kerter og fakler; i dens gange vandrede gæsterne rundt i små klynger, og talen gik muntert og frit; der stod da også borde med vinkander i nogle af løvhytterne, men andre lå i mørke, og der søgte unge elskende deres tilflugt, så ingen behøvede at være trang om hjertet i denne kvæld.

Kong Erik selv gik rundt og talte huldsaligt med hver især om det, som kunne tage dem fangen, og han var selv i overstadigt lune, stolt af sit værk. Også havde han sendt Oluf Akselsøn i vigtigt ærinde til Kalundborg, hvor han havde sin brevkiste, og det var ham en lise ikke at se hans forhadte ansigt. Hans glæde var ubændig som hans vrede; han længtes efter at dele den med en, og som altid nu gik hans tanke ikke til dronningen, men til Cæcilie. Han søgte hende overalt, kiggede i løvhytterne og skræmte mangt et elskende par halvt til døde. Omsider fandt han hende under en hængebirk, hvor hun havde søgt ly med Margrete Bille, som havde indtaget Anna Munks plads både i dronningens fruerstue og i Cæcilies venskab.

Da en mand pludselig dukkede op dér i halvmørket, fløj Margrete op med et skrig og flygtede; for hun var jo endnu ny ved hove, og hendes moder havde malet hende hoffets herrer så sort af, at hun var ganske forskræmt. Men Cæcilie havde straks

kendt kongen og blev siddende. En gysen gennemfo'r hende; for hun følte sig aldrig tryg, når kongen havde fjernet Oluf Thott fra hove; da vidste hun, at skinsygen brændte i ham, og at hendes fred var i fare. Også havde hun alt ved bordet følt hans blik hvile på sig, og hun frygtede, at det gik med hans elskov som med en opdæmmet flod; den kunne bryde så voldsomt løs, at den rev dem begge med sig.

Dog satte han sig nu fredeligt ved hendes side og talte om det, som var sket.

"Til St. Hansdag skal jeg atter mødes med de lybske, og da vil vi bringe alt i orden. Men alt inden den tid går fejden løs; tungt vil det blive for mig ikke at skulle se eder den ganske sommer, Cæcilie."

"Kære herre," svarede hun, "også vi, som må blive hjemme, vil føle savnet. Men jeg vil sidde ofte hos fru Filippa, og vi vil tale om eders bedrifter; gerne så jeg eder engang i et slag."

Kongens blik blev mørkt; for dette var hans ømme punkt. Aldrig førte han selv sine mænd i kampen, og det ganske slagteri var hans natur imod, hvorfor mange kaldte ham en hare.

Omsider så han usikkert på hende og sagde:

"Hvad tykkes I om gården her, Cæcilie?"

"Herligt må her være at bo," svarede hun; "langt fagrere synes den mig end det skumle slot, der vel er født af en fejde. Aldrig turde jeg gå til vinduet dér, uden frygt for at se en blide rettet imod mig."

"Om føje tid falder staden til min hånd," sagde kongen. "Jeg fik just i dag brev fra Roskilde, at Peder Lodehat gør det ikke længe."

"Da gør I vel denne gård til eders residens?" spurgte hun.

"Nej," sagde han, og hun undredes over, så hans stemme skælvede. "Nej, da gør jeg hovedgården i Serridslev til min kongsgård; det har alt længe været besluttet. Men om I ville, Cæcilie, da skulle Vingården her vorde eders."

"Vi taler helst ikke mere derom," sagde hun kort. "I gav mig et løfte, herre, bryd det nu ikke, så i tvinger mig til at drage af landet."

"I må ikke mistyde mine ord," sagde kongen i en så sagtmodig tone, at det rørte hendes hjerte. "I har alt én gang vist mig af, og som eders sind er, fatter jeg, at det måtte komme således. I kunne skinne for det ganske land, om I sad på en trone, men om I sad i dens skygge, da måtte I sygne hen og visne bort. Så stor er min elskov til eder, at jeg blues over, at jeg kunne byde eder så ringe kår."

Han greb hendes hånd og vedblev indtrængende:

"I høre mig nu, Cæcilie, og vredes ikke på mig. Om I tog en af mine gårde af min hånd, da kunne I leve dér i fred og ære, bygge et hjem efter eders lyst og sanke velstand. Da kunne jeg komme, når kronen tynger, og sidde som en gæst ved eders arne. Sammen skulle vi tale om rigets anliggender, alle mine tanker skulle overgives i eders ånd, som i en smeltedigel, at de kunne komme for dagen som det pure guld. I skulle være som mit højeste råd, min ven, og min søster; om da ikke ..."

"O, ja," udbrød Cæcilie smilende, "om da ikke! Kære herre, ikke fatter jeg, at I kan give eder hen i en sådan barnlig drøm. Venner kan vi være, og fjender kan vi kan hænde blive, men mellem broder og søster bør der være koldere blod end vort."

"Nu," sagde kongen bittert, "eders blod synes mig ved St. Erik koldt nok. Ikke har I mig kær, om I intet vil gøre mig til lise. Som det er, forgår jeg af længsel og pine. Eders person er mig for sanden kærere, end I tænker; som en hund tigger jeg om smulerne fra eders bord, men I skyder dronningen for jer og flyr mig som en spedalsk, jeg har vel set det. Mere giver I af eders fagre smil til hr. Oluf, den nidding, gid han i denne stund lå på Kalundborg med brukken hals."

Cæcilie drog sin hånd til sig og sagde heftigt:

"Ikke har I mig kær, herre konge, men I bærer kun elskov til eder selv og eders egen lyst. Ikke spørger I om, hvad mig lyster, ikke under I mig den lykke, jeg kan hænde kunne vinde af livet selv. O nej, jeg er for eder ingen levende sjæl, der kan længes og lides. Som en gylden mønt gemte I mig helst i en kiste, at I en ledig stund kunne tage mig i hånd og fryde eders øje med min glans."

"Nu ja," sagde kongen sørgmodigt, "det er vel som I siger. I tro dog helst, at ville I som jeg, da gemte jeg eder i min favn."

Hun rejste sig brat og ville gå, men han greb hendes hånd hårdt og holdt hende tilbage.

"Cæcilie," sagde han heftigt, "sig mig nu, som om du stod for Guds åsyn: Bærer du elskov til Oluf Akselsøn?"

"Nej," sagde hun og så frit på ham, "ikke til ham og ikke til nogen anden mand. Men det skal I vide, kong Erik, at om jeg møder en mand, der ikke byder mig for hårdt imod, og han bejler til min hånd, da følger jeg ham ved Guds moder herfra. For jeg er og af kød og blod, og lider I under dette, da være I forvisset om, at jeg lider selv ikke mindre. Og nu lade I mig helst fare med fred."

"Nej," udbrød han og rejste sig, "du give mig nu først et løfte."

"O, herre," svarede hun, "et løfte er kun som et mundsvejr; I gav mig selv just bevis herfor."

"Cæcilie," sagde han og drog hende til sig trods hendes modstand. "Om jeg engang vorder fri, og jeg kan byde dig sædet ved min side med ære, vil du da vorde min?"

Hun så usikkert på ham og hviskede:

"Herre, I tale ikke så. Eders gode frue vil kan hænde overleve os begge."

"Svar mig nu, som jeg beder," sagde kongen. "Om det går så, at jeg bliver fri, vil du da komme, når jeg kalder, hvor i verden du end er, og om jeg end da er gammel og brudt, at jeg dog kan have et håb at se hen til i det fjerne?"

"Herre konge," sagde hun i stor sindsbevægelse, "uværdigt ville det være, om jeg dulgte sandheden for eder i denne stund. Om det går, som I siger, da må jeg vel komme, om I da endnu kommer mig i hu."

"Nu," sagde han, "da være dette som en pagt os imellem, og jeg fæster et kys på din mund som et segl."

Han gjorde, som han sagde og slap hende. Hun flygtede ud i havens fjerneste mørke for at blive herre over den storm, der rasede i hendes indre. Hun skælvede endnu af angst, lidet havde der manglet i, at hun var sunket i hans favn; for aldrig havde han i sin voldsomhed øvet så stor magt over hende, som nu ved sin varsomhed og ømhed. Hendes læber brændte endnu under hans kys, og hun tænkte: Dette var dog en ærlig pagt, og den skal holdes. Saligt skal det blive den stund, han kalder, og jeg kan give ham svar, som det er min lyst.

Det var hende i denne koglende stund, da kerternes skær flakkede helt trolddomsagtigt under det halvt udsprungne løv, som faldt et nyt lys over hendes liv; et stort og strålende mål vinkede i det fjerne; hun skulle blot vente, da ville lykken falde i hendes skød. Og hun tænkte næsten med had på fru Filippa, hvis højsind hun ikke længere kunne lukke sit øje for, og hvis tillidsfulde venskab hun ikke vovede at krænke. O, tænkte hun, hvorfor er hun så ren og god, så langt, langt bedre end jeg? Om hun var hård og ond, som jeg selv, eller dum og ringe, da gik jeg, trods alt, med kong Erik alt i denne nat.

Men allerede den næste dag så hun koldere og klarere på det, som var hændet. En barneleg havde det dog været, en pagt som en stjerne, der løb lysende langt over deres hoved. Sligt kunne vel drømmes en vårnat, men intet håb bygges derpå.

Hun smilte vemodigt og sagde ved sig selv:

"Når tiden kommer, da den pagt skulle fuldbyrdes, da er jeg vel rynket og grim og kan hænde bedstemoder tillige. Da skal jeg minde kong Erik om pagten i Vingården, og vi skal tage os en god latter sammen over vor ungdoms dårskab."

Samme dag vendte Oluf Thott tilbage fra Kalundborg på en skamredet hest, og dagen derpå brød de alle op. Denne gang blev karmene sendt i forvejen; dronningen ville helst ride gennem staden. Og folket jublede omkring dem, da de tog vejen mod Vesterport.

Da de kom til Købmannegade, drev Oluf Akselsøn sin hest frem, så han kom ved Cæcilies side.

"Hvad tykkes eder om den gård dér?" spurgte han og pegede på en rød munkestensbygning med takkede gavle.

"Den er anselig som et slot," sagde hun. "Jeg kan tænke, det må være bispens."

"Den er min," sagde han kort og holdt atter hesten an, så hun kom foran.

Hun tænkte, at dette måtte vel være som en bejlen; en sær fåmælt herre var han jo, hvor djærvt han end talte, om nogen trådte hans ære for nær.

"Ak," tænkte hun, "om jeg blot havde mødt ham først. Lidet kan jeg dog nu give ham, så sandt jeg, Gud bedre det, er kong Eriks med sjæl og sind."

16. Et slag i ansigtet

Det så ud til, at kong Erik skulle have hold i den slesvigske sag. Erik Krummedige og mange andre mægtige slesvigske herrer sluttede sig til ham, og da våbenstilstanden snart efter udløb, stak kongen i søen med en talrig flåde. Han gik først i land på Femern og erobrede Glambæk slot; siden drog han til Sønderjylland og gik sejrrig frem mod Slesvig by.

Men snart måtte han sejle op under Laaland for at føre forhandlingerne med de lybske til ende, og da vendte krigslykken sig; den danske hær måtte trække sig tilbage, og Femern faldt atter fra, hvad der gik kongen nær til hjerte, og gram i hu vendte han atter tilbage til Vordingborg.

En dag, da han sad hos fru Filippa, og Cæcilie var hos, sagde hun:

"Lidet sømmer det sig, herre konge, for en jomfru at give råd i statssager. Men her har jeg just nogle ord, som er tiltænkt eder; den mand, som skrev dem, er død; han lod denne skrivelse prente på sin dødsseng, og gamle folk siges at se klart, før de farer herfra."

Hun rakte kongen Mogens Hendriksens brev, hvori den gamle søhane rådede dansken til at nytte vitalianernes tjeneste. Kongen læste det og sad en stund tavs; derpå så han glad på Cæcilie og sagde:

"I have tak, jomfru! Ikke er det første gang, en snild tanke kommer fra jer, og denne er guld værd, om end ikke, som I mener."

Han lukkede sig straks inde med Fikke von Vitzen i sit lønkammer og udførte dér videre den tanke, som straks havde

tændt i hans hjerne. Han agtede nemlig at påkalde hansernes mægling, men stæderne savnede påskud til at blande sig i striden. Nu skaffede kongen dem det; for holsterne havde åbnet deres havne i Ostfriesland for fetaljebrødrene, og nu truede kong Erik med at gøre det samme, hvilket ville blive til stort afbræk for al skibsfart og handel. Hansestæderne måtte da for deres velfærds skyld gribe ind, og underhandlingerne kom hurtigt i gang.

Dog fortsattes krigen, imedens underhandlingerne stod på, og kongen drog atter bort. Bud på bud bragte tidende om fejdens gang til dronningen på Vordingborg, og med bankende hjerte lyttede Cæcilie, hver gang der spurgtes nyt fra krigsskuepladsen. Dog blev dette hende en stor skuffelse; for hun hørte meget om kong Eriks snilde i rådet, men aldrig om en heltedåd, han havde øvet. Aldrig kom derimod et sendebud fra Slesvig, uden at han vidste at berette om Oluf Akselsøns tapperhed og mod.

"Jeg mente, en konge førte selv sine mænd i kampen," sagde hun en dag til fru Filippa. "Om jeg måtte sidde som kong Erik og skrive som en klerk, da ville sværdet brænde mig i balgen."

"Min kære herre er af et fredeligt og retfærdigt sindelag," sagde dronningen. "Hårdt kan han fare op, men nødigt udgyder han dog blod, og Gud være priset derfor, at jeg ikke daglig skal spejde fra muren, om de bringer mig hans lig. Ilde ville det og være for rigerne, om han ikke vogtede sit dyre liv."

Cæcilie tænkte, at dette var en tam elskov, som ræddedes mere for kongens liv end for hans ære, og hun sagde:

"Kan hænde dog, sejren var vundet, om kongen var gået fremmest og havde ildnet folkenes mod."

Dronningen tav krænket; og Cæcilie tænkte på de to mænd, der bejlede til hendes gunst. Var det for alvor så, at kong Erik fægtede helst med mund og pen, og var hans manddom kun som et udvortes skin? Hans billede udviskedes for hende, nu hun ikke havde ham for øje, og når hun søgte at se ham for sig, da blev det Oluf Thott, hun så. Kan hænde dog den rigeste lykke ventede hende ved hr. Olufs side?

Fejden holdt ved vinteren over; dog var kong Erik mest på Vordingborg, hvor han drev på rustningerne med stor kraft. I våren 1417 stak han i søen med 2000 skibe og en mægtig hær; men det var, som ville han forhale afgørelsen og ikke ret turde sætte lid til sin egen styrke; for han holdt søen så længe, at holsterne spottede ham. "Pommerinken er som en bæver," sagde de. "Ugerne drager han sin hale op af vandet." Dog var dette kun klogskab af kongen; for han ville udmatte holsterne, som døjede med i længden at skaffe lejesvendene sold.

Den 15. juli landede kongen da i Sønderjylland og gik ret mod Slesvig, hvor han indesluttede hertug Albrecht af Mecklenburg og en stor holstensk styrke. Allerede tredje dagen efter overgav hertugdømmets hovedstad sig til danskerne; men da blev hamburgerne rædde for, at kong Eriks magt skulle blive for stor, og sendte ham fejdebrev; og nu vekslede sejr med nederlag, indtil der i november blev sluttet våbenstilstand på ny, for at mægling kunne ske, og kongen var da lige vidt.

Hen under jul sad han atter på Vordingborg, hvor rigets ypperste flokkedes om ham. Lange timer tilbragte han i sit lønkammer med Fikke von Vitzen og Erik Krummedige, som han snart efter gjorde til rigets hofmester; spillet med hanserne skulle spilles fint, ænker måtte spindes og rives sønder, og

rigets indre anliggender optog kongen stærkt. Både måtte han træffe mange foranstaltninger vedrørende Købmannehafn, som han i dette år havde fået tildømt sig, og han forberedte mange love og forordninger til borgernes vel. Dog gik der næppe nogen dag uden jagter og anden fest, og det gik muntert til; thi de fleste af hans mænd var godt tilfreds med, at fejden havde fået ende.

"Liden ære er der at høste under slig konge," sagde Oluf Akselsøn en dag, da de red hjem fra strandjagt på Knudshoved. "Han er ingen kriger, hytter stedse sit skind og forstår ikke at høste sejrens frugt."

"Til krigen kræves ro og klarhed," sagde Eggert Frille. "Ikke er kongen fej, men alt for mange planer går i hans hoved."

"Just så," sagde Aksel Pedersøn. "Kong Erik er som en mand, der leger tavlbræt med flere på samme tid og gør det mesterligt, men han kan da også pirres over ende med en finger; for al hans styrke og vilje er veget fra hans legeme og har samlet sig i hans ånd."

"Hastig nok er han, hvor der kun skal skvaldres med ord," sagde Oluf Akselsøn bistert. "Om det er sandt, hvad der siges, at Bogislaus af Pommern skal kåres til hans eftermand, da drager jeg til Vallø og bliver der. Det harmer mig at skulle bøje min nakke for disse pommerinker, der kun er et vantrevent skud af Valdemarernes æt."

"Nå ja," brummede Jep Brømle, "fredsæl er han, og det er godt det samme. En trives dog bedst i sit kammers ved sit krus."

"Ja," svarede Oluf Thott, "hver sin lyst; men tag eder i agt, at I ikke snart kommer til at bære eders vom i en pose."

Mange undredes over, så ihærdigt og åbenlyst Oluf Akselsøn bejlede til Cæcilie Jakobsdatter. Og Cæcilie selv undredes over, at kongen ikke længere satte sig derimod. Han søgte ikke mere at fjerne hr. Oluf fra hendes nærhed, og ofte blev hun et sært skadefro glimt va'r i hans blik, når det hvilede på hendes bejler.

"Så tryg han føler sig," tænkte hun bittert. "Han er forvisset om, at jeg viser hr. Oluf af. Mener han da, at jeg vil sidde mit liv hen som hans enke?"

Dette oprørte hende, og hun gav sig ganske hen i glæden over at være hyldet af den ypperste blandt rigets unge, og for hver dag, der gik, fik hun hr. Oluf mere og mere kær.

"Det er synd for Cæcilie," sagde dronningen en dag, da hun sad ved kong Eriks side og så på dansen. "Oluf Akselsøn har hende kun til nar."

"Hvi så?" sagde kong Erik barsk. "Jeg mener, hun er helst for god til slig rå landsknægt, opblæst som han er tillige. Men om han kun vil gantes, tænker jeg, det bliver værst for ham selv."

"Ja," sagde dronningen spydigt og angrede det i det samme. "Det gør vel så. Mændene kan tabe sind og sans, men Cæcilie ved at holde sit hoved koldt."

Dog hørte kong Erik hende næppe; han stirrede ufravendt på Oluf Akselsøn, der just nu brød dansen af og førte Cæcilie ud på svalen.

"O," tænkte han, "nu bryder det løs, og godt er det, at det får ende. Gerne gad jeg set hendes åsyn, når han kommer frem med sit tilbud; for aldrig er hun fagrere, end når hun er vred."

Med velberåd hu havde han ladet hr. Oluf løbe linen ud; han følte vel, at Cæcilie ville slå til, om en så anselig ridder bejlede til hende med ære; men han vidste også, at Oluf Akselsøn aldrig

kunne gøre hende til sin hustru, og han frydede sig ved tanken om det afslag, der skulle ydmyge den hovmodigste af Akselsønnerne.

Kongen rejste sig og gik over mod svalen. Han stillede sig med ryggen til døren og så på dansen, så at han kunne høre, hvad der blev talt derude. Oluf Akselsøn sagde just nu:

"I skal vide, jomfru Cæcilie, at da I kom hertil, og onde tunger gjorde jer til kong Eriks frille, da troede jeg det først; men første gang jeg så jer, vidste jeg, at rygtet fo'r med løgn."

"Hvi så?" spurgte Cæcilie; og kongen hørte, at hendes røst skjalv.

"Nu," sagde Oluf Akselsøn, "ikke af den årsag, I sagtens mener. Jeg tænker frit i mange ting, og mener ikke, at elskovs lyst bliver ringere, om præsten fattes. Farligt kan det være at tale her, hvor stenene lytter; men jeg tænkte ellers, at han, hvorom vi taler, var eder for ringe. Jeg så, at I kun kunne fatte elskov til en mand."

"Og er kong Erik ikke en mand?" spurgte Cæcilie. "Jeg mente, at han var den ypperste i sit rige."

Oluf Thott lo kort og svarede:

"Spørg holsterne, om dem tykkes det samme."

Han sagde det lavmælt, men kong Erik opfangede ordene, og han knyttede hånden om sin daggert, så at stenene på dens fæste skar sig ind i hans kød. Men han betvang sig; og nu hørte han Cæcilie sige:

"Ikke sømmer det sig for mig at høre på hånsord om min herre og konge, hvem jeg ærer højt og skylder alt."

"Da går jeg til mit ærinde," svarede Oluf Akselsøn, "og gør ingen omsvøb. Jeg har eder kær."

"Ej så," udbrød Cæcilie og lo. "Dér fortæller I mig stort nyt. Ikke er den sag vel ukendt for noget barn ved hove, så hårdt I har forfulgt mig med eders bejlen. Men jeg er kong Eriks myndling. I taler helst med ham om den sag."

"Helst afgør vi dette mellem os," svarede hr. Oluf barsk, "og I må ikke drive spot med mig. Er det så, at I har mig kær?"

Kongen vendte sig i det samme, så at han kunne overse svalen. Cæcilie lænede sig ud over brystværnet, og Oluf Akselsøn stod ved hendes side; ingen af dem anede, at nogen var nær.

"Ærligt skal jeg svare eder," sagde Cæcilie da. "I er det vel værd. Ikke har jeg eder kær, som I tænker, og aldrig fanger I min hu på den vis. Men om I vil nøjes med det, da skal jeg blive eder en god hustru alle mine dage."

"Gud give det var så," sagde Oluf Akselsøn, "at jeg kunne gøre eder til min hustru for verden; men jeg bad kun om eders elskov; det andet er ugørligt, og det har I vel længe fattet, så klog I er."

Cæcilie rettede sig med ét og knugede hænderne mod sit bryst.

"Nej," sagde hun hårdt, "jeg vidste ikke, at I alt havde en hustru på eders gård; og ikke fatter jeg, hvad grund jeg har givet eder til at krænke mig så hårdt."

"Ikke har jeg nogen hustru," sagde han barsk, "og om jeg tager en, da bliver det ikke for elskovs skyld, men for at formere mit gods og befæste ættens magt. Dog tykkes det mig, at jeg byder eder gode kår efter eders stand. Det er min agt at stige højt, og I skal få det som en dronning."

Kong Erik var i sin spænding trådt frem i døren; hans bryst gik højt, og han stod på spring, som ville han i næste nu styrte sig over sin medbejler og kaste ham ud over brystværnet.

Men i det samme vendte Cæcilie sig, løftede sin knyttede hånd og slog Oluf Akselsøn midt i ansigtet, så blodet sprang. Han blev just da kongen va'r og blev stående som en støtte. Men kong Erik lo så hårdt og ondt, at Cæcilie forfærdedes; hun forstod, at han havde hørt alt; han var bleg som et lig, og hans øjne var unaturligt klare; farligere syntes han hende i denne stille vrede end i sin ubændige rasen, og hun tænkte, at han ville tage Oluf Thotts liv.

Men Oluf Akselsøn vendte sig og sagde uforfærdet:

"Såre må det fryde eder, kong Erik, at være vidne til min nedværdigelse; dog byttede jeg ikke med eder, som lyttede bag døren og fik en lurers løn."

"Ti!" sagde kongen hæst. "Jeg har hørt dine ord; løfter jeg blot min hånd, da sidder du i tårnet i nat."

"Sæt da helst min slægt og mine venner der tillige," sagde Oluf Thott hovmodigt. "Ikke har I en borg, stærk nok til at holde en af de Thotters æt bag sine mure."

"Du har ret," sagde kongen og så stikkende på ham, "blokken er sikrere."

Han drog vejret dybt og vendte sig mod Cæcilie:

"Hårdest krænkede han eder, jomfru Cæcilie," sagde han. "I må nu fælde hans dom."

"Ej, hvad," sagde Cæcilie og lo underligt, "jeg har jo alt både dømt og straffet, så han græder blod. Han handlede som en uvorn pog og fik ris af en kvinde derfor. Om Eders Nåde så synes, da lader vi ham løbe."

"O," sagde kongen og vendte sig igen mod Oluf, "kvinder er dog grummere end mænd, når de krænkes. Jeg ville kun taget dit liv, men hun kræver din ære. Glem ikke, at fra i dag af skylder du hende det hoved, du bærer på dine skuldre."

Han blev stående en tid og stirrede på Oluf Akselsøn, der knyttede sine hænder i harme, men intet vidste at svare.

"Så skal du også helst smæde en anden gang i vort ansigt og ikke bag vor ryg," vedblev kongen. "Om slig oprørsk tale tiere kommer mig for øre, skal ikke din ganske stormægtige slægt kunne fri dig fra blokken."

Oluf Akselsøn gengældte hans blik, vendte sig så roligt mod Cæcilie og sagde:

"Engang skal det slag vorde dig gengældt."

Derpå trådte han et skridt frem mod kong Erik og sagde:

"Kong Erik, I drage eder mine ord til minde. Jeg tænker, at mine frænder sidder fastere ved deres borge, end I på eders trone. Den dag vil komme, da I må sande mine ord."

Så gik han.

Kong Erik ville springe efter ham og lade ham gribe, så opbragt var han over hans ord, der mest lignede en undsigelse. Men da lagde Cæcilie sin hånd på hans arm og holdt ham tilbage.

"Herre," sagde hun, "nu er den stund kommet, da I skal vise, at I er kongen og større end dem alle. Tænk nu på eders riger og tæm eders sind, at ikke en borgerkrig skal lægge landet øde."

Han vendte sig brat imod hende og greb hendes hænder.

"Cæcilie," sagde han, "du er en sand dronning, og vil Gud, skal jeg engang lægge den takkede guldring om din pande."

For anden gang drog han hende til sig og kyssede hende, og hun gav sig hen i det kys. For hun følte vel, at hun i denne stund havde gjort en dronnings gerning og uden skam kunne tage sin løn.

Men i hallen vakte det stor bestyrtelse, da Oluf Akselsøn kom til syne mellem de dansende med sit bloddryppende ansigt. Han gik ret til sit kammers, og hans frænder fulgte ham; for de tænkte alle, at det var kong Erik, som havde givet ham det slag, og slig hån ville de ikke tåle. Men da Oluf Thott havde fortalt den usmykkede sandhed, sagde hans fader:

"Drag til Vallø og bliv dér en stund. I denne sag står du ene, og om du oftere tér dig slig som en uvorn dreng mod rigernes rette herre, da er du ganske fortabt; ikke vil jeg løfte en hånd til din frelse."

Så red Oluf Akselsøn af gårde, og hr. Aksel gik til kong Erik og gav ham så gode ord, at han fik fuld tilgivelse for sin søn.

17. En redelig bejler

Forhandlingerne i den sønderjyske sag trak i langdrag, og stilstanden blev fornyet år for år. Kong Eriks rastløse ånd kastede sig da over andre planer. I året 1418 gæstede han sit stamland Pommern og indledede underhandlinger med kong Vladislaus af Polen, og året efter kom polske udsendinge til Danmark, hvor de traf kongen på Serridslev kongsgård, som lå yderst på det nuværende Nørrebro, dér, hvor Lygtekvarteret er. Kong Erik boede stedse her, når han gæstede Købmannehafn, og det var først hans efterfølger, Christoffer af Bayern, der gjorde slotsbygningerne i staden beboelige, så han kunne fejre sit bryllup der.

På kongsgården i Serridslev sluttedes da en fast pagt mellem Polen og Danmark, og dette forbund tegnede til at skulle øge kong Eriks herredømme mægtigt. Kong Vladislaus var nemlig gammel og havde ingen sønner, derimod en datter Hedvig; og der blev nu aftalt et ægteskab mellem hende og den unge Bogislaus af Pommern, som var ret arving til Norge og udpeget til Eriks efterfølger i Sverige og Danmark. Det så da ud, som kong Eriks drøm skulle gå i opfyldelse, og hans slægt herske over alle Østersøens kyster, hvorved Nordens fyrster ville blive Europas mægtigste.

Men i våren 1419 sad kong Erik atter på Vordingborg med sit hof, og han var bristefærdig af utålmodighed; for våbenstilstanden skulle vare ved til Mikkelsdag, og han brændte af lyst til at få gjort en ende på den slesvigske strid; især tørstede han efter hævn over Femern, hvis frafald var gået ham nær til hjertet, og det skulle ikke gøre hans lune bedre, at

holsterne satte smædeviser i omløb, hvor de kaldte ham for "ræven i urtehaven," og det, som værre er.

Han drev da stærkt på rustningerne, men forsømte ikke festerne; aldrig havde der været større glans over livet ved hove end i dette forår, og fra alle rigets kanter strømmede adelen til.

En dag sad han på vestersalen og talte med Erik Krummedige, som mere og mere vandt kongens øre, da Fikke von Vitzen trådte ind og meldte, at en udsending fra kong Sigismund begærede foretræde.

Det var Morten Bydelsbach, en fætter til Valdemar Bydelsbach på Stegehus. Han var en stor, sortsmudset landsknægttype med et grådigt blik, men i øvrigt godlidende og dum og et villigt redskab i kong Sigismunds hånd, hvorfor han holdt sig i gunst, endda han var plump i sit væsen og grov i sin mund; hofskik ville ikke ret bide på ham.

Han blev stående med hånden på sit sværd og så ufravendt på kongen, der læste sin kejserlige fætters brev. Det bragte kun ny fortrædelighed; kong Sigismund havde fået nys om, at kurfyrst Frederik af Brandenburg spandt ränker for at bringe Polen på sin side; han stræbte at få sin næstældste søn trolovet med kong Vladislaus datter, og dette ville være til kejserens skade såvel som til Danmarks.

Kong Erik sad en stund og så hen for sig med et mørkt blik. Så sagde han:

"For Gud, så meget bryder ind over os, at vi snart ikke mægter mere. Lå ikke vigtigere ting for hånden, drog jeg ret nu til kong Vladislaus og snakkede et alvorsord med den vægelsindede gubbe."

"I gør så," sagde Morten Bydelsbach djærvt, "og gæster da kong Sigismund med det samme. At tales ved i en time fører fortere til målet end et helt bjerg af pergament."

Kong Erik så studsende på ham, for få vovede at tale ham så frit til uden at være spurgt, helst når han var i ondt lune.

"Ej," sagde han, "er I ikke Morten Bydelsbach?"

For han kendte godt Valdemar Bydelsbachs fætter, som nogle år forud havde bragt ham bud i lejren ved Slesvig og der behaget kongen vel ved sit bryske væsen og sin fripostige tale.

"Længe kan det vare, før I kan få svar på eders sendelse," sagde kongen nådigt, "for dette må overtænkes vel. I være vor gæst indtil da."

Morten Bydelsbach blev så indkvarteret på borgen og var om aftenen med ved gildesbordet. En stor æder var han og lod heller ikke halsen blive tør; men just som han sad med munden fuld af bedekød og løftede sit vinkrus for at skylle efter, blev han siddende som lamslået og stirrede stift ud over bægerets rand.

"Potz Sapperment," mumlede han, alt mens han tyggede, til Jep Brømle, der sad ved hans side. "Hvem er den jomfru hist med det røde hårpur om hovedet?"

"En ufrels tøs," brummede Jep Brømle, der aldrig kunne glemme sit nag til Cæcilie. "Burde sidde med ternerne i køgerset, om jeg måtte råde."

"Da sad jeg Guds død helst i køgerset med," udbrød Morten Bydelsbach. "Og havde jeg hende på min borg ved Donau, skulle hun sidde i højsædet ved min side, så fager hun er af åsyn og krop."

"Da kan I jo bejle til hende," sagde Jep Brømle, i hvis tanker det pludselig lysnede. "Vogt jer kun, at ikke kongen æder jer; for

han knurrer over hende som en hund over et kødben, det Oluf Akselsøn fik at bekende."

"Hvi så?" spurgte hr. Morten.

"Nu," svarede Jep Brømle, i hvem naget til Cæcilie kæmpede med lysten til at blive hende kvit. "De siger, at hun har været kong Eriks slegfred; men om det har noget på sig, ved jeg ikke."

"Ej, hvad," sagde Morten Bydelsbach og lo, "de store herrer lever gerne fedt, og det er ikke ilde at æde, hvad de levner."

"Om I tænker så," sagde Jep Brømle, "da grib til. Kongen giver hende medgift, og hun er rig nok det foruden."

"Ej," sagde Morten Bydelsbach, "da fare Fanden i kong Eriks pen, at det må trække i langdrag med brevet, jeg skal have med; for bejlen kræver tid."

"Helst med hende," svarede Jep Brømle. "Hun er fos, som hun er fager, og en rapmundet satan. Jeg spår, at I brænder eders fingre."

"Kvinder vil ikke tigges, men tages," sagde Morten Bydelsbach. "Stedse var de galne efter mig, så grov og uskøn jeg er. Lad mig om den sag."

Han bød da Cæcilie op til dansen og holdt sig den ganske aften ved hendes side, så vidt gørligt. Han sagde kun lidet, men så så forelsket på hende, at hun blev i godt lune; så var der også noget i hans rå væsen, der virkede friskt midt i al hoffets slebenhed og anstand; og da han den næste aften fortalte hende om sin borg ved Donau, den, han kaldte en røverrede, lo hun vel først over hans gebrokne mål, men reves dog omsider med, så levende mindedes hun Hjuleberg; hun sagde da muntert:

"Næppe kalder I med urette eders borg en røverrede; dårligt skulle jeg forstå mig på mænd, om I ikke kneb eder en

kræmmer i smug, når lejlighed gaves."

Morten Bydelsbach blev et øjeblik forbløffet, så godt hun havde ramt; men så lo han mægtigt som af en god spas og sagde:

"I er en jomfru efter mit sind. Hvad siger I til at drage med mig til Backstein og fæste mine nøgler ved eders bælte?"

"Hvad?" sagde Cæcilie lystigt. "I er vel snart over livets midte, og har dog ingen frue til at brede eders dug?"

"Jeg har ikke det," svarede han, "kun en terne, som jeg kan jage af gårde. Mange fagre kvinder har jeg kendt, men ingen så fager, at jeg ville gå i hendes lænke, før nu jeg så eder."

"Stor ære gør I mig da," sagde Cæcilie og kæmpede med sig selv for at trænge latteren tilbage. "Jeg skal overveje eders tilbud og give eder mit svar."

Hun nejede dybt og gik fra ham; men da hun siden sad på sit kammers, var hendes tanker ikke så muntre. Det randt hende i hu, at denne var den første, som for alvor og i ære havde søgt om hendes hånd, og hun spurgte sig selv, hvad hun da ventede? Næppe ville nogen af de store danske herrer gøre hende til sin hustru, og hun drog derhos helst af landet, om hun skulle omskifte sin enlige stand; for kong Erik mindede hende ofte om hendes løfte og var såre langt fra at være afsvalet. Så brændte også hans kys på hendes mund, så ofte hun mindedes dem, og hun følte sig ikke ret tryg, hverken på ham eller sig selv, når hun var med ham i enrum.

Den nat drømte hun om Hjuleberg; det syntes hende, at hun trådte ind i storstuen og lagde sin arm om en mands hals, der sad for bordenden; og manden var Morten Bydelsbach. Han drog hende til sig og kyssede hende, og hun rev sig forskrækket

løs; for fru Filippa stod der og stirrede sørgmodigt på hende, og hun forstod, at det var i kong Eriks favn, hun hvilte. Men så var det alligevel ikke ham; hun så sin gamle fader sidde dér og klapre med krusets låg, mens han stirrede frem for sig med et drukkent blik.

I det samme vågnede hun og mindedes, hvad der var sket. Nej, tænkte hun, aldrig gør jeg dette. Det ville blive som min barndom om igen, kun at jeg skulle blues over min ægteherre i stedet for over min fader. Min skæbne har kong Erik skabt; på ham må jeg vente, skal jeg end blive gammel og grå.

Margrete Bille og de andre drillede hende meget med den fagre bejler, hun havde fanget sig, og selv kong Erik skæmtede dermed en dag, da de var ene. Dog tilføjede han sørgmodigt:

"Nu, denne er kun en nar, om end ikke af de værste. Men om en dag en mere høvisk bejler melder sig, da tager I hans hånd og går fra mig."

"Jeg gør vel så," svarede hun. "Fortænker I mig deri?"

"Nej," sagde kongen og så usikkert på hende; "men Gud ved, om jeg tåler det. Dette bliver dog som et brud på vor pagt, at I ville komme, når jeg kaldte, om det føjer sig så, at jeg er fri."

"O," sagde Cæcilie og lo for at skjule sine tanker. "Sker det under, da falder vel lænken af mig med det samme."

Hun søgte da at holde sig Morten Bydelsbach fra livet med skæmt, men jo mere hun spottede med ham, des hedere blev han i sit hjerte, og gang på gang bejlede han på sin plumpe vis, så der var ingen vej udenom. Omsider blev hun træt og sagde:

"I lade mig nu med fred; der bliver intet af det. Jeg bliver aldrig eders viv, om I end belejrer mig igennem år som en stad."

Det var just det, Morten Bydelsbach agtede at gøre; han havde ingenlunde tabt modet, og da han den næste dag blev kaldet til kongen, fremkom han uden omsvøb med sin bejlen.

Kong Erik sagde smilende:

"Så har I kan hænde alt sikret jer jomfruens ja?"

"Det er sæd hos os," sagde Morten Bydelsbach, "at vi går først til jomfruens fader eller rette værge; dog er min elskov så svar, at jeg har spurgt jomfruen selv, og ikke vil jeg dølge for Eders Nåde, at hun viste mig plat af. Dog lægger jeg liden vægt derpå."

"Ej, ej," lo kongen, "ønsker I kan hænde, at jeg skal tvinge jomfruen til eders hånd?"

"På ingen vis," svarede Morten Bydelsbach; "men om jeg har Eders Nådes samtykke, da begærer jeg orlov hos min herre og vender tilbage hertil. Det går i elskov som i fejde, at den, der først trættes, har tabt."

"Nu," sagde kongen muntert, "mit samtykke har I, og kan I vinde jomfruens hånd, giver jeg hende Skjoldnæs gård ved Sorø med alt tilliggende, at I ikke ganske skal føre vor fagreste jomfru af landet."

Dette var Morten Bydelsbach såre vel tilfreds med, og han drog glad af gårde. Og han var fast besluttet på at vinde jomfru Cæcilies hånd og hjerte; så sikker var han i sin sag, at han ikke vendte straks tilbage fra kejserens hof, men lagde vejen om ad Backstein, hvor han gjorde forberedelser til at sætte borgen i sømmelig stand, før han førte sin hustru derind.

18. Skyerne brister

Så lidt kriger kong Erik var, brændte han dog af begær efter at drage sværdet og hugge igennem det ganske væv af rænker, hvori fredsmæglerne spandt ham ind. Ikke var han god at komme nær i denne tid, og skarpe var de breve og bud, han sendte rundt i sine riger. Men festerne gik deres gang; for han ville have liv og larm omkring sig; og stundom kunne han give sig hen i lystigheden med en sådan voldsomhed, at de fleste lod sig skuffe.

Men de, der kendte ham nøjest havde aldrig set ham i den grad ude af ligevægt. Fru Filippa fik atter anfald af sit tungsind, så hun næppe mægtede at vise sig ved taflet; og Aksel Pedersøn rystede på sit grå hoved.

"Dette huer mig ikke," sagde han til Fikke von Vitzen. "Når kongen er som nu, har ingen besindig mand magt over ham. Så huer heller ikke disse store rustninger mig, da dog freden skal vare sommeren over. Ved I, hvad det gælder?"

"Jeg frygter Femern," sagde hr. Fikke. "Aldrig har kong Erik glemt, at han mistede Glambæk slot, som han havde vundet med egen hånd. Så har nu også Erik Krummedige ganske hans øre, og han er ivrigere end nogen anden i den slesvigske sag."

"Ikke er det at undres over," svarede hr. Aksel, "eftersom han før holdt med holsterne; overløberne er stedse de hidsigste. Men om kong Erik bryder freden nu, da er al hans snildhed spildt, og hans sag står kun slet."

Også Cæcilie gik med uro i sindet; for hun følte, at når kongens sind var i oprør, da kunne også hans elskov lettest tage magten fra ham; og hun kunne ikke skjule for sig selv, at hun

droges mere og mere mod sin kongelige ven. Ofte spurgte hun sig selv, om hun nu også havde handlet ret? For fru Filippa havde ingen magt over sin husbond; og trængte han ikke just nu til at have en klog og kraftig kvinde ved sin side – en, der vovede at sige ham sandhed, og som kunne svale hans hede blod?

Alle gik som under en tordensky; og endelig brød uvejret løs.

En pavelig legat indfandt sig med et brev fra kirkens øverste herre. Kongen sad just imellem sine råder, da prælaten trådte ind; han havde forkyndt sin vilje, som var at drage mod holsterne, uanset at stilstanden endnu skulle vare, og han havde mødt stædig modstand. Forgæves gjorde kongen gældende, at holsterne gang på gang havde brudt freden; alle indrømmede, at han kunne have ret nok til at gøre det samme, men hævdede, at det ville være uklogt, ja farligt for rigerne, om han gav sin vrede tøjlen.

Kongen var rasende og savnede just en, hvem han kunne lade sin harme gå ud over, og synet af den pavelige afsending stemte ham ikke mildere; for alt om høsten havde Hans Hellighed fortrædiget ham ved at ville opkaste sig til dommer i den slesvigske strid, hvorfor kongen havde sendt ham et svar med både næb og kløer.

Kongen fo'r da frem mod prælaten, der veg forfærdet tilbage, og rev uden et ord den pavelige skrivelse fra ham. Han flåede omslaget af, og næppe havde han kastet et blik på indholdet, før han blev hvid som en væg og knugede brevet sammen i sine hænder.

"Se," råbte han og kastede et dokument på bordet mellem de forfærdede råder, "se, hvad han har vovet, denne kutteklædte skalk, der mener sig større end Guds salvede fyrster! Formaster

han sig ikke dér til at sende os vort brev tilbage, det vi i vor retfærdige harme tilskrev ham om høst! Og hør – hør, hvad han skriver, denne Belials ypperstepræst, som sagtens i sit hjerte sætter sig til doms over Gud Herren selv!"

Med harmdirrende stemme læste kongen brevet, og næppe kunne han få ordene over sine læber, da han kom til dette:

> "Og har vi fra Eders Nåde modtaget et brev, i hvilket er fuldt op af uhæderlige ord, usømmelige for den kongelige værdighed, så vi vel kan tænke os, at det kun falskelig udgives for at komme egenhændigt fra Eders Nåde; hvorfor vi sender skrivelsen hermed tilbage, at Eders Nåde kan skønne, hvilke utro skrivere, der går eder til hånde."

"Se," råbte kongen igen, "sålunde skriver han til os, denne kronede klerk, hvem vi selv har været en hjælper til at komme på St. Peders stol, så sandt nylig tre paver stredes til Guds vanære om forrangen, og vor fætter Sigismund med mange fyrster måtte gribe ind, om ikke kirken skulle gå ganske i forfald."

Han gjorde en bevægelse, som ville han kaste også den pavelige bulle hen over bordet, men betænkte sig i det samme. Et vilddyrs raseri kom over ham; han vendte sig mod den pavelige afsending og stirrede en stund på ham med blodskudte øjne. Så fo'r han hen imod ham og greb ham i kappen, krammede brevet sammen i sin hånd og vristede det ind i prælatens mund.

"Slug det!" skreg kongen og stampede i gulvet, "slug det, du søn af en skøge og en klerk, om du vil bjerge dit usle liv."

Den ulykkelige klerk var bleg som et lig og skælvede over hele kroppen; han var så skræmt, at han tyggede og tyggede på brevet for at få det ned, men han var ved at kvæles i det, og der kom en sådan hoste over ham, at han måtte give det fra sig.

"Se," råbte kong Erik og ruskede ham, "er jeg en konge og kan end ikke tvinge en klerk til at sluge en strimmel pergament."

Så fo'r han frådende af hallen. Men Aksel Pedersøn skyndte sig hen til sendebuddet og søgte at berolige ham.

"I lægge ikke kongen dette til last," sagde han. "Så mangt går i disse dage Hans Nåde imod, at han fast ikke er sig selv mægtig. Vær forvisset om, at der skal ske eder al den fyldest og oprejsning, I kan kræve."

Heller ikke var præsten vanskelig at stille tilfreds; for han havde kun ringe mod, og sandt at sige frydedes han kun over, at han havde bjerget sit hoved; snart sad han ved fad og krus og skinnede af velvære.

Men Oluf Akselsøn rejste sig i rådet og sagde:

"Om dette farer fort, da kommer vi til at slå jern om kong Erik, at han ikke skal lægge os alle øde."

"Var din mund," sagde hr. Aksel hvast, "at du ikke selv får bøjlen om din hals; for denne storm må vi alle dukke os, om vi ikke vil styrtes over ende."

Så tog han hr. Fikke afsides og sagde dæmpet:

"Hartad angrer det mig nu, at vi ikke hjalp jomfru Cæcilie i kongens favn; for dette er dog kun ustillet elskovs brynde, og ikke ved jeg noget råd; thi alle ord vil kun være som olie i ild."

"Gå til jomfruen og send hende til ham," sagde hr. Fikke. "Om nogen kan snakke ham til rette, da må det være hende."

Hr. Aksel studsede først, men fandt dog rådet godt og fulgte det; han gik fluks til Cæcilies kammers og lod skikke bud efter hende. Men da hun hørte, hvad han begærede af hende, nægtede hun rent ud at indlade sig derpå.

"Hvad har jeg dermed at gøre?" sagde hun uvilligt. "Gå til dronningen, hun, som hviler i hans arm og bærer hans krone. Ikke vil jeg blandes ind i eders statssager og fortørne min herre dermed."

"Visselig gælder dette også rigerne," sagde hr. Aksel og så sådan på hende, at hans blik sagde mere end hans ord. "Dog gælder det fornemmeligt kong Erik selv og hans herredømme; farer han fort, som han har begyndt, da giver jeg snart ikke en penning for hans magt. Helt afsindig er han og lider vel selv svarligt derunder. Her trænges en, som har ham kær, men jeg mærker vel, at det er ikke eder."

Hr. Aksel var klog nok til at gå uden at sige mere, og det gik, som han havde ventet. Cæcilie kom i en hård kamp med sig selv; for hun følte, at hun var den, som vanskeligst kunne gå til ham i denne stund, så sandt hans elskov var farligere end hans vrede. Men da sagde hun til sig selv, at hvordan det end gik med hende selv, måtte hun komme ham til hjælp; og inderst i hende hviskede en røst: o, om det nu brast for os begge, så jeg blev hans! For dette går over et menneskes kræfter.

Hun gik straks ned; for hun tænkte, at kongen var gået i abildgården for at svale sig. Men da hun spurgte en smådreng, svarede han, at kongen var draget af gårde.

"Han red, så det gnistrede fra hovene," sagde han. "Harmeligt er det, om han sprænger Hvidstjert, for det er den bedste hingst, han har i sin stald."

Til taflet var kongen dog tilbage, men han sad mørk og tavs og rørte næppe maden. Des flittigere søgte han bægeret, og Cæcilie følte, at det ville blive unyttigt at tale alvorsord til ham, sådan som han nu hidsede sig selv op. Efter bordet gik hun da ned i rosenlunden, hvor ingen var. I stor ophidselse gik hun gennem havens gange; for hun følte, at nu var spændingen så stærk, at den måtte udløses. Om hun ikke drog herfra, da kunne hun lige godt først som sidst give sig over; for det vidste hun nu, at for hende var der ingen lykke uden i kong Eriks favn.

I det samme åbnedes den dør, der var i muren ud mod abildgården, og kong Erik trådte ind.

Han stod et øjeblik og stirrede på hende, som hun var blevet stående der midt i haven; så gik han langsomt frem imod hende uden at slippe hende med sit blik, og der kom en sådan vanmagt over hende, at hun ikke kunne flytte en fod.

"Godt, at jeg traf dig," sagde han og drog hende med sig ind i en af løvhytterne. "Nu er det tiden, at vi må tales ved. Sæt dig, Cæcilie, selv har jeg ingen ro på mig; mit blod går som ild i mine årer. Sæt dig og hør."

Hun gjorde, som han sagde. Hun sad der bleg og stiv med hænderne i sit skød og så ned for sig. Ikke turde hun møde hans blik, og hun kunne ikke få et ord over sine læber. Kong Erik gik længe op og ned uden at tale. Så standsede han brat foran hende og sagde med en røst, der skar hende i sjælen:

"Dette, som er sket i dag, er din skyld, og mere vil blive det."

"Herre," sagde hun og kendte ikke sin egen stemme. "Hvad siger I der? Ikke er jeg mig nogen brøde bevidst."

"Nej," sagde kongen med bidende spot, "o, nej. Du dækker dig i din ærbarheds kåbe og er vel ganske hoffærdig over din store

standhaftighed. Hvor heltemodigt har du ikke kæmpet for din kyskhed! Hvilken jomfru kunne have gjort som du? En konge bød dig dele hans rigdom og magt, og du viste ham fra dig. Syg af elskov bredte han sine arme ud imod dig, og du gik fra ham. Og alt dette var mig intet; for jeg tænkte, du var kold som en klippe, og ikke er jeg en Moses, der evner at slå vand af sten. Men da rejste din elskov sig i dit hjerte, og du myrdede den; og dette var stort. Ikke så? Som en Guds moder var du; på et højalter kunne du sidde, og mødrene kunne lade deres døtre knæle for dig, at du kunne brede dine arme ud over deres hoved og gøre dem hårde mod ulovlig elskovs fristelse. Din lyst og lykke slog du i sønder og byggede dig et hovmodens tempel af dens brokker. O, af din ydmyge forsagelse gjorde du dig et alter og satte et spejl derpå og knælede tilbedende for dit eget billede. Og dette var dig større end elskovs lyst, at du kunne være din egen gud."

Cæcilie stirrede forfærdet op på ham, ganske overrumplet over, at han stod der som hendes anklager og dommer. En elskovs storm havde hun ventet, hans voldsomhed havde hun frygtet og sin egen svaghed; men dette var dommens torden, og det var end mere sandhedens lyn, og en rædsel greb hende, da hun med ét så, at just som han malede hende, så var hun.

"Svar mig," sagde han hårdt, "sig, at det, som jeg siger er sandt."

"Ja, herre," svarede hun tonløst, "det, som I sagde, var sandt."

"Guds blod," udbrød kongen og drog vejret dybt, "jeg kunne vel vide, at du måtte svare så. Løgnen er for de små, og bedrag for de feje; men du havde alle dage et stort mod og et højt sind."

Han gik igen uroligt frem og tilbage og sagde med stigende heftighed:

"Se, hvor stor din magt er, at en konges faste forsæt springer som glas alt mod dit første ord. Jeg kom til dig med elskovs had i mit hjerte; jeg har raset imod dig i mine vågne nætter, når det var mig, som hvilte du ved min side; min ringeagt lagde jeg imellem os som et sværd, og jeg spyttede, når dit navn randt mig i hu. For din ærbarhed var mig en vederstyggelighed, efterdi den var en trods mod dit inderste væsen. Din kyskhed var mig som en pest, der lamslog vore sjæle, så vi ikke kunne svinge os didop, hvor vor elskov havde hvælvet en helligdom for vor lykke. Ikke var du dronningen, som jeg tænkte, og af kongen tog du hans kraft, og jeg hadede dig midt i min elskovs længsel. Men nu, da jeg ser dig, er det alt sammen glemt, og som det aldrig havde været."

Hun svarede ham ikke og hævede ikke sit blik fra jorden. Hun tænkte på, hvor fejt hun havde handlet, og hvor hårdt hun havde sveget ham og sig selv; og nu var det alt sammen forbi.

Da satte kongen sig ved hendes side og lagde sin arm om hendes liv.

"Cæcilie," sagde han, og nu klang hans stemme blødt, vældede end ordene af hans mund som en rivende strøm, "Cæcilie, se, hvad du har gjort af mig, du, som dog har mig kær. Vil du da, at mit blod skal sprænge mine tanker, så jeg bliver som et dyr, de sætter i bur? Jeg kårer dig, og jeg kræver dig. Du skal vorde min brud i denne nat."

"Herre," hviskede hun, "lad nu det fare, I ser jo selv, at jeg var eder for ringe. Vi gjorde engang en pagt ..."

"Ja," gentog han, "se, hvad du har gjort af mig! Jeg sætter min ære for mine knæ og bryder den sønder. Jeg skænder den pagt, jeg har svoret, jeg kaster min stolthed i det bål, som fortærer mit sind. Jeg vil intet uden dig. Du skal vorde min brud i nat."

Han drog hende til sig så voldsomt, at der kom over hende som en rus, og et øjeblik lå hun modstandsløs i hans favn. Men i det samme mærkede hun hans ånde over sit ansigt, og hun kom i hu, at han havde drukket. Og i ét nu stormede tankerne ind på hende, og det stod hende klart, at dette måtte ikke ske … nu måtte det ikke ske. Ikke i en rus, ikke med en grå angerens og ledens dag derefter. Ikke ville hun skælve af frygt i hans favn eller blusse af skam. Ikke ville hun skændes … ikke give sig hen i en elskov, der var trællemærket i sin fødsel. Frit ville hun komme til ham som til en fest, nu da hun vidste, at hun kunne ikke andet …

Og hun stred imod ham af al sin styrke, hun tiggede og truede, og hun hviskede til sidst det eneste frelsens ord, hun vidste:

"Fru Filippa! Bryder I også hendes ære i sønder, hun, som har tro både til eder og mig?"

Da slap kong Erik hende og sank sammen med ansigtet gemt i sine hænder. Og i det samme gav Cæcilie et råb; thi som havde hendes ord været en manen, stod fru Filippa dér i løvhyttens åbning, hvid som en dødning, men rank og med hovedet rejst, mere lig en dronning, end Cæcilie mindedes at have set hende.

Hun stirrede på kong Erik, indtil han tog sine hænder fra sit ansigt og mødte hendes blik. Han syntes ikke forundret over at se hende; han gjorde ikke en bevægelse, sagde ikke et ord; men fru Filippa fo'r sammen, da hun så det had, der lyste i hans øjne.

Så vendte hun sig mod Cæcilie.

"Kom!" sagde hun blot.

Sammen gik de op i fru Filippas lønkammer, og Cæcilie stod længe foran dronningen, der sad tavs i sin stol. Da sagde fru Filippa:

"Er det så, at du har ham kær?"

"Ja," sagde Cæcilie og så frit på hende.

"Gå på dit kammers," sagde dronningen, "jeg tåler ikke at se dig."

Og Cæcilie gjorde, som hun bød. Hun gik straks til sengs, og da fru Vibeke kom til hende, lå hun i en hidsig feber og svævede i mange dage mellem liv og død.

Men alt samme nat gik kong Erik om bord på sit skib. Hvad han har talt med fru Filippa, vides ikke; men to dage efter gav han sit samtykke til Cæcilies ægteskab med Morten Bydelsbach; og forinden han fo'r fra Vordingborg, udstedte han et brev, hvori han gav fru Filippa Sjælland med alle stæder og slotte i livgeding.

Og så fo'r han mod Femern med sin hær.

Tredje bog

I tronens skygge

1. I havn

Tirret og såret, ond og hævnlysten drog kong Erik imod Femern, og endskønt hans første stormløb blev afslået, erobrede han dog snart øen og satte sig fast på Glambæk slot. Hårdt gik det ud over den ulykkelige ø; som en hedensk viking rasede kong Erik imod dens troløse indvånere. Selv fanger, der havde overgivet sig på tro og love, blev hugget ned, kvinder skændedes og dræbtes derefter, små børn reves af moders favn og kastedes hen med overskåret strube; men de gamle kvinder skånedes for deres grimheds skyld, som krøniken siger. Endog kirkerne plyndredes, præsterne toges af dage, og det indviede Jesu legeme vanhelligedes, reves ud af monstranserne og trådtes under fødder.

På Vordingborg var alt blevet stille, om end der udfoldedes virksomhed nok. Thi til alles forundring vågnede fru Filippa af sin dvale og tog selv ledelsen af husets anliggender i sin hånd, ja, tog sig i sin herres fravær af de klager, egnens bønder bragte frem for kronen. Kort efter kongens afrejse gæstede Peder Lykke hende; det var ham, som i sin tid havde bragt hende i ægtestand med kong Erik, og han var til løn derfor blevet biskop i Ribe. Nu sad han som ærkebisp i Lund, og da han hørte om kongens utroskab, drog han straks til Vordingborg for at yde dronningen trøst.

Men han fandt hende helt fattet og rolig; ulykken havde just vakt hendes stolthed til live og gjort hende stærk; hun nyttede lejligheden til at tale længe med ham om rigets anliggender; og det frydede Peder Lykke at se, at hun nu som en ret dronning tog sin gerning op.

Så snart Cæcilie var blevet rask, tog dronningen hende for sig, og hun så straks, at her gjordes hårde ord ikke nødigt. Cæcilie var fagrere end nogen sinde, men hendes træk var som mejslede i sten, og hendes vilje syntes ganske brudt.

"Du skal vide, at jeg ikke bærer nag til dig," sagde dronningen da uventet mildt. "Du kæmpede vel så hårdt, du kunne, og du slap af ilden, før den fik brændt dig. Men du fatter vel, at du må herfra som snarest."

"Jeg gør så," sagde Cæcilie, "helst drog jeg af landet i denne stund."

"Hvor agter du dig hen?" spurgte dronningen.

"Mig er det lige kært," sagde Cæcilie og stirrede sært udtryksløst på dronningen. "Men jeg har jo en gård i Visby; der fanger jeg vel fred."

"Tro ikke det," sagde dronningen skarpt. "Ikke fanger du fred i dit forfængelige hjerte, om ikke du rejser en mur mellem dig og verden. Vend helst dit sind til Himlen og bliv Herrens brud; da er springet gjort, og der vil falde ro i din forpinte sjæl."

Men da glimtede det fra Cæcilies øjne; hun mindedes pagten i Vingården, og hun så pludselig kong Erik for sig, som hans åsyn havde været, da han drog hende i sin favn og kyssede hendes mund. Ville han glemme hende ganske? Eller ville han komme til hende en dag og kræve hende efter løfte? Så måtte han vel gøre, så sandt hans elskov havde været stærkere end hendes, og *hun* var hans i dag som i går og ad åre. Hvordan det end gik, måtte hun bie, leve i sit minde og drage næring af sit håb.

Hun så da hadefuldt på dronningen og sagde heftigt:

"Aldrig gør jeg det! Ikke gemmer jeg mig i et kloster, som var jeg en stor synderinde; ikke ved jeg af anden brøde imod eder, end at jeg skjulte min elskov for eder, som jeg søgte at skjule den for kong Erik selv."

"Et trodsigt sind har du," sagde dronningen; "men den dag vil komme, da du tænker anderledes. Stor var din synd, at du kastede dine øjne på rigernes herre, der var hævet højt over dig og dertil en anden kvindes husbond. Tungt vil det hvile på dit sind, når du bliver gammel og timen er nær, at du skal stedes for Guds trone."

"Tro ikke det," sagde Cæcilie og tog ikke sine øjne fra dronningens ansigt. "Aldrig vil jeg angre, at jeg havde kong Erik kær og vandt hans elskov. Men det var min brøde, at jeg ikke gik til ham, da han bad mig, men sveg ham af fejhed, så han nu ikke har et bryst, hvortil han kan hælde sit hoved. Derom vil jeg bede, hver dag Gud lader mig leve, at kong Erik vil tilgive mig min svaghed, som lagde hans lykke øde."

Dronningen fo'r op i vrede og ville vise Cæcilie døren. Men så besindede hun sig og sagde:

"Jeg vil komme i hu, at du var mig kær, og ikke vise dig af gårde med skam, som det var billigt. Så tænker jeg og, at feberen endnu sidder dig i blodet og gør dig galen. Dog vogt du nu helst din tunge; for du har krænket mig hårdt, og mit tålmod er færdig at briste."

En stund sad hun og så tankefuld hen for sig. Så sagde hun mildere:

"Ved du, at Morten Bydelsbach kom til borgen i morges?"

"Nej," sagde Cæcilie, "og lidet angår det vel mig."

"Sig ikke det," sagde fru Filippa, "men brug nu din forstand. Jeg vil dig dog vel og råder dig til det bedste. Hr. Morten har en skøn borg og sidder i velstand, jeg har forhørt mig derom. Så er han også i kejserens gunst, og din stilling bliver ikke ringe ved hans side."

"Såmænd," sagde Cæcilie uden sindsbevægelse, "kan hænde Eders Nåde har ret. Jeg skal tænke derover."

"Ret så," sagde dronningen og rejste sig. "Om du nu tager hjertet fangen, kan du komme vel i havn. Jeg skal bede til Guds moder, at hun indgiver dig den rette ånd."

Cæcilie gik på sit kammers og kastede sig på sin seng; thi hun var lige træt på legeme og sjæl.

"Ikke orker jeg at tænke mere," sagde hun til sig selv, "og ligeså gerne gør jeg dette som noget andet. Morten Bydelsbach er skikkelig og dum, og jeg kan vikle ham om en finger. Da er også broen brændt bag mig, og jeg slipper at leve mine dage hen i en drøm, der dog aldrig ville få liv."

Morten Bydelsbach blev da stedet for hende, og hun gav ham sit Ja, kort og knapt, og dermed var han godt fornøjet.

"Ser I," sagde han til Jep Brømle, da de siden sad ved bægeret sammen, "kvinder kan man altid tage, om man blot har det rette greb. Plat viste hun mig af, da jeg bejlede i vår, og dog bærer hun stor elskov til mig. Hun har skæmmet sig svært i den tid, jeg var herfra."

Jep Brømle stirrede på ham med åben mund; for det gik over hans forstand, at en mand kunne være så tykpandet.

"Er I sikker på, at ikke kong Erik fremdeles har hendes hu?" spurgte han.

"Ej hvad," svarede Morten Bydelsbach, "jeg er ligeglad med hendes hu, har jeg blot hende selv ved mit bord og i min seng."

"Sært må det dog være at tage en viv, som går med en anden mand i sin tanke," sagde Jep Brømle eftertænksomt.

"Af at tænke bliver man træt," sagde Morten Bydelsbach og tømte sit bæger. "Hun er nu ganske min, og kong Erik kan slikke sig om munden."

Flere hofsinder var kommet til, og en af dem sagde:

"Tag jer i vare, at han ikke gæster jer på Backstein, så I må sætte horn på eders hjelm."

De smilte alle, og Jep Brømle lo overlydt. Men Morten Bydelsbach knugede tinbægeret fladt i sin næve og sagde bistert:

"Dette bliver en ganske anden sag, og bedst at I alle ved det. Om nogen fra denne stund træder hende for nær, da brækker jeg ryggen på ham, var det end Satan selv."

Det blev et vildt drikkegilde; så hjerteligt drak herrerne på hr. Mortens sundhed og hans fæstemøs, at da dagen gryede, lå de alle under bordet.

Der gik ry deraf på borgen, og Margrete Bille sagde til Cæcilie:

"Priseligt er det vel, at du søger i havn; men jeg havde undet dig en bedre husbond. Morten Bydelsbach er en stor æder og søger flittigt bægeret; han har sviret i nat, så han er ganske dødøjet og stinker af sin mund. Om du ikke tager vare på ham, da forkorter han sit liv."

"Såre forstandigt handler han dér," sagde Cæcilie. "Min fader drak sig til døde, og jeg lastede ham derfor. Men nu har jeg

bedre forstand, og om min ægteherre gør det samme, da er det mig lige kært."

Margrete så forskende på hende; da lyste det pludselig i hendes øjne, og hun udbrød:

"Cæcilie, nu ser jeg det vel; du håber end på kong Erik og længes efter fru Filippas død."

"Hvad fabler du der?" sagde Cæcilie. "Mit hjerte fødte en elskov til verden og undlivede den selv; vel længes det nu mod sit døde barn, men deri er intet håb. Tro heller ikke, det er min agt at hænge med næbbet; jeg ønsker ikke Morten anderledes, end han er, og jeg vil blive ham en god og virksom hustru."

Det var virkelig så, at hun havde en art godhed for sin bjørn af en brudgom; dum og rå, som han var, vakte han just den gamle fetaljebroders datter til live hende; der fulgte en hjemlig luft af bjerg og skov med hans person, og hans enfold gjorde hende tryg; ved hans side kunne hun gå ensom med sine tanker, og hans usminkede begær bød hende mindre imod, end om det havde været sirligt svøbt i fagre ord og ophøjet elskovs omstændelighed.

Der var ikke store forberedelser at træffe til brylluppet; så flittig havde hun været al sin tid til væv og nål, at hun havde et rundeligt udstyr rede. Alt sidst i juli stod hun da ved Morten Bydelsbachs side for højalteret i Mariæ Magdalenæ kirke; selve ærkebispen Peder Lykke, der ikke havde villet forlade Vordingborg, før alt var i den rette gænge, lagde deres hænder sammen. Dronningen ville det så, just for at slå al sladder ned. Selv mødte hun da også frem i kirken med hele sit hof, og det frydede hende at se, at Cæcilie atter lod munter og sig selv lig. En såre lystig brudefærd blev det; for blandt alle jomfruerne var

der ikke én, som misundte Cæcilie, og de fleste af herrerne hviskede skadefro om den tapre junker, hun havde fanget sig, hun, der altid havde været så fos imod bedre mænd end ham.

Alt samme aften agede Morten Bydelsbach med sin brud til Skjoldnæsgård, og de drog derfra til Købmannehafn, hvor de hyrede en snekke. Det var Cæcilies ønske at gæste Gotland, hvor hun havde sin arv, og de fo'r da først til Visby, hvor de tog ind i Morten Hendriksøns gamle gård i Nørre Kirkegaden. Såre beundrede de staden med dens mange kirker og klostre og prægtige købmandsgårde bag den store ringmur, men mest dog Visborg, kong Eriks værk, der truende hævede sine mure over hansebyen.

"Guds død," sagde Morten Bydelsbach, "om kong Eriks fjender går ham for hårdt imod, da kan han forstikke sig dér og trodse dem alle. Ikke har selve den romerske kejser en borg så stærk, og dertil omflydt af stormfuldt vand."

Cæcilie sagde intet. Hun tænkte på ham, som havde rejst disse mure, og det var hende, som sad han selv derinde bag dem og kunne komme hende i møde. Dér fik hun sin sidste anfægtelse; om hun havde været kong Erik til vilje, da havde hun kan hænde siddet i denne stund på borgen som hans rette frue, til hvem han fo'r, når elskovs længsel kom over ham, som og for at høre hendes råd i farens stund. Hans dronning kunne hun have været, og rigernes sande hersker, mens fru Filippa blegnede under sin krone på Vordingborg og slikkede de smuler, der faldt fra frillens bord.

Så længe stirrede hun på borgen, at Morten Bydelsbach blev opmærksom derpå; og hvor dum han end var, skønnede han dog, hvad vej hendes tanker tog.

"Ej så," sagde han og strøg sig smilende om sit sorte, krusede' skæg, "I vil have alt med og tømmer nu den søde drik til bunden. Kong Erik er og fagrere end jeg, og sært måtte I være skabt, om I ikke hellere lå i hans arm end i min. Dog gør vi det nu helst af med det samme og tager tingene, som de har føjet sig."

"Just så tænker jeg selv," sagde Cæcilie og løsrev sig af sin drøm. "Dette var kun en kort stunds svaghed; vi sætte nu vor kurs mod Backstein og ser helst ikke tilbage."

"Ret så," svarede Morten Bydelsbach og drog hende med sig. "Dog må vi vel helst tøve, til vi har afhændet eders skønne gård, der ikke kan være os til nogen nytte."

"Sig ikke det," sagde Cæcilie, "fyrstegunst er ustadig som vejr og vind; den dag kan vel komme, da I trænger et skjul, hvor kong Sigismunds arm ikke kan nå eder."

Morten Bydelsbach brummede; for han var kær af guld; men det blev i dette, som i alt andet, efter hendes vilje.

De drog da til Backstein, og sære tanker gik gennem Cæcilies sind, da hun så borgen for sig. For den hang så højt på en klippe, at de måtte stige af hesten ved dens fod, og den var som et Hjuleberg af sten, kun i større stil.

"Nu," sagde hun, da hun hang nøglerne ved sit bælte, "her er frit og skønt; her vil jeg kunne leve vel."

"Her bliver vi kun stakket tid," sagde hendes ægteherre. "Min orlov er snart udløben, og vi må til hove."

"På ingen vis," sagde Cæcilie. "Visselig har jeg fået nok for en stund af fyrsterne og deres folk. Drag I herfra, om kejseren kalder; jeg skal nok styre eders gård for eder så længe og værge den vel, om det gøres fornødent."

Og det blev, som hun ville, endda hr. Morten så surt.

2. Kongens ring

Morten Bydelsbach drog da til Ofen, hvor kongens hof var, men så ofte det lod sig gøre, tog han orlov og gæstede Backstein; for han blev for hver gang mere indtaget i sin skønne frue; når han red hjemefter, skamred han gerne en hest, så længselsfuld var han efter at tage hende i sine arme; men så ofte han atter måtte derfra, vendte han sig idelig i sadlen, så længe han kunne øjne blot skydeskårene på vagttårnets tinde; der stod Cæcilie og lod sin hoveddug flagre til farvel; for i de korte stunder, han var hos hende, ville hun have ham god og glad; derhos var han jo let at stille tilfreds, og aldrig tvivlede han på, at hun jo helst havde ham hos sig alle dage.

"Om du dog ville drage med mig," sagde han, når de skulle skilles. "Tungt er det dog for dig at sidde her så ene, som var du alt en sørgende enke."

"Det er nu så vor lod," sagde hun og så på ham med sine stærke øjne, i hvilke han ikke kunne læse nogen svig. "Hver har vi vort at tage vare. Tiderne er urolige, og du er vel tjent med at have mig til høvidsmand på din borg."

"For Gud er jeg så," sagde han. "Dog er jeg og af kød og blod og tænker stundom, at om jeg sagde mig min tjeneste fra, kunne vi sidde her som i et paradis."

"Vi kunne så," sagde hun og klappede hans kind. "Dog er du en mand og kræver større gerning end at bede en hjort og fugtle en opsætsig svend. Så tænker jeg heller ikke, kong Sigismund gav slip på dig; få er vel de iblandt hans tjenere, der er tro som guld som du og dertil snild."

"Sandt nok det," svarede Morten Bydelsbach og strøg sig veltilpas om sit skæg, "fik jeg end hidtil kun mådelig løn. Om kong Sigismund ville gøre mig til sin mundskænk, da kunne jeg vel bestride embedet så godt som nogen anden."

"Visselig kunne du det," sagde Cæcilie, "og du vil blive det en dag; men da må du heller ikke tage orlov for tit, men styre din længsel, at ikke andre skal vinde hans øre og springe dig forbi i hans gunst."

Så red han af gårde og viftede med sin hat, så længe han kunne ses; og Cæcilie stod på tårnets tind og lod sin hoveddug flagre, til han forsvandt mellem bjergene. Så gik hun ned til sin gerning, og han var ude af hendes tanker med det samme.

Dog kunne tiden falde hende lang; for der hørte ingen jorder til Backstein, som til Hjuleberg, og hun havde kister og skabe så fulde, at hun måtte lade sin væv gå i stå. Da kunne det vel hænde, at længslen efter verden vågnede i hende, og hun lukkede sig inde på sit kammers. Dér iførte hun sig en stadselig kjortel, kastede fruerlinet og lod sit rige hår vælde ud over skuldrene. Længe kunne hun sidde sådan foran sit spejl og tænke på sin brustne drøm; en egen vellyst var der i dette, at lade de svundne dage drage gennem tanken med al deres lyst og smerte. Det var som at suge en rus af mindet, og lidet lysteligt var det at vågne deraf.

Glad blev hun, når en vandringsmand forvildede sig til borgen, eller en bissekræmmer kom dragende med sin pose, stundom også en tiggermunk; alle var de sikre på en gæstfri modtagelse; hun lod dem beværte ved sit eget bord og hjalp dem munden på gled.

Således spurgte hun da også nyt fra Danmark. I Slesvig blev kong Eriks stilling stedse svagere; og meget havde det svækket hans magt dér, at Klaus Lembeck var gået over til holsterne. Kongen havde raset så ubændigt imod ham, at han rent grundløst havde sigtet ham for ikke at være sin faders søn; det fortalte de alle, som kom, at der gik ry af den galne konge deroppe i Norden, der kunne rase som et vilddyr og sagtens havde en isbjørns sjæl i sin krop; for vreden kom oftest over ham så godt som uden årsag.

Værre var det dog, at det truede med en krig fra hanserne. For han var dem ikke til sådant værn for deres handel, som de krævede, og lod derhos en kobbersterling slå, som alene skulle gælde for mønt og regnes lige med sølv.

Cæcilie berettede dette til Morten Bydelsbach, da han kom til huse.

"Jeg har hørt derom," svarede han, "og der går megen tale derom ved hove. Kong Sigismund sagde just forgangen, at hans fætter i Norden måtte være såre mægtig; for selv stak han hellere sit hoved i et hvepsebo, end han snød kræmmerne på deres mønt."

"Ja," sagde Cæcilie, "kong Erik gør, hvad ham lyster, og tager efter på, hvad som kommer. Lever fru Filippa vel?"

"Hun gør så," svarede Morten Bydelsbach, "og der går stort ry af hende. Hun er kongen en god hjælp, og sagtens mere end han ved af; for det siges, at hun bag hans ryg lader slå ægte mønt af sit eget sølv, og således stiller dem tilfreds, der klager."

Så begyndte han igen at tale om sit savn, og at hun skulle være hos ham ved hove, hvor det gik muntert til og end ikke så stift som ved det danske hof; for både kong Sigismund og

kejserinden var af et let sind og yndede løssluppen lystighed. Men Cæcilie ville ikke høre tale derom.

"Da må jeg drage herhjem og gro fast i min rede," sagde Morten Bydelsbach. "For jeg orker snart ikke mere at leve dig foruden."

"Lad det bie," sagde Cæcilie. "Gør dine sager så, at du bliver befæstet i kejserens gunst og får en anselig stilling; kan hænde jeg en dag skifter sind og kommer til dig."

Morten så forelsket på hende og sukkede.

"Om du ville drage med mig nu, ville alt gå glattere for mig. For du er fagrere end nogen af hoffets kvinder, ja end kejserinden selv."

Han blev ved at overhænge hende, så han blev hende til besvær, og hun til sidst måtte foregive, at hun ikke var vel.

"Ej, ej," sagde han, "skulle slig lykke times mig på mine gamle dage?"

"Hvem ved," sagde hun smilende og truede ad ham med fingeren. Og med den løgn købte hun sig fred for en tid.

Kort efter sad hun atter ene på gården, og det nagede hende, at hun havde narret ham med dette; for det kunne hun vel forstå, at han ønskede en søn, der kunne sidde efter ham på hans borg og bære hans navn med ære. Hun mindedes kong Eriks ord om den smerte, hans sønneløshed havde voldet ham, og spurgte undrende sig selv, om det gik hende som fru Filippa, at hendes liv ikke kunne fange frugt? Der kom over hende en længsel efter at vugge et barn i sine arme og have om sig en, hun af hjertet kunne have kær. Da ville hun vel og omsider falde til ro, tænkte hun. Men hun forstod i det samme, at hun var gold, fordi hun bar elskov til en anden end sin husbond; for da

hun et øjeblik så drengen for sig, som hun ønskede, han skulle være, havde han ikke Morten Bydelsbachs plumpe ansigt, men gule krøller om et ansigt, der var kong Erik såre ligt.

En dag i våren 1423 kom en tiggermunk til Backstein, og en sær mut broder var han. Han blev bænket i storstuen som sædvanlig, og der blev sat øl og mad for ham, og mens han spiste, søgte Cæcilie at fritte ham ud om, hvor han kom fra, og hvad nyt, han havde spurgt. Men han svarede intet på hendes spørgsmål; først da han havde endt sit måltid så han så vist på hende, at hun forstod, han kom med hemmeligt budskab. Hun sendte da ternerne og svendene af hallen og satte sig ret for ham ved bordet.

"Om jeg ikke ser fejl," sagde hun, "så kommer I fra Danmark og har noget at sige mig, som ikke er for alles øren."

"Jeg har så," sagde han og fremtog en liden æske af sin kutte. "Kan hænde I også kan gætte, fra hvem jeg kommer."

"Jeg kan så," svarede hun. "Dog nævner vi helst intet navn."

"Heller ikke er det mig pålagt," sagde munken. "Jeg skulle blot give eder denne liden læddike og bede eder åbne den i enrum; og derhos sige, at den sendes eder fra en, som har jer kær og aldrig kan glemme."

Ivrigt greb hun æsken, som han rakte hende, og lønnede ham kongeligt for hans ærinde. Så gik hun i stor sindsbevægelse til sit lønkammer og sad længe hensunken i tanker på sin løjbænk.

Hun havde straks vidst, at buddet kom fra kong Erik, og hun blev i det første øjeblik svimmel af glæde. Så havde han dog altså ikke glemt hende, og han tænkte ikke på hende med foragt, siden han havde gjort sig så stor umage for at få hende i

tale. Men hvad kunne han have at sige hende, som var af så stor vigtighed, at han skikkede bud til hende i det fjerne land?

Hun vovede næppe at åbne læddiken; og da hun gjorde det, lå der kun en glat, gylden ring deri på det røde fløjl. Der var intet brevskab, end ikke et ord, kun ringen og den mundtlige hilsen, som munken havde bragt.

"O," tænkte hun, "er det dog så, at han ringeagter mig? Var det hans agt at forhåne mig, dér han skikkede mig en fæstering nu, jeg gav mig i en anden brudgoms favn? Lidet kongeligt handlede du, kong Erik, om du ville føje spot til den smerte, du vel måtte vide, jeg led."

Nu stormede de ind på hende, alle minderne om den største og stolteste mand, hun i sit liv havde mødt, den kronede helt, hvis hjertes dronning hun havde været, den vilde storfugl, hvis flugt hun havde fulgt en stund, indtil hun blev tryg og bjergede sig ned mellem de tamme, stækkede fugle, der sidder trygt bag hegn, vel vogtede mod ræv og mår. Atter drømte hun sig i hans favn, hendes læber brændte under hans kys, og hans arme omslyngede hende så fast, som ville de aldrig slippe hende mere. Og atter brændte hendes kinder af blusel over, så ringe hun havde været, at hun ikke havde regnet sig sin elskov til ære og set sit kald, som intet var uden at leve sin herre til fred og lykke, så længe han ville hvile ved hendes hjerte. Nu var det alt forbi, forbi.

Og nu skulle det alt begynde på ny, ufred og anger, ustillet længsel, en kval uden ende, uden håb.

"Kong Erik," sukkede hun, "ak, kong Erik, hvi gjorde du mig nu dette? Jager du mig da som en hind, hvor i verden jeg end bjerger mit golde, glædeløse liv? Bleg nok var for sand den

lykke, jeg byggede mig op her ved min husbonds side; men det var dog alt mit eje, at der var blevet stille i mit hjerte; undte du mig ikke det? Stormer det så i dig selv, at jeg måtte hvirvles med?"

Længe sad hun og drejede ringen mellem sine fingre, mens hun tænkte på sin kongelige ven, og hvor hårdt han måtte lide for hendes svagheds skyld. En stor ømhed vågnede i hendes sjæl, og hun tænkte et nu, om blot de begge var gamle, så hun uden nogen forargelse kunne drage til ham og lægge hans trætte hoved i sit skød.

Hun pressede ringen imod sine læber; for den var dog hans og havde hvilet en stund i hans hånd. Og da hun atter fjernede den fra sin mund, blev hun var, at noget stod indridset i dens inderside. Det var kun nogle tal, og hun fattede ikke straks deres mening. Men så huskede hun med ét, at det var året og dagen for den pagt, de havde indgået under Vingårdens løv hin vårdag, da han gav hende det første kys.

Og i det samme var det, som faldt al tynge af hendes sind, og der kom en stor fred over hende. Ikke ville hun være svagere i håbet end kong Erik, der levede i forventning om gensynets dag. Så kær havde han hende, så trofast var han mod sin elskov, at han sendte hende håb og styrke af sin overflod, at hun ikke skulle forsage, men se op mod den stjerne, under hvilken deres veje skulle mødes.

Fra denne dag blev hun atter sig selv fra de unge dage, kæk og munter, og Morten Bydelsbach kunne næppe kende hende igen, da han kort efter vendte tilbage.

"Så glad du er over min hjemkomst," sagde han. "Nu tager jeg dig med til hove, enten du ser sødt eller surt. Altid vil vi være

sammen, og da skal du aldrig mere sidde i ensomhed og græmme dig."

Cæcilie svarede undvigende, men så så strålende ud, at han ikke ville trænge ind på hende. Og da hun om aftenen foregav hovedpine og lod rede til ham i storstuen, fandt han sig i sin skæbne og var lykkelig dertil. For så meget forstod han sig da på kvinder, at han kunne skønne, hvad der fejlede hende.

"Vi må stille den rejse i bero," sagde han til sig selv, da han lagde sit hoved i puderne. "Og om det bliver en dreng, da tager jeg orlov og bliver til huse, at jeg selv kan være hos og gøre en karl af ham."

3. Stort nyt

Morten Bydelsbach måtte atter drage fra Backstein, og denne gang var det en adskillelse for lang tid; for han skulle følge et kejserligt gesandtskab både til Paris og London.

"Kan hænde du har en overraskelse i beredskab til mig, når jeg vender tilbage,"', sagde han. "Nu må du være varsom og pleje dig godt. Ikke heller må du i dag stige op på vagttårnet for at tilvifte mig det sidste farvel."

Hun rørtes over den ømhed, han viste hende i sin falske tro, og fulgte ham ned ad klippen, hvor svendene holdt og ventede med hans hest. Men da hun vendte for at gå tilbage, var han atter ude af hendes tanker.

Hun undredes selv over, så lykkelig hun følte sig; for det bud, kong Erik havde sendt hende, kunne vel gøre hende tryg på hans kærligheds bestandighed, men gav ellers i sig selv intet håb. Deres lykke afhang ganske af fru Filippas død; for det fattede hun, at det var ikke den ydre modstand, som havde skilt hende fra kongen; ikke heller, som hun i sin svaghed havde tænkt, hendes forsagthed og smålige varsomhed. Om hun frit og modigt havde givet sig i kong Eriks favn, da han begærede hende først, det ville kun være blevet til ulyst og undergang for dem begge. Inderst var kong Erik for ærekær og retsindig, til at han uden anger og skam kunne have krænket sin ædle dronning, og hun var for stolt og frihedskær til at eje ham halvt og i smug. Først når han var fri, kunne hun gå til ham. Men alle de beretninger, der kom fra Danmark, meldte just om fru Filippas sundhed og handlekraft.

Og dog var hun glad; hun syntes, hun aldrig havde været kong Erik nærmere end nu, da han var i hendes tanker hver dagens stund; ofte stod hun hver aften på vagttårnets tinde og stirrede mod nord, og stundom følte hun det da, som mødte hans tanker hendes, og hun syntes, hun så ham for sig, som han stod på Gåsens top og spejdede mod syd, hvor hans længsel gik. Hun vidste jo, at han ofte gik derop, når dagen lakkede, og at han helst da hengav sig til de tanker, der havde størst vælde i hans sind.

"Om vi end aldrig oftere skal stå ansigt til ansigt," tænkte hun, "da er han dog nu min, og jeg hans. Han er min tankes herre, jeg mærker hans længsels vingeslag om mig i natten; visselig vandt jeg dog lykken hos ham, blev den end ikke efter kød og blod."

Men sommeren var lang, og selv de skønneste tanker bliver blege, om de tænkes for ofte. Da drog hun som i sin første ungdom atter i vams og broge, hvilket vakte liden forundring i dette land, som var større i sin natur, hvilket også giver vækst og vidde til menneskenes sind. Bue og pil tog hun med sig og strejfede til hest gennem de store skove; stundom ene, men ofte med svende i sit følge. For jagten kunne være farlig her, hvor der var fuldt op af vildsvin, og hvor bamsen selv gik som en vældig jæger under egene. Dog bragte også dette hende nærmere til hendes fjerne elsker; for hun hærdede sit legeme derved og så med fryd, at hun blev fagrere for hver dag. Ung og skøn ville hun forvare sig selv, at hun ikke skulle skuffe sin kære herre, den dag han kom for at hæve sin skat.

Da hændte der i august noget, som bragte hendes sind i stort oprør. En munk kom vandrende, og så snakkesalig sad han over

sit krus, vævende løst og fast, at Cæcilie kun hørte med et halvt øre. Men da opfangede hun pludselig et ord, som fik hende til at lytte med bankende hjerte.

"Også var jeg i Pommern," sagde munken, som hed broder Hans. "Der så jeg kong Erik af Danmark."

"Ej," udbrød Cæcilie, "jeg mente ellers, kong Erik sad i sit rige og havde fuldt op at gøre med at ruste sig mod hansen."

"Det uvejr er forlængst drevet over," svarede broder Hans, "og stæderne er nu i fast forbund med kongen. Snild er han jo i tanken, som i pennen, siger de end, at han er kun en mådelig krigsherre og såre øm over sin person."

"Var ikke fru Filippa med?"

"Det var hun ikke. Kong Erik har sat hende til at styre rigerne i hans fravær."

"Da går hans rejse langt?"

"Ikke skal jeg kunne sige det forvist. Det hed sig, han agtede sig til Polen, men der ymtedes noget om, at han ville til det hellige land. Sikkert er det, at så snart han var kommet i land i Stralsund, lod han gå bud efter Gerhard Banschneider, prioren i Greifwalde, der er en såre lærd mand og viden om kendt for sin gudsfrygt. Det blev mig sagt, at kongen forelagde ham det spørgsmål, hvorlunde han skulle vinde salighedens krone. Men ikke ved jeg, hvad svar han fik, eller om prioren pålagde ham en pilgrimsrejse til bod for hans synder."

"Og I så ham selv?" spurgte Cæcilie, der næppe kunne lægge bånd på sig selv, så stor sindsbevægelse havde denne tidende sat hende i.

"Jeg gjorde så," sagde broder Hans. "En fager herre var han at skue og førte sig kongeligt. Så var han også sindig i sin tale og

mild af åsyn, hvilket undrede mig såre. For han har ord for at være hastig af sind og snar til vrede; men det er sagtens kun ond snak."

O, tænkte Cæcilie, da har vandene lukket sig, og det er blevet stille i hans sind. Han er fast i håbet, som jeg selv; og visselig agter han sig nu til kejserens hof, hvor han tænker at finde mig, om end rejsen må være gjort for større årsagers skyld.

Hun gik fra denne dag om med uro i blodet og vidste vel, hvad hun ville gøre, men ikke hvorledes hun skulle sætte det i værk. Hun måtte have kong Erik at se; men ikke kunne hun ret vel drage af gårde i sin husbonds fravær, så hårdt hun havde vægret sig ved at følge ham til hove, og hun vidste ikke, når hun kunne vente ham tilbage. Hun følte dog en art ømhed for ham, som for et barn, og kunne ikke bringe det over sit hjerte at lægge hans lykke øde, før det gjordes nødigt. Heller ikke vidste hun jo sikkert, når kong Erik ville gæste sin kejserlige fætter; kan hænde var han alt videre på sin fart, før hun kunne komme af sted.

Og ved denne tanke brændte det i hendes blod. Hvorfor havde han dog ikke skikket hende et bud, at hun kunne være rede? Stolede han så sikkert på sin lykke, at han ikke havde fundet det fornødent? Eller tvivlede han på hendes troskab, siden hun ikke havde sendt ham svar på hans hilsen, da han skikkede hende sin ring med broder Just?

Hun var ved at forgå af utålmodighed; årle og silde stod hun på vagttårnet og spejdede, om ikke hendes husbond skulle komme eller skikke hende bud; ikke vidste hun, hvor han var, så hun kunne støde til ham, hun måtte bie. Og daglig red hun

langt henad vejen til Ofen, at hun kunne møde ham så meget før, men han kom ikke.

Dog blev hun roligere, da hun af en vandringsmand fik nye tidender. Kong Erik var endnu i Pommern, hvor han en tid lang havde gæstet Landsberg og Stargard, og nu sad han på sin fædreneborg stolpe. Det hed sig forvist, at han ville gæste kejseren, men at han ville lægge vejen om gennem Polen, og dermed søgte Cæcilie da at slå sig til ro. Men hver morgen red hun ligefuldt mod Ofen, og der var på vejen en bakke, hvor hun havde en vid udsigt over en øde slette. Der holdt hun længe og stirrede, men Morten Bydelsbach kom ikke.

Men en dag mødte hun ham, da hun red tilbage mod Backstein; han havde fået orlov fra gesandtskabet på hjemvejen og var da kommet ridende øster fra; og da han ikke fandt hende i borgen, men hørte, at hun hver dag spejdede utålmodigt efter ham, steg han atter til hest og red hende i møde.

Hun gav et højt glædesråb, da hun så ham, men han blev holdende og stirrede på hende som på et syn.

"Hellige Guds blod," råbte han omsider, "har min søn alt vokset sig så stor, mens jeg var borte? Aldrig så jeg noget mere fagert; om du farer så fort, da gør du mig til sidst ganske elskovssyg, så jeg ikke mægter at sige dig farvel."

"Det skal du ikke heller," sagde hun muntert, "så sandt jeg nu har besluttet at følge dig til kejserens hof. Dog bliver det vel sømmeligst, at jeg skifter klæder forinden."

"Ja, du må nok sige det," sagde han og lo mægtigt, "ellers slog de vel skallen ind på mig og tog dig fra mig."

Men så blev han betænkelig, da han kom i hu, hvad hun sagde om sin tilstand, og spurgte om det gik an, at hun red der

i mandssadel, og om rejsen ikke ville blive hende for hård.

"Vist ikke," sagde Cæcilie. "Det var kun et bedrag og bliver ikke, som jeg troede."

Dette fik Morten Bydelsbach til at hænge med hovedet en stund; men han trøstede sig snart; for børn var dog en uvis lykke, og han glædede sig såre til at have hende hos sig til alle tider og var ikke lidet stolt over at skulle møde med så fager en viv ved hove, hvor de fleste så ham over hovedet.

Cæcilie var alt rede til rejsen; og få dage efter brød de op.

4. Skinsygens kvaler

Det var for vigtige årsagers skyld, at kong Erik havde givet sig på rejse. Så var det gået med den sønderjyske sag, at den endnu en gang var blevet skudt ind under kejserens domstol, og helst ville han skifte ord derom med kong Sigismund selv. Derhos var det blevet til alvor med trolovelsen mellem kong Vladislaus' datter og den unge Frederik af Brandenburg, og den brandenburgske kurfyrstes voksende magt vakte stor uro mellem hans naboer, så de besluttede at indgå et varigt forbund mod ham. Allerede nu havde de gjort et fint træk for at krydse kurfyrstens planer; for de havde bevæget kong Vladislaus til at træde i ægtestand med den unge storfyrstinde Sofie af Moska. Vel var den polske konge alt fire og halvfjerdsindstyve år, så det var ikke at vente, at ægteskabet skulle bære frugt; men dette skridt stækkede dog brandenburgernes overmod kendeligt.

Kong Erik drog så omsider ud fra Pommern i januar 1424 og lagde sin vej gennem Polen. I hans følge var Aksel Pedersøn Thott og Erik Krummedige, Erik Banner, Povl Laxmand og Henrik Gyldenstjerne, han, som var blevet Anna Munks ægteherre, så og ærkebisp Jens af Uppsala, roskildebispen Jens Andersen samt mange andre af rigernes gode mænd.

Den 24. januar kom han til Krakau, hvor dronning Sofie var, og fast det var midt i vinterens hjerte, afholdtes store turneringer til hans ære. Den unge dronning, der jo ikke kunne bære elskov til sin aldrende herre, blev såre indtagen i hans person, og det var ikke sært; for aldrig havde kong Erik vist sig så vindende af væsen som på denne tid, hvilket skyldtes hans glæde over at skulle gense Cæcilie; for han tvivlede ikke om, at

der var gået ry af hans rejse, og at han ville træffe hende ved kejserens hof.

Da kom han til at krænke den unge dronning svarlig; for det lå ham på hjerte at drage Polen med i sit forbund, hvorfor han håbede at blive indbudt til dronning Sofies kroning i marts, hvor også kejseren ville komme til stede, og kong Vladislaus således kunne komme i klemme dem imellem. Men dronning Sofie sagde intet og lod ydermere til at være døv for alle hentydninger.

Da tog han selv bladet fra munden; en aften, da dansen gik lystigt i riddersalen på Krakau slot, og han just selv havde ført dronningen over gulvet, sagde han:

"En stor glæde har det været mig at gæste eder, og gerne så jeg venskabet os imellem yderligere befæstet. Om Eders Nåde tillader det, er det min agt at gæste Krakau endnu engang og bivåne eders kroning."

Dronningen så forlegent til statholderen, som stod hos, og der blev en pause så lang, at årerne svulmede i kong Eriks pande. På et vink af statholderen svarede fru Sofie omsider, at hans nærværelse skulle være hende en ære og glæde, og kong Erik bøjede høvisk nok knæ for hende og kyssede hendes hånd.

Men vred var han, og han sagde siden brysk til statholderen:

"Lidet gæstmild synes eders dronning mig at være, og ikke styrkede dette freden os imellem."

"Eders Nåde vredes ikke derover," svarede statholderen slebent. "For det er dronningen forment at svare i vigtige sager uden at have rådført sig med mig, så ung hun er. Således har hendes gemal bestemt."

"Ej," sagde kong Erik og lo, "det lader sig høre; for også jeg har befalet min dronning, at hun i mit fravær intet må foretage sig uden med mine råders vilje."

De skiltes da i god forståelse, og først i februar ankom kongen til Ofen, Ungarns hovedstad, som senere kaldtes Buda. Her boede den romerske kejser i en skøn borg, som Mathias Corvinus havde bygget; og ikke vovede han at forlade staden; for den var som hans riges yderste post mod de frembrydende tyskere, af hvem et overfald kunne ventes når som helst.

Med forhandlingerne gik det kun trevent; men dog faldt tiden ikke kong Erik lang; for kong Sigismund fejrede sin fætter med prægtige fester og ridderspil. Alle kvinder droges til ham med elskovs længsel, som Æneas Sylvius siger i sin krønike, især kejserinden. Heller ikke havde en fyrsteligere og fagrere herre nogen tid gæstet kejserens hof, og så muntert førte han sig op, at han ganske gjorde sit ry til skamme.

Dog var alt dette kun en maske og viste, hvor fast han kunne tøjle sit sind, om han ville. For i hans sjæl var der idel mørke, og feberen brændte i hans blod. For endnu havde han ikke set Cæcilie, og ingen hørte han nævne hendes navn. Han forstod, at hun endnu ikke havde vist sig ved hove, og han bandede sin dumhed, at han ikke havde skikket hende bud. Kan hænde hun sad på sin borg midt i sin børneflok, og havde forlængst slaget sin ungdoms elskov af sin tanke?

Skinsygen rasede i ham, og de herrer, som havde fulgt ham hertil fik at mærke, at han end var den gamle; for han fo'r op imod dem, så såre de åbnede munden, og der var ingen af dem, uden at han jo gættede årsagen til kongens vrede.

Omsider satte han alle hensyn til side og lod Morten Bydelsbach kalde for sig. Et ledt syn var det ham at se denne grove karl, der havde taget hans elskede i favn, og han måtte gøre vold på sig for ikke at give sin harme luft. Men han sagde dog i en tone, der skulle være venlig:

"Hvor lider eders gode frue, Morten Bydelsbach? Vi havde ventet at se hende og glædet os til at træde en dans igen ved hendes side."

"Eders Nåde er alt for god," sagde Morten Bydelsbach. "Fru Cæcilie lider ikke vel og tåler ikke festernes larm."

"Så har hun vel også nok at tage vare på," sagde kongen med et stikkende blik. "Jeg kan tænke, hun sidder hjemme på Backstein og opfostrer eders børn."

"Det er ikke så vel," sagde Morten Bydelsbach så brysk, at kongen studsede, "ikke har Gud velsignet vor ægteseng, om end jeg endnu er i min bedste alder, så det kan komme. Også er min kære frue her på borgen i min bolig; for det blev hende for tungt at sidde på Backstein, hvor hun mestendels var som en enke, bundet af tjenesten, som jeg er."

"Da håber vi forvist at se hende, inden vi drager herfra," sagde kongen smilende; for det syntes ham en kostelig tanke, at en kvinde som Cæcilie skulle være elskovssyg efter slig grim og halvgammel bjørn.

Men Morten Bydelsbach så bistert på kongen og sagde:

"Om Eders Nåde vil vide det, da fejler min hustru heller intet; men hun mente, at gemt måtte helst være glemt, og Eders Nåde gætter vel, hvortil hun dermed sigter."

"Ej," sagde kongen skarpt. "Den sag skal jeg lade nærmere undersøge. Befindes det, at I har faret med løgn og holder

hende muret inde, som jeg tænker, da skal det visselig gå eder ilde, så sandt hun var min myndling og mig af hjertet kær."

Han stirrede så barsk og slog så heftigt op med hånden, at Morten Bydelsbach forskrækket trak sig tilbage.

Men med denne sag forholdt det sig så, at da Morten Bydelsbach straks efter sin ankomst havde erfaret, at kong Erik var ventendes, var han blevet ganske bestyrtet, og da han fortalte Cæcilie det, undredes han over, så koldsindigt hun tog det; hofsindens ord på Vordingborg randt ham i hu, at kong Erik kan hænde kunne gæste ham og sætte horn på hans hjelm, og i ét nu fo'r skinsygens dæmon i ham, og han fattede for første gang mistanke til sin hustru.

"Du var vidende derom," skreg han forbitret. "Deraf din lyst til at komme til hove, det du hidtil skyede som en pest."

Hun så sådan på ham, at han blev bange og sagde:

"Du er drukken. Gak til dit kammers og sov rusen ud."

Han blev straks spag, og hun havde let ved at tale ham til rette.

"Vær nu ikke dum, Morten," sagde hun til sidst. "Du begriber vel, at den hele sag længst er gået mig af minde, en dårskab som det var. Helst undgår jeg at træde for kong Eriks ansigt; og vil du som jeg, holder jeg mig inden døre, til han er herfra."

Dermed var Morten Bydelsbach vel tilfreds; for kunne han end lide på sin frue, troede han dog en mand med kong Eriks heftige sind i stand til alt, og skinsygen havde nu engang slået rod i hans sind, der var tungt til at slippe som til at fatte. Også fik han at mærke, at det var lettere at krænke Cæcilie, end at gøre hende god igen; for lod hun end blid nok, låste hun dog sin kammersdør for ham tvende nætter i rad.

Og nu kom Morten Bydelsbach i knibe, for kong Erik havde skræmt ham, og værre blev det, da kejserinde Barbara lod ham kalde og bød ham forestille sin unge frue.

"Der går stort ry af hendes fagerhed," sagde hun, "og kong Erik berømmer hende såre for hendes vid. Nu må hun vel være karsk efter rejsen, og vi ønsker at se hende ved dansen i kvæld."

Morten Bydelsbach måtte da gå til Cæcilie og bede hende holde sig rede, og han blev bleg af skræk, da hun plat ud sagde nej.

"Du lægger mig ganske øde," sagde han fortvivlet. "Hendes Nådes ønske er en befaling, og om du vægrer dig, falder skammen på mig, hvem de skylder for at mure dig inde."

"Det er mig lige kært," sagde Cæcilie. "Ikke vil jeg træde dansen med kong Erik, for at du kan rase af din skinsyge, når vi kommer til huse."

Så længe tryglede han hende dog, at hun gav sig. Men hun sagde dog:

"Om jeg endnu engang hører et ondt ord af din mund for kong Eriks skyld, da rider jeg på stand til Backstein, så meget du ved det."

Morten Bydelsbach måtte da tie, og hårdt nok blev det ham. For Cæcilies fagerhed lagde hende alle for fode, kong Erik viste hende åbenbart sin hyldest, og ikke gik der nogen aften, uden at selve den romerske kejser førte hende over gulvet. Kejserinden selv viste hende stor gunst, og Morten Bydelsbach led alle skinsygens kvaler; for vel kunne kong Erik kun danse med hende for alles øjne, og lidet synes han og Cæcilie at have at tale om, så nidkær hr. Morten end fulgte dem med sit blik.

Men at der gik bud dem imellem, tavse bud, det bar Cæcilies blussende kinder og strålende øjne usvigeligt vidnesbyrd om.

Så var det også. Både kongen og Cæcilie gav sig ganske hen i gensynets fryd; og så stor var deres elskovs længsel, at de forstod hinanden uden ord. De tænkte det samme og håbede på det samme, og de nød begge deres stakkede lykke i fulde drag.

Aftenen før, kong Erik skulle bryde op, hviskede han til Cæcilie:

"Jeg skal mage det så, at du kommer til kroningen i Krakau."

Hun svarede intet, men så strålende på ham og trykkede hans hånd fast. Morten Bydelsbach, som blev det va'r, stønnede og sled i sit skæg; men han trøstede sig med, at nu fo'r kongen fra Ofen, og alt ville atter blive godt.

Den næste dag drog kong Erik til Warschau, hvor han mindede kong Vladislaus om de aftaler, de havde truffet, og søgte atter at få en forlovelse i stand mellem prinsesse Hedvig og den danske tronfølger, Bogislaus af Pommern; men på det øre var den gamle fyrste ganske døv.

Så drog kong Erik til grænsen, og her mødtes han med kejser Sigismund og kejserinde Barbara. Sammen drog de til Krakau, hvor dronning Sofias kroning fandt sted med stor pomp og pragt. Og her, midt under festernes larm, lykkedes det endelig kong Erik at få Cæcilie i tale. I et øjeblik, da kejseren havde sendt Morten Bydelsbach bort i et ærinde, førte han hende hen i en vinduesfordybning, hvor de kunne sidde uset af alle.

"Eders ægteherre er såre skinsyg," sagde han og så smilende på hende. "Men kender jeg eder ret, da må han dog springe efter eders pibe."

"Eders Nåde," sagde Cæcilie og så fast på ham, "vi spilder nu ikke den dyre tid med unyttig snak. Såre har jeg længtes efter at komme eder i tale, så jeg kunne takke eder for den guldring, I skikkede mig forgangen år."

"Det var en fæstering," sagde kongen, "at I skulle vide, at jeg holdt eder fast ved eders løfte."

"Det fattede jeg vel," sagde Cæcilie, "og jeg skal være rede, når tiden kommer, derpå kan I lide."

"Ak, Cæcilie," udbrød kongen, "hvi gjorde du mig den tort at tage den rå lansekarl i din favn? Så snild du er, kunne du sagtens have snoet dig derfra; aldrig havde jeg givet mit minde om jeg havde anet dette; jeg mente, du var flyet til din gård i Visby og havde biet dér, til timen kom."

"Det er bedst, som det er," sagde Cæcilie. "I komme i hu, kære herre, at også I har en gård i Visby. Næppe havde I vel ladet mig bie ret længe."

"Visselig havde jeg ikke det," sagde kongen heftigt. "Dette er jo dog umenneskeligt, og grum måtte den Gud være, som dømte min elskov for synd, så hellig den er mig i mit hjerte. Ikke bærer min frue elskov til mig længere, og lidet gjorde det hende vel ondt, om jeg havde en krog i mit rige, hvor en kvinde havde lykken rede til mig, når jeg fik stunder. Stundom synes det mig, som sker der også rigerne en blodig uret, at jeg ikke fuldt ud får lov at være mand. Så mangt i min kongegerning går i sønder mellem mine hænder, fordi de skælver i elskovs kval. Så ofte jeg sidder i rådet og har min samlede tanke behov, da går den mod det fjerne og hvisker dit navn, og da glipper mit snilde. Visselig har jeg trende riger alt forud; dog står min hu

mest til det land, hvor du skal være min dronning, og aldrig fanger jeg fred, før det er vundet."

"Kære herre," sagde Cæcilie, "det er dog bedst, som det er. For I er ærekær og ømtålig i eders samvittighed. Aldrig kunne I finde lykke i det, som dog måtte blive en mørkets gerning. Om I bliver fri, da vil det blive lyst for os begge."

"Men da vil I være bunden," sagde kongen mismodigt. "Skal jeg da bie på eder, som I har biet på mig?"

"Nu," sagde Cæcilie og slog med nakken, "dette bliver en ganske anden sag. Om jeg gik fra Morten i denne stund, ville han drikke sig en god rus og siden tage en terne i sin seng, som han havde før. I må lide på, at vorder I fri, da falder lænken og fluks af mig, og jeg iler til eder."

Der var ingen i den krog af salen, hvorfra de ene kunne ses, og kongen tog hende hastigt og hedt i sin favn og kyssede hendes øjne og hendes hår. Så slap han hende og gik op og ned i det snævre rum, indtil han omsider sagde:

"En tåbe er jeg, at jeg græmmer mig over det, som ikke kan ændres; men skinsygen raser dog i mit bryst, og om Morten Bydelsbach gav dig et kærtegn i mit nærvær, tror jeg ved St. Erik, at jeg slog ham i gulvet for alles øjne. En trøst er det mig dog, at du ikke fik afkom af din bjørn."

"O," sagde Cæcilie smilende, "om så var sket, havde mit barn dog forvist fået eders åsyn og hu, så fast I har været i min tanke."

Atter drog han hende til sig, men slap hende i det samme; for der lød som en knitren af silke i deres nærhed; men ingen kom til syne.

"I sige mig nu helst, hvorhen I agter eder herfra," sagde Cæcilie, "at mine tanker kan søge eder til enhver tid."

"Jeg går til Ofen," sagde kongen, og hans ansigt blev atter mørkt. "Der må jeg vel forblive en stund, så snart de kejserlige råder smutter mellem mine hænder som ål, og sagen stedse drages ud. Jeg vil selv være hos, når dommen falder."

"Der gik den tale," sagde hun, "at I agtede eder til det hellige land."

"Ej," sagde han, "så du har hørt derom. Nu ja, om det føjer sig vel, er det og min agt, dog er endnu intet fast besluttet."

"Kære herre," sagde Cæcilie, "da er det dog så, at I sukker under eders synds byrde og mener, at I kan kaste den af jer på Jesu grav."

"Nu ja," svarede kongen og så på hende med et usikkert blik, "sandheden skal du have, agter du mig end ringe derfor. Årle og silde tuder de gode bisper og munke mine øren fulde, at min synd er lige svar, fast jeg ikke tog dig i min favn, al den stund jeg ikke kan vende min hu fra dig og være min dronning til vilje. Dog lægger jeg liden vægt derpå; for vor elskov synes mig at være helliget i sig selv og at ligge hinsides lovens bud. Dog piner det mit hjerte, at ingen dag går hen, uden at jeg jo ønsker min gode dronning under mulde. Dette er visselig en stor brøde; for ikke er hun ringe eller ond; jeg havde hende engang såre kær, og lidet kan hun selv gøre for, at min hu vendte sig fra hende."

"Ikke vil jeg angre den synd," sagde Cæcilie hårdt, "og ikke bede mig den forladt; for det synes mig som at bespotte Gud. Jeg lægger den dog aldrig af, så sandt min sjæl vil synge af fryd, den dag I er fri og jeg kan vorde ganske eders, som jeg alt er det i min tanke."

Kong Erik fik ikke svaret; for nu hørte de atter en kjoles raslen, og kejserinde Barbara stod for dem.

"Ej," sagde hun skarpt og målte Cæcilie med øjne, der lyste af ringeagt og vrede, "nu har jeg søgt Eders Nåde overalt; om denne kvinde har trængt sig på og trættet eder, beder jeg Eders Nåde se igennem fingre dermed. Hun er endnu ny ved hove, og I må ikke dømme vore kvinders høviskhed efter hendes færd."

"I fejler vist, fru Barbara," sagde kong Erik koldt. "Fru Cæcilie var min myndling, før hun blev Morten Bydelsbachs viv, og hun har lært høviskhed under min dronnings øjne. Selv ønskede jeg at erfare, om der fares vel imod hende i det fremmede land. En pryd er hun for eders hof, så sandt hun er den fagreste kvinde, mine øjne faldt på."

Fru Barbara blussede af vrede; men nu nikkede kong Erik mildt til Cæcilie, bukkede høvisk for kejserinden og førte hende i dansen. Ofte måtte han føre hende over gulvet i denne nat som i de følgende; for Hendes Nåde var ganske dåret af hans mandige fagerhed, og hans kulde gjorde hende rasende. Åbenbart var det, at dannerkongen viste hende mindre hyldest end denne kvinde, der kun var en lavadelsmands viv og efter sin ægteherres ringe embede stod tronen fjernt. Hun angrede bittert, at hun havde draget hende til hove, og i sit hjertes skinsyge fandt hun straks den rette udvej til at tage hævn.

Hun fik en af de danske herrer for sig og frittede ham ud om Cæcilies fortid, og snart vidste hun om det, der havde været kong Erik og hende imellem.

"Frækt er dog dette," sagde hun til kong Sigismund, da de gik til ro. "Her leger han for alles øjne med sin slegfred, og hun kror

sig i en ublu fagerhed, så det er ledt at se på for en ærbar kvinde. Hun må herfra."

"Let nok det," sagde kong Sigismund og gabede. "Vi skikker da blot Morten Bydelsbach tilbage til Backstein; han er en dum karl og mig til mindre nytte end fortræd."

Dagen efter sendtes Morten Bydelsbach med sin frue til Ofen, som det hed sig for at forberede alt til kejserparrets ankomst, og han brystede sig svært.

"Der ser du," sagde han til Cæcilie, "at jeg kommer alt i større gunst. Dette er en vigtig og ærefuld sendelse; jeg bliver kejserens mundskænk inden året er omme."

"Kan hænde," sagde Cæcilie med et blegt smil. Hun havde ondt af ham for hans godtroenhed; for selv vidste hun, hvad der var i vente; hun havde længst læst sin dom i fru Barbaras blik. Der kom da også alt to dage efter et ilbud fra kong Sigismund, at han havde på stand at begive sig til sit gods og forblive dér, indtil han fik anden befaling. Fortumlet og nedslået begav han sig til Backstein, og Cæcilie red i mørke tanker ved hans side; for hun tænkte med gru på den fremtid, der ventede hende nu, da hun skulle have ham hængende over sig alle dage. Utålelig syntes han hende nu, da hun atter havde stået ansigt til ansigt med den største af alle mænd.

Kong Erik blev endnu nogle dage i Krakau; men endda både han og kejseren strøede om sig med stikpenge, kunne de ikke bevæge kong Vladislaus til at bryde forbindelsen med brandenburgeren. Så drog de begge tilbage til Ofen, hvor kong Erik forblev indtil St. Hansdags tide. Da fældede kejseren sin dom, der atter tilkendte kong Erik Slesvig med fuld ret.

5. I enkestand

I ondt lune holdt Morten Bydelsbach sit indtog på Backstein, og han grundede sig syg for at finde årsagen til den unåde, der så uventet var faldet over hans hoved.

"Ikke er jeg mig nogen brøde bevidst," sagde han bittert. "Dette må være kommet fra dig, så ublu du var i din færd med kong Erik."

"Du ville selv have mig til hove," svarede Cæcilie, "endda jeg vægrede mig hårdt. Og mod kong Erik var jeg just, som jeg ville. Du tale helst ikke mere derom, om der skal være fred imellem os to."

"Du har lagt min lykke øde," sagde Morten. "Aldrig står jeg det igennem, at min konges unåde faldt på mig; nu bliver jeg ikke mundskænk, men kan sidde her i min krog alle mine dage."

"Det var jo det, du ville," sagde Cæcilie spotsk. "Ofte snakkede du om at drage hertil og ende dine dage i fred, og nu, det har føjet sig så, bliver du vranten. Store ord har det da kun været, at du intet i verden ville så gerne som være alle dage hos din viv."

Morten Bydelsbach stirrede ondt på hende; for den tanke bed sig mere og mere fast hos ham, at hun havde kong Erik kær, og at han kun havde været hendes nar. Dog vovede han ikke at krænke hende, så overlegen hun var ham i vid og styrke; men han rasede mod sine svende og fandt kun lise i jagten, helst når han kunne komme i kast med den vilde orne eller bjørnen, når den værgede sine unger, så det gik vildt og farligt til.

Om kong Erik hørte de, at han havde forladt kejserens hof og var draget til det hellige land med en venetiansk kravel, og dette var hr. Morten en stor lettelse; for han havde halvvejs frygtet for,

at kong Erik spandt rænker bag hans ryg og pønsede på at tage Cæcilie fra ham. Nu var han vel af vejen, og Morten Bydelsbach genvandt så vidt sit mod, at han sagde til Cæcilie:

"Hvad om jeg trodsede kejserens forbud og red til Ofen? Kan hænde er det mine fjender ved hove, som er blevet angst for min voksende indflydelse og har sat ondt for mig hos kejseren; om jeg kommer til at skifte ord med ham selv, kunne vi vel bedst tale os til rette."

"Gør som du vil," sagde Cæcilie, "mig er det lige kært."

Han drog da til kejserhoffet; men kong Sigismund blev højligt fortørnet over hans tilsynekomst; han lod Morten Bydelsbach kaste i tårnet, hvor han sad i otte dage uden at få vådt eller tørt, og med brudt sind vendte han tilbage til sin borg. Der faldt han mere og mere hen til drik; tørstig kom han jo hjem fra jagten, og vinen gav ham desuden mod, så han vovede at lade sit onde lune gå ud over Cæcilie. Og hun tålte det i det længste; for hun havde inderst ondt af ham og følte, at det var under hendes lykkes hjul, hans fred var knust.

Men en dag brast det dog for hende. En af Morten Bydelsbachs naboer var kommet til gårde med sære tidender. Om end kong Erik havde søgt at rejse ukendt i det fjerne østen, var dog noget såre ubehageligt timedes ham på hjemvejen.

Alt mens han var i Ofen, havde en søn af kejseren i Konstantinopel ladet en maler gøre kongens billede, og han sendte det til sultanen af Damaska med det bud, at dette kontrafej forestillede en konge over tre riger, og ham skulle man passe på, når han kom til Jerusalem, at han blev klemt bravt for løsepenge.

Da nu kong Erik var i færd med at gå om bord i Jaffa, tog den officer, der havde ledsaget ham, ham hemmeligt til side og sagde:

"Tror du, at du er ukendt, fordi du rejser i en tjeners dragt? Nej, du er konge over tre riger og kalder dig danerkonge. Og for at du kan se, at jeg ved, hvem du er, så se her dit kontrafej."

Kong Erik blev heftig forskrækket, for han havde jo ingen magt at værge sig med her i det fremmede land. Han måtte købe sig fri for så klækkelig en sum, at han siden måtte låne 4000 dukater hos de rige borgere i Ragusa for at kunne fuldføre sin rejse.

Morten Bydelsbach lo mægtigt af denne beretning; og drukken, som han var, råbte han over mod Cæcilie:

"Liden ære tykkes du mig at have af din kongelige boler, at han må tage til mønten, dér, hvor en mand ellers hjælper sig med sit sværd."

Cæcilie rejste sig og gik af stuen uden at sige et ord. Men fra den dag af holdt hun sin kammersdør låset, hvor hårdt han end truede og tiggede, og aldrig mere så han et smil på hendes ansigt. Gram i hu sad han nu hele nætter over sit bæger, så han blev usikker på øje og hånd, og da han en dag kom i kamp med en vildorne, fejlede han sit stød, så den kastede ham over ende og rev hans bug op med sin tand.

Da han var lagt i mulde, gik hans enke en tid eftertænksom og søgte atter at knytte sit livs brustne tråd. Samlivet med Morten Bydelsbach, helst i de sidste år, syntes hende som en ond drøm, og en stor lindring var det for hende at være ham kvit. Dog kunne hun ikke ret føle sig let i sind; hun spurgte sig selv, om hun også havde gjort ret og skel mod sin husbond, som

hun dog havde bedraget fra første færd. Aldrig havde hendes hu været hos ham, og lidet havde hun for sand kunnet give ham, endda han havde taget hende, som hun var, og givet hende fruenavn med ære. Men så tænkte hun igen, at han havde fået, hvad han kunne håbe, og mere til, så sandt han næppe nogen sinde havde angret, at han havde taget hende til sig.

Og snart glemte hun ham så ganske, at det var, som om han aldrig havde været. Atter vendte hendes tanker sig imod fremtiden og mod Danmark, hvorfra hun ret ofte spurgte nyt. Begærligt lyttede hun til hvert bud, der kom fra Norden, og altid bankede hendes hjerte heftigt i håb og spænding, når kuren blæste i sit horn og meldte en fremmeds ankomst. Men aldrig kom det bud, hun ventede som sin frelse.

I maj 1425 var kong Erik vendt hjem fra sin lange rejse, og han fandt, at fru Filippa havde styret hans riger såre vel. Men nu, da kongen rustede sig for endelig at knuse holsternes overmod, kom han i et spændt forhold til hanserne; for de udnyttede kongens vanskelige stilling til at kræve store begunstigelser for deres handel, og da kongen ikke stillede dem tilfreds, ville de ikke stå ham bi mod holsterne, endda de var i forbund med ham. Ja, da det syntes, som om kong Eriks hær skulle have fremgang i Slesvig, indgik hansestæderne endog forbund med hans fjender og sendte ham fejdebrev.

I april 1427 løb en stor hanseatisk flåde ind i Østersøen og forenede sig med fetaljebrødrene, hvorefter de plyndrede bravt på de danske kyster, og i juli lagde de sig for Købmannehafn, seks og tredive skibe stærk. Danskerne havde lige så mange fartøjer, men krøniken siger, at ved siden af hansernes skibe tog de sig ud som kapeller imod kirker. Dog blev hanserne ganske

slagne, og mange skibe faldt derhos i kong Eriks hænder, alene fra Wismar tolv skuder med en ladning til 32.000 gyldens værd. Atter året efter søgte hanserne at indtage kong Eriks hovedstad, men danskerne værgede sig bravt og fik atter overtaget, så at underhandlinger på ny kom i gang.

Alt dette berettedes Cæcilie af en munk, som havde søgt gæstfrihed ved hendes bord, og hun havde straks i ham genkendt broder Just, den samme, som for år tilbage havde bragt hende kong Eriks ring. I stor spænding lyttede hun da til hans tale; for hun kunne vel tænke, at han var sendt af kong Erik, og det rørte hende dybt, at hendes kongelige ven havde tænkt på hende i farens og fejdens tid.

"Hvor lider fru Filippa?" spurgte hun, da han havde endt sin beretning.

"Såre vel," svarede broder Just. "Hun var i Sverige for sin herre, om hun kunne skaffe krigshjælp, og er ham en god ven og hjælper i nødens stund. Så siger de og, at da hanserne sidst gik så hårdt mod Købmannehafn, og staden var i stor fare, da var det hende, som samlede ridderne og borgerne til modstand og frelste riget, mens kong Erik sad slaget af mismod i sit brevkammer og stirrede hen for sig uden at røre hånd eller mund. Dog, om dette har større på sig, skal jeg ikke kunne sige."

"Visselig har det ikke det," sagde Cæcilie, men sank dog hen i tanker. For vel kunne det have sin rimelighed, at forsagthed var faldet over hendes kære herre, han, som ikke var en fejdens mand. Og hun spurgte forfærdet sig selv, om hun da måtte bære skylden for dette? Ville han være blevet en anden og større,

om hun havde stået ved hans side? Var det hans ustillede elskovs længsel, der gjorde ham svag?

Da så hun munken fast i øjet og spurgte:

"I har da talt med kong Erik selv og kommer i hans ærinde?"

"Så er det," sagde broder Just. "Og sørgeligt var det at se ham, så tungsindig han så ud, som tæredes han af en hemmelig sorg."

"Gav han eder nogen hilsen?" spurgte hun med skælvende røst.

"Han gjorde så," sagde broder Just, "men lidet lystelig var den, og næppe havde jeg bragt den frem, om I ikke havde spurgt. "Sig til fru Cæcilie, om I tales ved i enrum," således faldt kongens ord, "at buen er spændt, så den brister, om ikke hun ved råd"."

"Og det var alt?"

"Det var alt."

"Fatter I meningen med kongens ord?"

"Kære frue," sagde broder Just og rejste sig, "meget har jeg set og hørt i mine dage, og mangt har jeg fattet, som var dunkelt for de fleste. Men det er så min vane at tie med mine tanker. Jeg er kun for et bud at regne, men tavs og tro. Om I har noget ord at give mig til min herre, der kan husvale hans sind, da skal det kun komme for kong Eriks øre."

"Jeg har så," sagde Cæcilie og rejste sig brat. "Sig eders herre, at jeg sidder enke på min borg, og at han tager det som et tegn, så han ikke forsager."

Dermed rejste broder Just tilbage, og Cæcilie gik om som i en feber. For den tanke ville ikke slippe hende, at nu måtte det briste, det bånd, som tyngede hendes kære herre så hårdt. Der

gik ikke en dag, hun spejdede jo fra vagttårnets tinde, om nogen sås nærme sig i dalen. Der kom ikke en vandringsmand til borgen, uden hun spurgte ham straks, om han havde været nord på ved kysten, om han havde tidender fra Danmark, om fru Filippa var karsk?

Hen under jul i året 1429 vendte broder Just tilbage, og straks Cæcilie så ham, fo'r blodet hende så voldsomt til hovedet, at hun måtte gribe om bordplanken for ikke at synke i gulvet.

"Er fru Filippa død?" spurgte hun hæst.

"Jeg ved det ikke," sagde broder just sørgmodigt. "Men hun var meget svag og fo'r forgangen dag til Vadstena, som hun altid havde såre kær. Ikke tænker jeg, at hun nogen tid vender tilbage."

Da lyste Cæcilies øjne, og hun bevægede læberne, som om hun ville tale. Men i det samme vendte hun sig brat og gik af hallen uden et ord.

Broder Just så hovedrystende efter hende og smilte tungt.

"Svar er elskovs pine," hviskede han for sig selv, "og forfængelig dens lyst. Ikke gør den menneskene gode; meget mere bringer den dem til at hade og myrde, at de kan stille kød og blod tilfreds."

Så gik han stille fra borgen, som han var kommet, og Cæcilie spurgte ikke efter ham. Så hastigt ske kunne, beskikkede hun sit hus og red til Rostock, hvor hun måtte bie længe for is. Ved tøbruddet fragtede hun en skipper til Købmannehafn og hyrede sig ind i en gård i Store Kirkestræde, hvor hun fra sit vindue kunne se Vingårdens træer bag ærkebispens gård.

Da var fru Filippa død.

6. Pagten fuldbyrdes

I mange dage og uger holdt Cæcilie sig rolig i sit kammers i Store Kirkestræde. Al utålmodighed var gået af hendes sind, og en stor fred havde sænket sig i hendes hjerte. Det var ikke den jubel, hun havde tænkt; kun en stille glæde over, at nu den sidste skranke var faldet for hendes lykke; og der var vemod i glæden; for hun følte det bittert nu, at hendes ungdoms år var rundet hen uden mening; som en moden kvinde kom hun nu til sin kongelige brudgom, og han var alt nær de halvtreds, så ingen af dem kunne vel hige med et ungt blods hede længsel. Heller følte hun det, som var hun hans rette hustru, hvem en lang rejse havde skilt fra hendes herre, og som nu atter skulle drage ind i sit hjem og hænge sine nøgler ved sit bælte.

Hun boede hos en enke, hvis mand havde været i roskildebispens brød og siden tjent sig op som vinkyper dér i staden. Mor Katrine hed hun, og hendes selskab skulle ikke være Cæcilie til opmuntring; for hun var fuld af alskens sladder til halsen; og Cæcilie tænkte gysende, at om dette var folkets røst, da kunne den lykke, der ventede hende, endnu blive krank nok.

"I skulle blot set fru Filippa," sagde mor Katrine. "En anden Dagmar var hun, så mild og from, og dertil som en Thyra Danebod, der mere end én gang var riget til frelse. Ret en helgen var hun og led en martyrs bitre død."

"Hvad fabler I dér?" sagde Cæcilie uvilligt.

"Jeg ved, hvad jeg ved," sagde mor Katrine og tog sæde. "Om I ikke kom udenvælts fra, måtte I vel også have hørt, hvad hver pog i staden kan berette. Det var i fjor, at kong Erik var i Sverige

for at samle skat, da sendte hans dronning fem og halvfjerdsindstyve snekker mod Stralsund, at de kunne indtage staden, og om det var løbet heldigt af, havde kongen vel også vidst hende tak derfor. Men nu gik det galt; 300 danske blev fanget og flere druknede, mens tvende snese måtte lægge hovedet på blokken. Da kong Erik kom hjem og spurgte dette, blev ha så rasende, at han sparkede hende, endda hun var med barn, og derover tog hun sin død."

"I kan vel vide, at det kun er løs snak, mor Katrine," sagde Cæcilie vredt; men den gamle var nu kommet så fort i gang, at hun ikke lod sig standse.

"Det ved da også Gud og hver mand, at han havde en hore hos sig til sin frues svare græmmelse, måtte han end gemme hende i Pommern; en led heks var hun og kom fra Finland, hvor hun havde lære hemmelige kunster, så hun koglede kongen fra sind og sans, og de siger ..."

"Mor Katrine," sagde Cæcilie og rejste sig, "tænker I mon på, at eders onde tunge kan koste eders hals?"

"Herre Jesu kors," udbrød den gamle forskrækket, "ikke vil I dog røbe mig og gøre mig ulykkelig for mit liv?"

"Visselig vil jeg det," sagde Cæcilie, "om jeg end engang griber jer i at tale kongen til vanære. Pak jer nu herfra; om jeg får eder behov, skal jeg sige jer til."

Den gamle tav betuttet og gik krænket af stuen. Men Cæcilie satte sig ved det åbne vindue og så over mod Vingården, der stod med vårens første løv. Så gik hendes tanker til hendes kære herre, der vel måtte sørge over sin højsindede frues død, så liden glæde han havde beredt hende i hendes liv. Næppe var hans sind stemt til elskov nu, og hun spurgte sig selv, om ikke

fru Filippa ville skille dem ad, død som levende? For hun kendte jo hans sinds hastige skiften og vidste, at der stak en munk et sted i hans sjæls mørke, så hans anger vel kunne overvælde ham og tage ham fra hende.

Helt koldsindig tænkte hun også over, hvilke kår hun ville få, når hun blev kongens frille. Forbandet ville hun blive af alt folket, som havde kastet al sin kærlighed på fru Filippa, mens hun selv i almuens øjne var den, som havde lagt dronningens lykke øde. Næppe turde hun vel vise sig på gaden, om det rygtedes, at hun var kommet til staden. Kan hænde ville hun også drage folkets had over på sin kære herre og kunne blive årsag til hans lykkes forlis.

Dag efter dag sad hun hen med disse tanker i sit sind, uvis om hvad hun skulle gøre. Hun vidste, at kong Erik havde været på Kalundborg og nu sad på kongsgården i Serridslev; men ikke søgte hun at få ham at se, og intet bud sendte hun ham om, at hun var ham så nær. Hun biede blot, om skæbnen ville føre dem sammen eller andet hænde. Om kong Erik end havde hende kær, evnede han vel at finde hende, hvor hun var.

Som hun en kvæld i mørkningen sad og så ud på gaden, fik hun øje på en munk, der gik på den modsatte side, helt inde under muren; for der var endnu ingen brolægning i staden, og det havde regnet i flere dage, så gaden var en vælling af pløre og skarn, der var udkastet af husene. Hun genkendte straks broder Just og råbte ham an, og et øjeblik efter sad han i hendes stue.

"Er I her?" sagde han sørgmodigt. "I må da have stor hast; for end er fru Filippa næppe blevet kold i sin grav."

"Fortæl mig derom," sagde Cæcilie uden at svare på hans bebrejdelse. "Intet har jeg hørt uden løs sladder, om hvordan

det gik til."

"Lidet ved jeg, uden hvad jeg sagde eder på Backstein," svarede broder Just. "Dog har jeg hørt, at nederlaget i Stralsund gik hende nær; hun fo'r op i feber om natten og skreg, at hun så de henrettedes hoveder på stage om sin seng; hun var jo på en måde årsag i deres død og gjorde ellers aldrig noget levende ondt, ejegod som hun var."

"Var I i Vadstena?" spurgte Cæcilie utålmodigt.

"Ja," sagde broder Just, "jeg fulgte kongen dertil og bivånede hendes bisættelse i St. Annæ kapel, det hun stiftede selv. Såre skønt gik det til, og stor ære viser kong Erik sin frue i hendes grav. Ti kongelige kapellaner holder han i Vadstena, der knæler i gule kapper med røde kors, som rigets banner er, og dag og nat læser de psalteren over hendes grav og messer for hendes sjæls frelse. Så sker det overalt i riget, og mange gyldne nobler drager det af kong Eriks pung, endda han har knapt med mønten."

"Visselig må kong Erik sørge," sagde Cæcilie, "og folket med. For fru Filippa var sine riger en god moder, og der er ingen, som kan træde i hendes sted."

"Nu," sagde broder Just og så forskende på hende, "det var fagre ord i eders mund, om de ellers kom fra hjertet. Ved kong Erik, at I er i staden?"

"Nej," sagde Cæcilie, "og I tie helst dermed."

"Ej," sagde broder just forundret; og så tav de en stund begge. Da udbrød Cæcilie heftigt:

"Broder Just, I er en snild mand og ved om mere, end I lader munden løbe om. Heller ikke er jeg dum, og længst har jeg læst i eders tanke. I give mig nu et godt råd; for det skønner jeg, at kong Eriks vel ligger eder på hjerte så vel som mig."

"Deri tager I ikke fejl," svarede broder Just med sit tungsindige smil, "mener jeg end kan hænde med hans vel noget andet og højere, end I tænker. Heller ikke bliver det mig let at give eder råd; for jeg må da tale af et oprigtigt hjerte, og det vil næppe blive eder til behag."

"O," sagde Cæcilie, "ikke er jeg længere nogen elskovssyg ungmø, om jeg nogen tid var det. I tro også helst, at min elskov er af den rette slags, så sandt jeg kun har min herres lykke for øje. Og det ved jeg, at kong Eriks fred og glæde hænger af, om hans kongegerning lykkes. Derfor bad jeg eder råde mig, at jeg nu intet gør, som kan blive rigerne til skade."

"Tak have I for de ord, fru Cæcilie," sagde munken og så mildt på hende. "Som I tænker, er I for sand værdig til det trofaste venskab, kong Erik bærer til jer. Stod det til mig, gjorde jeg eder til hans dronning, så såre sørgeåret er omme. Men som det er, bliver det mit råd, at I drager til eders gård og ser tiden an."

"Hvi så?" spurgte Cæcilie blegnende, endda hun selv havde tænkt det samme.

"Folket lægger eder for had," sagde broder Just, "og adelen står eder imod. Få er der, som ikke mener, at I har bolet med kong Erik i løn, og alle er imod eders ophøjelse, helst Aksel Pedersøn Thott og hans sønner; for de ønsker kongen en fyrstelig brud, som kan øge hans magt."

"Hvad siger I dér?" sagde Cæcilie studsende. "Ikke ved nogen af min nærværelse i staden, og til ingen har jeg talt om mine tanker. Kan da Aksel Pedersøn læse en menneskesjæls lønlige håb?"

"Om end I har været tavs," svarede broder Just, "så har kong Erik det ikke. Forgangen dag lagde han sagen frem i rådet, og

der blev en storm på begge sider."

"O," udbrød Cæcilie med lynende øjne, "visselig er dette en stor og trofast elskov, og lidet båder det mennesker at sætte sig derimod. Står sagen så, da har jeg intet valg."

"I høre nu først alt," sagde broder Just. "Det kom så, at hr. Aksel spurgte, om han tænkte sig at træde i ny ægtestand, når året var omme, at rigerne mulig efter hans død kunne overgå til en, der er hans arving efter blodet. Så nævnte ærkebispen Peder Lykke hertuginden af Kleve som den, hvorom der kunne være tale. Men kong Erik fo'r op i vrede og nægtede plat ud at forhandle om sagen; hertug Bogislaus var kåret som hans tronfølger, og derved skulle det bero. Men da herrerne trængte ind på ham, sagde Hans Nåde koldsindigt, at eftersom det lå hans råd så hårdt på sinde, skulle han føje sig i sin skæbne og gå i brudeseng end engang. Men da agtede han at kåre sig bruden selv. Så nævnede han eders navn, og stormen brød løs. Drøje ord faldt på begge sider, og kongen gik af rådet i vrede. I skønner vel, at om I nu går til ham, da vil han sætte sin vilje igennem, og det kan koste ham hans krone."

"Deri fejler I storligt," sagde Cæcilie. "Aldrig ville jeg styrke kongen i sligt usindigt forsæt. Så vidt kender jeg de store herrer, at jeg ved, de ikke bøjer nakken for en kvinde af ufrels herkomst. Fødte jeg min herre en søn, ville de støde ham af tronen, så snart kong Erik havde lukket sine øjne."

"Agter I at sige dette til kongen selv, om han byder eder sin krone?" spurgte broder just.

"Visselig gør jeg det," svarede Cæcilie, "og mere til. Så ved jeg, at min herre vil sande mine ord."

"Og I mener da, at han vil give afkald på eder?"

"O, nej," sagde Cæcilie og så med strålende øjne på broder just. "Aldrig gør han det, så meget skønner I vel. Han vil kræve min elskov, og jeg vil give ham den, så sandt jeg alt længe var rede og ventede blot på min herres bud."

"Ak," sagde broder Just sørgmodigt, "bleg bliver eders lykke, om den skal spire i tronens skygge. Jeg undte eder en bedre lod end at blive en fyrstes frille."

"Broder Just," sagde Cæcilie heftigt, "det skal I vide, at jeg blues ved at mindes de nætter, jeg lå kold og falsk i min ægteherres favn, signed end kirkens primas vor pagt. Men om kong Erik reder mig et leje ved sin side, da er det helliget af vore hjerters samklang, og vor elskov vil blive som en lovsang til ham, der skabte os til hinandens glæde. Ærefuld synes den skæbne mig, jeg går i møde, så kalde I mig frue eller frille efter eders lyst. Men dette er vel i eders øjne hedensk tale, og I må dømme mig, som den kirkens mand, I er."

"Heller må jeg dømme mig selv," sukkede broder Just, "så sandt eders tanker vinder genklang i mit hjerte, Gud forlade mig min svaghed. Kan hænde vejer dog og Gud Herren eders kærligheds styrke mod eders synd, så den sidste bliver for let."

Så gik han, og da han kom til Gråbrødre kloster, hvor han havde til huse, meldte guardianen ham, at en svend just havde været her fra kongen og spurgt efter ham. Han fortsatte da sin gang gennem Nørreport, ud til kongsgården i Serridslev, hvor han blev stedet for Hans Nåde. Kong Erik gik i stort sindsoprør i sit brevkammer, og da munken trådte ind, fo'r han ham i møde.

"Broder Just," sagde han, "du drager nu på stand til Backstein og giver fru Cæcilie dette brev. Ved næste måneskifte kan hun

være i Vordingborg, og dér skal du lægge vore hænder sammen. Ikke skifter jeg oftere ord med mit råd om den sag, før det er fuldbyrdet; da tænker jeg vel, de overmodige herrer bøjer deres stive halse."

Broder Just vendte og drejede brevet mellem sine hænder og stod en stund tavs.

"Guds hellige blod," råbte kongen, "vil du drage den færd, eller er du og taget i bispernes sold? Er end ikke du til min vilje i denne sag, da drager jeg til Backstein selv alt i denne dag, så sandt jeg er en af dem, som griffen fører."

"Herre konge," sagde broder Just sagtmodigt, "altid var jeg eder til vilje i denne sag, fast det sømmer sig lidet for en kirkens tjener at gå til hånde i en elskovshandel. I skønne deraf, hvor hårdt eders lykke ligger mig på sinde. I give mig da lov til nu at sige eder et sandhedens ord."

"Nu ja," sagde kongen utålmodigt, "den, som kalder en munk, må være fattet på en prædiken. Tal da frit, men gør det kort."

"Det er gjort med et spørgsmål," sagde broder Just. "Har Eders Nåde betænkt, at fru Cæcilie kan hænde kunne vægre sig ved at tage den krone, I vil sætte om hendes hoved?"

"Guds død," udbrød kongen heftigt og stampede i gulvet, "vil du nu og vække tvivlens og skinsygens djævel i min sjæl? Så vis er jeg på, at hun har mig kær og ingen anden, at om jeg end hørte andet af hendes egen mund, ville jeg ikke tro mine øren."

"Der fejler I ikke heller," svarede broder Just. "Men hvad om hun nu viste eder af, just fordi hun havde eder kærere, end I tænker?"

Kongen så studsende på ham; så gik han en stund tavs fra væg til væg, indtil han standsede brat og sagde:

"Du har talt med hende! Hvor er hun, og hvad har hun sagt?"

"Herre," sagde broder Just, "kan hænde I vredes på mig, men dog må jeg gøre eder end et spørgsmål, og ikke vil det være eder til behag."

Kong Eriks øjne blev røde, og han lagde sin hånd så hårdt på munkens skulder, at han nær var sunket i knæ.

"Munk," sagde han, "om ikke du siger mig på stand, hvor fru Cæcilie er, og hvad hun har sagt dig, da kalder jeg vagten til og lader dig sætte i tårnet, og ikke skal den hellige fader selv kunne fri dig ud derfra."

"Herre konge," sagde broder Just smilende, "om I vil låne mig øre blot en stakket stund, da skal jeg føre eder til hende alt i denne dag, og I kan høre eders dom af hendes egen mund."

"Hun er da i staden?" fo'r kongen op.

"Ja," svarede broder Just. "Og om det kan være Eders Nåde til lise, da brænder længslen i hendes blod, som i eders; og I har kun nødig at brede eders arme ud, da synker hun i eders favn."

"Munk," sagde kongen og slap ham så hastigt, at han tumlede tilbage, "hvi sagde du ikke det straks?"

Så gik han til vinduet og stod dér en stund. Da han vendte sig, lyste hans ansigt, og aldrig havde broder Just set hans blik så mildt.

"Broder Just," sagde kongen, "nu kan du tale frit; og den første bispestol, som bliver ledig, skal vorde din, om jeg har magt, som jeg har agt."

"Ikke så," svarede munken. "Vil Eders Nåde give mig løn, da svare I blot oprigtigt på mit spørgsmål. Er det så, at I ret af hjertet har fru Cæcilie kær?"

"Ved St. Erik," sagde kongen og lo, "et sært spørgsmål er dette i din mund, du, som så mig rasende i min elskovs vanmagt; og nys sagde du selv ord, så der blev sommer i mit sind."

"Ikke er det så ligetil, som I mener," sagde broder Just. "Vel kan en mands elskov være hed, og det er dog kun sig selv, han har kær. I skal nu vide, at fru Cæcilie plat nægter at tage eders krone. Om I nu går til hende og tager hende, da må det stå eder klart, at hun kun bliver for eders frille at regne."

"Det må ingenlunde ske," sagde kongen. "Visselig er hun ikke alene fager, men og storsindet og klog; aldrig klædte en værdigere kvinde tronen, og hun skal sidde dér, skal jeg end for den sags skyld lade nogle hoveder springe."

"Hun gør det ikke," sagde broder Just alvorligt, "just fordi hun er storsindet og klog, som Eders Nåde siger. Hun ved fuldt vel, hvor hårdt I har eders samlede styrke behov, om eders livs mål skal nås og eders kongegerning ej løbe ud i sandet. Ikke vil hun være årsag i, at der sættes splid mellem eder og eders råd, som og i at I lægges yderligere for had blandt almuen, der alt klager svarligen over skatternes tynge. I ved, at hun ikke gør det, for hun har eder i sandhed kær."

Kongen stod ved vinduet med korslagte arme og stirrede mørkt hen for sig. Da han ikke svarede, vedblev broder Just:

"Hun bliver da eders til bord og seng, den stund, I vil, og I vil sagtens handle mod hende, som var hun eders rette frue, som hun også selv regner sig eders elskov til ære og lader hånt om verdens dom og om Guds. Men med frillenavnet vil hun dog blive kaldet. Men ved i, hvad skæbne hun vil få? Om I lægger en skat på folket, da vil alle skylde eders slegfred derfor. Om I ikke er med i slaget, da vil de sige: han er hos sin frille. Gør I nogen

uret i eders heftighed, da er det hende, der har forkoglet eders sind. Viser hun sig på gaden, vil pøbelen pege fingre af hende, og nidviser vil blive sunget, hvor hun rider frem. Føder hun eder børn, vil adelen stå dem efter livet, at de ikke skal tragte efter tronen, og om Gud Herren tager eders sjæl, vil de give hende til pris for folkets had, og hun ender sine dage på bålet som en troldkvinde."

Han tav, men tog ikke sine øjne fra kongens ansigt. Omsider så kongen på ham og sagde:

"Cæcilie er stærk. Læg alt dette frem for hende og se, om hun viger tilbage."

"Det er, som I siger," svarede broder Just. "Men jeg spørger eder, om I har hende kær og vil dog berede hende en sådan lod?"

"Lidet forstår du dig på elskovs væsen," sagde kongen usikkert, "som er dette, at blod søger blod, og lidet overvejer man forinden. Så har man og sig selv kær i den anden, som den anden i sig selv, og bliver fælles om lykke som om smerte. Ikke er det da selvkærligt, at jeg begærer hende, kommer vi end begge til at lide derved."

"Så er det just," sagde munken, og hvert af hans ord borede sig i kongens hjerte og sad dér som en brudt od. "I kommer begge til at lide. Stille vil der blive ved eders hof; for lægger I end ikke den takkede guldring om fru Cæcilies pande, så vil I dog sætte hende i højsædet ved eders side, og adelen vil holde sig på sine gårde. Der vil komme nag og mistro mellem eder og rigets gode mænd, og om lykken svigter eder, tager de kan hænde eders krone, og ikke en hånd vil løfte sig til eders værn."

"For Gud," udbrød kongen, "du maler mørkt, og dine ord får mig til at fryse til det inderste af min sjæl."

"Herre," sagde broder Just, "stundom hænder det en Guds tjener, at der kommer over ham som et lyn, og Gud lægger de kommende dage åbne for hans sjæls øje, at han kan gå til de mægtige og vare dem ad i tide. Det bæres mig for, at det vil gå, som jeg har sagt. Mangt i eders kongegerning blev til intet, fordi eders elskovs længsel sugede marven af eders vilje. Mere vil strande på eders anger og skuffelse, når I holder lykken i eders hånd og ser, at den er kun en boble, der brister. Har I da fru Cæcilie så kær, at I tør vove dette for eder begge?"

"Og om jeg havde?" spurgte kongen, og hans røst skjalv.

"I har det," sagde broder Just sørgmodigt. "Det fornemmer jeg klart, at mine ord er spildt; ikke heller er det andet, end hvad jeg havde ventet. Men jeg måtte sige dem for min sjælefreds skyld."

Kongen stod længe tavs, men med ét lysnede det atter i hans åsyn, og han sagde:

"Hav tak for eders troskab, broder Just, men det må så være. I føre mig nu til hende på stand."

"I Store Kirkestræde bor hun," sagde munken, "hos en enke. Om Eders Nåde går did, vil det spørges over den ganske stad, og I kan have vanskeligt ved at værge hende mod overlast."

"Hvad råder du mig da til at gøre?"

"Om I vil give mig nøglen til Vingården, Eders Nåde, da skal jeg føre fru Cæcilie did og holde vagt for døren, at I kan tales uforstyrret ved."

"Lad det blive så," sagde kongen og slog op med hånden. "Tag en hest i min stald; jeg kommer did om en time."

En halv time senere stod broder Just i Cæcilies kammer.

"Nu?" sagde hun og så spændt på ham.

"Kong Erik venter eder i Vingården," sagde broder Just. "Vil I følge mig did?"

"Broder Just," sagde Cæcilie med lysende øjne, "i Vingården gjorde kong Erik og jeg en pagt, at om han nogen tid blev fri, da skulle jeg komme, når han kaldte. Dér skal og pagten fuldbyrdes, anderledes kunne det ikke komme. I føre mig did på stand."

Hun kastede en kåbe om sig og trak hætten over sit hoved. Så ilede hun foran ham så hastigt, at han næppe kunne følge. Hun skyndte sig gennem havens gange til den løvhytte, hvor kong Erik havde beseglet deres pagt med et kys. Dér var han, som hun vidste, han måtte være; han stod og stirrede spændt mod hængebirkens bladhang, og da hun kom til syne, knugede han hænderne til sit bryst, og de stod en stund begge uden at kunne få et ord over deres læber. Da slog hun hætten tilbage, så det gyldne hår vældede ud over hendes skuldre, og smilte.

Og kong Erik sprang frem og greb hende i sin favn. Uden at mæle et ord løftede han hende på sin arm og bar hende frem under lindenes lyse hvælving, ind i det tomme hus.

Broder Just stod trofast på sin vagt. Skumringen sænkede sig over den øde Østergade, og den lyse nat faldt på, men ingen kom ud fra Vingården. Så hensunken i sine tanker stod han, at han fo'r sammen, da midnatsklokken slog.

Så prøvede han endnu engang, om Cæcilie havde husket at låse døren i havemuren; og med sænket hoved gik han til sit kloster, hvor han endnu da morgenen gryede lå hensunken i bøn.

7. Oluf Akselsøns hævn

Cæcilie blev i Vingården med det samme; hver aften i skumringen kom kong Erik ridende fra Serridslev kongsgård, hver morgen ved daggry rev han sig løs fra hendes favn og vendte tilbage til sine hofsinder, der undrede sig såre over Hans Nådes natlige farter; men alle frydedes over, så mild han var.

"Kære herre," sagde Cæcilie til ham, "det tykkes mig, at jeg var halvvejs gammel, og at min elskovs blomster måtte visne, just som jeg ville plukke dem. Men I har gjort mig ung på ny; det er mig, som kom jeg ret fra min moders fruerbur og i min elskedes favn; alt hvad som ligger der imellem er slettet ud af mit sind, og dagen igennem drømmer jeg om eders kærtegn. Der fattes lidet i, at jeg bærer skinsyge til eders råder, der kan have adgang til eder til hver en tid."

"Heller ikke jeg står ud med dette," sagde kong Erik. "Du er al min tanke; og jeg bliver svag af længsel som en kvinde. Endnu i går gav jeg en misdæder fri, endda han havde gjort sig syvfold fortjent til galgen. Men hans kvinde knælede for mig i gadens pløre, da jeg red hertil, og jeg kunne ikke bære det over mit hjerte at lade hende græde."

"Deri handlede I ret," sagde Cæcilie. "For kongens glæde bør falde som en kvægende dug over hans riger. Var jeg blot altid hos eder, at jeg kunne stryge over eders pande, når den er tynget af kronens ring, så I kunne være mild og glad alle eders dage. Da ville kan hænde også folket elske mig, mens jeg nu er forbandet og forhadt."

"Da har dog vel ingen voldet dig mén?" fo'r kongen op. "Jeg har sat mine troeste tjenere omkring dig, og mente min

helligdom her var lønlig for alle."

"Ikke kan en konge have nogen løndom udenfor sin tanke," sagde Cæcilie smilende. "Broder Just var hos mig i går og varede mig ad; for som en løbeild er det over den ganske stad, at nu sidder den hallandske heks på kongens vingård som hans frille. En folkestimmel var og her i Østergaden i går, og en sten fløj mod muren."

"Guds hellige blod," sagde kongen heftigt, "om nogen krænker dig blot med et ord, da skal han dingle i galgen, før sol går ned. Jeg skal sætte vagt for din dør og mit banner over taget, så det kan vorde kundbart for alle, at hvo, som forhåner dig, har smædet sin konges ære."

"Kære herre," sagde Cæcilie, "I lade det kun vorde kundbart, at jeg er eders frille, for deri er min ære og min lykke. Men så taler vi nu helst sindigt om tingene, som de er. Ikke kan I vogte mig mod had og hån med al eders magt, og liden vægt ligger og derpå, så sandt jeg har nok i eders elskov og gav alt det andet blot for en stund i eders favn. Men I er kongen, og ikke har I nok i en kvindes elskov, hvor kær I end har hende. Visselig har I folkets kærlighed behov, om eders kongegerning skal lykkes."

"Sandt er det, som du siger," sagde kongen. "Men alt vil og vorde anderledes, når du først sidder i dronningens sæde, og alt folket kan skønne, hvor fager og god du er."

"Ak, herre," sagde Cæcilie, "I tale ikke så. For også jeg har mine svaghedens stunder, da jeg kunne ønske at være eders frue for verden, som jeg er det i løn. Dog er det plat umuligt, så fast end folket hænger ved fru Filippa og ser i mig kun en ond kvinde, der har fortrængt hende af eders hjerte og i magtbrynde troldbundet eders hu. Mener I da, at jeg kunne

leve her i fred og lykke, om jeg vidste, at min kærlighed blev eder til skade og forlis? Det er just min sorg, den eneste, at end ikke dette kan blive, som det er. Jeg sidder her som en hindring på eders vej, og alt længe nok var jeg eder en klods om foden. Skal ikke eders magt lægges øde, da må vi finde på andet råd."

"Guds død," sagde kongen tungt, "snart er det mig alt lige kært, har jeg blot dig. Store og stolte var mine drømme, og alt er det bristet mellem mine hænder. Mindes du det, jeg sagde dig hin kvæld på Vordingborg, der jeg først havde dig kær? Som en storfugl steg jeg mod solen, men nu er mine fjedre matte, og om jeg var ene, da styrtede jeg brudt mod jorden og knustes. I din kærlighed er nu al min kraft."

"Og af den kraft skal eders storhed vokse frem," sagde Cæcilie. "Men da må vi skilles."

"Skilles!" udbrød kongen heftigt. "Guds hellige blod, vor ganske ungdom stod vi på hver vor bred og råbte til hinanden som over et hav. Vil du nu drage fra mig på ny, just som jeg har fanget dig i min favn?"

"Ikke så," sagde Cæcilie; "jeg er eders, hvor i verden jeg er, og må jeg end forlade eder for en stund, vil jeg tælle timer og dage, indtil vi atter kan mødes. Men nu tage I eders forstand fangen, kære herre, og lytte til mit råd. På Gotland har jeg en gård, som er min egen. Dér kan jeg dvæle, indtil stormen har raset ud. I gæste da Visborg, så ofte I synes; af og til kan vi da nyde vor elskov en stakket stund, og stærkere bliver vel dens sødme, når den ikke slides til hverdags. Vi får da se, hvad siden kan ske."

"Aldrig gør jeg dette," sagde kong Erik. "Ikke slipper jeg dig af syne; ved min side skal du sove, i dit øre vil jeg udgyde mine

tanker hver dag, Gud lader oprinde, så sandt jeg er af dem, som griffen fører."

"Herre," hviskede Cæcilie, "bedre var det dog at skilles for en stund, end at andre skulle skille os for stedse."

"Hvad skader dig nu?" fo'r kongen op. "Bliver du synsk og frygtsom som en kælling? Inden føje tid skal jeg lægge kronen om din pande; alt i dag skal jeg tilkendegive rådet min vilje, og vi får da se, om jeg har en konges magt eller blot er mine tjeneres tjener."

Cæcilie sagde ikke videre; for hun tænkte, at ord ville kun hidse ham til det yderste; og hun vidste vel, at han i den sag ville støde på så sej en modstand, at han måtte give tabt. Ikke var han længer i sin ungdoms kraft, og hun følte det smerteligt, så tungt årenes strid havde tæret på hans styrke.

Kong Erik bragte da heller ikke sagen for i rådet den dag, så lidt som de følgende. For han havde ikke selv længere fuld tillid til sin viljes magt; tvivlen gnavede i hans sjæl, om han nu også havde været sin kongegerning voksen? Hanserne havde han vel tilsyneladende tæmmet for en stund; men i Sønderjylland var hans stilling, de tvende kejserdomme til trods, yderst mislig, og det faldt ham stedse vanskeligere at få sine undersåtter til at yde skat og krigstjeneste.

"For Gud," sagde han en kvæld, da han sad i Vingården hos Cæcilie, "stundom synes det mig, som er de holstenske grever mig ganske overmægtige, fast jeg har trende riger under mit scepter. Tvende gange tildømte Sigismund mig Slesvig efter dansk og romersk ret, men da jeg ville føre min retfærdige sag igennem, kom de svenske kun med tre hundrede ryttere under

mit banner. Jeg fristes til at kaste alt fra mig og drage herfra, siden min magt dog kun er for et skin at regne."

"Kære herre," sagde Cæcilie, "om I vil følge mit råd, da drag for en stund til Stockholm og hav eders kongesæde dér. For sjældent gæstede I det rige, som vel er eders største, og lidet gjorde I for at vinde det svenske folks kærlighed. Om de havde eder iblandt sig og lærte eder ret at kende, da ville det styrke eders herredømme mægtigt."

"Har det danske folk mig da kær?" spurgte kong Erik bittert. "Ærligt stræbte jeg til dets vel, men altid smuldrede sejrens frugt mellem mine hænder, og derpå bliver jeg dømt. Så var det og mit vanheld, at fru Margrete sad i sædet før mig, og kong Volmer før hende; ikke er jeg stor nok til at rage ud over deres skygge. Intet land vandt jeg og øgede ikke rigets ære, som de andre. Om jeg havde evnet at lægge Sønderjylland ind under den danske krone, da ville nu det ganske land have genlydt af min pris."

"Da gør det," sagde Cæcilie med lysende øjne. "Visselig var dette eders største og skønneste drøm, så sandt I dér kæmper for folkets ære og ret mere end for vinding. Saml al eders tanke om dette, og det vil lykkes; end har I eders manddom for jer, og dette er kun en stunds mismod, som vil vejres hen."

"Nej, Cæcilie," sagde kongen tungt, "det er just det, at jeg er blevet for gammel; onde tider vil komme, og jeg er for ringe til at møde dem. Meget kunne været anderledes, om du havde stået ved min side, da jeg var i min ungdoms kraft."

En stund sad han tavs; så udbrød han heftigt:

"Om jeg drog til Sverige, som du siger, da tænker jeg, de store herrer slog riget af min hånd, mens jeg var borte. De spinder

rænker bag min ryg, endda jeg var dem bedre end fru Margrete, som tog deres gods og lod hånt om deres råd. Spot lyser af deres øjne, just som de siger mig sleske ord, og jeg læser det skadefro håb, de bærer i deres tanke. De frydes over mit vanheld og længes mod den dag, de kan kaste mig af sadlen, at de kan gøre sig en konge efter deres sind. Blød skal han være som voks, og håndfæstes skal han alt forud, så han kun bliver som en dukke i deres hænder. Selv vil de være konger, så mange de er, og lidet går det dem nær, om deres vælde vil blive rigets forlis."

"Hvi giver I dem da selv et våben i hånd?" spurgte Cæcilie. "Intet er der i eders kongegerning, som kan lægges eder til last, uden det, at I vil ophøje mig, som er ufrels født, ved eders side. Slå det af eders tanke, og alt vil vorde godt."

"Nej," sagde kongen heftigt, "daglig blues jeg over, at du her skal sidde blot for hver mands smæde, fast du er større kvinde, end jeg er mand. Vi sætter nu alt på rette plads, og det hoved, som ikke vil bøje sig for dig, får springe."

Men Cæcilie stod fast på sit; aldrig gæstede kong Erik hende, uden at hun bragte den sag på tale, og omsider brast hans tålmodighed, så han udbrød:

"Guds død, her kommer jeg for at finde fred og hvile i din favn, og du står mig imod, som den stiveste af mine råder. Helst må jeg nu gøre sagen kort af og lade gå bud efter broder Just, at han kan lægge vore hænder sammen."

"Jeg gør det ikke," sagde Cæcilie fast. "Aldrig fanger I fred og hvile, før I har slaget det usalige forsæt af eders tanke."

"Da har du mig ikke længere kær," fo'r kong Erik op. "Aldrig så jeg en kvinde, der agtede ære og højhed ringe; om du står mig

imod i denne sag, da har du en anden mand i din hu."

"Kære herre," sagde Cæcilie sagtmodigt. "Dér sagde I et ord, som gjorde mig mere ondt end alt folkets foragt. I må dog vide, at eders elskov og tro, det er al den ære og højhed, jeg søger, og af eders lykke hænger min fred. Om I vil gøre mig af hjertet glad, da forkynde I eders råd, at I vil være det til vilje i denne sag."

"Helst så du kan hænde, at jeg gjorde hertuginden af Kleve til min dronning?" sagde kong Erik hårdt. "Sært statskløgtig er du blevet, og jeg tænker stundom, at du har mit rige kærere end mig selv."

"Ikke kan jeg skille de to ting ad," svarede Cæcilie. "Aldrig bliver der nogen lykke for eder, uden I vinder eders folk, som I har vundet eders brud."

"Ja, mon jeg har?" sagde kong Erik tungt. "Dine ord er kolde, og jeg fryser af dem i min kongsgård, hvor jeg sidder ene uden en ven, på hvem jeg kan lide."

"Herre," sagde Cæcilie, "alt engang gjorde vi en pagt her i eders vingård, og jeg mener at have holdt den, synes det eder end ikke så i denne stund. Vi gør nu en ny pagt og holder den ubrødelig til vor sidste stund. Ikke beder jeg eder tage en dronning, handlede I end klogest deri, for jeg har eder såre kær og tålte ikke at vide eder i en anden kvindes favn. Også siger jeg eder tak, fordi I har villet vise mig så stor en ære; visselig ville det gået mig nær, om I havde agtet mig ringere end til eders krone, må jeg end vægre mig for større årsags skyld. Men om I nu vil som jeg, da drager jeg i denne kvæld til Serridslev kongsgård og lever dér åbent som eders hustru, lad dem så smæde mig med frillenavn, de, som ikke ser uden på skinnet.

Dermed vil eders råd slå sig til tåls, og jeg kan være eder nær i lyst og nød uden at lægge eders lykke øde."

"Cæcilie," sagde kongen med skælvende røst, "om de herrer af rådet hørte dig tale, da slæbte de sig frem på deres knæ og lagde kronen for din fod, om ellers deres sind er ædelt som deres blod."

Endnu ville han ikke give sig, men omsider blev det dog besluttet, som hun ville, og den næste morgen årle holdt en stadselig grøn karm for hendes dør; kong Erik var alt redet forud for at berede alt til hendes komme.

Med uro i sind steg Cæcilie i karmen; ikke fordi hun frygtede overlast fra almuen; for så hastigt var rejsen blevet besluttet, at ingen kunne have fået nys derom. Men hun anede, at hendes offer kun ville nytte hende lidet; ingen ville tro, at hun ikke tragtede efter kronen, og hendes elskov ville være en fare for hendes kære herre, gjorde hun sig end aldrig så liden og myg. Så oprørtes også hendes stolthed nu i den yderste stund over, at hun skulle gå ind i en slegfreds vanærende kår. Hun forudså al den hån, hun ville komme til at døje, og angrede et øjeblik, at hun havde taget skridtet fuldt ud.

"Dette er dog halvgjort gerning," sukkede hun. "Om jeg ikke havde kraft til ganske at give afkald på min ven, da burde jeg taget mod hans krone, hvad det så siden havde kostet. Da havde vi stået eller faldet med ære ved hinandens side. Altid var jeg dog for ringe til at handle stort og fuldt, når tiden var dertil."

Karmen skrumplede nu ned gennem Østergade, der lå øde i morgendæmringen. Men da de kom til Amagertorv, lød der en buldren af hestetrav, og karmen måtte standse; for en rytterskare svingede i det samme ud fra Bjørnebrogade, den

som nu kaldes Købmagergade, og i så stærk fart kom den, at et sammenstød nær var sket; den forreste rytters hest stejlede tæt op ad karmen, og Cæcilie slog forskrækket forhænget til side og kiggede ud. Og hun blegnede i det samme bag sløret; for rytteren var Oluf Akselsøn.

Dog kendte han hende ikke i halvlyset, og han vidste intet om hendes ankomst til staden, så lidt som om hendes forhold til kong Erik; for han kom ret fra Vallø og havde kun lagt vejen om ad Bjørnebrogade, hvor hans broder Ivar havde en gård, men ikke truffet ham til huse. Han hilste da høvisk og red til side med sine svende, mens karmen drejede om ad Bjørnebrogade, som var den nærmeste adgang til Nørre Port. Selv fortsatte han sin vej til sin gård i Købmannegade, men hørte i det samme en høj latter mellem sine svende; han holdt da hesten an og vendte sig i sadlen med rynkede bryn.

"Er I rusede, alt før I har fået jert morgenøl?" sagde han barsk. "I ride helst sømmeligt i mit følge, om I ikke vil smage stigremmen."

"I holde os det til gode, herre," svarede Bengt, som var den eneste af hans svende, der vovede at tale frit. "Næppe havde I hilst så høvisk, om I havde kendt kvinden, der sad i karmen. For det var den hallandske tøs, som var kong Eriks frille alt tilforn, og sagtens er det igen. Thi kongens køresvend var det, som sad på bukken."

Oluf Thott stirrede målløs på ham; og en af svendene, som nys havde sladret med hr. Ivars huskarle, sagde:

"Mænd var det så; alt i flere uger har han holdt hende i Vingården; men det blev ham sagtens for møjsomt at ride til sin seng, så han nu skal have hende hos sig i Serridslev."

Oluf Thott var blevet hvid af harme; han kastede sin hest omkring og gav den af sporen, så den sprang, og næppe kunne hans svende følge ham, så fort han jog ned gennem Bjørnebrogade. Et øjeblik efter havde han indhentet karmen og tvunget den til at standse.

"Ej se," sagde han spottende, da han fik øje på Cæcilie og kendte hende, "så fint I er agendes i dag. Ligger I kan hænde og i fru Filippas seng, siden I sidder i hendes karm?"

Cæcilie slog sløret til side og mødte uforfærdet hans blik.

"Oluf Thott," sagde hun, "om I vil lyde et godt råd, da ride I eders kås og lade mig drage min. Alt engang bjergede jeg eders liv, men om I går min ære for nær i denne stund, og det kommer kong Erik for øre, da evner end ikke jeg at fri eder af bøddelens hånd."

Oluf Akselsøn slog en høj latter op og greb i den spinkle karm, så den slingrede frem og tilbage.

"Lad kong Erik se til, hvor han bjerger sig selv og sin krone," råbte han. "Med eder har jeg et regnskab, og det skal gøres op ret nu. I gav mig engang et slag, og det svider endnu på min kind. Ti skal I få for det ene, og længe skal det svie til eder, bliver det end et andet sted. Men først lægger vi eder nu i skarnet, hvor I hører hjemme."

Han greb med begge hænder om karmen, og så stor var hans kraft, at han hævede dens ene hjul fra jorden. Svendene sprang til og kastede vognen så voldsomt omkuld, at den slog benene fra hr. Olufs hest, så den styrtede til jorden. Men han sprang af i det samme og slap uskadt derfra. Så bød han svendene drage hende af karmen, og de kastede hende i gadens skarn.

"Løs din rem," sagde Oluf Akselsøn til Bengt, "og giv hende dem på bagen. Læg dine kræfter i; visselig vil det fryde fru Filippa i hendes himmel, ser hun nu herned, at hun end har hævnere, som kan tugte den tøjte, der har smittet hendes seng."

Bengt gjorde, som det var ham befalet, og gav hende de ti slag af et godt hjerte, og endda ét mere for sig selv; for hans herres ære var ham dyrere end hans egen, og han forstod, at hun måtte have krænket ham hårdt. Svendene stod omkring og så lystent til; dog tænkte en og anden iblandt dem, at denne sag kunne blive farlig for deres herre, og at Bengts liv ikke var en sysling værd, om ikke han red af staden med det samme.

Men Cæcilie blev liggende, hvor hun lå, med lukkede øjne, og mælede ikke et ord; ikke en klage kom over hendes læber, end ikke et suk; hun lå som en død.

"Nu er vi kvit!" råbte Oluf Akselsøn vildt, da Bengt havde endt sin bøddelgerning. "Hils kong Erik og sig, at også ham skal jeg ramme med min hævn, som jeg svor ham det hin dag på Vordingborg."

Så red han derfra med sit følge. Og næppe var han borte, før Cæcilie rejste sig op så rolig, som om intet var hændet. Hun spejdede ned ad gaden og til vinduerne, om nogen havde set hendes skam; men alt var øde i den lidet bebyggede gade. Hun drog da et lettelsens suk og vendte sig til køresvenden, der stod og tumlede med de urolige heste, rystende af skræk.

"Jakob," sagde hun, "om du tier med dette, da skal jeg gøre dig til en velholden mand. Om du sladrer, kan det koste dig din hals, så slet du værgede for den, din konge gav dig i værge. Hør nu, hvad jeg siger dig, og gem hvert ord, at det ikke går dig af minde. En flok ryttere stødte imod os, så hestene blev sky og

væltede vognen. Ikke har du kendt rytterne, og intet er der hændet, uden hvad jeg her har sagt. Fatter du, hvad jeg siger og gør derefter, skal det ikke blive til din skade."

Så sendte hun Jakob efter folk, at de kunne få vognen rejst; tilsølet som hun var, steg hun i karmen og kørte til Serridslev, hvor kong Erik modtog hende med blottet hoved på kongsgårdens trappe. Så muntert hilste hun ham, og så lykkelig lod hun over at være hos ham for alle tider, at han lyttede til hendes forklaring uden mistro, og først mange år derefter fik han sandheden at vide, endda Oluf Akselsøn ikke lagde skjul på sin bedrift; for ingen vovede at bringe rygtet for kongens øre.

Men Aksel Pedersøn tog straks sønnen for sig og dadlede ham strengt for hans færd.

"I morgen samles rådet," sagde han, "drag til Falkenberg og fjæl dig dér. Æreløst har du handlet, og om kong Erik i sin retfærdige harme kræver dit hoved, da ved jeg intet at sige derimod."

"Tvi," sagde Oluf Akselsøn og spyttede, "ikke begriber jeg, at I vil tage den hore under eders vinge. Også ved jeg, at de fleste står på min side i den sag, helst om kong Erik vil være skamløs nok til at gøre hende til sin kronede dronning, som rygtet går."

"Vanskeligt bliver det at hindre, så overilet som du har kuldkastet alle vore planer," svarede hr. Aksel. "Så vel kender jeg kong Erik, at kommer han i raseri, da gør han efter sin vilje, og vore sindige ord vejres hen som i en storm."

"Da lad ham rase," svarede Oluf Thott. "Fører han den sag igennem, da er hans saga ude, og vi jager ham af landet. Eller mener I, en hånd vil løfte sig til pommerinkens forsvar, den dag vi driver ham herfra?"

Hr. Aksel rystede på sit hvide hoved og tav. Han havde kong Erik kær, men følte sig alt mærket af alderdoms svaghed, og hans sønner var blevet ham for stærke. Dem var det, som i sandhed styrede ætten, viste de ham end udvortes ærefrygt nok.

Hr. Oluf mødte da også i rådet den følgende dag, og alle herrerne var blege om næbbet; for de tvivlede ikke om, at Cæcilie havde klaget og krævet hævn, og de var fast besluttet på, at nu måtte det briste eller bære. Alle som en ville stå og falde med hr. Oluf; og vidste de sig end stærkest i det lange løb, så kunne dog let et hoved eller flere springe forinden.

Stor blev da deres forundring, da kong Erik trådte ind i salen med et ansigt så mildt og bevæget, at ingen mindedes at have set ham så huldsalig før. Han tog straks til orde og sagde, at han havde besluttet ikke at tage sig nogen dronning, men lade fru Filippas sæde stå tomt til minde om rigernes ædle frue, som vel var en evig ære og anmindelse værd.

"Dog skal det være kundbart for alle," sagde kongen til sidst, "at jeg har taget fru Cæcilie Jakobsdatter, Morten Bydelsbachs efterlevende, til mig i hustrus sted, og er det min vilje, at der vises hende al skyldig ære, som var hun og af blodet, så sandt jeg gør hendes sag til min, om nogen skulle ville krænke hende i ord eller gerning."

Han så sig om for at læse i rådernes miner, hvad de tænkte; men alle sad de med ubevægelige ansigter, og ingen mælede et ord. Så vedblev kongen med en stemme, der skælvede af bevægelse:

"Også skal I vide, I gode herrer og danske mænd, at vel kan I bøje eders hoved og knæ for Cæcilie Jakobsdatter med ære; for

visselig havde hun været min kronede viv i denne stund, om hun ikke i sin ydmyghed og forstandighed havde skønnet, at hendes ophøjelse ville sætte splid mellem eder og mig, nu da vor samlede styrke vel kan gøres behov mod rigets fjender. Af egen vilje valgte hun sig ringere kår, end jeg bød hende, efterdi hun satte rigernes velfærd over sin egen, hvilket bør regnes hende til hæder, så I ikke viser eder mindre højsindede end hun."

Dermed tav kong Erik og ingen føjede noget til, hvad han havde sagt. Men efter rådsmødet sagde Oluf Akselsøn til Erik Krummedige:

"Snu er hun som Satan selv; hun mener det tryggere at krybe til tronen end at springe derop."

"Nu," svarede Erik Krummedige spydigt, "end sprang hun dog kun eders seng forbi, og jeg fatter vel, at det græmmer eder. Dog får vi vel lade kongen tage sig friller, som han vil, så sandt han deri kun handler efter kongelig sæd og skik."

Dertil svarede Oluf Akselsøn intet; men han glemte ikke sit nag, og mange var der, som med ham frygtede, at Cæcilie tragtede efter kronen. Dog var kong Erik end rigernes herre, og mangt afhang af hans ja eller nej. Der blev da krybere nok, som søgte fru Cæcilie for at opnå hendes forbøn, men hun viste dem alle af, og hadet imod hende voksede. For det, som var hendes storhed og retsind, at hun just ville være kongens elskede og intet mere, det udlagdes som hoffærdighed og magtbrynde; og aldrig gjorde kongen et fejlgreb eller en uret, uden at "den røde Sidsel" fik skylden derfor.

Også Aksel Pedersøn fattede mistillid til hende og tænkte, at hun var blevet hovmodig i årenes løb. For da han gik til hende

og takkede hende, fordi hun havde frelst hr. Oluf ved sin tavshed, slog hun med nakken og sagde:

"Ikke gjorde jeg det for hr. Oluf Akselsøns skyld, hvem jeg gerne så på stejle og hjul, om jeg havde magt, den feje kvindeskænder han er. Men for kong Eriks skyld tav jeg, hvis dronning jeg er for Guds åsyn, tænker I end for snævert til at lægge kronen om mit hår."

Tungt lå det på hende, at solen var ved at gå ned over hendes herres og konges dag. For det havde været hendes første tanke, da Oluf Akselsøn kastede hende i skarnet og smædede hende, at visselig var det ude med kong Eriks magt, når en af hans mænd viste ham slig ringeagt uden at lægge skjul derpå.

Og i sin kære herres åsyn læste hun skæbnens skrift, at hans kraft var brudt, og hans stjerne dalet, før den ret fik glans. Og hun levede stille, tog ingen del i hoffets fester og sad lange tider hen med hånd i skød, som den, der venter på en stor ulykke og ved, at den ikke kan afvendes.

Men aldrig trådte kong Erik over tærsklen, uden at hun gik ham muntert i møde som den, hvis sind er uden frygt og tynge, faldt det hende end ofte hårdt nok i årenes løb. For nu kom de onde dage, da alle kong Eriks håb brast, og søerne slog sammen over hans hoved.

Fjerde bog

Erik af Pommerns hustru

1. En slagen mand

I den slesvigske krig kom kong Erik ganske til kort; vandt han end stundom sejre i sommerens løb, så fik dog holsterne overvægten om vinteren, eftersom de var nærmere ved krigsskuepladsen, og det blev kongen for kostbart at holde en anselig hærstyrke på benene året rundt. I august 1433 mødtes hans udsendinge da med hanser og holster i Horsens, hvor et sådant forlig blev indgået, at kong Erik i virkeligheden opgav sin ret til det gamle danske kronland; for der fastsattes deri intet om ny dom eller voldgift, men kun, at kongen skulle forhandle sig til rette med holsterne selv.

Da han berettede Cæcilie om denne stilstand, som skulle vare hans kongetid til ende, udbrød hun heftigt:

"Ikke fatter jeg, at I gik med til dette; så store rigdomme kan I vel øse af eders riger, at I kan få ram på et par smågrever, der kun er for tiggere at regne."

"Mener du?" sagde kongen med et tungt smil. "Da har dog disse tiggergrever det ganske hanseforbund i ryggen, og kunne nyssens svare hertugen af Lüneburg 20.000 mark lybsk blot for at tjene et måneskifte med 300 glavind; gav derimod al Skånes told, som skulle være af de rigeste, mig i det samme år kun fjerdeparten af den sum. Fred måtte jeg have, så sandt nu skyerne samler sig i østen; hårdt kan det falde endda at holde de svenske i ave."

"Tungt er det at se eders største tanke briste," sagde Cæcilie, "havde I dog alt Slesvigs land til eders hånd, da I rejste denne strid, så nær som Gottorp og als og Femern; men nu er kun en liden strimmel ved grænsen i eders magt."

"Ret så," fo'r kong Erik op, "kast du mig nu også det i mit åsyn, at jeg var en ussel konge og en skryder, der kun evned at fægte med ord og pen. Gjorde jeg dog mit bedste og mener end, at min vanmagt var uforskyldt."

"Visselig er den det," svarede Cæcilie, "og ikke vil eders kamp være uden frugt; engang vil Slesvig vorde dansk, og det vil da være som høsten af eders sæd. Langt vil eders eftermæle lyse gennem slægterne, så tro I fægted for Danmarks ret."

"Tro ikke det," sagde kongen barsk. "Menneskene ser ikke på ens vilje, men på ens virke, kommende tider vil dømme mig, som jeg dømmes alt nu, på det at min gerning slog fejl."

Tungt var det for Cæcilie at se, hvorledes kongen mere og mere sank sammen i mismod. Men da hændte det, som vel kunne rive ham ud af hans sløvhed og tvinge ham til dåd.

Alt længe havde kong Erik haft strid med svenskerne, som ønskede fred; så klagede de også over, at han gav Sveriges borge til fremmede fogeder, der sagdes at udsuge almuen hårdt, og at han styrede riget hartad, som var det en dansk provins, og lod hånt om sit svenske råd. Hårdest misnøje var der i almuen; for hvor skulle vel en bonde i Uppsala eller Dalarne kunne fatte, at han skulle svare skat til en fejde i et fjernt og fremmed land? Så var og bonden vant til, at hans konge drog gennem riget fra ting til ting, så at klager kunne forebringes ham; men ville de kong Erik noget, da måtte de søge ham i Serridslev.

Så gjorde de også; Cæcilie sad just ved hans side en dag, da nogle finner kom dragende fra det fjerne Østerland for at søge ham med deres kæremål; og hun hviskede til ham, at han for guds skyld måtte give dem deres ret. Men da fo'r kongen op i harme og råbte:

"Give dem deres ret? For Gud, så magtesløs er jeg, at jeg kan kun give dem et brev til deres foged, og han river det vel i sønder, før han får det læst."

Og så voldsomt greb vreden ham over hans vanmagt, at han fo'r bandende mod de uskyldige bønder, sled dem i deres hår og drev dem mod døren.

Ofte hændte sådant, og det ord kom ud, at pommerinken var en umild herre, hvem det var en lyst at forhåne sit udarmede folk; og gæringen voksede.

Ved St. Hansdags tide 1434 rejste da Engelbrecht Engelbrechtson oprørsfanen i Dalarne. Han var en lavadelsmand, som i sin ungdom havde tjent for væbner på de stores gårde, hvad der havde givet ham et videre syn end de flestes; og så stor var hans magt over folket, at de fylkedes om ham, hvor i Sverige han drog frem.

Da efterretningen herom kom til Danmark, sad kong Erik på Vordingborg med sine råder og kævledes med hanserne, der stillede stedse større krav, jo mere de fik øjnene op for kongens vanmagt.

"Dette er en god rævekage," fo'r kong Erik op. "Ret som jeg har hænderne fulde på den ene kant af mine riger, falder de over mig på de andre. Sagtens er I i ledtog med mine fjender alle til hobe."

"Slå eder til tåls, herre konge," sagde Aksel Pedersøn. "Dette er kun bondeoptøjer, og eders svenske råd vil vide at ordne den sag selv."

Så mente også to af de svenske bisper, der var til stede. Men kong Erik ville ikke lade sig tale til rette. Tungt følte han sine evners brist overfor de vanskeligheder, der tårnede sig op

omkring ham, og han angrede bittert, at han havde ladet Cæcilie blive siddende i Serridslev. For han stolede ikke mere på andre end hende og kunne ingen beslutning fatte uden først at have hørt hendes råd.

"Bonden i dag og herremanden i morgen," skreg han forbitret. "I er alle lige gode og tragter kun efter at blive mig kvit. Gerne kan I for mig skikke bud efter Bogislaus, at han kan tage styret med det samme."

Da skottede de herrer af rådet til hverandre og tav forlegne. For det havde alt været på tale mellem dem, at kong Erik inden længe ville sætte sit herredømme over styr, og at da skulle det ikke være en ny pommerinke, men Christoffer af Bayern, som blev hans eftermand. Men endnu havde ingen vovet at ymte derom til kongen; så var også Aksel Pedersøn stadig hans fuldtro ven, og hans ord gjaldt mere i rådet end nogen andens.

Mismodig drog kong Erik til Serridslev og sad dagen hen hos Cæcilie med hånd under kind. Forgæves søgte hun at opmuntre ham.

"Dette er begyndelsen til enden," sagde han. "Så mangt bryder ind over mig på en gang, at jeg ikke ved, hvilken fejde jeg skal vende mig imod først."

Cæcilie svarede intet, for hun vidste, at han havde fjenden i sig selv, i visheden om sin egen svaghed. Men hun strøg håret fra hans pande som på et barn og smilte sørgmodigt. Dér lå han nu for hende, hendes drømmes helt, med sit trætte hoved i hendes skød; så længe havde hun kæmpet, før hun vandt ham; og nu, da han var hendes omsider, havde han tabt sig selv. Ja, dette var begyndelsen til enden … Og måtte hun ikke ønske, at enden var nær? For han bruste op som en dreng og faldt

sammen som en olding; hårdt tog det på dem begge og tærede på deres sentvundne lykke. Ingen tryghed havde de hos hinanden, for det var, som om alt gyngede under dem. Og atter og atter gled hendes tanker til Gotland, hvor Visborg knejste uindtagelig midt i havets brænding. Sørøvernes konge, hersker over det vidtstrakte hav med dets tusinde flydende borge … var det ikke større og stoltere kår end at males sønder her mellem et uvilligt råd og et misnøjet folk?

Men så tog hun sig sammen og talte stærke ord til ham, at han måtte ikke give kampen op, han som var større mand end nogen af de andre. Og så længe talte hun om hans svundne styrke og hans ungdoms mægtige drømme, at det til sidst kom over dem begge som en rus, og de tog hendes eventyr for en virkelighed. Han udkastede hundrede planer, og hun fandt på tusinde råd, og alt syntes så let og lykkeligt, som var de endnu skæbnens herrer og ikke en lidet vejende bold i dens hånd. Omsider sov de så ind i hinandens favn og havde glemt alt i deres elskovs lykke … indtil dagen vækkede dem med alle sine krav, hvor ord ikke kunne gøre fyldest …

Det blev alvor i Sverige. Rådet samledes i Vadstena, og hvor utilfredse de store herrer var med kong Eriks styre, så frygtede de dog bønderne mere. For det var ikke Engelbrecht Engelbrechtsons tanke blot at gøre svenskerne til herrer i deres eget hus; han ville føre riget tilbage til Hellig Eriks tid, da der hverken var skat eller told, og han var i adelens øjne kun en forvildet sværmer. Der var kun én mening om, at bondeoprøret skulle slås ned.

Men Engelbrecht var en mand af sand kongelig styrke; han ventede ikke på rådets dom, men drog med en skare udvalgte

bønder til Vadstena; han lod råderne gribe ved deres hals og truede dem på deres liv, så de af frygt var ham til vilje og sendte kong Erik opsigelse til huldskab og troskab. Derefter drog han videre gennem landet; borg efter borg faldt til hans hånd, de danske og tyske fogeder fordreves, Aage Akselsøn Thott måtte flygte fra Falkenberg, efter at have sat borgen i brand, og først skåningerne satte sig så hårdt til modværge, at han blev standset.

Kong Erik kunne næppe tale, så rasende var han, da han med undsigelsesbrevet i sin hånd fo'r ind til Cæcilie.

"Se," råbte han, "se, hvad de vover at tilskrive mig, deres udvalgte konge! Hør blot, hvad de skriver: "Så at I ej hidefter kan håbes af os i nogen måde tjeneste, råd eller mandskab, efter det at I ej har holdt os de eder og den tro, som I har lovet os med oprakt hånd og svoret ved helligdommen og den kristne tro!" Men I kan i nogen måde håbe på bøddel og blok af mig, I svenske mensværgere, som lod mig stå ene i striden og nu snigløber mig i farens stund. Som et uvejr skal jeg komme over eder, og en regn af blod skal falde over Sveriges jord, så sandt jeg er af dem, som griffen fører."

"Ja," sagde Cæcilie, "nu må I fluks derover."

Men så slog kongen brat om og mente, at alt var tabt, om han forlod Danmark i denne stund.

"Lider jeg et nederlag i Sverige," sagde han, "da tager hanserne og holsterne resten. Bedst er det at sidde her og lade dem plukke fjerene af min krop, eller fare herfra til stolpe; da kan de hakkes om byttet, når jeg slipper det med min klo."

Men Cæcilie holdt fast på, at nu måtte han vise sig som en mand, og den samme mening mødte ham i rådet.

"I må derover," sagde Aksel Pedersøn, da han havde læst de svenske herrers brev. "Står det dog her klart nok, at vore svenske brødre har handlet af tvang, kun frygtende Engelbrechts vælde. De vil hjælpe eder til forlig, så I får frie hænder mod syd, og når I da først har fået fred med hansen og Holsten, kan I samle eders magt mod de svenske og tvinge eders undersåtter til at føje sig under eders vilje."

Kong Erik sejlede da fra staden, men havde uheld med sig, som oftest nu. Alt under Bornholm forliste en af hans galejer, og *Rosenkransen*, som han selv fo'r på, strandede i Kalmar Sund, så han måtte bjerge sig i land i en jolle.

Han fortsatte over land til Stockholm og fik sagen udskudt til næste år. Engelbrecht ville ikke bøje sig herfor, og på en rigsdag i Arboga lod han sig gøre til Sveriges høvidsmand. Men herrestanden satte dog igennem, at der blev sluttet forlig med kong Erik, så han atter erkendtes for Sveriges konge; men han måtte købe dette med så stort afbræk i sin kongelige magt, at det var mere for et nederlag end for en sejr at regne.

Også måtte han stadfæste hanserne i deres vidtstrakte privilegier og lade grev Adolf sidde som herre i Sønderjylland for sin livstid, og dette græmmede ham mest.

"Jeg er nu en slagen mand," sagde han til Cæcilie. "Gerne gav jeg i denne stund alle mine riger af hænde, om da blot Slesvig kunne vorde dansk. For dette var mit livs mål, og alt det andet er derimod for intet at regne."

"Kære herre," sagde Cæcilie, "end kan den dag komme, da I får magt til at nå eders mål."

Men hun troede det ikke selv. Og hun fordoblede sin ømhed imod ham, for hans sidste ord havde grebet hende sælsomt.

Først nu forstod hun ret, hvor stor hans kongstanke havde været, og hvor nær det var gået ham, at den brast. Hun talte derom til broder Just, som gæstede hende ofte og for hver gang blev hende mere kær.

"Jeg blues over, så jeg har gået her og ynket ham i hans svaghed," sagde hun. "Er han mon ikke større nu, end da han stod i sin ungdoms styrke? Det er vel det største for en konge at ville ofre sin krone for rigets vel."

"Nu," sagde broder Just med sit tungsindige smil, "om han havde evnet at bjerge dem begge, det havde vel været større."

Men da fo'r hun vredt op imod ham, og han sagde hende aldrig oftere imod i denne sag; for han skønnede, at hun ville bjerge sin drøm ud af skibbruddet; jo nærmere det kom, des stædigere klamrede hun sig til tanken om kong Eriks storhed, og at han kun var strandet på de andres uforstand og troløshed.

Så styrkede hun sin herres mod, når de var sammen, og hidsede ham op imod rigets adel, hvis rænker hun gennemskuede, og til hvem hun i disse nedgangens år fattede et uudslukkeligt nag.

Men for hver gang hendes ord tændte i kong Eriks tanker, så hans stolthed blussede op for en stund, sank han siden efter sammen i dybere mismod. Årene gik med strid og kævl, nederlag og skuffelser – stundom også med uventet gryende håb, der hurtigt brast, som de bobler, de var.

Således syntes det at dages, da Engelbrecht Engelbrechtson myrdedes på stimandsvis af en uven; bondevældet var dermed brudt for en stund, og en foreløbig udsoning mellem rigerne fandt sted. Men det var alt kun et skin; kongen hildedes mere

og mere i løfter, han aldrig kunne holde, så sandt han ville være konge af mere end navn.

"Se, hvor snildt de har spundet bag min ryg," sagde han til Cæcilie. "De svenske råder sveg mig i den slesvigske sag; og nu, da det gælder Sverige, går de danske sammen med dem; nu fik de det maget så, at hanserne selv, mine argeste fjender, skal mægle i det, som er os imellem. Det er, som jeg tænkte først; de store ville kun have magten for sig selv, og jeg var dem stedse for god. Havde jeg ladet nogle hoveder springe, mens tid var, så sad vel nu kronen fastere på mit eget."

"Ja," sagde Cæcilie med øjne, der lyste af had, "om blot et hoved havde sprunget for dem alle, da havde det kan hænde været nok."

Og da kong Erik studsende spurgte, til hvem hun sigtede, svarede hun uden betænkning:

"Oluf Akselsøn Thott."

Thi det fo'r igennem hendes tanke i dette nu, at om ellers noget evnede at gøre hendes herre stærk, da måtte det være hadet og skinsygen. Så mindede hun kongen om hr. Olufs store hovmod, om hans elskov til hende og hans undsigelse på Vordingborg. Hun fortalte ham om den forsmædelse, han havde ladet hende lide ved sine svende, da han kastede hende i skarnet og lod hende piske som en skøge, og berettede om hans truende ord til sidst.

"Kære herre," sagde hun, "jeg tav, fordi jeg tænkte, det var til eders bedste; ikke skulle I for min skyld have strid med eders råd i en stund, hvor I havde dets gode vilje behov. Men nu angrer det mig bittert; for visselig er det ham, som står bag alt dette."

Kong Erik stirrede på hende, stum af harme; og vant som hun var til hans opfarenhed, mente hun det fornødent at ægge ham yderligere. Hun tilføjede da:

"Sikkert er det hans agt at gøre sig selv til konge i eders sted, og næppe har I vel magt til at hindre det?"

Først nu så hun hans vrede; og halvvejs ængstedes hun for, hvad hun havde gjort; for i denne stund lignede han hin unge kong Erik, som gjorde tavst omkring sig blot ved at rynke sine bryn, og for hvis stormende vrede selv de mægtigste krøb i skjul. Og han gik fra hende uden at mæle et ord.

Hun vidste, at rådet just var samlet og ventede på ham. Og hun forstod, at han gik lige did for at kræve Oluf Akselsøns hoved. Men aldrig var de høje herrer ham til vilje i den sag; nu ville det ret komme for dagen, at hans magt var brudt, og dette ville kun blive en sidste ydmygelse, tungere end alle de andre.

Hun ventede i stor uro, og hun måtte vente længe. Da kongen omsider kom, så hun straks, at det var sket, som hun frygtede. Og han satte sig så sagtmodigt ved hendes side, at det gjorde hende mere angst, end om han havde raset og skældt.

"Nu er det ude," sagde han tonløst og klappede hendes hånd. "Ikke vil de give dig oprejsning, men smædede dig i grove ord og gav dig skylden for alt ondt. Nu vil jeg herfra."

"Ja," sagde Cæcilie, "jeg skal følge jer til Kalmar, når I drager did."

"Hvorfor skulle jeg gøre det?" sagde kongen træt. "Jeg giver dem alle en god dag og drager til Stolpe. Dér kan jeg fjæle mig med min skam."

"Og jeg?" spurgte Cæcilie.

"Nu," sagde kong Erik og så usikkert på hende, "drag du til din gård i Visby. Ringe har jeg handlet mod dig, som i alt andet, så sandt jeg burde have gjort dig til min dronning, satte end mit ganske folk sig derimod. Men ikke er jeg så ringe, at jeg vil drage dig med mig i armod og skam."

"Herre," sagde Cæcilie heftigt, "nu krænke I mig ikke så uretfærdigt med slige unyttige ord. Det var vor pagt, at jeg skulle være som eders rette hustru, og jeg følger eder, hvor I går hen. Men nu vise I eder som en mand og drage til Kalmar, at vi først kan få den svenske sag bragt til ende, og derfra til Gotland. Visborg er stærk; lad eders råder søge eder dér; jeg tænker, de er som uvorne børn, der skriger snarest på det, de selv har kastet fra sig."

Sløvt føjede kong Erik sig efter hendes vilje, og de indskibede sig til Kalmar; og begge tænkte de det samme, at de aldrig ville vende tilbage. Cæcilie drog da omsorg for, at de fik alt med, hvad de ejede af skatte, ja selv rigets klenodier; så siden hed det skæmtevis blandt folket, at det endda var en lykke, de ikke sejlede ud fra Vordingborg; for da havde hun vel taget guldgåsen ned fra dens stang.

Så mødtes da kong Erik i Kalmar med Sveriges råd og hansernes voldgiftsmænd, og så hårdt stod de alle kongen imod, at han måtte bøje sig i alt.

Og efter endt forhandling samledes alle på torvet. Der kom kongen med de pommerske herrer, han havde kaldt hid, og voldgiftsmændene og alt mandskabet stod, som krøniken beretter, i en kreds, og uden om dem alt folket. Der kom svenskerne og gjorde ydmygeligt knæfald, bedende kongen tage dem til nåde. Da han ville drage dem op med sine hænder,

vægrede de sig, så han selv måtte lægge sig på knæ og drage dem op på den vis, og ved dette syn trådte tårerne i øjnene på mange.

Et såre skønt forlig var det, og kun få af dem, som var til stede, forstod, at hermed var kongen i alt en slagen mand. Mørk i hu fo'r han med Cæcilie til Gotland; og først her kom der et sådant raseri over ham, at han ville vende om og tage hævn. Men stormen slog hans skibe tilbage, og han faldt da til ro på Visborg, hvor han med få afbrydelser skulle henleve i tretten år.

2. Søkongen på Visborg

Stor glæde blev der på Visborg, da kong Erik holdt sit indtog. Slotshøvidsmanden, hr. Trud Hase, havde siddet der som foged alt fra fru Margretes tid; han var kong Eriks fuldtro mand og blev så til det sidste.

Men hans værdige hustru, fru Magde, fik sig en heftig forskrækkelse, da Cæcilie var med, og talte forarget derom til sin ægteherre.

"Det kunne du vel vide," sagde hr. Trud. "Aldrig havde kong Erik nogen anden kvinde så kær, og han holder hende i ære som sin dronning."

"Da er hun det dog ikke," svarede fru Magde krænket. "Og hun kunne vel blues så vidt, at hun tog ind i sin gård i staden, så forargelsen blev mindre."

"Snart er hun, Gud bedre det, lige så fuldt dronning, som han er konge," sagde hr. Trud. "De, der er hans venner i nødens stund, får også være vore."

"Ikke havde jeg tænkt, jeg skulle bøje mig for en frille på mine gamle dage," sagde fru Magde og ordnede sit ærbare fruerlin. "Ikke heller er det min agt at vise hende større ære, end der tilkommer hende efter hendes stand."

"Hendes stand er den, kong Erik holder hende i," sagde hr. Trud barsk. "Du hørte vel, at han forestillede hende som sin kære hustru, og du får at rette dig derefter."

Fru Magde satte sig aldrig op imod sin ægteherre uden i ord; og hun viste da også Cæcilie så stor ære, som var hun en dronning af blodet. Men da Cæcilie mærkede, hvad der lå bag

hendes underdanige væsen, tog hun hende til side og sagde ligefrem:

"Fru Magde, vi tale helst ligeud nu straks. I viser mig stor ærefrygt, endda det må falde eder hårdt; for I er en adelsmands ærlige frue, men jeg er i eders øjne kun kongens frille, ja, kan hænde hans onde ånd."

Fru Magde blev ganske forbløffet og ville gøre indvendinger. Men Cæcilie løftede afværgende hånden og sagde:

"Det er, som jeg siger, og des større tak er jeg eder skyldig; for I gør dette for kong Eriks skyld, og jeg skønner deraf, hvor hengiven I er ham, som er mig kærere end mit eget liv. Heller ikke beder jeg eder vise mig åbenlyst den ringeagt, som er i eders tanker; for det ville gå min herre såre nær, og han har alt sorg nok foruden. Men I skal dog vide, at jeg tager ikke eders hyldest for andet, end den er; kært skulle det være mig, om jeg evnede at vinde eders venskab; men indtil da drive I helst ikke dette mummespil videre, end det gøres nødigt for kongens skyld; vis mig så og eders sande sindelag, når vi er ene, så båder det os begge bedst."

Da løb fru Magdes varme hjerte af med hende, så hun udbrød:

"Hårdt har rygtet løjet eder på, fru Cæcilie; for så meget skønner jeg, at det er ikke for gods og ære, I har givet eder kong Erik i vold, men at I er hans sande ven; I kan da lide trygt på mig i alt, hvad der sigter til hans vel."

Cæcilie viste hende fra denne dag sin fortrolighed og vandt snart hendes venskab, så fru Magde priste hende i høje toner til sin ægteherre.

"Så er I kvinder," sagde hr. Trud smilende, "hastige til dom i godt som i ondt."

"Nu," sagde fru Magde krænket, "jeg måtte dog først lære hende at kende, før jeg kunne vide, hvad hun var."

"Just det," svarede hr. Trud, "og det burde du have betænkt i tide. Dog drager jeg nu det halve fra din ros, som jeg gjorde fra din dadel, håber jeg end, at tiden vil give dig medhold."

Snart følte han dog også selv stor hengivenhed for fru Cæcilie, så klogt hun styrede med alt, og så snildt hun vidste at genvække kong Eriks mod.

"Vist er hun guld værd," sagde han til fru Magde. "Snart er kong Erik atter en ganske mand, og vi vil endnu opleve at se ham i magt og ære."

Undrende tænkte også Cæcilie, om hendes kære herre endnu engang skulle rette sig? Han genvandt sit gode lune, og det blev en stund et helt muntert lidet hof, der samledes om ham. Tryg sad han dér på sin utilgængelige borg, der knejste højt på en klippe over den rige hansestad; han stod ofte lange tider på vagttårnet og spejdede ud over havet, og Cæcilie fornam, at hans håb fik liv og hans virkelyst vågnede på ny.

"Vel var det, at du fik mig herhid," sagde han. "Den salte havluft gør mig ung, og kan hænde de gode herrer derhjemme end engang skal få at mærke, jeg er deres konge."

"Tænker I på at drage did?" spurgte Cæcilie.

"Kan hænde," svarede kongen tankefuldt, "men lad det vente. De gode herrer får komme til mig."

Hans håb smittede Cæcilie, så også hun tænkte, at dette var kun en kort udlændighed, og at oprejsningens stund var nær. Og hun sukkede i stilhed derved; for aldrig kunne hun i

Danmark gøre sig håb om så fredelig lykke som her, hvor alle kappedes om at vise hende ære, og hun havde sin kære herre for sig selv.

Stor gunst viste kong Erik hr. Trud og fru Magde for deres troskabs skyld, men mest fordi de ærede Cæcilie, som var hun hans rette frue. En dag skænkede han dem en sølverne ske, prydet med det kongelige navnetræk og Gotlands lam med korsfanen; desuden var præget en række skibe og denne indskrift: *In Gothlandia et mari spes mea* – til Gotland sætter jeg mit håb, og til havet.

"Dette skal være mit valgsprog," sagde han muntert, "og nu lade vi alt mismod fare. Inden året er omme, tænker jeg, vi hører derovre fra."

Således gik det også. Hans riger kom i stort bekneb, da han så brat og ganske lod dem i stikken. I Norge rejste almuen sig, i Sverige stredes de store herrer med hverandre, og værst faren var næsten det danske råd; for det stod i borgen for, at kongen holdt sine løfter, og fik nu skyld for at have drevet ham af riget. Så var det også sandt, at de store herrer ville have deres konge kun som en dukke, de kunne drage i, men han skulle jo være en dukke i deres hånd; og nu, mens han sad fjernt på sin ø, var han gledet dem af hænde, så de var mere magtesløse end tilforn.

De sendte da bud på bud til Gotland, at kongen måtte vende tilbage. Men kong Erik lo i skægget og sagde til Trud Hase:

"Lad dem vente; vi kan skikke dem bud, at de svarer mig en skat, så glemmer de dog ikke ganske, at de har en konge."

Buddet blev sendt, men vendte tilbage med posen fuld af klager i stedet for af penge. Og nu blev Cæcilie betænkelig.

"Kære herre," sagde hun, "det ser jeg dog, at eders hu står til Danmark, og da bør I drage did. Om I tøver længere, tager de store sig en anden konge, og da vil det græmme eder, at I ikke fulgte mit råd."

"Ej," sagde kongen og lo. "Jeg glemmer, at jeg og her er håndfæstet og må lyde min kvinde, som så mangen mand før mig. Du skal nu vide, at jeg har tøvet med velberåd hu; for når herrerne først har prøvet at styre selv og mærket, hvad tvedragt det giver dem imellem, da bliver de lettere at få i tale. Men nu tænker jeg som du, at det er på tide."

Han fo'r da til Danmark og blev der den ganske vinter, mest på Vordingborg. Cæcilie ville ikke med; for hun turde ikke fæste lid til, at det ville lykkes, og ville da holde Visborg til hans hånd, om han skulle komme igen. Og for hvert bud, der kom fra kongen, blev hun mere og mere sikker på, at han stampede forgæves mod brodden. Nu, da hun ikke havde ham for øje, så hun klarere hans fejl og så, hvor usindigt han fo'r frem, som var det kun sit mod, han havde genfundet, og ikke sin snildhed.

Pommerske herrer kaldte han ind og gav dem store len, ja, satte egenmægtig hertug Bogislaus over Fyn. Så fo'r han også hårdt frem mod de store herrer, som han mente at kunne sigte for forræderi, og mest imod dem, som havde sat sig imod Cæcilies ophøjelse. Oluf Thott forviste han af sit råd, og Eggert Frille lod han kaste i tårnet. Så egensindigt gik han til værks, at han stødte alle fra sig; og det mærkedes nu, at han var gammel og ikke evnede at holde ud. En skønne dag blev han træt og fo'r tilbage til Gotland, hvor han rasede for Cæcilie og svor på, at han aldrig mere satte sine ben på Danmarks jord.

"Nu," sagde Cæcilie roligt, "da sæt eders lid for alvor til Gotland og til havet. Også her kan I være konge, og det bæres mig for, at I vil vinde større ære på havet end i land."

Det gik dog ikke så. Vel sank kong Erik ikke mere hen i mismod og sløvhed; da rigerne sendte ham deres opsigelse, fo'r han op som tilforn i sin velmagts dage og skrev skrappe svar. Så rustede han sig også mægtigt og førte efter Cæcilies råd fejden på fetaljebrødrenes vis, opbragte hansernes skibe og danskernes med, når han kom over dem, og gjorde havet usikkert viden om. Men det var dog kun som et sørøveri i stor stil, og ramte han end sit folk på pungen derved, så høstede han deraf ingen kongelig ære.

Cæcilie så det, men evnede ikke længere at standse farten nedad. Hun sørgede blot for, at det gik kongeligt til på Visborg, så længe hun evnede; men også det måtte hun give op. For fra fjern og nær strømmede fribyttere til for at gå i kong Eriks brød, og ram var den luft, de førte med sig til hove; rå eder klang gennem hallen, vilde drikkelag fejredes efter hvert lykkeligt togt, og kong Erik syntes at finde behag i det, som det var.

"Tag ikke livet så tungt," sagde han og klappede hende på kinden. "En mand må leve efter sine kår, og jeg er dog nu for en slet og ret søkonge at regne. Lad os skrabe til os, hvad vi formår, og unde os de glæder, livet byder. Det huer mig for Gud også bedre at færdes mellem disse vilde karle, end at høre på hofsinders sleske ord og kævles med stridige råder. Jeg byttede ikke med selve den romerske kejser, og jeg mente heller ikke, du havde hofskikken overvættes kær."

Så tog hun dette med og viste ham et glad åsyn, men blev hård i sind derved. Bittert smertede det hende at se, hvad der var blevet af hendes kære herre, der engang havde været Nordens ridderligste mand. Hun så ham for sig, da han red hende i møde på Worthinge halvø og viste hende sin hyldest, blot fordi hun var fager og uden værge. Hun mindedes hans høviskhed i dansen, højheden i hans tanke, flugten i hans ord. Selv hin dag, da lidenskaben overmandede ham, så han ville taget hende med vold, havde han været stor og skøn i sin vildskab. Men nu forråedes han dag for dag af det liv, han førte, blev lav i sin tanke og grov i sin mund. En dag, da han sad for bordenden og drak, som så ofte nu, over måde, fo'r det igennem hendes tanke, så lig han var blevet Mogens Hendriksøn, og hun måtte gå af hallen for ikke at briste i gråd …

Sært bevæget blev hun da, når stundom skallen faldt af ham, så han atter blev kongen med de store tanker og glemte sit eget for større sagers skyld. Således gik det, når han fik efterretninger fra Sverige, som kun på skrømt holdt sin pagt med Danmark, mens adelen rev større og større magt til sig.

"Nu har de fået det, som de ville," sagde han, "for Christoffer er ret en fed og pyntet dukke, der spræller i adelens hånd. Så er fru Margretes store værk ganske lagt øde; for det ser jeg grant, at Karl Knutson tragter efter den svenske krone, og inden mange år vil Norden atter vorde splittet og dets magt brudt."

Da flammede håbet endnu engang op i Cæcilies sind, og hun udbrød:

"Da grib til og vis, at du er manden! Er kong Christoffer, som du siger, da vil han flygte af sine riger, så snart du sætter foden på dansk grund."

"Vist vil han ikke det," sagde kong Erik, "så sandt tre rigers adel vil være ham til værn, siden al deres magt hænger af, at han ikke triller af tronen. En sær ligeglad herre er han, min kære søstersøn, og mere lig en trind vintapper end en konge. Hr. Trud berettede mig just før, at der var ført svære klager over de fartøjer, mine folk har opbragt. Men ved du, hvad han gav til svar? "Min kære morbroder skal jo også leve!" sagde han. Det fatter du vel, at slig godsindet fedevom ret er efter herrernes tykke; og lad dem have den konge, de er værd."

Så slog han en rå latter op og gik ind til sine drikkebrødre; og Cæcilie gik til sin gerning. Hun sled snart som et tyende dér på sin herres borg og mærkede, hvor hun selv blev grov og rå deraf. Men så passede jo det ene til det andet, tænkte hun bittert, og hårdt måtte hun arbejde for at holde tankerne i ave …

Således lagde år sig til år, indtil i 1499 omsider det hændte, som for sidste gang fik kong Erik til at vågne i sin kongelige kraft. Christopher af Bayern var død, Karl Knutson Bonde var omsider blevet Sveriges konge, og straks kastede han sig over Gotland og indesluttede Visborg til lands og til vands. Da glemte kong Erik al den uret, han havde lidt, alt småligt nag svandt af hans sind, og han, pommerinken, mindedes kun, at han var dansk og havde viet Danmark sit spildte liv. Han værgede sig af al sin kraft, men sendte tillige hemmeligt bud til det danske råd. Undsætning kom, og Gotland var dermed bjerget for Danmark endnu i to hundrede år.

Selv stod han ved Cæcilies side på vagttårnet, da de så den danske flåde lægge bi.

"Så fik jeg dog givet Danmark et lidet rige før min død," sagde han glad. "Det blev ikke Slesvig, men Gotland er og en skøn ø og

alt for god til det svenske pak."

Da lagde Cæcilie sin arm om hans hals og græd; men han fattede ikke årsagen til hendes bevægelse.

"Giv dig tilfreds," sagde han godmodigt. "Jeg fatter vel, det må gå dig nær at skilles herfra. Men nu drager vi til Stolpe; dér er også godt, og så kan jeg dog lægge mine ben i mine fædres jord."

3. Eftermæle

Endnu i ti år henlevede kong Erik på Stolpe, hvor ofte armod havde til huse, og hvor Cæcilie måtte tømme sin bitre kalk til bunden. Han sankede sig gildesbrødre sammen fra egnens gårde, dagen lang bedede de i skovene og drak sig en fuldgod rus, når de kom til huse. Ensomt og tungt gled livet hen for Cæcilie, hvem årene havde gjort før og lad, så hun ikke tålte jagten; heller ikke døjede hun at se sin kære herre mellem alle disse rå karle, der dræbte den sidste rest af storhed i hans sind. Hun sad ved sit vindue og så ud over træernes toppe; dér spejlede svundne tiders lykke sig i hendes sjæl, så hun stundom glemte, hvor hun var; og når hun da hørte hestetramp, jog det igennem hendes sind, at nu kom hendes kære herre, og glæden steg i hende. Men så brød virkeligheden med et frem i al sin hæslighed og håbløshed, og hun rejste sig end ikke for at gå ham i møde. Hun undgik at se ham, så vidt hun kunne, og lukkede sig inde i sine drømme, hvor hun stedse så ham i en af de store stunder af hans liv – med vrede i blikket eller elskov, i ungdom og kraft, alt det, som en ubarmhjertig skæbne havde udslukket for stedse.

Og så kom det, som det måtte, at kong Erik tog lære af sine fæller og fulgte landsens skik. Hjorten flygtede, og vildsvinet var dog kun en imod mange; ikke gav jagten spænding nok i længden, og rigere bytte ventede på en større jagt. En egen vellyst var der i at lure i baghold, når købmændene kom dragende med væbnede ryttere for og bag, og han da faldt over dem med sine rustede karle. Hedt gik det ofte til i en sådan dyst, og mere end én gang havde han nær måttet lade sit liv.

Men det var dog som en fejde i det små, og når han da vendte tilbage med fanger og bytte, midt imellem sine jublende krigere, kunne han træde ind til Cæcilie, som var han endnu kongen, der just havde vundet en stor sejr over sit folks fjender.

"Ringere bliver du dag for dag," sagde Cæcilie bittert en sådan dag. "Har du da ikke længere skam i livet? Endnu skal jeg vel leve den dag, da jeg ser dig i galgen, og ravnene hakker i dit hoved, som engang bar en krone."

Men da fo'r han op og havde nær slået hende.

"Jeg gør, hvad min fader gjorde før mig," skreg han forbitret, "og ikke skal du laste ham i hans grav, dér han ligger med ære. Er vi ikke gode nok, da kan du drage herfra, og ikke er du vel fattigere nu, end da du kom til mig."

"Nej, Erik," sagde Cæcilie pludselig sagtmodigt, "ikke er jeg det, og aldrig gjorde jeg det om, om det lå i min hånd. For meget godt har jeg at mindes, og er dog vel så rigere end de fleste."

Men i det samme kom hun ret til at se hans ansigt, der halvvejs var gået hende af minde, så stædigt fastholdt hun for sit øje hans billede fra ungdommens tid. Nu så hun ham med ét, som han var, og det fo'r igennem hende, at nu lignede han hendes fader, ret som han så ud, da vanviddet greb ham og han gik til sin sidste stimandsdåd, den, der voldte hans død.

"Erik," sagde hun blødt, "vogt på dig selv. Dette levned bliver din død."

"Det gør vel så," sagde han og lo bistert. "Hvad andet har du vel ventet? Ikke vil jeg ende mine dage som en gammel kærling; da hellere i galgen; dér er jeg dog Himlen nærmere end i min seng."

Så lo han råt og gik fra hende for at drikke.

Men få dage efter styrtede han med sin hest og blev liggende.

Cæcilie røbede ingen forundring eller smerte, da de kom bærende med ham. Det var kommet, som hun havde ventet, og som det måtte; hun satte sig ved hans seng og var glad til, at hun havde ham dér. For han lå stille hen, talte lidet, men så stundom op på hende med en glans i blikket, som livet længst havde slukket, men som døden tændte på ny. Og så begyndte han at tale vildt.

"Du skal vorde min dronning," sagde han og smilte, "så sandt jeg er af dem, som griffen fører. Endnu i dag skal jeg tale med mit råd."

Og da kom gråden over hende, så hun måtte rejse sig og gå.

Dagen efter kom broder Just, og hun tog det som en selvfølge, at han var hos hende nu ved enden, som han havde stået ved hendes side, da hun blev kong Eriks brud. Sammen sad de ved kongens seng, og heller ikke han ytrede nogen forundring over at se ham, endda han denne dag var klarere end ellers.

"Broder Just," sagde kongen, "du er en klog mand. Sig du mig nu, hvad der er en konges storhed? Volmer, ham de kaldte Sejr, fo'r frem med mord og brand og ranede folkenes riger. Fru Margrete løj og bedrog som en kræmmer, selv kæmpede jeg kun for det, som var min ret, og for mit folks. Hvi står de mig da efter livet, når jeg er større end alle de andre? Bøj dig ned, da skal jeg hviske dig en hemmelighed. Ved du, broder Just, jeg tager den med mig i min grav … kronen, du! Men ikke sige du det til Oluf Akselsøn …"

Sådan talte han en stund, kloge ord og vanvid i et sælsomt væv, og broder Just skjulte sit ansigt i sine hænder. Men Cæcilie sad ret op og ned med hænderne foldede i sit skød og tog ikke sine øjne fra kongens ansigt. Nu så han op på hende, og hun smilede.

"Ej, så kom du omsider?" sagde han glad. "Da vil alt vorde godt."

Og dermed sov han hen.

I stilhed blev kong Erik jordfæstet, og Cæcilie fulgte ham ikke til jorden; hun rejste sig aldrig mere fra sin stol, uden for at gå til sit leje, og i mange dage mælede hun ikke et ord. Hver dag besøgte broder Just hende og talte til hende om det, han tænkte kunne kalde hende tilbage til livet; men hendes tanker var langt borte i det svundne, og han forstod, at enden måtte være nær; kong Erik havde taget hendes sjæl med sig, da han fo'r heden.

Men en aftenstund, som han sad overfor hende i halvmørket, fæstede hun pludselig sine øjne på ham og syntes forundret over, at han var der.

"Hvor kommer det sig, at du er her?" spurgte hun.

"Nu," svarede han, glad over, at hendes tanker atter havde vendt sig mod jorden, "ikke er det så underligt, al den stund jeg hører til i et kloster her på egnen."

"Nej," sagde hun, "det er det ikke. Du bragte mig kong Eriks ring, og du bragte mig til ham, da han gjorde mig til sin hustru. Så sad du også ved hans seng, da han drog sit sidste suk, det mindes jeg nu. Sær har din troskab været imod én, som var dig fremmed og aldrig gav dig nogen løn, det jeg ved af."

"Nu," sagde broder Just, "det har og sin årsag; alt i min tidlige ungdom sad jeg her i mit kloster, og ofte legede kong Erik ved

mine fødder, da han var dreng. Større artede hans skæbne sig, end det var sunget for hans vugge, og det lystede mig at se, hvor det gik ham i hans højhed."

Da Cæcilie vedblev at stirre på ham uden at svare, sagde han:

"Mest var det dog kan hænde det, at jeg er barnefødt i Slesvig. Det gjorde mit hjerte varmt, at han kæmpede til det sidste for mit gamle land, endda det danske blod kun var tyndt i hans årer."

"Ej," sagde Cæcilie, og det lysnede i hendes blik, "da kæmpede min kære herre dog ikke forgæves, om han har vundet sig en sjæl."

Hun sad en tid tavs; da så hun atter op på broder just og blev med ét va'r, at han sad dér som en rystende olding, lyste end øjnene ungt nok i hans ansigt.

"Vi bliver gamle," sagde hun. "Snart er alt forbi."

"Om ikke det da først ret begynder," sagde broder Just. "Er det ikke eders tro, at I skal mødes med kong Erik hist oppe, når eders time kommer?"

Derpå svarede hun intet; men lidt efter sagde hun:

"Broder Just, lidet er mit eje, men det, som er, skal være eders klosters, når jeg er død."

Derfor takkede han hende; men da var hendes tanker atter langt borte, og hun mærkede ikke, at han gik.

Da han atter kom for at se til hende, var hun død; hun var sovet hen i sin stol.

Broder Just lod hende jorde ved kong Eriks side. Og længst er sporene udslettede af hendes grav; intet minde findes over hende, uden en gammel gavebog i et pommersk kloster. Dér har broder Just antegnet hendes efterladenskaber, som efter hendes

vilje faldt til klosterets hånd; og med stor og snirklet skrift har han derunder prentet giverindens navn.

Cæcilie, Erik af Pommerns hustru – står der.

Det var hendes eftermæle. Og få vil mene, at hun ikke var værdig dertil.

Om "Cæcilie Jakobsdatter"

Forfatter: Theodor Ewald (1874-1923).
Org.udgave: Theodor Ewald: *Cæcilie Jakobsdatter.* Historisk Roman fra Erik af Pommerns Tid. Chr. Flors Boghandel, København 1911. Denne udgave er baseret på førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-158-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-410-8.

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk